

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİM BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

CAVİT BİNBAŞIOĞLU'NUN
TÜRK EĞİTİM VE KÜLTÜR HAYATINA HİZMETLERİ

Özlem GÖĞER

Tezi Yöneten

Doç. Dr. Mustafa ŞANAL

AĞUSTOS 2012

KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Özlem GÖĞER

Doç. Dr. Mustafa YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI tarafından hazırlanan

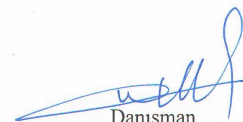
"Cavit Binbaşıoğlu'nun Türk Eğitim ve Kültür Hayatına Hizmetleri" adlı bu çalışma

Cavit Binbaşıoğlu'nun Türk Eğitim ve Kültür Hayatına Hizmetleri adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Özlem GÖĞER

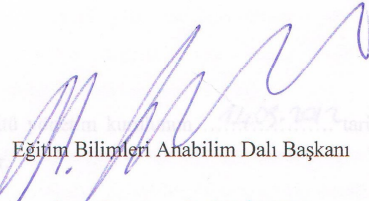
Danışman:

Danışman

Doç. Dr. Mustafa ŞANAL

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Kurulunca 03/10/2012 tarih ve 26...sayılı karar ile onaylanmıştır.

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Mustafa ÇELİKTEN

03/10/2012
Prof. Dr. Mustafa ÇELİKTEN

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Doç. Dr. Mustafa ŞANAL danışmanlığında Özlem GÖĞER tarafından hazırlanan “Cavit Binbaşıoğlu'nun Türk Eğitim ve Kültür Hayatına Hizmetleri” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

gösterdiklerini bir arada sunması nedeniyle, Binbaşıoğlu hakkında önemli bir kaynak olacağına inanılmaktadır.

Araştırmanın yürütülmesi sırasında bana çok kişinin yardım ve desteği olmuştur. Özellikle çalışmam sırasında beni yönlendiren, görüşleriyle yol gösteren bir danışmanım sayın Doç. Dr. Mustafa ŞANAL'a, değerli zamanını bana ayırdığı ve

JÜRİ:

Danışman: Doç. Dr. Mustafa ŞANAL

Üye: Yrd. Doç. Dr. Hasan BOLGEYİKLİ

Üye: Yrd. Doç. Dr. Habib HAMURCU

Araştırma sürecinde her an görüşlerinden yararlandığım, her zaman ayırarak

ONAY: asla esirgemeyen değerli bilim insanı emekli Öğr. Gör. Ca. İ. BINBAŞIOĞLU'na teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Bu tezin kabulü Enstitü yönetim kurulunun 14.09.2012 tarih ve 26 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

gösterdikleri ilgi, özen ve sabırdan dolayı özellikle teşekkür ederim.

03/10/2012
Prof. Dr. Ahmet SAHİN
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Cumhuriyet rejimi eğitim zincirinin değerli bir halkası olan eğitimci Cavit Binbaşıoğlu'nun Türk eğitim ve kültür hayatına yapmış olduğu hizmetlerin incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın Türk eğitim ve kültür hayatına pek çok katkı yapan değerli bilim insanı Cavit Binbaşıoğlu'nun yaşamı, eserleri ve eğitimle ilgili görüşlerini bir arada sunması nedeniyle, Binbaşıoğlu hakkında önemli bir kaynak olacağına inanılmaktadır.

Araştırmanın yürütülmesi sırasında bana pek çok kişinin yardım ve desteği olmuştur. Öncelikle, çalışmam sırasında beni yönlendiren, görüşleriyle yol gösteren tez danışmanım sayın Doç. Dr. Mustafa ŞANAL'a, değerli zamanını bana ayırdığı ve emeklerini esirgemediği için, saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım. Yine lisansüstü eğitim süreci boyunca bana gösterdikleri ilgi ve harcadıkları emekten dolayı değerli hocalarım sayın Prof. Dr. Mustafa ÇELİKTEN, Yrd. Doç. Dr. Mustafa DURMUŞÇELEBİ ve Yrd. Doç. Dr. Hasan BOZGEYİKLİ'ye ve yüksek lisans ders dönemimde ve tezimi yazdığım süre boyunca bana her konuda yardım eden Arş. Gör. Emre TOPRAK'a teşekkür ederim.

Araştırma sürecinde her an görüşlerinden yararlandığım, bana zaman ayırmak konusunda her zaman anlayışlı olan ve araştırmanın yönlendirilmesinde değerli görüşlerini asla esirgemeyen değerli bilim insanı emekli Öğr. Gör. Cavit BİNBAŞIOĞLU'na teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Yaşamın her anında varlığından güç aldığım sevgili aileme, bu zorlu çalışma sürecinde gösterdikleri ilgi, özen ve sabırdan dolayı özellikle teşekkür ederim.

CAVİT BİNBAŞIOĞLU'NUN TÜRK EĞİTİM VE KÜLTÜR HAYATINA HİZMETLERİ

Özlem GÖĞER

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi Ağustos 2012

Danışman: Doç. Dr. Mustafa ŞANAL

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, değerli bilim insanı Cavit Binbaşıoğlu'nun Türk eğitim ve kültür hayatına yapmış olduğu hizmetlerin tüm yönleriyle incelenmesidir. Binbaşıoğlu, Cumhuriyetin ilanından iki yıl sonra doğmuş, Cumhuriyet devriminin değerleri ile yetişirken her zaman Atatürk'ün izinde yol almış bir eğitimcidir. Türk eğitim tarihinin özgün kurumları olan Köy Enstitülerinde eğitim gören ve ardından Gazi Eğitim Enstitüsü gibi Cumhuriyet eğitiminin beyni niteliğini taşıyan bir okulda uzun yıllar çalışan Binbaşıoğlu, emekli olduktan sonra bile çalışma aşkından asla vazgeçmemiştir.

Araştırmada, Cavit Binbaşıoğlu'nun dönemler halinde yaşam sürecine, eğitim hayatına, kitaplarına, makalelerine ve çeşitli eğitim konularıyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Bununla birlikte, Binbaşıoğlu'nun yaşamından kesitler sunan çeşitli fotoğraflar da araştırmaya dahil edilmiştir. Tarihsel ve dokümanter tarama modelindeki bu araştırmanın veri toplama sürecinde Binbaşıoğlu'nun yazdığı eserlerin tamamına ulaşılmış ve bu eserler tek tek incelenmiştir. Ayrıca, Binbaşıoğlu ile çeşitli görüşmeler gerçekleştirilmiş ve bu görüşmelerden elde edilen önemli noktalar araştırmaya dâhil edilmiştir.

Araştırmada, 87 yıllık yaşamı boyunca oluşturduğu eserler ve yetiştirdiği sayısız eğitimcilerle Türk eğitim ve kültür hayatına önemli katkılar yapan Binbaşıoğlu'nun tüm yönleri ile sunulması, bugüne kadar ayrı ayrı incelenmiş olan yönlerini bir bütün olarak görmemizi sağlayacaktır. Ayrıca, bu araştırmanın, çeşitli toplantılar ve seminerler aracılığıyla Binbaşıoğlu'nun görüşlerinden daha çok faydalanılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cavit Binbaşıoğlu, eğitim, kültür.

**CAVİT BİNBAŞIOĞLU'S SERVICES TO TURKISH EDUCATIONAL AND
CULTURAL LIFE**

Özlem GÖĞER

Erciyes University Institute of Educational Sciences

Master's Thesis, August 2012

Thesis Consultant: Assoc. Prof. Mustafa ŞANAL

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the services of the valuable scientist Cavit Binbaşıoğlu to Turkish educational and cultural life in all respects. Binbaşıoğlu was born two years later than the proclamation of the Turkish Republic and while being educated through the values of the republic, he always followed the example of Atatürk.Binbaşıoğlu, who took his education in Village Institutes which are authentic organizations in Turkish educational history and worked for long years in Gazi Institute of Education that can be called as the “brain” of the educational system of Turkish Republic, never give up his love for studying even after his retirement.

Within the scope of the research, Cavit Binbaşıoğlu's life in different processes, his educational life, books, articles and ideas on some educational matters are examined. Furthermore, various photographs of Binbaşıoğlu were added into the study to show different periods of his life. In the data collection process of this historical and documentary study, all books written by Binbaşıoğlu were accessed and each one was examined in detail. Besides, several interviews with Binbaşıoğlu were realized at different times and important points of these interviews were also added into the study.

In his 87 years long life, Binbaşıoğlu made important contributions on Turkish educational and cultural life by his works and countless educationalists that he trained. Other from previous studies investigating those contributions one by one until now, this study presents all aspects of Binbaşıoğlu, and by this way, it makes us see those aspects as a whole. Moreover, it is thought that, this study will contribute to the more understanding of Binbaşıoğlu's ideas by means of several meetings and seminars.

Key Words: Cavit Binbaşıoğlu, education, culture.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Tezin Amacı.....	7
1.2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	8
1.3. Konu İle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	9
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	16
2. GENEL BİLGİLER	17
2.1. Cavit Binbaşıoğlu'nun Hayatı	17
2.1.1. Kimliği ve İlk Çocukluk Yılları.....	17
2.1.2. İlkokul Yılları	18
2.1.3. İlkokuldan Sonraki Yıllar ve Ortaöğretim Yılları.....	20
2.1.4. Yüksek Öğretim Yılları	23
2.1.5. Gezici Başöğretmenlik Yılları	25
2.1.6. Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü Öğrenciliği	29
2.1.7. Trabzon-Beşikdüzü Kız İlköğretmen Okulu ve Bolu Erkek İlköğretmen Okulu Öğretmenlikleri	30
2.1.8. Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü Asistanlığı ve Bursa Eğitim Enstitüsü Öğretmenliği	31
2.1.9. Gazi Eğitim Enstitüsü Öğretmenliği ve Emeklilik Yılları	32
2.2. Cavit Binbaşıoğlu'nun Eserleri.....	34
2.2.1. Kitapları.....	34
Mevcut eğitim ve öğretim sorunları ve eğitim bilimleri tarihi ile ilgili araştırmalar.....	35
2.2.1.1. Kılavuz Niteliğindeki Kitapları	35
2.2.1.2. Öğretmen Meslek Dersleri ile İlgili Ders Kitabı Niteliğindeki Eserleri ..	50
2.2.1.3. Mevcut Eğitim ve Öğretim Sorunları ve Eğitim Bilimleri Tarihi ile İlgili Araştırmaları.....	69

2.3. Cavit Binbaşıoğlu'nun Eserlerinin Genel Özellikleri	128
2.4. Cavit Binbaşıoğlu'nun Çeşitli Eğitim Konularıyla İlgili Görüşleri.....	129
2.4.1. Köy Enstitülerinin Kuruluşu, Gelişimi, Kapatılması Süreci ve Cavit Binbaşıoğlu'nun Köy Enstitüleri İle İlgili Değerlendirmeleri	129
2.4.1.1. Cumhuriyetin İlk Yıllarında Köyün Eğitim Durumu.....	129
2.4.1.2. Köy Enstitülerinin Kurulmasından Önceki Gelişmeler	132
2.4.1.3. Köy Enstitülerinin Kuruluş ve Gelişimleri.....	136
2.4.1.4. Köy Enstitülerine Karşıt Görüşler ve Enstitülerin Kapatılması.....	143
2.4.1.5. Köy Enstitülerinin Değerlendirilmesi ve Cavit Binbaşıoğlu'nun Köy Enstitüleriyle İlgili Görüşleri	146
2.4.2. Cavit Binbaşıoğlu'nun Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sistemi İle İlgili Görüşleri.....	150
2.4.3. Cavit Binbaşıoğlu'nun Eğitim Yöneticiliği İle İlgili Görüş ve Uygulamaları, Eğitime Katkıları	155
2.4.4. Cavit Binbaşıoğlu'nun Türkiye'de Öğretim Programlarının Taşınması Gereken Özelliklerle İlgili Görüşleri	157
2.5. Cavit Binbaşıoğlu'nun Görevi Gereği Olan Okul Çalışmaları Dışında Meslektaşlara ve Halka Verdiği Konferanslar	160
3. TEZ ÇALIŞMASININ YÖNTEMİ	164
3.1 Araştırmanın Modeli	164
3.2. Verilerin Toplanması.....	164
3.3. Verilerin Değerlendirilmesi	165
4. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	166
KAYNAKÇA	169
EKLER.....	183
EK-1: Cavit Binbaşıoğlu ile 04.12.2010 tarihinde Ankara Çağdaş Eğitim ve Köy Enstitüleri Vakfı'nda Gerçekleştirilen Görüşme Kayıtları.....	183
EK-2: Cavit Binbaşıoğlu'nun "Eğitim Yöneticiliği" Konusunda Kendi El Yazısı ile Yazıp Araştırmacıya Gönderdiği Notlar	188
EK-3: Cavit Binbaşıoğlu'nun Görevi Gereği Olan Okul Çalışmaları Dışında Meslektaşlara ve Halka Verdiği Konferansların Konu Başlıkları ve Yapıldığı Yerlerle İlgili Kendi El Yazısıyla Yazıp Araştırmacıya Gönderdiği Notlar	194

EK-4: Cavit Binbaşıoğlu'nun Hizmet Belgesi	198
EK-5: Amerikalı Profesör Kate Wofford'un Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarını İncelemek zere Ankara'ya Geleceğine Dair Yazı.....	201
EK-6: Kate Wofford Tarafından Ankara'da Verilecek Konferanslara Cavit Binbaşıoğlu'nun Katılımını Onaylayan Yazı	202
EK-7: Cavit Binbaşıoğlu'nun Yayımlanan İlk Yazısı: "Atatürk ve Cumhuriyet" ...	204
EK-8: Fotoğraflarla Cavit Binbaşıoğlu	205
ÖZGEÇMİŞ.....	210

1. GİRİŞ

İnsanların, toplumların ve devletlerin gelişmesini etkileyen faktörlerin başında eğitim gelmektedir. Ancak etkili, gelişmiş ve nitelikli bir eğitim sayesinde insan davranışları, bilimsel veriler ışığında, dünya düzenine uygun bir şekilde değiştirilebilir. Aksi takdirde, hiçbir sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik gelişmeyi tam anlamıyla sağlamak mümkün değildir.

Son yıllarda, “küreselleşme” adı altında sunulan yeni dünya düzeninde üretici olmanın, üretici bireyler yetiştirmenin önemi çok daha iyi anlaşılmakta ve her ortamda vurgulanmaktadır. Üretici olmanın önem kazandığı böyle bir düzende insanlar ve devletler, ancak dünyaya bir şeyler kattıkları zaman varlıklarını sürdürebilirler. Çağdaş medeniyete kapılarını kapatmış, kendini geliştirme azmini yitirmiş devletlerin bir süre sonra tarih sahnesinden göçüp gitmeleri kaçınılmazdır. Nitekim tarihte uzun ömürlü olmuş güçlü devletler, ürettikleri bilim ve teknoloji sayesinde medeniyet yolunda ön safhalarda yer alabilecekleri bilincine erişmiş olan devletlerdir. Bu bilincin kazanılmasını sağlayan en önemli etken eğitimidir.

Eğitim, bireye toplumsal hayatta gerekli olan bilgi, beceri ve değerleri kazandırmanın yanında, bireyin yaşamını sürdürebilmesi için bir meslek sahibi olmasını da sağlar. Bu bakımdan eğitim, hem birey hem de toplum hayatı için önemli ve zorunlu bir gereksinimdir.

Türk eğitim tarihi incelendiğinde, Türklerin İslamiyet’i kabulünden önce bile “eğitim” olgusunun bilincine vardıklarını, çocuk eğitiminin önemini kavradıklarını görmek mümkündür. Örneğin, Uygur Türklerinde bilim ve kültür seviyesinin oldukça gelişmiş olması Uygurlarda okulların bulunduğuna işaret etmektedir. Nitekim Doğu Türkistan’da (Turfan’da) yapılan kazılar sonucunda Uygurlara ait vakfiye kalıntıları ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, her Uygur mabedinin, içinde çok değerli kitapların bulunduğu zengin kitaplıkları vardır. Bu durum, eski Türklerde hem kurulan devletlerin hem de toplumun eğitime değer verdiğini göstermektedir (Taşdemirci, 2010, 16).

İslamiyet'in kabulünün ardından, yeni dinin tesiriyle, eğitim sistemi İslami bir niteliğe bürünmekle beraber, eğitime verilen önem devam etmiştir. Bu dönemde, Farabi (870-950), İbn-i Sina (980-1037) ve Kaşgarlı Mahmut (11. yüzyıl) gibi ünlü Türk bilim adamı, düşünür ve eğitimcileri yetişmiş, bunlarda eğitime dair görüşler daha aydın ve daha berrak bir biçim almıştır. Bunlardan İbn-i Sina, sosyal sınıf ve statü farkına bakılmaksızın her çocuğa kendi akran ve arkadaşlarıyla eğitim verilmesini, çocuklara genel eğitimin yanında mesleki eğitimin de verilmesini, öğretmenlerin öğrencileri tanımalarını ve yeteneklerini fark etmesini, hem genel hem de mesleki eğitimde çocukların ilgi, istek ve yeteneklerini dikkate almasını, eğitim öğretimde deney, gözlem ve olayların nedenlerinin araştırılması gerektiğini (Taşdemirci, 2010, 20) savunurken, Farabi, eğitimin amacının kişinin mutluluğunu ve topluma yararlı olmasını sağlamak olduğunu vurgulamıştır (Başaran, 2007, 20). Kaşgarlı Mahmut ise "*Divan-ü Lûgat-it Türk*" adlı eseri ile Türkçenin ilk lûgatını düzenleyen ve onu öğreten olarak eğitim tarihimizde önemli bir yer tutmaktadır. O, Arapçanın üstünlüğüne inanıldığı, bilim ve kültür dili olarak kullanıldığı bir dönemde Türkçenin daha zengin bir dil olduğu ve öğrenilmesi gerektiğini ileri sürmüştür (Başaran, 2007, 20). Yine bu eserde Türklerin dil, tarih, edebiyat, kültür ve sanat hayatına ilişkin ayrıntılı bilgiler verilmiş ayrıca, Türklerde çocuk bakımı ve yetiştirilmesi, ailenin ve oyunun çocuk eğitimindeki rolü, bilginin ve bilimin değeri ile dil öğretiminde uyulması gereken ilkeler üzerinde durulmuştur (Taşdemirci, 2010, 21).

Tanzimat'tan sonra medreselere karşı mekteplerin kurulmasıyla eğitim dini niteliğinden sıyrılıp düşünsel bir boyut kazanmıştır. Bu dönemde, Batıya giden bilim adamları, dönüşlerinde eğitime ilişkin yeni düşünceleri de beraberlerinde getirmişlerdir. Ardından gelen İkinci Meşrutiyet döneminin getirdiği özgürlük ortamında ise, eğitime ilişkin düşünceler daha da çoğalmıştır. Örneğin, Emrullah Efendi'nin Bakanlığı döneminde, İstanbul Öğretmen Okulu Müdürü Mustafa Satı Bey, "Fenni Terbiye" (Terbiye İlmi) adlı kitabıyla, Prens Sabahattin bireysel eğitime, Ethem Nejat ise iş eğitimine ilişkin görüşleri ile Türk eğitim tarihine katkıda bulunmuşlardır. Yine Ziya Gökalp'ın

Türkleşmek ve çağdaşlaşmak yönündeki yazıları ve eğitime toplumbilim açısından bakışı eğitim biliminin gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır (Başaran, 2007, 21).

Baltacıoğlu ise 1912 yılında yazdığı “Talim ve Terbiyede İnkılâp” adlı eserinde eğitimi insanı toplumsal hayata hazırlayan bir vasıta olarak görmektedir (Başaran, 2007, 21). Okul, bunun için önemli bir araçtır; ancak bu aracın işlevsel hale gelebilmesi için toplumun çok iyi tanınması gerekmektedir. Toplumdan ve hayattan kopuk bir okul programı, işlevsel olmayacağı gibi üretim okulu olmaktan ve üretici bireyler yetiştirmekten de uzaktır (Sözer ve diğerleri 2007, 158). Oysa bireylerin ve ulusların varlık ve mutluluklarını sağlayan amaçlardan biri ve belki de en önemlisi üretimdir. Onun için üretim, çağdaş eğitimin bir parçası olmalıdır (Binbaşoğlu, 2009, 351).

Yine Baltacıoğlu, eğitim reformu görüşlerini ortaya koyduğu ana eseri olan “İçtimai Mektep Nazariyeleri ve Prensipleri”nde, toplumcu bir eğitim felsefesi açısından şahsiyet pedagojisi (ya da üretim pedagojisi) ve bu pedagojiye dayanan bir İçtimai Mektep modeli geliştirir. Eserinde, eğitimin amacını “cemiyetin istediği tefekkür, hassasiyet ve faaliyet tarzlarını almış olan gerçek adam”ın gerçek şahsiyetini oluşturmak olarak belirtmektedir. Çünkü o, şahsiyet sahibi olan bireyi; “iyi, doğru, güzel, teknik, iktisadi eserler verebilen adam” olarak görmektedir (www.aku.edu.tr). Buna bağlı olarak okullar, geleneksel yıllık sınıf sistemlerinin, ders saatlerinin, geleneksel öğretim programlarının, öğretim yöntemlerinin, ezberciliğin, ceza ve baskı uygulamalarının kaldırıldığı birer demokratik ve üretim okulu olmalıdır. Baltacıoğlu, böyle bir eğitim modelini, çocuğun gerçek hayata hazırlanması yani ona gerçek bir şahsiyet kazandırılması için önemli bir güç olarak değerlendirmektedir (Aytaç, 1984, 246). O, bütün bu görüş ve değerlendirmeleri ile eğitime farklı bir bakış açısı kazandırmış ve eğitim biliminin gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır.

Cumhuriyetin Türkiye’ye getirdiği aydınlanma, toplumun diğer alanlarını olduğu gibi eğitim alanını da etkilemiştir. Cumhuriyetin ilan edilmesi, eğitime bilimsel yaklaşım yolunda önemli ilerlemelerin yaşanmasını sağlamıştır. Eğitime bilimsel yaklaşım, öğretmen okullarının eğitim programlarına Psikoloji, Sosyoloji, Pedagoji, Öğretim Metotları gibi öğretmenlik meslek derslerinin konulmasıyla başlamıştır. 1927-1928 öğretim yılında ilköğretmen okullarına meslek dersleri öğretmeni ve ilköğretim müfettişi yetiştirmek üzere Gazi Orta Öğretmen Okulu’nda “Pedagoji Bölümü” açılmış,

bu sayede Türkiye’de eğitim bilimleri mensupları daimi bir kaynağa kavuşmuştur (Binbaşoğlu, 2005, 384).

Pedagoji bölümünün mezunları, eğitimbilimlerinin birçoğunu öğrenmiş kimseler olarak, bu bilgilerini yurdun en ücra köşelerine, ilköğretim müfettişi ve öğretmen okulları meslek dersleri öğretmeni olarak taşımışlardır. Böylece, çağdaş eğitim ve öğretim ilkeleri bütün yurda yayılmıştır (Binbaşoğlu, 1998, 13). Pedagoji bölümü açıldıktan sonra, okulun adına “Terbiye Enstitüsü” eklenmiş ve daha sonra okulun adı “Gazi Eğitim Enstitüsü” olarak anılmıştır (Başaran, 2007, 21).

Altunya (2004, 85) Gazi Eğitim Enstitüsü’nü, “...Enstitü modeli, Cumhuriyet Devrimi’nin ilkeleri ile eğitim sisteminin somut gereksinimleri, çağdaş eğitim biliminin verileri ve Türkiye’nin kendi eğitimbilimsel birikimi arasında yetkin eğitimbilimcilerimizin yaptığı başarılı özgün bir sentezi” (Başaran, 2007, 22) olarak tanımlarken, Binbaşoğlu (2005, 385), Gazi Eğitim Enstitüsü’nün Atatürk’ün çok önem verdiği gereksinimlerimize ve çağdaş eğitim ve öğretim ilkelerine uygun olarak kurulan bir okul olduğunu, eğitimdeki esprisini de Ulu Önder’in devrimlerinden aldığını belirtmektedir. Ona göre, bu okulun en önemli niteliği, Türkiye’de özellikle Cumhuriyet Dönemine egemen olan laik, demokratik ve cumhuriyetçi eğitim anlayışını kendi bünyesinde uygulamak, daha sonra da bunları Türkiye’de, yetiştirdiği mezunlar aracılığı ile gerek eğitim yönetimine, gerekse okul program ve öğretimine yansıtması olmuştur (Aydoğdu, 2007, 58).

Pedagoji Bölümü’nün 1931 yılında yayımlanan eğitim programında; Eğitim ve Eğitim Tarihi, Felsefe, Felsefe Tarihi, Mantık ve Metodoloji, Genel Öğretim Yöntemleri, Özel Öğretim Yöntemleri, Genel Psikoloji, Deneysel Psikoloji, Çocuk ve Gençlik Psikolojisi, Sosyoloji, Milli Eğitim Örgütü ve Teftiş gibi dersler yer alırken, 1954-1955 öğretim yılında yapılan bir değişiklikle Eğitim Felsefesi, Test ve Ölçme Teknikleri, Rehberliğe Giriş, Özel Eğitim Alanı, Halk Eğitimi, Ruh Sağlığı, Teftiş Tekniği ve Araştırma Teknikleri dersleri de eklenmiştir (Başaran, 2007, 21). 1967’den sonra ise bunlara Eğitim Yöneticiliği ve Program Geliştirme dersleri eklenmiştir (Binbaşoğlu, 2005, 392).

1946 yılında Ömer Hilmi Mart'ın İstanbul Eğitim Enstitüsü'nde okutmaya başladığı Eğitim Psikolojisi dersi, eğitimde bilimsel anlayışın gelişmesine hız kazandırmış, Thorndike'in Columbia Üniversitesi'nde okuttuğu Eğitim Psikolojisi dersinden kırk iki yıl sonra Türkiye'de de bu ders okutulmaya başlanmıştır. Eğitim Psikolojisi dersi, 1953 yılından sonra öğretmen okulu ve eğitim enstitülerinin dersi olmuştur (Başaran, 2007, 22).

Türkiye'de eğitime bilimsel yaklaşımın öncüsü, Cumhuriyet'in kurucusu Ulu Önder Atatürk'e göre eğitim, bir toplumun kalkınmasında rol oynayan en önemli vasıta. O, Pestalozzi'nin eğitim ve toplum kalkınması arasındaki ilişkiyi dikkate alan anlayışını benimsemiş, bir toplumda meydana gelen siyasi, ekonomik, askeri ve kültürel sorunların eğitimsiz halledilemeyeceği ve yine aynı şekilde eğitim sisteminde yer alan sorunların da diğer alanların desteği olmadan çözülemeyeceği bilincine varmıştır. Konuşmalarında özellikle toplumun cahillikten kurtarılması, bilgi ve ahlak düzeyinin yükseltilmesi, yeteneklerinin ortaya çıkarılıp geliştirilmesi, özellikle yeni kuşakların erdem aşkı, kuvvetli bir düzen ve disiplin fikri ile desteklenmesi gerektiği üzerinde duran bu büyük insan eğitime ne kadar önem verdiğini her vesilede açıklamıştır (Binbaşoğlu, 2005, 130). O, I. Dünya Savaşı yıllarından başlayarak çeşitli vesilelerle öğretmenlere seslenmiş ve eğitimle ilgili konuşmalar yapmıştır. Ayrıca okulları ziyaretlerinde derslere girip öğretmenleri izleyerek onlarla eğitimle ilgili sohbetler yapmıştır. Atatürk, belki de eğitimin ve öğretmenin önemini en iyi anlamış ve anlatmış devlet adamı, devlet kurucusudur (Şeren, 2008, 206).

Nitekim Ulu Önder'in farklı zamanlarda yaptığı konuşmalarında eğitime verdiği önem kendisini yoğun olarak göstermektedir:

“...en mühim, en esaslı nokta eğitim meselesidir. Eğitimidir ki bir milleti ya hür, bağımsız, şanlı, yüksek bir toplum halinde yaşatır ya da bir milleti köleliğe ve yoksulluğa terk eder” (Aytaç, 2001, 104).

“Eğitim, hükümetin en verimli ve en mühim görevidir” (MEB, 1993, 11–12).

“Eğitim işlerinde behemehâl muzaffer olmak lazımdır. Bir milletin hakiki kurtuluşu ancak bu suretle olur” (Oktaylar, 2010, 366).

“Arkadaşlar, büyük davamız, en medeni ve en müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmektir. Bu, yalnız kurumlarında değil, düşüncelerinde temelli bir inkılâp yapmış olan büyük Türk Milletinin dinamik idealidir. Bu ideali en kısa zamanda başarmak için, fikir ve hareketi, beraber yürütmek mecburiyetindeyiz. Bu teşebbüste başarı, ancak esaslı bir planla ve en rasyonel tarzda çalışmakla mümkün olabilir. Bu sebeple okuyup yazma bilmeyen tek vatandaş bırakmamak; memleketin büyük kalkınma savaşının ve yeni çâtısının istediği teknik elemanları yetiştirmek; memleket davalarının ideolojisini anlayacak, anlatacak, nesilden nesile yaşatacak fert ve kurumları yaratmak; işte bu önemli umdeleri en kısa zamanda temin etmek, Kültür Vekâletinin üzerine aldığı büyük ve ağır mecburiyetlerdir” (Aytaç, 2001, 111).

“Asırlardır devlet bünyesinde süren derin idari ihmallerinin meydana getirdiği yaraların tedavisinde sarf edilecek emeğin en büyüğünü, hiç kuşkusuz eğitim yolunda göstermemiz lazımdır” (MEB, 1993, 11–12).

Yine Ulu Önder, Kurtuluş Savaşı’nın bitiği günlerde, “Memleketi kurtardınız; şimdi ne yapmak istersiniz?” sorusuna, “Millî Eğitim Bakanı olarak millî irfanı yükseltmeye çalışmak en büyük emelimdir” cevabını vermiştir. Ancak o, yeni kurduğu Türkiye Cumhuriyeti’nin Devlet Başkanı olması mecburiyetinden dolayı Millî Eğitim Bakanı olmamış; fakat millî eğitimle sürekli olarak yakından ilgilenmiş, Cumhurbaşkanlığı yaptığı 15 yılda eğitimle ilgili 39 kanun çıkarmıştır (Fidan ve Erden, 1993, 123).

Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin kurucusu olan Ulu Önder Atatürk’ün ülkemizin sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel alanlar ve eğitim alanında değişerek gelişmesi yönünde ortaya koyduğu çabalar ve faaliyetler açık olmakla beraber; onun arkasından ilkeleri ve inkılâpları doğrultusunda yetişen pek çok eğitim, bilim ve sanat insanı olmuştur. Bunlardan biri de değerli eğitimcimiz Cavit Binbaşıoğlu’dur.

Cavit Binbaşıoğlu; İsmail Hakkı Baltacıoğlu, Halil Fikret Kanad, İsmail Hakkı Tonguç, Fuat Baymur, Mehmet Rauf İnan ve Hüseyin Hüsnü Cırıtlı, gibi Cumhuriyet rejimi eğitim zincirinin değerli bir halkasıdır. O, daha ilkokul 5. sınıfta (1938) yazdığı bir kompozisyonda “Cumhuriyet bir güneştir, biz Atatürk’ün peşinden gideriz. Biz Türk yavruları için söylenecek sözlerin en şerefli si budur” demiştir. Hayatı boyunca Cumhuriyet güneşine doğru, Atatürk’ün izinde yürümüş ve bugün dahi aktif olarak aynı yoldan giderek, Cumhuriyete uygun bilimsel düşünce gücüne sahip, azimli ve çalışkan bireylerin yetiştirilmesini amaçlayan bu değerli şahsiyetin hayatı ve kişiliği ile Türk

eğitim ve kültür hayatı açısından önem taşıyan görüş ve faaliyetlerinin incelenmesi bu tezin konusunu teşkil etmektedir.

1.1. Tezin Amacı

Eğitim, bireylerin sürekli bir gelişim içinde bulunmasını sağlayan etkili bir unsurdur. Bu süreç içerisinde sürekli bir gelişim halinde olan bireyler, toplumsal gelişmenin de kaynağını oluşturur. İyi bir eğitim yeterli donanıma sahip, nitelikli ve bu işi gönülden yapabilecek eğimciler tarafından verilebilir. Cumhuriyet Dönemi'nden günümüze kadar yaşanan süreçte, Türk eğitim ve düşünce tarihinde başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere önemli düşünürler ve eğitimciler yetişmiş, bu isimlerden her biri düşünce ve eğitim alanına farklı katkılarda bulunmuşlardır.

Düşünce ve eğitim tarihimiz açısından en önemli isimlerden birisi de Cumhuriyetin ilanından iki yıl sonra doğan, Cumhuriyet devriminin değerleri ile yetişirken her zaman Atatürk'ün izinde yol almış olan, Türk eğitim tarihinin özgün kurumları olan Köy Enstitülerinde eğitim gören ve ardından Gazi Eğitim Enstitüsü gibi Cumhuriyet eğitiminin beyni niteliğini taşıyan bir okulda uzun yıllar çalışmış ve emekli olduktan sonra bile çalışma aşkından asla vazgeçmemiş, değerli eğitimci Cavit Binbaşıoğlu'dur.

“Cavit Binbaşıoğlu'nun Türk Eğitim ve Kültür Hayatına Hizmetleri” konulu bu araştırmanın genel amacı; değerli eğitimci Cavit Binbaşıoğlu'nun kitaplarındaki ve makalelerindeki fikirlerinden ve kendisiyle gerçekleştirilen görüşmelerden hareketle düşünce tarihimizdeki yerini ve eğitimle ilgili görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada bu amaca yönelik olarak aşağıda verilen problem cümlesini ve alt problemlere yanıt aranmıştır.

Problem cümlesini;

Cavit Binbaşıoğlu'nun Türk eğitim ve kültür hayatına hizmetleri nelerdir?

Alt problemler;

- Cavit Binbaşıoğlu'nun hayatı ve hakkındaki literatür nedir?
- Cavit Binbaşıoğlu'nun düşünce tarihimizdeki çalışmaları nelerdir?
- Cavit Binbaşıoğlu'na göre Türkiye'de Köy Enstitülerinin yeri ve önemi nedir?

- Cavit Binbaşıoğlu'na göre Türkiye'de ğretim programlarının taşıması gereken özellikler nelerdir?
- Cavit Binbaşıoğlu'nun Türkiye'deki ğretmen yetiştirme sistemi ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Cavit Binbaşıoğlu'nun eğitim yöneticiliği konusundaki görüş ve uygulamaları nelerdir?

1.2. Araştırmanın Gerekçesi ve nemi

Bu araştırma, Cumhuriyet kültürünün yetiştirdiği en önemli isimlerden biri olan Cavit Binbaşıoğlu'nu her yönüyle incelemesi ve her Şeyden önce halen hayatta olan bir eğitimciyi konu edinmesi yönüyle eğitim tarihi alanına büyük katkı sağlayacaktır. Eğitim tarihi ve biyografi araştırmaları düşünüldüğünde, yapılış bulunan pek çok çalışmanın aksine, değerli bir eğitimcinin yaşarken anlaşılmasını sağlayacaktır.

Cavit Binbaşıoğlu ile ilgili bugüne kadar yapılış olan sınırlı çalışmalar incelendiğinde, bu araştırmaların başlıkları dahi, bunların, daha çok öğrencileri ve meslektaşları tarafından Binbaşıoğlu'nun belli başlı niteliklerinin incelenmesi ile bazı kitaplarının analizi Şeklinde olduğunu göstermektedir;

“Cavit Binbaşıoğlu ve Gazili Yıllar”

“İyi Bir ğretmenin Nitelikleri: Cavit Binbaşıoğlu rneği”

“Eğitim Tarihçisi Cavit Binbaşıoğlu”

“Cavit Binbaşıoğlu'nun Metodolojisi”

“Binbaşıoğlu'nun Kurtarıcıları Ya Da Bir Eğitimci Yazarın Kişilik zmleme Denemesi”

“Cavit Binbaşıoğlu ve özel ğretim Yöntemleri Kitabı”

“Cavit Binbaşıoğlu'nun İki Kitabı İle İlgili Bir Tanıtma Yazısı”

Elbette daha önce yapılan bu araştırmalar bilimsel alana farklı katkılar yapmıştır; ancak Cavit Binbaşıoğlu ile ilgili yapılan bu çalışmaların adlarından da anlaşılacağı üzere,

onun ayrıntılı biyografisi, eserleri ve faaliyetleri ile Türk eğitim ve kültür hayatına hizmetleri konusunda derinlemesine bir inceleme bugüne kadar yapılmamıştır. Bu araştırmanın daha önce yapılmış olan araştırmalardan en önemli farkı, konuyu derinlemesine analiz etmesidir. Araştırma ile Türk eğitim tarihimizin değerli isimlerinden Cavit Binbaşoğlu'nun hayatı, eserleri ve faaliyetleri ile eğitim ve kültür hayatımıza yapmış olduğu hizmetlerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma, yaşarken anlaşılması gereken önemli bir eğitimcinin eğitim ve kültür hayatımıza yapmış olduğu hizmetleri ortaya çıkarması bakımından önem taşımaktadır.

Araştırmanın gelecekte Türk eğitim tarihi ile ilgili çalışma yapacak bilim insanları için bir örnek teşkil edeceğine inanılmakta ve Cavit Binbaşoğlu'nu tüm yönleri ile derinlemesine ele alan ilk ve en önemli kaynak olacağı düşünülmektedir. Araştırma Türk eğitim, kültür ve düşünce tarihine 87 yıllık hayatı boyunca verdiği eserler ve çalışmalarıyla hizmet etmiş ve hala etmekte olan Cavit Binbaşoğlu'na duyduğumuz saygının göstergesi olup, değerli hocaya bir teşekkür niteliğindedir.

1.3. Konu İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Cavit Binbaşoğlu üzerine yapılan çalışmalar onun Gazi Eğitim'den ayrılmasının ardından, okuttuğu öğrencilerin, yetiştirdiği hocaların ve Türk eğitim hayatına kazandırdığı değerlerin kendilerini hocalarına karşı minnettar hissetmeleri sonucunda yürütülmüş faaliyetlerin bir sonucu şeklinde ortaya çıkmıştır.

2008 yılında Gazi Üniversitesi Mimar Kemalettin Salonu'nda kendisiyle ilgili bir sempozyum düzenlenmiş ve bu sempozyumda onun pedagoğ kişiliği üzerine çeşitli bildiriler yazılmışsa da bu çalışmalar daima sınırlı kalmıştır. Bu sınırlılık, araştırmanın en önemli gerekçesini teşkil etmektedir. Ayrıca bu araştırmada, Binbaşoğlu ile ilgili sınırlı sayıda yapılan çalışmalardan farklı bir bakış açısı izlenerek, onun bir pedagoğ olarak Türk eğitim ve kültür hayatına hizmetleri araştırılırken kendisi ile gerçekleştirilen görüşmelerden ve üretmiş olduğu eserlerin detaylı analizinden de yararlanılmıştır.

Konu ile ilgili yapılan çalışmalardan bazıları şu şekildedir:

Koçak (1984), Cavit Binbaşoğlu'nun emekliliğe ayrılması dolayısıyla yazdığı yazısında öğretmeninden “bilgeliliğin zevkini öğrencilerine tattırmaya çalışan insan” olarak

bahsetmektedir. Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde Binbaşıoğlu'nun öğrencisi olan Koçak o dönemde Binbaşıoğlu'nun uyguladığı öğretim yöntemlerinden oldukça etkilenmiştir. Çünkü Hayat Bilgisinin hayatın içinde öğrenileceğini, öğrenme ortamında öğrencilerin kendilerini rahat hissetmemeleri durumunda öğrenmenin gerçekleşmeyeceğini ve öğrenmenin gerçekleşmesi için çevre incelemeleri yapmanın önemini vurgulayan bir başka öğretmenle karşılaşmamıştır. Ayrıca, yabancı dil öğrenme ve konferanslara katılma gibi etkinliklerin de hayatına Cavit Binbaşıoğlu ile girdiğini söylemektedir.

Cavit Binbaşıoğlu; eğitimle ilgili her türlü görüşü sabırla dinleyen, derslerde ve sınavlarda sayılarla anlatılan değerleri ölçüt olarak kullanmayan, öğrenmenin yaparak, yaşayarak ve muhakkak bir ürün ortaya koyarak oluşması gerektiğini belirten bir öğretmendir. Öğrencilerine “çocuğum” diye seslenen, gezici başöğretmenlik, ilköğretim müfettişliği, öğretmen okulları, eğitim enstitüleri ve ardından da üniversite öğretmenliği yaparak zirveye nasıl tırmanılması gerektiğini gösteren bu eğitim eri pek çok öğrencisinde olduğu gibi Koçak'ın hayatında da kalıcı bir iz bırakmıştır.

İnsanları ölümsüzleştiren, toplumla kaynaşma düzeyi ve çoğunluk için özverilerde bulunabilmesidir. Kişi aranıyorsa, yokluğu hissediliyorsa, bu, onun kendisini sayanlarla kaynaştığı ve onlara bir şeyler verebildiği anlamına gelir. İşte Cavit Binbaşıoğlu tam da böyle bir öğretmendir (Köklü, 1984, 42).

Köklü (1984)'ye göre, Cavit Binbaşıoğlu, Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nün simgesi durumuna gelmiştir. Ona göre, Binbaşıoğlu'nun diğer öğretmenlerden ayrılan yanı çoktur. Onun yürüyüşü, konuşması, gülüşü, şakalaşması, kısaca her davranışı, deyim yerindeyse, pedagojiktir. Emekliye ayrılmasının mesleki yaşamını sadece resmi düzeyde sona erdirdiğini belirten Köklü, ömrünü öğrenmek ve öğretmeye adanmış bu değerli hocasının öğretmenliği yaşamının sonuna kadar bırakmayacağını düşünmektedir.

“Öğretmenim Binbaşıoğlu” başlıklı yazısında Köklü (1984), Cavit Binbaşıoğlu'nun yaşantı yoluyla öğrenme anlayışı üzerinde durmaktadır. Ona göre Binbaşıoğlu, Türkiye'de proje yönteminin en iyi savunucularından biridir. Öğrencilerine sık sık John Dewey'in “Ne yaparsak onu öğreniriz” sözünü hatırlatan Binbaşıoğlu; bilgilerin,

becerilerin, davranışların, alışkanlıkların, değer-takdir duygularının yaşanarak kazanılacağını düşünmektedir. Köklü'ye göre, Binbaşıoğlu'nun öğrencilerine sıklıkla ödev vermesinin amacı da öğrencilerine yaşantı kazandırma arzusudur. Onun son derece önem verip her zaman uyguladığı “yaparak-yaşayarak öğrenme yöntemi” eğitim tarihi boyunca değerini ve gerekliliğini giderek artan bir oranda hissettirse de; bu yöntemin eğitim sistemimizin her aşamasında uygulanmayışı ve öğretimin ezberciliğe kayması eğitim sistemimiz açısından oldukça acıdır.

Aslan (2010), “Öğretim Bilimci Eğitimcimiz Cavit Binbaşıoğlu” adlı bildirisinde Binbaşıoğlu'nun öğretim bilimci kişiliği üzerinde durmuş ve öğretmenlik mesleğinin içeriğini irdelenmiştir. Öğretmenleri, “bir halkı ulus bilincine yükseltme savaşımının meçhul askerleri” olarak tanımlamıştır. Ona göre öğretmenlik, eğitimci ya da eğitimci büyük düşünen ancak küçük işlerle uğraşılan bir meslektir. Öğretmen tüm evreni, insanlığı ve onun serüvenini, dünyayı, ulusu, yurdu, dağları, ovaları, ırmakları... bilmekle birlikte, çocuğa bir küçük cümleyi düzgün yazmayı, bir haritayı okumayı, küçükleri sevmeyi ve büyüklere de saygı duymayı öğretendir. O, sonsuz bir sabır ve bitmez tükenmez bir enerji ile yoluna devam edendir. İşte Cumhuriyet'in ilk kuşaklarından olan Cavit Binbaşıoğlu, öğretmenlik mesleğinin bu niteliklerini fazlasıyla taşımasıyla “anıt kişilik” olma özelliğini çoktan hak etmiştir (Aslan, 2010, 7-22).

Tazebay (2010), “Cavit Binbaşıoğlu ve Gazili Yıllar” başlıklı yazısında Cavit Binbaşıoğlu'nu şu sözlerle anlatmıştır:

“Ben, öğretmenim Cavit Binbaşıoğlu ile yalnız öğrenciliğim sırasında değil; aynı okulda öğretmenlik yapma onurunu da yaşadım. O daha büyük bir haz verdi bana. Öğretmenim, her zaman, senin yüzün güleç. Öğretmenim, her zaman senin başın dik. Öğretmenim, her zaman senin alnın ak. Öğretmenim, sen her zaman ve her yerde öğrencilerine örneksin. Öğretmenim, seni aşmak değil, sana yetişmek bile olanaksız. Selam sana, saygı sana, sevgi sana...” (Tazebay, 2010, 23-24).

Gülyüz (2010)'e göre, Binbaşıoğlu ile ilgili literatür tarandığında dikkati çeken en önemli hususlardan biri onun, günümüzde “eğitimde yeni yaklaşımlar” olarak ortaya konulan düşünceleri, bunlardan çok daha önce dile getirmiş olmasıdır. Ona göre, Cavit Binbaşıoğlu'nun izlerini yeni geliştirilen programlarda görmek mümkündür. Binbaşıoğlu, Yapılandırmacı Eğitim (constructivism) adıyla yeniden ısıtılıp ortaya

çıkarılan anlayışın Türk eğitim tarihi dikkatle okunduğunda zaten var olduğunun anlaşılacağına dikkat çekmiştir. Ayrıca Binbaşıoğlu, “Hayat Bilgisi Öğretimi” adlı kitabında hayat bilgisi dersinin aslında, bir gözlem, deney, yaşama ve iş dersi olduğunu vurgulamıştır. Yani o, bunları söylerken bugünkü yapılandırmacı yaklaşımın temel ilkelerini ortaya koymuştur (Güleryüz, 2010, 32-40).

Yapılandırmacı kuram bilgiyi temelden kurmaya dayanır (Demirel 2000, 233). Özünde, öğrenenin bilgiyi yapılandırması ve uygulamaya koyması vardır (Perkins, 1999, 8). Yapılandırmacı eğitimin en önemli özelliği, öğrenenin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmasına, yorumlamasına ve geliştirmesine fırsat vermesidir. Bu anlayışın uygulandığı eğitim ortamlarında birey, öğrenme sürecinde etkin bir role sahiptir. Öğrenci, sadece okumak ve dinlemek yerine deney, gözlem, tartışma, sorgulama, iş görme ve yaşama süreçlerine katılarak eğitiminin daha kalıcı bir şekilde gerçekleşmesine katkı sağlar (Yurdakul, 2005, 52). Güleryüz (2010), Binbaşıoğlu’nun yapılandırmacı anlayışın öne sürdüğü bu süreçleri “iş öğretimi” adıyla ortaya koyduğunu belirtmektedir. O, “iş”in çocuğun eğitimindeki önemli yeri üzerinde durmuş, her çalışmanın bir iş niteliği taşıması ve yeni ve somut bir yapıyla sonuçlanması gerektiğini vurgulamıştır. Ona göre iş, bir takım araç ve gereçle yeni bir nesneyi ortaya çıkarmaktır (Binbaşıoğlu, 2003, 10). Çocuk, iş sayesinde ruhsal bir doyuma ulaşır, kendini yapılandırır ve kendine biçim verir. Psikologlar iş yapan çocukların canlı bir hayat akışına sahip olduklarını öne sürmektedirler. İşte Binbaşıoğlu, bu akışın eğitim açısından çok büyük bir önem taşıdığını düşünmektedir. İş aracılığı ile bir kez yaratıcılığını ortaya çıkaran çocuk, artık yeni yaratıcılık davranışları ortaya çıkarmaya hazırdır. Güleryüz (2010), Binbaşıoğlu’nun öğrenci merkezli öğretme-öğrenme süreçlerinin tartışıldığı günümüzden çok daha önce bu derin kavrayışa sahip olmasını onun Köy Enstitüleri geleneğinden gelmiş olmasına bağlamaktadır.

Yine Okan (2010), Cavit Binbaşıoğlu’nun, Köy Enstitülerinde edindiği kültürü gerek öğretmenliğine, gerekse eğitim bilimi araştırmalarına, kısacası yaşamının her anına yansıttığını belirtmektedir. Ona göre, Binbaşıoğlu bunu yaparken, çoğumuzun üzerinde çok söz söylediği ama bir türlü tam olarak kavrayamadığı Enstitülerin aslında Türk eğitim tarihi açısından ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır. Tüm bu nitelikleri ile o, bir pedagoğ ve aynı zamanda bir Cumhuriyet çınarıdır. Ancak bu; hiç yaşlanmayan, her döneminde hayatına yeni değerler ve heyecanlar katan, aynı

zamanda ardından gelenlere de ışık tutmaya devam eden bir çınardır. Kendisi emekli olmuş; ancak kafası emekli olmamıştır. Okumak ve üretmek alışkanlığını asla yitirmemiştir. Cavit hoca 83 yaşındadır; ama asla “yaşlı” olarak nitelendirilemez, çünkü yaşlı, yarın için hiçbir projesi olmayandır, oysa onun yarınlar için sahip olduğu nice projeler vardır. İşte bu yüzden o, daha 18 yaşında bir delikanlıdır (Okan, 2010, 74).

Seferoğlu (2010), “İyi Bir Öğretmenin Nitelikleri: Cavit Binbaşoğlu Örneği” adlı makalesinde öğretmenlik mesleğinin önemini ve niteliklerini açıklarken, Cavit Binbaşoğlu’nun öğretmenliği üzerinde durmuştur. Ona göre, bir ülke ancak üretici olduğu zaman çağdaş toplumlar arasında yer alabilir. İnsanların etkili birer üretici olmalarını sağlayan tek yol ise eğitimidir. Bir ülkede etkili, gelişmiş ve nitelikli bir eğitim gerçekleştirilmeden hiçbir sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik gelişmeyi sağlamak mümkün değildir. Bu tür bir eğitimi verebilmek için iyi öğrenciler yetiştirmek gerekir. İyi öğrenci yetiştirmenin yolu ise, iyi okullara sahip olmaktan geçer. İyi okullar için de iyi öğretmenlere gereksinim vardır. İyi bir öğretmen;

- Alanını bilmeli,
- Planlı programlı olmalı,
- Öğrenci psikolojisini bilmeli,
- Öğretmeyi bilmeli,
- Rehberliği bilmeli,
- Yönlendirici olabilmeli,
- Prensipleri olmalı,
- Güçlü ve azimli olmalı,
- İşini sevmeli,
- Sabırlı olmalı,
- Sevecen olmalı,
- Saygılı olmalı,
- Otoriter olmalı,
- Demokratik olmalı,
- Cesaretlendirici ve destekleyici olmalı,
- Etkili iletişim becerilerine sahip olmalı,
- Öğrenci ile mesafeyi koruyabilmeli,
- Öğrencilerle birebir ilgilenebilmeli,

- Ölçülü davranabilmeli,
- Empati kurabilmeli,
- Olaylara çok yönlü bakabilmeli,
- Giyim kuşamına dikkat etmeli,
- Çevresine duyarlı olmalı,
- Sosyal olmalı,
- Fedakâr olmalı,
- Güncel gelişmeleri takip etmeli,
- Teknolojiyi yakından izlemeli,
- Tiyatrocu kimliğine sahip olmalı,
- Kültürel değerlere sahip olmalı,
- Dakik olmalı,
- Sınıf içerisinde ses tonunu ayarlayabilmeli,
- Dili sade ve anlaşılır olmalı,
- Dili etkili biçimde kullanmalı,
- Alçak gönüllü olmalı,
- Sempatik olmalı
- Ruh sağlığı sağlam olmalıdır.

Bu listeden de anlaşılacağı üzere, öğretmenlik oldukça güç bir iştir; ancak bu niteliklerle adeta öğretmenimiz Cavit Binbaşıoğlu'nun özellikleri tanımlanmış gibidir. Onun bir öğrenci ve bir öğretmen olarak bulunduğu ortamlar incelendiğinde, deneyiminin düzeyi hakkında kolayca bilgi sahibi olunabilir.

Seferoğlu (2010)'na göre, öğretme- öğrenme süreci aslında bir iletişim sürecidir ve başarılı bir öğretim etkinliği için etkili bir iletişim gerekmektedir. Bu nedenle iyi bir öğretmenin aynı zamanda iyi bir iletişim uzmanı olması gerekmektedir. Cavit Binbaşıoğlu; öğrencileriyle iletişimi, sınıftaki sevecenliği, espri anlayışı, dilini ve ses tonunu kullanışıyla çevresindekilere her zaman örnek olmuş bir öğretmendir. O, bilgi ve becerilerini öğrencileri ve meslektaşları ile paylaşmaktan sakınmayan, aynı zamanda öğretmenliğe başladığı ilk günden itibaren ortaya koyduğu eserlerle alana önemli katkılar getiren ender kişilerdendir (Seferoğlu, 2010, 44-50).

Yıldızlar (2010) “Cavit Binbaşıoğlu’nun Metodolojisi” başlıklı bildirisinde, pedagoji bölümü öğrenciliği sırasında Cavit Binbaşıoğlu ile yaşadığı anıları paylaşmaktadır. 1981 yılında pedagoji bölümündeki ilk dersinde Cavit hoca öğrencilerine “Siz geleceğin eğitim kurmayları olacaksınız” demiştir. Yine o, öğrencilerine yabancı dil öğrenmenin önemini sık sık vurgulamıştır. Yıldızlar, Cavit hocanın “Çocuklar, bu okul şöyle ya da böyle biter. Burada dört yıl okuyacaksınız. Daha da önemlisi mutlaka İngilizce öğrenin. Hatta İngilizce öğrenmeyi birinci sıraya alın” şeklindeki önerilerini o dönemde dikkate almayan öğrencilerin sonradan çok sıkıntı çektiklerini vurgulamakta, ayrıca Binbaşıoğlu’nun şu niteliklerini ön plana çıkarmaktadır:

- O, öğrencisinden, yapabileceklerinin en iyisini yapmasını “beklenti düzeyi” olarak belirlemesini sağlamayı iyi bilir,
- O, bir insanda bulunan gizil güçlerin ortaya çıkmasını sağlayabilen büyük bir ustadır,
- O, sözünde duran gerçek bir eğitimcidir,
- O, insani değerleri ön planda tutan gerçek bir eğitimcidir,
- O, eğitim durumlarını düzenlemede gerçek bir eğitimcidir,
- O, düşünmeyi öğreten gerçek bir eğitimcidir,
- O, insanları gruplara, kimliklere ayırmayan, özgürlükten yana, eşitlikten yana gerçek bir eğitimcidir (Yıldızlar, 2010, 55-60).

Altunya (2010) ise Cavit Binbaşıoğlu’nun, başarılı bir öğretmen olmanın yanı sıra, yetkin ve üretken bir yazar olduğuna değinmekte, onun ilkokul yıllarında başlayan yazarlığının hala devam ettiğini belirtmektedir. Ona göre, Binbaşıoğlu’nun altmış yıldır yazdığı eğitimle ilgili yazılar oldukça zor ve çetrefil konuları içermektedir. Pek çok kişinin burun kıvırdığı; ama aslında beceremediği ders kitabı yazarlığı ile Türk eğitim tarihi araştırmaları oldukça zor ve zahmetli bir iştir. Binbaşıoğlu bunu başaran ender şahsiyetlerdendir. Gazi Üniversitesi’nden henüz yaş haddi dolmadan emekli olduktan sonra, ağırlığı Türk eğitim tarihi konularına vermiş, bildiği eski yazı sayesinde ulaşabileceği en eski belgelerin peşine düşmüştür. Hatta kendi öğretmenlerinin saptadığı en eski kaynaklardan daha eskilerine ulaşmıştır. Faik Reşit Unat, Nevzat Ayasbeyoğlu, Fuat Gündüzalp, Fuat Baymur, Hıfzırrahman Raşit Öymen gibi eğitimcilerden yararlanmanın yanı sıra, onların yaptıklarına çok önemli katkılar sağlamıştır. Örneğin, 1923 tarihli “Misak-ı Maarif” adlı milli eğitimin temel belgesinin yorumu ile Atatürk’ün

eğitim görüşünün oluşumunu değerlendirme çalışmaları, tarihsel olayları sıralama geleneğinin çok ilerisinde çabalardır. Bunların dışında Binbaşıoğlu, eğitim tarihi çalışmalarında düşüncelerin ortaya çıkışı ve oluşumu ile onların gerisindeki toplumsal, politik olaylar konusunda yol gösterici, değerli ipuçları yakalamıştır.

Altunya (2010), Binbaşıoğlu'nun yazdığı eğitim alanlarını şu şekilde kmelendirmiştir:

- Öğretim programları ve ğretim yöntemleri
- Gelişim ve eğitim psikolojisi
- Eğitim yönetimi ve denetimi
- Eğitim tarihi
- Kişi ve eser tanıtma
- Eğitimle ilgili önemli belge ve yazıları yeni dile aktarma
- Eğitimle ilgili güncel sorunlar
- Eğitimle ilgili tez ve araştırmalar
- Anılar (Altunya, 2010, 51-54).

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Cavit Binbaşıoğlu'nun; kılavuz niteliğindeki kitapları, ğretmen meslek dersleriyle ilgili ders kitabı niteliğindeki eserleri, mevcut eğitim ve ğretim sorunları ve eğitim bilimleri tarihi ile ilgili araştırmaları ile eğitim konusunda yazmış olduğu makalelerden araştırmacının ulaşabildikleri, Binbaşıoğlu hakkında yapılan çalışmalar ve kendisiyle gerçekleştirilen görüşmelerle sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Cavit Binbaşıoğlu'nun Hayatı

2.1.1. Kimliği ve İlk Çocukluk Yılları

Cavit Binbaşıoğlu, 16.04.1925 (nüfus kaydına göre Ocak 1926) tarihinde Antalya ilinin Akseki ilçesinin Güzelsu köyünde doğmuştur. O dönemde köyün imamı olan dedesi, erkek çocuklar askere geç gitsin diye ilçeye o yıl doğanları ertesi yılın Ocak ayında bildirmiştir. Babası, aynı köyden Binbaşı Mustafa Efendi torunlarından Hüseyin Onbaşı, annesi de Emrullah Efendi'nin kızı Hatice Hanım'dır. Kendisi ile 04.12.2010 tarihinde Ankara Çağdaş Eğitim ve Köy Enstitüleri Vakfı'nda gerçekleştirilen görüşmede Binbaşıoğlu, annesi ve babası ile ilgili olarak şunları dile getirmiştir (Binbaşıoğlu, 2010):

“Annemden bir anı olarak eski nüfus cüzdanı ve bir de hiç yanından ayırmadığı, keçiboynuzundan sapı bulunan, köyümüzde imal edilmiş el çakısını saklıyorum. Aynı şekilde, babamın anısı olarak da, bir kahve değirmeni... Zaten başka bir şeyim kalmadı.”

Cavit Binbaşıoğlu'nun 1951 yılına kadar olan soyadı “Oral” iken, bu tarihten sonra mahkeme kararı ile aile soyadı “Binbaşıoğlu” olarak düzeltilmiştir. O, soyadının Binbaşıoğlu olarak düzeltilmesi ile ilgili şunları belirtmiştir (Binbaşıoğlu, 2002, 4-5):

“Soyadı Yasası 1934'te çıktığı zaman babam, Muğla'nın Milas ilçesinde çalışan amcaoğlu Cavit Bey'in yanındaydı. Cavit Bey soyadımı 'Oral' olarak almıştı. Babam, oradan bize gönderdiği mektupta, bizim soyadımızın da 'Oral' olduğunu bildirdi. O zaman ben ilkokul 2. sınıftaydım. O tarihten sonra biz de soyadımızı 'Oral' olarak almıştık.

Babamın amcalarının ve onların çocuklarından bazılarının subay olmaları, evde bunlarla ilgili anıların anlatılması, çocukluğumdan itibaren beni de etkilemiş ve askerliğe heveslendirmişti. Fakat buna olanak yoktu. 1949 yılında askerliğimi İzmir'in Bergama ilçesinde bulunan 229. Alayda asteğmen olarak yaptım. Askerlik dönüşünde babamın Ali

amcasının oğlu Hasan'ın soyadının "Binbaşıoğlu" olarak düzeltilmiş olduğunu öğrendim. Zaten nüfus kayıtlarında öyle geçtiği için, hiçbir sıkıntıya düşmediğini söyledi. O esnada yazılarını okuduğum ve kendimin de yazılarımı yazdığım İş Mecmuası'nda Prof. Dr. Ziyaeddin Fahri Findıkoğlu, soyadı düzeltmesinin nasıl yapılacağı hakkında açıklamalar yapıyor ve hatta dilekçe örneği veriyordu. Bu olgu ve yayınların etkisiyle olacak ki, askerlik dönüşü Ankara'nın Haymana ilçesinde gezici başöğretmen olarak bulunduğum sırada Asliye Hukuk Yargıçlığı'na bir dilekçe vererek 'Oral' soyadının 'Binbaşıoğlu' olarak düzeltilmesini istedim. Mahkeme, 1952/299 numaralı dava dosyasında, Akseki'den getirilen kayıtlara dayanarak, 11.11.1952 tarihinde aile soyadımızın düzeltilmesine karar verdi. Bu kararın Ankara'da o sırada çıkmakta olan İstiklal gazetesinin 10 Aralık 1952 tarih ve 53 sayılı nüshasının 6. sayfasında yayınlanması üzerine soyadım Binbaşıoğlu olarak düzeltilmiş oldu."

2.1.2. İlkokul Yılları

Cavit Binbaşıoğlu ilköğrenimini kendi köyünde 1914'te açılan ve 1932-1933 eğitim öğretim yılı başında yeniden yapılan ilkokulda tamamlamıştır. Ancak bu okulun eğitim-öğretime açılması ders yılı başına yetişememiş, bundan dolayı öğrenciler bir ay süreyle "Eski Mektep" adı verilen yerde eğitim görmüşlerdir.

İlkokuma ve yazmayı harf yöntemiyle öğrendiğini belirten Binbaşıoğlu, harflerin öğretimini sırasıyla hece, sözcük ve cümlelerin izlediğini söylemektedir. Bu sırada Gazi Eğitim Enstitüsü'nün ilk kısmında öğretmen olan Niyazi Recep Aksu'nun yazdığı "Hayat Alfabeti"ni de okuduklarını ifade eden Binbaşıoğlu, bu kitapta oldukça uygun bir okuma yazma yöntemi yer aldığını söylemektedir. Çünkü kitapta yer alan kısa cümleler anlama delalet eden resimlerle eşleştirilmiş, bu şekilde öğrenciler için daha da anlamlı kılınmıştır. Örneğin "ANNE İP AL" kısa cümlesinin karşısında annesine ip veren bir öğrenci yer almaktadır. Yazıların bu şekilde görsel şemalarla desteklenmesinin aslında kendileri için çok daha anlamlı olduğunu belirten Binbaşıoğlu, o dönemde öğretmenlerinin buna çok da itibar etmediğini ve sonuçta da uzun süre kekeleyerek okumak durumunda kaldıklarını ifade etmektedir.

1933 yılında Dr. Reşit Galip'in Milli Eğitim Bakanlığı döneminde köy okullarından uygun olanlarda birer yatılı pansiyonlu okul açılması kararlaştırılmış ve Antalya pilot bölge seçilmiştir. Binbaşıoğlu'nun bulunduğu okul da bu sırada bir pansiyonlu okul haline gelmiş ve çevre köylerden gelen öğrencileri kabul etmeye başlamıştır. Okuldaki

öğretmen sayısı 3'e kadar artırılmış ve köyde yaşayan kadınlardan bazıları pansiyon sorumlusu olarak okulda görev almaya başlamışlardır. Binbaşıoğlu'nun belirttiğine göre bunlara "Pansiyon Anası" adı verilmektedir.

Binbaşıoğlu, okullarda uygulanan bu yatılılık sistemini o dönemin şartları düşünüldüğünde oldukça olumlu olarak değerlendirmektedir. Her köye okul yaptırıp öğretmen gönderme olanağının bulunmadığı bir ortamda bu okullar önemli görevler icra etmişlerdir. Yatılı ilkokullardan mezun olup ortaokul ve liseye giden, daha sonra birer meslek sahibi olup ülkeye hizmet eden pek çok şahsiyet bulunmaktadır.

Binbaşıoğlu ilkokulda okuduğu yıllarda 1926 tarihli İlkokul Programının bir gereği olarak çevre gezilerine oldukça fazla yer verilmektedir. Bu geziler sırasında öğretmenler, derslerde anlattıkları bilgilerle çevre gezilerinde görülenler arasında ilişki kurmaları konusunda öğrencilere rehberlik ederler. Böylece öğrencilerin yaparak ve yaşayarak, kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmeleri sağlanmış olur. Nitekim Binbaşıoğlu, bu gezilerden öğrendiklerini bugün gibi hatırladığını belirtmekte ve bunu yaşantıya dayalı eğitim ve öğretime bağlamaktadır.

İlkokulun 5. sınıfında "üzerimde en çok emeği olan öğretmenim" diye nitelendirdiği Sabit Ünal hayatına girmiştir. Cavit Binbaşıoğlu, bu değerli öğretmenin, derslerini planlı bir biçimde yürütmesi, dönemin mesleki dergilerini takip etmesi ve derslerinde eğitim bilimlerinin günümüzde açıkça ortaya koymuş olduğu pek çok öğretim yöntemini daha o dönemde kullanabiliyor olması gibi hususlardan duyduğu memnuniyeti dile getirmektedir. O, hayatının şekillendiği böylesi önemli bir dönemde Sabit Ünal ile tanışmış olmasını hem kendisi hem de arkadaşları için büyük bir şans olarak nitelendirmektedir. Binbaşıoğlu, öğretmeni Sabit Ünal ile ilgili bir anısını şöyle paylaşmaktadır (Binbaşıoğlu, 2002, 14):

"Öğretmenimiz bize coğrafya dersinde "enlem" ve "boylam"ları öğretmek istiyormuş. Bunu bize ne kitaptan okuttu ne de sözle anlattı. Bir gün bize dedi ki:

"Çocuklar! Okulumuzun alt katındaki koridorun doğu tarafına, bir metre kare büyüklüğünde bir kare çizdim. Bunun içini desimetre karelere böldüm. Dört kenarında da bu desimetre karenin her birinin yanına 1,2,3,4....10 gibi numaralar yazdım. Bu metre karenin doğudan 8., kuzeyden 7. desimetre karesinin içine küçük bir toplu iğne batırdım. Bakalım bu iğneyi kim en çabuk bulacak."

Bu yönerge üzerine hepimiz gidip toplu iğneyi kolayca bulduk. Bunun üzerine öğretmenimiz şöyle dedi:

“İşte, dünya yüzünde herhangi bir yeri bulabilmek ve tarif edebilmek için de böyle numaralanmış çizgilere ihtiyaç vardır.”

Bu açıklamaları yaparken bir yandan da masanın üzerindeki yer küre üzerinde enlem ve boylamları gösteriyordu. Öğretmenimizin izlemiş olduğu bu yöntem yeni bir konunun öğretilmesinde uygulanabilecek pedagojik bir yöntemdir. Kalıcı izli yaşantılar kazandırılarak yapılan bir öğretim şeklidir.”

Cavit Binbaşıoğlu'nun yazarlık-yayım yaşamı, ilkokulu bitirdiği 1938 yılına kadar gitmektedir. 1938 yılında, Atatürk sağ iken, ilkokul beşinci sınıfta bulunan Cavit Binbaşıoğlu, Antalya Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ilkokullarda okuyan son sınıf öğrencilerine açtığı, “Atatürk’e Minnet Borcumuz” başlıklı kompozisyon yarışmasına katılmak istemiş, tarih dersinden edindiği bilgiler ışığında uzunca bir yazı yazmıştır. Öğretmeni Sabit Ünal'ın bu yazıyı çok uzun bulması üzerine, Cavit Binbaşıoğlu'nun da isteği ile yazıya, arkadaşı Ahmet Büküş'ün adı da eklenmiştir. Binbaşıoğlu'nun “Cumhuriyet ve Atatürk” başlıklı bu yazısı çok beğenilmiş ve 1938 yılı içerisinde Antalya Halkevi yayınları arasında çıkan “Antalya Çocuklarından Atatürk'e” adlı bir kitapçıkta yayımlanmıştır. Kitabı yayıma hazırlayan, o sırada Antalya Milli Eğitim Müdürü olan eğitimci Kemal Kaya ile İlköğretim Müfettişi Şükrü Akun'dur.

2.1.3. İlkokuldan Sonraki Yıllar ve Ortaöğretim Yılları

Cavit Binbaşıoğlu, ilkokulu bitirdikten sonra ortaokula gitmek istemiş; ancak babası masrafları karşılayabilecek imkâna sahip olmadığı için bu mümkün olamamıştır. Ayrıca buldukları köyde bir ortaokul yoktur ve Binbaşıoğlu'nun Antalya il merkezinde yer alan ortaokula ulaşımı da bir hayli zordur. Sonuçta ilkokuldan sonra babasıyla bağa, bahçeye gidip tarım işleriyle uğraşmaya başlamıştır. Bu sırada köylerinde yer alan pansiyonlu okulda akşam saatlerinde mütalaalar (etüt) yapılmaktadır. İlkokul öğretmeni Sabit Ünal, Binbaşıoğlu'na eğer isterse bu etütlere katılabileceğini söylemiş, Binbaşıoğlu da bu duruma çok sevinmiştir. Artık akşamları köydeki başka arkadaşlarıyla da birlikte bu etütlere katılmaya başlamıştır.

Bu sırada Cavit Binbaşıoğlu, öğretmeni Sabit Ünal'ın tavsiyesine uyarak eski yazıyı öğrenme girişimlerinde de bulunmuş; ancak bu konuda düzenli bir eğitim görmemesi sebebiyle fazla bir ilerleme kaydedememiştir. Yine de o yıllarda eski yazı konusunda edindiği bilgiler 5-6 yıl sonra Aksu Köy Enstitüsünü bitirip Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsüne gelince "Taylor Sistemi" ile ilgili verilen ödevi hazırlarken kendisine çok yardımcı olmuştur.

1940 yılında "Köy Enstitüsü Kanunu" çıkmadan önce Antalya'da açılacak köy enstitüsünün yerini saptamak üzere İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç, İzmir Kızılcıllu Köy Öğretmen Okulu Müdürü M. Emin Soysal ve Burdur İlköğretim Müfettişi Tahir Erdem Antalya çevresine bir gezi yapmışlar ve yeni açılacak okulun Aksu nahiyesine yapılmasını kararlaştırmışlardır. Aksu Köy Enstitüsü, Nahiye Müdürlüğü binasına 200-300 metre kadar uzaklıkta bulunan Macun İlkokulu'nda açılmıştır. Bu okulun o zamanki başöğretmeni Cavit Binbaşıoğlu'nun ilkokul öğretmeni Sabit Ünal'dır. Bu binada önce Mayıs 1940'ta, Eğitim Kursu eğitim öğretime başlamıştır. Ardından, 6 Haziran 1940 tarihinde İzmir Kızılcıllu Köy Enstitüsünden gelen Talat Ersoy enstitüsünün kurucu müdürü olarak göreve başlayınca, Eğitim Kursunun yanında bir de Aksu Köy Enstitüsü açılmıştır. İlerleyen zamanda da enstitü ile eğitim kursu daima birbirleriyle iç içe hareket etmişlerdir.

Enstitüye başlangıçta 50 kadar öğrenci alınmış; ancak bir süre sonra bu öğrencilerin bir kısmı bilinen anlamda dersliklerde ders yapılmadığı ve ilerisi hakkında tam bilgi sahibi olunmadığı gibi gerekçelerle okuldan ayrılmaya başlamışlardır. Bu sırada okulda kadrolu olarak bir müdür, bir müdür muavini ve iki öğretmen bulunmaktadır. Bunların dışında ihtiyaç duyulan öğretmenler eğitim kurslarından gelmektedir. Aynı dönemde Binbaşıoğlu'nun ilkokul öğretmeni Sabit Ünal da eğitim kursuna öğretmen olmuştur. Dolayısıyla o da Aksu Köy Enstitüsü'nde derslere girmeye başlamıştır.

1940 yılı içerisinde öğretmen Sabit Ünal'ın tavsiyesi üzerine içlerinde Cavit Binbaşıoğlu'nun da bulunduğu, Akseki ve Alanya'dan gelen 10-15 öğrenci de enstitüye kaydedilmiş, böylece okulun kadrosu birinci yılında 67'ye yükselmiştir. Daha sonra bu öğrencilere ilave olarak birinci sınıfa 150 öğrenci daha alınmış ancak bu durumda okulun yatakhane ve yemekhane binaları yetersiz gelmeye başlamıştır. Bu soruna çözüm olarak okul binasının arka tarafında bulunan çalılık alanı değerlendirme fikri

ortaya çıkmıştır. Okula geldiklerinde yaptıkları ilk işin bu çalıları keserek düz bir arazi oluşturduktan sonra bu araziye iki yatakhane ile bir yemekhane binası yapmak olduğunu belirten Binbaşoğlu, bu sayede Köy Enstitülerinin “üretimi ya da üreticiliği esas alan” havasını daha ilk günden solumaya başladıklarını vurgulamaktadır.

İlk zamanlarda okulda belli bir öğretim programı bulunmamaktadır. Ancak genellikle günün yarısı kültür derslerine, diğer yarısı da tarım, iş ve sanat çalışmalarına ayrılmaktadır. Kalan boş zamanlarda da bisiklete binme ve voleybol oynama gibi etkinlikler yürütölmektedir. Bunun dışında, müzik, mandolin, dokumacılık gibi çeşitli kurslar da verilmektedir. Ayrıca hafta sonlarında halkın da katılabileceği toplantılar yapılmakta, burada temsiller yapıp çeşitli oyunlar oynanmaktadır. Kısacası enstitüde, kuramsal ve pratik çalışmaların birlikte yürütölmesine özen gösterilmektedir.

Kültür dersleri içinde, dördüncü sınıfta haftada iki, beşinci sınıfta ise haftada altı saat olmak üzere “Öğretmenlik Bilgisi Dersi” bulunmaktadır. Bu ders; “Toplumbilim”, “İş Eğitbilimi”, “Çocuk ve İş Ruhbilimi”, “Öğretim Metodu ve Ders Tatbikatı” ve “Eğitim ve İş Eğitimi Tarihi” gibi ayrı ayrı dersleri kapsayan tek bir ders niteliğindedir. 1943 yılında çıkarılan “Köy Enstitüleri Öğretim Programı” ile dersin içeriği belirlenmiş; ancak programa uygun ders kitabı çıkarılmamıştır. Bu eksiklik öğretmen okullarının ders kitaplarından yararlanılarak giderilmeye çalışılmıştır.

O yıllarda köy enstitüsü ziyaretçilerin sık sık uğradığı bir yerdir. Dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel, İlköğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç, Antalya valisi Haşim İşcan, Ulaştırma Bakanı Cevdet Kerim İncedayı, Denizli Milletvekili Necip Ali Küçüka gibi pek çok devlet büyüğünün yanı sıra, gazeteci ve yazarlar da okula ziyaretler gerçekleştirmişlerdir.

Aksu Köy Enstitüsünde öğrencilerin kültür derslerinden ve tarım-iş çalışmalarından kalan zamanlarda okuma etkinliklerine katılmalarına oldukça önem verilmektedir. Okulun baraka binalarından birinin okuma salonu olarak kullanıldığını belirten Binbaşoğlu burada, *Ulus* ve *Cumhuriyet* gazeteleri ile *Ülkü*, *Yeni Adam*, *İlk Öğretim*, *Çınaraltı*, *Çığır* ve *Halkevleri* gibi dergileri okuduklarını hatta ilerleyen zamanlarda bu dergilerden bazılarına üye olduklarını ifade etmektedir. O dönemde Binbaşoğlu'nun ilgisini en çok *Yeni Adam* dergisi ve İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun yazıları çekmiştir.

Binbaşıoğlu, Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsüne girdikten sonra, eğitim hakkındaki görüşleriyle bu kadar ilgilendiği Baltacıoğlu’nu ziyaret imkânı bulmuştur. O, eğitim sorunlarıyla ilgili çalışmalarında bu ilk yaşantıların üzerinde çok büyük katkısı olduğunu düşünmektedir.

2.1.4. Yüksek Öğretim Yılları

Cavit Binbaşıoğlu Aksu Köy Enstitüsünden mezun olmadan iki yıl önce, Yüksek Köy Enstitüsü öğrencileri yaz aylarında Aksu Köy Enstitüsünde staj çalışmaları yapmaya başlamışlardır. Bu kapsamda Aksu’daki öğrencilere dersler vermişler ve bu durum Aksu’daki öğrencilerin oldukça hoşuna gitmiştir. Böylece öğrencilerde, o dönemde köy enstitüsünde okuyan bir öğrencinin girebileceği tek yüksek okul olan Yüksek Köy Enstitüsüne girme isteği oluşmuştur.

Mezuniyete yaklaşık bir ay kala, öğretmenler kurulunda bir seçme yapılmış ve yüksek kısma gitmeye aday öğrenciler belirlenmiştir. Daha sonra Binbaşıoğlu’nun da aralarında bulunduğu bu gruba bakanlıktan gönderilen bir yazılı sınav uygulanmıştır. Daha bu sınavın sonucu açıklanmadan önce Cavit Binbaşıoğlu, mezun olduğunun ertesi günü (30 Ekim 1944) kendi köyüne başöğretmen olarak atanmıştır. Burada yaklaşık 15 gün çalıştıktan sonra Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü sınavını kazandığını öğrenmiş ve o sırada 52 yaşında olan annesinin de rızasını aldıktan sonra Hasanoğlan’a hareket etmiştir.

Yüksek Köy Enstitüsü, Hasanoğlan’da önce köy enstitüsüne öğretmen yetiştirme kursu olarak 1942 yılında açılmıştır. Daha sonra 1943 yılında okul haline getirilmiş ve 01.06.1943 tarihli ve 228 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile Yüksek Köy Enstitüsü Yönetmeliği, 09.08.1943 tarihli Tebliğler Dergisi’nde yayımlanmıştır.

Enstitüde toplam 8 bölüm bulunmaktadır. Bunlar: Güzel Sanatlar, Yapıcılık, Tarla Ziraatı, İşletmecilik, Hayvan Bakımı, Madencilik, Müzik, Köy-Ev ve El sanatlarıdır. Öğrencilere okula başlamadan önce hangi bölüme gitmek istedikleri sorulmuş; ancak aynı bölümü isteyenlerin çok olması durumunda dikkate alınacağı belirtilen bir yetenek sınavı da yapılmıştır. Örneğin, Binbaşıoğlu “İşletmecilik” bölümünü istemesine rağmen sınav neticesinde “Hayvan Bakımı” bölümüne kaydedilmiştir.

Her bölümde okutulacak dersler Yüksek Köy Enstitüsü Yönetmeliğiyle belirlenmiştir. Ayrıca bütün bölümlerde ortak olarak; Türkçe Kompozisyon ve Edebi Okuma, Öğretmenlik Bilgisi, Yabancı Dil, Spor, Oyun ve Şarkı gibi derslerin okutulması kararlaştırılmıştır.

Derslerin dışında uygulama çalışmalarına ayrılan bir bölüm de bulunmaktadır. “Uygulama Okulu” adı verilen bu bölümde, İsmail Hakkı Tonguç bir dersin nasıl işleneceğine yönelik örnek bir ders de vermiştir.

Yüksek Köy Enstitüsünde uygulama okulu dışında “staj çalışmaları” da yürütülmektedir. Bu çalışmalar her yıl bir buçuk ay sürmekte; ancak bu süre öğrencinin istek ve ihtiyaçlarına göre, ücretli olarak, üç aya kadar uzatılabilmektedir. Staj çalışması süresince öğrenciler “stajyer öğretmen” olarak köy enstitülerine atanmakta, orada bir köy enstitüsü öğretmenin bütün görev ve sorumluluklarını üstlenmekte ve böylece enstitü yaşamına bizzat katılma imkânı elde etmektedir. Staj süresi bittiğinde ise okul müdürleri her öğrenci hakkında bir staj raporu oluşturmaktadır.

Yüksek Köy Enstitüsünde ders veren hocalar arasında Yüksek Ziraat Enstitüsü, Gazi Eğitim Enstitüsü ve Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi gibi okullardan gelen profesörler de bulunmaktaydı. Dersten bir gün önce okula gelip, okulun misafirhanesinde kaldıktan sonra derslerini verip okuldan ayrılan bu hocalar, geldikleri okullarda hangi dersleri veriyorlarsa enstitü öğrencilerine de aynı konuları öğretmekteydiler. Başlangıçta orta kısımdan gelen öğrencilerin durumlarının zayıf olabileceğinden endişe duyulmuş; ancak ilerleyen zamanlarda Yüksek Köy Enstitüsüne gelen bu öğrencilerin başarıları profesörlerin de oldukça dikkatini çekmiştir.

Yüksek Köy Enstitüsünde derslerin ve uygulama çalışmalarının yanı sıra çeşitli sosyal ve kültürel etkinliklere de yer verilmekteydi. “Yüksek Kısım Binası” adı verilen binada öğrenci örgütü ile ilgili seçimler, kitap tanıtımları, toplantılar, konferanslar ve açık oturumlar düzenlenmekte, bu etkinlikler bizzat öğrenciler tarafından planlanmaktaydı. Bunlardan birinde, Cavit Binbaşoğlu “Adler Psikolojisi” üzerine konferans vermiş, daha sonra onun bu çalışması *İlk Öğretim* adlı dergide yayımlanmıştır.

Yine Binbaşıoğlu'nun eğitimle ilgili ilk araştırması sayılabilecek “Birkaç Anadolu Köyünde Ailenin Şekil ve Yapısı Üzerinde Bir Araştırma” başlıklı yazısı da önce 1947 yılında, ardından 1950 yılında *İş Mecmuası*'nda yayımlanmıştır.

Ayrıca Binbaşıoğlu, Yüksek Köy Enstitüsü öğrenciliği sırasında, 17. yüzyıl filozoflarından Descartes'in, ortaçağ düşünüş ve felsefesini yıktığı “Metod Üzerine Konuşma” adlı eserini tanıtan bir yazı da yazmış, onun bu yazısı *Köy Enstitüleri Dergisi*'nde yayınlanmıştır.

Cavit Binbaşıoğlu, 1947 yılının Haziran ayında mezuniyet sınavlarına girmiş, hem yazılı hem de sözlü olarak yapılan bu sınavları başarıyla geçerek 30 Haziran 1947 tarihinde Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü “Hayvan Bakımı” bölümünden mezun olmuştur.

2.1.5. Gezici Başöğretmenlik Yılları

Cavit Binbaşıoğlu Yüksek Köy Enstitüsüne öğrenci olarak girdiği dönemde buradan mezun olan öğrenciler köy enstitüsü öğretmenliği, ilköğretim müfettişliği, bölge okulu yöneticiliği gibi görevlerde bulunma hakkına sahiplerdir. Ancak 1946 yılında yapılan genel seçimler sonrasında meydana gelen hükümet değişikliği ile Hasan Ali Yücel'in görevden ayrılması ve Reşat Şemsettin Sırer'in Milli Eğitim Bakanı olarak göreve başlaması ile Köy Enstitüsü Yönetmeliği değişikliğe uğramıştır. Buna göre Yüksek Köy Enstitüsünden mezun olanların görevleri değişmiş, mezunlar gezici başöğretmenlik kadrolarına atanmaya başlamışlardır. O dönemde yüksek kısmın üçüncü devresinde bulunan Binbaşıoğlu ve sınıf arkadaşları da bu değişiklikten etkilenmişler ve hepsi gezici başöğretmen olarak çeşitli illere atanmışlardır.

Cavit Binbaşıoğlu, Yüksek Köy Enstitüsünden mezun olduğu 1947 yılının Temmuz ayında Ankara'nın Çubuk ilçesinin 2. bölge gezici başöğretmenliğine atanmıştır. 30 Temmuz 1947 günü bölge merkezi olan Yenice Köyünde göreve başlayan Binbaşıoğlu, ilk iş olarak sorumlu olduğu bölgeyi tanıma gezisine çıkmıştır. Bu sırada ona, oranın daha önceleri gezici başöğretmenliğini yapan Vahit Akdoğan da eşlik etmiştir. Bu geziler onun köylüleri tanımasında ve onlarla kaynaşmasında oldukça yararlı olmuş, bulunduğu bölgeye kısa sürede alışmasını sağlamıştır.

Cavit Binbaşıoğlu, buradaki gezici başöğretmenliği sırasında, “Uygulamalı Öğretim ve Eğitim Şekilleri” adlı kitabını yazmış, bu kitap 1950 yılında yayımlanmıştır. Hatta Osman Kafadar, “Türk Eğitim Düşüncesinde Batılılaşma” adlı eserinde, Binbaşıoğlu’nun bu kitabını, uygulamalı öğretim ve eğitim konusunda Türkçe olarak yazılmış eserler arasında göstermiş ve okunmaya değer bulmuştur (Kafadar, 1997, 332).

Binbaşıoğlu, gezici başöğretmen olarak iki tür görev icra etmiştir. Bunlardan biri, o bölgenin her bir okulunun başöğretmeni gibi hareket edip, okullardaki öğretmen ya da eğitmenlerin okul içi ve okul dışındaki görevlerini tam yapıp yapmadıklarını, okulu ve bahçesini köylüye örnek olacak şekilde düzenleyip düzenlemediklerini denetlemek, diğeri ise her bir okuldaki eğitmen ve öğretmenlerin görevlerini yerine getirmesine yardımcı olmak ya da onlara rehberlik etmektir.

O dönemde köy enstitüsü mezunlarına at, araba, tarım araçları, demircilik, marangozluk gibi sanatlarla ilgili araçlar verilmektedir. Binbaşıoğlu gezici başöğretmenliği sırasında bu araçların yerinde kullanılıp kullanılmadığını araştırmış, ayrıca okulsuz köylere yapılacak okulların köylerin neresine yapılması gerektiği gibi konularda da incelemeler yapmıştır.

Binbaşıoğlu, gezici başöğretmenliği boyunca bölge okullarının örnek bir biçime kavuşturulması için uğraş vermiştir. Bu, hem okulun fiziki koşullarının iyileştirilmesi, hem de okul içi etkinliklerinin yürütülmesinde demokratik eğitim ilkelerinin uygulanmasıyla mümkün olacaktır. O, daima bu amaçla hareket etmiş, bir yandan okulun bahçe, duvar, meyvelik, sebzelik ve fidanlık gibi fiziki şartlarını iyileştirmeye çalışırken, diğer yandan okul içi etkinliklerin öğretim programına uygun yürütülmesi ve demokratik eğitim uygulamasına önem vermiştir. Bu doğrultuda, o sırada Avrupa’da “Okul Reformları” olarak bilinen hareketi köy okullarında uygulamak yani okulda eğitim ve öğretimi iş eğitimi ilkelerine göre yapmak yolunda birtakım denemelere girişmiştir.

Demokratik eğitim ilkeleri ile ilgili görüşlerinde Pestalozzi, Dewey ve Kerschensteiner gibi eğitimcilerden izler taşıyan Binbaşıoğlu, köy enstitülerinde bizzat bu ilkeler doğrultusunda eğitim görme imkânı elde etmiş ve öğretmenliği boyunca da öğrencilerini bu ilkelerle eğitmeye çalışmıştır.

Cavit Binbaşıoğlu, 1 yıl gezici başöğretmenlik yaptıktan sonra 1948 yılının Kasım ayında Çubuk ilçesinden ayrılmış, askerlik hizmetini yapmak üzere Ankara Yedek Subay Okulu'na gitmiştir.

Askerlik dönüşü tekrar Çubuk ilçesine dönmeyi isteyen Binbaşıoğlu bu kez Haymana bölgesi gezici başöğretmenliğine atanmış ve 1949 yılı Kasım ayının son haftasında göreve başlamıştır. Haymana'da o dönemde 115 köy bulunmakta; ancak bunların sadece 23 tanesinde okul bulunmaktadır. Okulu bulunan köyler birbirine çok uzak olduğu için Binbaşıoğlu çoğu zaman gittiği köylerde birkaç gün konaklamak durumunda kalmıştır. Köylerde bulunmadığı zamanlarda ise Haymana'da İlçe Maarif Memuru İbrahim Akın ile vakit geçirmiş, bu sırada teşkilat ve idare konusunda pek çok pratik bilgi edinme fırsatı yakalamıştır. İbrahim Akın'dan öğrendiği bu bilgileri daha sonra gittiği köylerde bulunan, özellikle yeni mezun öğretmenlerle paylaşmış ve onların okul yönetimi konusunda yaşadıkları sıkıntıları gidermeye çalışmıştır. İlerleyen dönemlerde Binbaşıoğlu, gezici başöğretmenliği boyunca okullarda yönetsel işlemlerin nasıl yürütüleceğine dair edindiği bilgi ve deneyimlerini önce "İlk Öğretim" dergisinde yayımlamış, daha sonra 1954 yılında "İlköğretim Öğretmen ve İdarecilerine Uygulamalı Rehber" adlı bir kitap haline getirmiştir.

Cavit Binbaşıoğlu, Haymana ilçesi gezici başöğretmenliği sırasında eğitimle ilgili çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Örneğin, İtalyan eğitimci Anjelo Patri'nin Türkçeye çevrilen eserinden etkilenerek sorunlu çocukların eğitimi ile ilgilenmiş; ancak daha sonra kendisini bu konuda yeterli görmeyerek vazgeçmiştir. 1950 yılında "Korunmaya Muhtaç Çocuklar" yasası çıkıp Milli Eğitim Bakanlığı örgütü içinde "Yetiştirme Yurtları" kurulduktan sonra, bakanlığa bu konuda bir dilekçe vermiş; ancak bakanlık bu dilekçeyi işleme koymamıştır. Bu olay, Binbaşıoğlu'nun aklında, Gazi Eğitim Enstitüsü'ne girip sorunlu çocukların eğitimi ve benzeri konularda yetkinlik kazanma fikrinin oluşması bakımından önemlidir.

1951 yılında ABD'den Prof. Dr. Kate Wofford köy okulları konusunda Milli Eğitim Bakanlığı'na bir rapor vermek üzere Türkiye'ye gelmiş, incelemeleri sonucunda öğretmenlere seminerler vermiştir. Wofford'un 1952 yılında Ankara'da verdiği seminere ülkenin çeşitli illerinden yoğun bir katılım gerçekleşmiştir. 10-15 gün devam eden bu seminerlere Bakanlık oluru ile Binbaşıoğlu da katılmıştır. Burada tartışılan

konular Binbaşıoğlu'nun eğitimle ilgili görüşlerine temel oluşturmuş, ilerleyen yıllarda bu konularla ilgili pek çok araştırma yapma olanağı sağlamıştır.

Kate Wofford'un verdiği bu seminerlerde "proje yöntemi" gündeme gelmiştir. Proje yönteminde, öğrencilerin bireysel ya da grup olarak gerçek yaşam konularına ilişkin bir problem ya da senaryo üzerinde çözüm üretmeleri söz konusudur. Bu yöntem, bir dersin diğer derslerden kopuk olduğu sınıf ortamından uzak, öğretmen merkezli bir öğrenme yerine öğrencileri öğrenme sürecine dâhil eden öğrenme etkinliklerine, dersler arası bağlantıların kurulmasına, gerçek yaşamla ilişki kurulmasına önem veren bir yöntemdir (Demirel, 2005, 67).

Proje tabanlı öğrenme, tasarı geliştirmeye, hayal etmeye, planlamaya, kurgulamaya dayalı bir öğrenme anlayışıdır. Öğrenenlerin belirli hedeflere yönelik bireysel ya da grup olarak kendi öğrenme süreçlerini planladıkları, araştırma, işbirliği içinde çalışma, sorumluluk alma, bilgi toplama, toplanan bilgileri örgütleme becerilerini geliştirmeye yönelik süreci vurgular (Erdem ve Akkoyunlu, 2002, 2).

Proje yönteminin getirdiği ilkeler, Cavit Binbaşıoğlu'nun eğitimle ilgili görüşleri ile oldukça benzerlik göstermektedir. Nitekim kendisi ile gerçekleştirilen görüşmede o, bu konudaki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir (Binbaşıoğlu, 2010):

"Ben proje yöntemini savunuyorum. Bu, öğretimin projelerle yürütülmesi demektir. Bu yolla öğrenciler, düşünmeye, gerektiğinde etkinlik sağlayıcı yeni projeler yapmaya yönlendirilmiş olur. Çocuğun, öğretim yoluyla, yaratıcı nitelikte bir etkinlikte bulunmasının yolu budur. Biz, öğretmenler olarak, öğrencilerimizin bu alışkanlıkları kazanmalarını sağlamalıyız. Bu alışkanlığı kazanan öğrenciler, okul döneminde başarılı bir öğretim görmenin dışında, yaşamda karşılaştıkları sorunları çözmeye hazır bireyler olarak hayatlarını devam ettireceklerdir."

Yine bir makalesinde Binbaşıoğlu, proje yöntemi ile ilgili olarak şunları dile getirmiştir (Binbaşıoğlu, 2008, 14):

"Eğitimde 'proje', daha önce mevcut olmayan, bir gereksinim dolayısıyla yapılması, gerçekleştirilmesi tasarlanmış, düşünülmüş bir çalışma türüdür. Bir tablo hazırlamak, bir kitapçık hazırlamak, bir masa yapmak, bir araç geliştirmek, bir bildiri ya da rapor hazırlamak vb. etkinliklerin hepsi birer projedir. Proje bir 'bütün', bir 'ünite'dir. Genellikle iş bölümü vardır. Konunun özelliğine ve koşullara göre, istenilen büyüklükte

düzenlenebilir. Bunun sonucunda bir değerlendirme yapılır ve sonuçta ortaya olumlu bir eser çıkar. Her proje, başka bir projenin oluşmasına katkıda bulunur ve her öğrenci, projede kendini mutlu edecek, ilgi ve isteklerine göre bir iş bulur.”

2.1.6. Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü Öğrenciliği

1952- 1953 yılında Cavit Binbaşıoğlu'nun Yüksek Köy Enstitüsünden iki arkadaşı Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümüne öğrenci olarak alınmışlardır. Bu durum Binbaşıoğlu için bir örnek olmuş, kendisi de ertesi yıl Gazi Eğitim Enstitüsü'ne girmek için müracaatta bulunmuştur. O dönemde Pedagoji Bölümüne girebilmek için, en az üç yıl başarıyla çalışmış ve askerlik görevini tamamlamış olma şartları bulunmaktadır. Bu şartları taşıyan Binbaşıoğlu'nun başvurusu kabul edilmiş, daha sonra Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümünde iki aşamalı bir sınav uygulanmıştır. İlk aşamada genel kültür ve mesleki kültürle ilgili bilgiler yoklanmıştır; ikinci aşamada ise önce bir genel yetenek ve mesleki tutum testi uygulanmış, ardından da dönemin bölüm başkanı Hüseyin Hüsnü Cırtlı başkanlığında ve bölümdeki diğer öğretmenlerin katılımıyla bir mülakat gerçekleştirilmiştir. Mülakatta adayların güncel eğitim sorunları hakkındaki düşünceleri sorulmakta, bu şekilde eğitim alanında ilerleyecek insanların eğitim sorunlarına karşı duyarlılık geliştirmiş kişilerden oluşması sağlanmaktadır.

Cavit Binbaşıoğlu, Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümüne giriş için uygulanan tüm bu sınavları başarıyla atlatmış ve 1953-1954 öğretim yılında Pedagoji Bölümü 1. sınıfına başlamış, 1954-1955 öğretim yılı sonunda bu bölümden mezun olmuştur.

Binbaşıoğlu'nun Pedagoji Bölümünde okuduğu dersler şu şekildedir: Ruhbilim, Çocukluk ve Gençlik Psikolojisi, Eğitim Ruhbilimi, Pedagoji Tarihi, Genel Öğretim Metodu, Özel Öğretim Metotları, Milli Eğitim Örgütü ve Tarihi, Felsefe, Toplumbilim, Kusurlu ve Sakat Çocukların Eğitimi ve Ruh Sağlığı, Yabancı Dil, Türkçe, Tarih, Vaka İncelemesi, İlkokul Programının Esasları, Grupla Çalışma Tekniği, Yetişkinler Psikolojisi, Araştırma Tekniği, Teftiş Tekniği, Konuşma Arızaları, Deneysel Psikoloji, Halk Eğitimi, Rehberlik, Ders Araçları.

2.1.7. Trabzon-Beşikdüzü Kız İlköğretmen Okulu ve Bolu Erkek İlköğretmen Okulu Öğretmenlikleri

Cavit Binbaşıoğlu, Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümünden mezun olduktan hemen sonra o dönemde “depo tayini” olarak adlandırılan tayinle Ankara İlköğretim Müfettişliğine atanmıştır. Depo tayininde amaç, eğitim enstitülerinden mezun olan öğrencilerin vakit geçirmeden göreve başlamalarını, bu sayede maaş bakımından herhangi bir kayba uğramamalarını sağlamaktır. Böylece Binbaşıoğlu’nun da aralarında bulunduğu eğitim enstitüsü mezunları, öncelikle geçici olarak Ankara’nın çeşitli ilçelerine atanmışlardır. Aradan iki ay geçtikten sonra, Binbaşıoğlu yine ilköğretim müfettişliği kadrosuyla Trabzon’a atanmış; ancak kadro yokluğu nedeniyle 5442 sayılı kanuna göre Beşikdüzü Kız Öğretmen Okulu’na meslek dersleri öğretmeni olarak görevlendirilmiştir. Burada, grup öğretmenliği yapmış, bu sırada müsamere, halk dansları, tiyatro gibi ders dışı etkinliklere oldukça önem vermiştir. Bu etkinliklerin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerinin bir bütün olarak geliştirilmesi bakımından oldukça önemli olduğunu vurgulayan Binbaşıoğlu, çevre halkı için de eğitici nitelik taşıdığını düşünmektedir.

Beşikdüzü Kız İlköğretmen Okulu’nda Binbaşıoğlu’nun dikkatini en çok çeken unsurlardan biri, dersliklerde sıra yerine masaların bulunması olmuştur. 1899’da John Dewey’nin “Okul ve Toplum” adlı eserinde yeni eğitimin bir özeti olarak tasarladığı çalışma yeri olan masanın dersliğe girmiş olması eğitim bilimi açısından çok değerlidir. Çünkü burada öğrenciler, çalışmaya, tartışmaya, yaratıcı nitelikte etkinlikte bulunmaya her an hazır bulunmaktadır ve Binbaşıoğlu’na göre bir dersliğin sıraları orada yapılan eğitimin kalitesinin bir göstergesidir.

Cavit Binbaşıoğlu, Beşikdüzü Kız İlköğretmen Okulu’nda iki yıl çalıştıktan sonra 1957 yılında, orta dereceli okullarda en az iki yıl çalışanlar arasında açılan “Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü Milli Eğitim Örgütü ve Tarihi Dersi Asistanlığı” sınavına katılmış, kazanmış; ancak ataması yapılamamıştır. Çünkü asistan olarak atandığında maaşının düşmesi söz konusu olmuş, Binbaşıoğlu bunu kabul etmemiştir. Daha sonra 1961 yılında 5442 sayılı yasadaki faydalanarak Bursa Kız Öğretmen Okulu kadrosu ile Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü asistanlığında çalışmaya başlayacaktır.

Cavit Binbaşıoğlu 1958 yılı Eylöl ayında Beşikdüzü Kız İlköğretmen Okulundan Bolu Erkek İlköğretmen Okulu meslek dersleri öğretmenliğine naklen atanmıştır. Okulda eğitim şefliği kadrosunun boş olması ve okul müdürünün de teklifi üzerine Binbaşıoğlu eğitim şefliği görevini yürütmeye başlamıştır. Ayrıca Eğitim Psikolojisi derslerinin öğretimini de üstlenmiştir.

Bolu İlköğretmen Okulu öğretmeni iken 1959 yılı Temmuz ayında Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğünden, ABD’de öğretmen yetiştirme kurumlarında çalışmak üzere Türkiye’den öğretmenlerin gönderileceğini ve bakanlığın kendisini aday olarak belirlediğini öğrenmiştir. Bu amaçla bir süre Ankara’da İngilizce kursuna katılmış; ancak 27 Mayıs 1960 askeri darbesinden sonra kurulan yeni hükümet döneminde bu projenin iptal edilmesi sonucu ABD’ye gidememiştir.

2.1.8. Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü Asistanlığı ve Bursa Eğitim Enstitüsü Öğretmenliği

1955 yılında Ankara’da basılan Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğine göre bir asistanın iki ders alanında yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu, yüksek öğretimde uzmanlığa dayalı ders vermenin bir gereğidir.

Bu yönetmeliğe göre, Cavit Binbaşıoğlu 1961 yılı Eylöl ayında Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü asistanlığı görevine başladıktan sonra toplanan ilk bölüm öğretmenler kurulu toplantısında “Milli Eğitim Örgütü ve Tarihi” dersi ile “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi alanlarında yetiştirilmesi kararlaştırılmıştır. Binbaşıoğlu, “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinde A. Fuat Baymur ve şevket Türkyılmaz’ın ve “Milli Eğitim Örgütü ve Tarihi” dersinde ise Naşit Sarıca’nın asistanlığını yapmıştır.

Asistanlığı sırasında yaptığı “Ankara’da İlkokul Çocuklarının Fen ve Tabiat Bilgisi Ünite ve Konularına Karşı Geliştirmiş Buldukları İlgiler” başlığını taşıyan araştırma aynı adla 1966 yılında yayımlanmıştır. Ayrıca, 1968 tarihli ilkokul programının Fen ve Tabiat Bilgisi ünite ve konularının belirlenmesinde de Binbaşıoğlu’nun bu çalışmasından yararlanılmıştır.

1963-1964 öğretim yılı sonunda Eğitim Enstitüsü Yönetmeliği’ne uygun olarak üç yıllık asistanlık süresini tamamladıktan sonra, düzenlenen bir tutanakla eğitim enstitülerinde

ehil bir meslek dersleri öğretmeni olabileceğine karar verilmiştir. Ancak bu tutanakta Binbaşıoğlu'nun asıl olarak yetiştiği dersler olan “Milli Eğitim Örgütü Tarihi” ve “Özel Öğretim Yöntemleri” açıkça belirtilmediği için Binbaşıoğlu Gazi Eğitim Enstitüsünde iki ay kadar çalıştıktan sonra sürpriz bir şekilde Bursa Eğitim Enstitüsü'ne atanmıştır. Böylelikle sadece Pedagoji bölümlerinde bulunan ve üzerinde oldukça titiz çalışmalar yürüttüğü bu iki dersi okutmaktan bir süreliğine mahrum kalmıştır. Daha sonra Danıştay'a Milli Eğitim Bakanlığı aleyhine bir dava açan Binbaşıoğlu, yüksek öğretimde ihtisası koruyan 4926 sayılı Kanununun 5. Maddesine aykırı olan bu atamanın iptalini istemiştir. Kanununun bu maddesinde şöyle denmektedir (Binbaşıoğlu, 2002, 94):

“Milli Eğitim Bakanlığı, merkez ve iller kuruluşuna giren herhangi bir memur veya hizmetliyi, yapılması Bakanlığa ilişkin bir iş için, orada Bakanlık kuruluşu ve boş görev bulunup bulunmaması ile kayıtlı olmaksızın, kadro aylık ve ücretiyle dilediği yerde kullanabilir. Üniversite ve yüksek okul öğretim üyeleriyle bunların her sınıf ve derecedeki öğretmenleri bu hükmün dışındadır.”

Buna rağmen davayı kaybeden Binbaşıoğlu yeniden kararın düzeltilmesi isteminde bulunmuş ve neticede Bursa Eğitim Enstitüsünde çalıştırılması, kanunun maksadına ve kamu yararına uygun görülmeyle ataması iptal edilmiştir.

Cavit Binbaşıoğlu, Bursa Eğitim Enstitüsü Meslek Dersleri Öğretmenliğini 1965-1967 yıllarında yapmış, bu arada, 1965-1966 öğretim yılında Ankara'da Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü'ne devam ederek bu enstitüden diploma almıştır. 1968-1969 öğretim yılında da bilgi, görgü ve deneyimlerini artırmak üzere 4489 sayılı yasaya göre Bakanlığın 07.03.1968 gün ve 17 sayılı kararı ile İngiltere'ye gönderilmiştir. Dönüşte Milli Eğitim Bakanlığı'na “İngiltere'de Öğretmen Yetiştirme Yöntemleri” adlı bir rapor sunmuştur. Bu rapor, 1970-1971 yılında Hıfzırrahman Raşit Öymen'in çıkardığı *Eğitim Hareketleri* adlı öğretmen meslek dergisinde yayımlanmıştır.

2.1.9. Gazi Eğitim Enstitüsü Öğretmenliği ve Emeklilik Yılları

Cavit Binbaşıoğlu, 1968 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Meslek Dersleri Öğretmenliğine atanmış, Pedagoji Bölümünde “Milli Eğitim Örgütü Tarihi”, “Özel Öğretim Yöntemleri” ve 1968 tarihli ve 1512 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanan Eğitim Bölümü programına yeni giren “Eğitim Yöneticiliği” derslerini okutmaya başlamıştır.

Bunlardan başka, “Eğitim Tarihi (Eğitim Bilimleri Tarihi)”, “Ders Dışı Etkinlikler”, “Eğitim Psikolojisi”, “Rehberlik” ve “Araştırma Teknikleri” gibi dersler de okutmuştur.

1975 yılında okulun süresi üç yıldan dört yıla çıkarılmış, programları buna bağlı olarak değiştirilmiştir. Bir süre ders ve kredi sistemi uygulanmış; ancak daha sonra bu uygulamadan vazgeçilerek okul tekrar üç yıllık eğitim enstitüsü halini almıştır.

1978-1979 öğretim yılında okul, dört yıllık “Gazi Yüksek Öğretmen Okulu” haline getirilmiş, programı da 1981 yılında “Yüksek Öğretmen Okulları Programı” olarak Bakanlıkça hazırlanmıştır.

1982 yılında çıkarılan 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile “Gazi Yüksek Öğretmen Okulu”, “Gazi Eğitim Fakültesi”ne dönüştürülmüş, okulun mevcut öğretmenleri ise “öğretim görevlisi” olarak çalışmalarına devam etmişlerdir. Bu dönemde Cavit Binbaşıoğlu da iki yıl öğretim görevlisi olarak çalıştıktan sonra, 1984 yılının Mayıs ayında, 35 yıl 4 ay eylemli hizmetten sonra kendi isteğiyle emekliye ayrılmıştır. Cavit Binbaşıoğlu evli ve iki çocuk babasıdır (Aslan, 2010, 10).

Binbaşıoğlu, 2009 yılı sonlarına kadar eğitimin değişik konularında 43 kitap, 345 makale yazmıştır. Emeklilik yılları da oldukça verimli geçen değerli eğitimcinin kitaplarının 5 tanesi ve makalelerinin 61’i (yaklaşık yüzde 18) doğrudan doğruya Türk Eğitim Tarihi ile ilgilidir. Binbaşıoğlu, öğretmen meslek dergilerinde çıkmış yazılarının birçoğunu dört kitabında toplamıştır. Bunlar: “Türk Eğitim Düşüncesi Tarihi”, “Ailede ve Okulda Eğitim Sorunları”, “Okullarda Öğretim Sorunları” ve “Eğitim ve Öğretim Üzerine Yazılar”dır (Altunya, 2010, 52).

Cavit Binbaşıoğlu’nun üzerinde en çok çalıştığı konulardan biri “Hayat Bilgisi Öğretimi”, diğeri de “İlkokuma ve Yazma Öğretimi”dir. Bu dersleri 30 yıldan daha uzun bir süre ile öğretmen okullarında, eğitim enstitülerinde ve Gazi Eğitim Fakültesi’nde okutmuştur (Binbaşıoğlu, 2004, 202).

Binbaşıoğlu, emeklilik döneminde gerek konuşmacı gerekse dinleyici olarak pek çok toplantı ve sempozyuma katılmıştır. Bu toplantılar genellikle Eğitim Bilimleri Fakültesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türk Eğitim Derneği ve Öğretmen Hüseyin Hüsni Tekişik Araştırma ve Geliştirme Vakfında düzenlenmiştir. Ayrıca Binbaşıoğlu, 1998 yılının

Kasım ayında Öğretmenler Günü dolayısıyla Hüseyin Hüsnü Tekışık ile birlikte TRT 1’de yayımlanan bir programa katılmıştır. 1999 Mart’ında ise, TRT 2 televizyonunda Filiz Ozankaya tarafından hazırlanan “Tarihle Çağdaş Buluşma Programı” adlı panelde, Prof. Dr. Özer Ozankaya, Prof. Dr. Bozkurt Güvenç ve Prof. Dr. Necla Armaner gibi isimlerle eğitim tartışmaları yapmıştır (Binbaşoğlu, 2002, 115-116).

Emeklilik döneminde yaptığı önemli işlerden biri de özel kitaplığını İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim-Der Müzesi, Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekışık Milli Eğitimi Geliştirme Vakfı ve Abant İzzet Baysal Üniversitesi gibi bazı eğitim kuruluşlarına bağışlamak olmuştur. Ayrıca Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı’na da kendi eserlerinden bağışlamış ve Eğitim-Der’in düzenlediği “Okullara Bin Kitap Kampanyası”na da kendi kitaplarıyla katılmıştır (Binbaşoğlu, 2002, 116).

Cavit Binbaşoğlu’na eğitim çalışmalarını bilimsel temele dayandırması, çağdaş eğitim görüş ve düşüncelerini geniş kitlelere kazandırması, Türk toplumunun gereksinim duyduğu aydın ve bilgili bir gençliğin yetişmesi, ulusal eğitimimizin Atatürk devrimleri ve ilkeleri doğrultusunda gelişmesi ve yeni yetişenlere esin kaynağı oluşturması nedeniyle Ankara’da Türk Eğitim Derneği Bilim Kurulu tarafından “TED 1999 Yılı Eğitim Hizmet Ödülü” verilmiştir. Emeklilik devrinde kendisine verilen bu ödül Binbaşoğlu’nun hayat boyu çalışma ve didinme yorgunluğunu gidermiş ve onu oldukça mutlu etmiştir (Tuncor, 2000, 26).

Cavit Binbaşoğlu adına “Türk eğitimine, Türk eğitim tarihi ve eğitim bilimine yaptığı katkılardan dolayı” 3 Mayıs 2008 tarihinde Gazi Üniversitesi Rektörlüğü, Ulusal Eğitim Derneği, Tüm Eğitimciler ve Eğitim Müfettişleri Sendikası ve Artım Yayınları tarafından Gazi Üniversitesi Mimar Kemalettin salonunda bir sempozyum düzenlenmiştir (Güleryüz, 2010, 32).

2.2. Cavit Binbaşoğlu’nun Eserleri

2.2.1. Kitapları

Cavit Binbaşoğlu’nun yayım çalışmaları bu yayımların konularına göre başlıca üç grup halinde toplanabilir:

1. Öğretmenlere, özellikle ilkokul öğretmenlerine yardım etmek amacıyla, eğitim-öğretim ve yönetim konularında kılavuzluk edici yazı ve kitaplar,
2. Öğretmen yetiştiren okul ve kuruluşlarda okutulan meslek dersleriyle ilgili yazı ve kitaplar,

Mevcut eğitim ve öğretim sorunları ve eğitim bilimleri tarihi ile ilgili araştırmalar.

2.2.1.1. Kılavuz Niteliğindeki Kitapları

- Uygulanmış Yeni Öğretim ve Eğitim Şekilleri

Binbaşıoğlu'nun 1950 yılında yayımlanan bu kitabı, Ankara'nın Çubuk ilçesinin Yenice Köyünde yürüttüğü bir yıllık gezici başöğretmenlik görevi boyunca yaptığı çalışmalarını sergilemekte ve bu çalışmalardan örnekler sunarak öğretmenler için bir kılavuz niteliği taşımaktadır.

- İlkokul Öğretmen ve İdarecilerine Uygulamalı Rehber

Yazarın 1954 yılında yayımlanan bu eseri okul yönetimi konusundaki ilk eserlerden biri olup daha sonraki yıllarda geliştirilmiştir. 8 bölümden ve 128 sayfadan oluşan bu eser okullarda eğitim-öğretim işleri ile idari işlerin bir arada yürütülmesi gerekliliğinden hareketle oluşturulmuştur. Eserde, mesleğe yeni girmiş ya da girecek olan genç öğretmenlere okulun açıldığı günden kapandığı güne kadar karşılaşılabilecekleri idari problemler hakkında bilgi verilmekte, ayrıca uygulanmış örneklerle de konular daha açık hale getirilmektedir. Kitapta ele alınan konulardan bazıları şöyledir:

- Desimal dosyalama işlemleri,
- Resmi yazışma kuralları,
- Okul demirbaşlarının teslim alınması ve teslim edilmesi,
- Öğrenci kayıtlarının yapılması,
- Öğrenci nakil belgesinin verilmesi,
- Öğrenci kaydının silinmesi,
- Diploma işlemlerinin yürütülmesi,
- Öğrenci sicil defterine sınıf geçme durumlarının işlenmesi.

Yazar, eserinde bu hususları inceleyerek özellikle köy okullarında çalışan ve idari yükümlülükleri de taşımak durumunda bulunan öğretmenlerin sıklıkla karşılaştıkları problemleri açığa kavuşturmakta, ayrıca bu problemlerin çözümünde onlara kılavuzluk etmektedir.

- Uygulamalı İlkokul İdare Rehberi

Cavit Binbaşıoğlu'nun 1957 yılında yayımlanan bu eseri, daha önce 1954'te yayımlanan "İlkokul Öğretmen ve İdarecilerine Uygulamalı Rehber" adlı eserinin geliştirilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bu kitap, öğretmen okullarındaki "Teşkilat ve İdare" adlı dersin "İlkokullarda Yönetim" olarak değiştirilmesinden sonra "İlkokullarda Yönetim" adıyla yeniden yayımlanmış ve 1950 ve 1960'lı yıllarda Binbaşıoğlu'nun ilkokul çevrelerinde en çok tanınan kitabı olmuştur.

Sekiz bölümden oluşan bu eserde Binbaşıoğlu, mesleğe yeni atılmış olan genç öğretmenlere ilkokulun idare işlerinde karşılaştıkları problemler konusunda rehberlik etmektedir.

Kitabın giriş bölümünde Binbaşıoğlu, bir okul ya da kurumu idare edeceklerin, bir yandan işlerini kendi bilgi, görgü ve denemeleri ile hallederken diğer taraftan da bu işleri mevzuata uydurmaları mecburiyetinden hareketle, öncelikle "kanun", "tüzük", "yönetmelik", "kararname" ve "emir" gibi mevzuat terimlerini açığa kavuşturmaktadır. Bunun ardından, kanun ve yönetmeliklerden faydalanarak ilkokul başöğretmeni, ilkokul öğretmenleri ile köy öğretmen ve eğitimcilerinin ödevlerini açıklayan yazar, kitabın birinci bölümünde, okul idaresindeki genel işlere değinmektedir. Bu bağlamda, resmi yazışma kuralları, gelen- giden evrak kayıtları ve desimal dosyalama işlemlerini uygulanmış örneklerle açıklamaktadır. Burada ayrıca, Türk bayrağının okullarda çekilip indirilmesi, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramının kutlanması ve okula bir hizmetlinin tayin edilmesi veya çıkarılması ile ilgili talimatlar da yer almaktadır.

İkinci bölüm, okul demirbaş işlerine ayrılmıştır. Burada demirbaş eşyaların teslim alınması ve teslim edilmesi, demirbaş eşya defterine eşyaların kaydedilmesi, kayıtların silinmesi, demirbaş eşyaların sayımı gibi hususlarda okul idareci ve öğretmenleri bilgilendirilmektedir. Bunun yanında, "ayniyat tesellüm makbuzu" nun ne olduğu ve

nasıl doldurulacağı da açıklanmaktadır. Yazar “ayniyat tesellüm makbuzu” nu “eşyanın teslim alındığını belirten belge” olarak tanımlamaktadır (Binbaşoğlu, 1957, 51).

Üçüncü bölümde yazar, öğrenci kayıt, kabul ve devam işleri kapsamında; öğrenci kayıtlarının yapılması, nakil kâğıdının doldurulması, öğrenci kaydının silinmesi, okuldan ayrılan öğrencilere tasdikname verilmesi, yoklama, ders ve karne kayıt defterinin kullanılması ile şehir, kasaba ve köy okullarında öğrenci devamsızlıklarının kontrol edilmesi gibi hususları uygulama örnekleriyle açığa kavuşturmuştur. Daha sonraki bölümde ise, ders yılı sınav sonu çizelgesinin doldurulması, sınıf geçme durumlarının öğrenci sicil defterine işlenmesi, ilköğrenimi bitirme sınav programının hazırlanması, diplomaların ve diploma defterlerinin doldurulması, öğrenci seyahat belgesinin verilmesi ve iyi hal kâğıdının doldurulması ile ilgili bilgiler vermektedir.

Kitapta, öğretmenlerin tayin, nakil, hastalık ve izin işlerine de yer verilmiş, ayrıca devlet memurlarına verilecek bir sağlık raporu örneği de sunulmuştur.

Kitabın bir diğer bölümü, öğretmen yetiştiren okul ve enstitülere girmek isteyenlerin, öğrenci kayıt ve kabul işleri hakkındaki geçici yönetmeliğin 9. ve 33. maddelerine göre uymaları gereken esaslara ayrılmıştır. Bunun ardından, okul çağındaki çocukların sayım ve yazımı, bunların yazım bültenlerinin doldurulması, sene başı ve sene sonu istatistik fişlerinin doldurulması gibi istatistik işleri ile ilgili bilgi verilmektedir.

Son olarak kitapta, “İlköğretimle İlgili Kanun, Yönetmelik, Karar ve Genelgeleri Bulma Listesi”, “İlkokulla İlgili Yönetmelik, Tüzük, Muhtıra ve Rehberleri Bulma Listesi” ve “Kanun ve Yönetmeliklerin Uygulanmasıyla İlgili Olarak Maarif Vekâletince Verilen Emir ve Kararlar Özet Listesi” gibi bir okul ya da kurumu idare edenlerin her zaman başvurabileceği kaynaklar sunulmuştur.

- Uygulamalı Aktif Öğretim Rehberi

Binbaşoğlu'nun 1957 yılında Trabzon Beşikdüzü Kız Öğretmen Okulu öğretmenliği sırasında yazdığı bu eserde; “aktif öğretim”in anlamı, psikolojik özellikleri ve önemi açıklanmaktadır. Bu kitapla Binbaşoğlu, mesleğe yeni atılmış genç öğretmenlere rehberlik etmekte, ayrıca o dönemde okullarda yaygın olarak kullanılan “aktif metot” uygulamalarına katkı sağlamaktadır. Aktif öğretimi uygularken, öğretimi öğrenme

psikolojisi ile ilişkilendirmenin, bunun yanında öğrencinin ilgi ve gereksinimlerinin, çevrenin özelliklerinin ve çevreyi geliştirme ve değiştirme çalışmalarının da buna dahil edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Kitabın giriş bölümünde aktif öğretimi, “yaparak, hareket ederek, işleyerek, etki yapılarak yapılan bir çeşit öğretim” (Binbaşoğlu, 1957, 5) olarak tanımlayan yazar, ülkemizde köy enstitüleri ve ona bağlı köy ve bölge okulları hareketiyle öğrencilerin, iş içinde, iş vasıtasıyla eğitilmeleri ya da yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri fikrinin uygulanmasına geçildiğine dikkati çekmektedir.

Kitabın birinci bölümü aktif öğretimin temel prensiplerine ayrılmıştır. Burada yazar, müspet bir işin yapılması yolunda öğrenciyi etkinliğe yönelten ve öğretmen rehberliği ile yapılan her türlü çalışmanın “aktif öğretim” olacağının bir prensip olarak kabul edilip, bir öğretimin iyi ya da kötü veya aktif ya da pasif olduğunun buna göre değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Bir sonraki bölümde aktif öğretimin temel tekniklerini açıklayan Binbaşoğlu, bu teknikleri öğretimin hazırlığı, uygulanması ve değerlendirilmesi ile ilgili olmak üzere üç grupta incelemektedir.

Kitabın üçüncü bölümü “Örnekler ve Bazı Uygulamalar” başlığını taşımaktadır. Bu bölümde, öğrenciler için, verimli çalışmanın esasları sunulmakta, bu esaslara göre yapılması gereken uygulamalar somut örneklerle açıklanmaktadır. Ayrıca burada, eğitim-öğretime katkı sağlaması bakımından “öğrenciyi tanıma ve geliştirme dosyası”, “çevre inceleme planı”, “yıllık konu dağıtım planı”, “ünite planı”, “günlük çalışma planı” gibi çeşitli uygulamalara da yer verilmektedir.

Kitabın sonunda ayrıca öğretmen adaylarının uygulama ve staj çalışmalarına yardımcı olmak amacıyla “Staja Çıkan Öğretmen Adaylarına Mahsus Staj Programı ve Açıklamaları” yer almaktadır.

Cavit Binbaşoğlu’nun bu kitabı, öğretmen okullarında “Öğretim Yöntemleri” dersine Bakanlıkça yardımcı kitap olarak kabul edilmiş ve kısa sürede tükenmiştir. Daha sonra o, 1959 yılında Bolu Erkek Öğretmen Okulu öğretmenliği sırasında, kitabı biraz daha genişleterek “Öğretim Metodu ve Uygulama” adı altında yeniden yayımlamış, burada

da aktif öğretime uygun bir yöntem izlemiştir. Dersin veya ünitenin başında amaçların ne olduğunu belirtmiş, böylece öğrencilerin konuya karşı güdülenmelerini sağlamıştır. Ardından, konu ile ilişkili olarak öğrenci yaşantılarına dayalı birtakım inceleme ve araştırma soruları sorarak, öğretmen rehberliğine ve öğrenci çalışmasına dayalı bir yöntem uygulamaya çalışmıştır.

Bu kitap, öğretmen okulları eğitim enstitülerine dönüşüncüye kadar (1974) bu okullarda yardımcı ders kitabı olarak okutulmuştur.

- Yeni Köy Okulu

Yazarın bu eseri 1959 yılında yayımlanmıştır. 8 bölümden ve 62 sayfadan oluşan kitapta Binbaşıoğlu, modern bir köy okulu kurulması ve geliştirilmesi için yapılması gereken işleri açıklamakta ve bu süreçte karşılaşılan sorunlar için çözüm yolları sunmaktadır. Bunu yaparken bilhassa gezici başöğretmenlik yaşantılarından faydalandığını belirtmektedir.

Kitabın giriş bölümünde, öğrencileri hayata hazırlamaktan çok hayatın kendisi olma iddiasını taşıyan bir köy okulu portresi çizen Binbaşıoğlu, bir sonraki bölümde, köy şartlarına uygun ve köyün ihtiyaçlarını karşılayacak bir köy okulunun öğretim amacı üzerinde durmaktadır. Yazar bu amacı şu şekilde ifade etmiştir (Binbaşıoğlu, 1959, 14):

“Köy okullarımız, faaliyetlerinin çoğunu, bulunduğu köy ve köylü için bir problem ve ihtiyaç olan konulardan seçerek milli ve vatandaşlık eğitimi yanında öğrencilerini, gerek şahsi ve gerekse köyünün problemlerine karşı uyanık, onu ıslah edici bir vasıfta yetiştirmelidir.”

Kitabın ilerleyen bölümlerinde, köy okullarının buldukları çevrenin, okul binaları ve bölümlerinin taşıması gereken özellikler resimlerle açıklanmıştır. Binbaşıoğlu'na göre, bir köy okulu teşkilatı içinde derslik, toplantı ve temsil yeri, okuma odası veya kitaplık, kooperatif, işlik, öğretmen evi, sağlık odası, odunluk, kümes, aralık ve askılık gibi bölüm ve yerlerin bulunması zaruridir.

Kitabın önemli bir bölümü köy okullarının öğretim programlarına ayrılmıştır. Bu çerçevede yazar, John Dewey, Georg Kerschensteiner ve Kate Wofford gibi

eğitimcilerin önerilerinden de faydalanarak, köy okullarımızın öğretim programlarının taşınması gereken özellikleri şu şekilde ifade etmiştir:

- Öğretim programları öğretmenlerin kolayca çevreye göre geliştirmesine imkân veren bir “çerçeve program” niteliği taşınmalıdır,
- Okutulacak ders sayısı mümkün olduğu kadar azaltılmalı, günlük ders saatleri “Muhteva Dersi Saatleri”, “İfade Dersi Saatleri” şeklinde ayrılmalı; fakat arada bir de “Serbest Çalışma Saatleri” koyularak günlük veya haftalık çalışmalar elastiki bir programa bağlanmalıdır.
- Muhteva, yani “Hayat Bilgisi” dersi konuları, birinci sınıfta “Çocuk ve Okul”, ikinci sınıfta “Çocuk-Okul ve Ev”, üçüncü sınıfta “Çocuk, Okul, Ev ve Çevre”, daha sonraki yıllarda ise memleket ve dünya görüşü üzerine düzenlenmelidir.
- Her sınıfta, öğrencinin yapacağı işler tespit edilmeli, bu işleri başaramayan bir öğrencinin bir üst sınıfa devam etmesi veya mezun olması mümkün olmamalıdır.
- Öğretim, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye dayanmalı ve daha çok, mevcut bir çevre problemini çözmeyi amaç edinmelidir (Binbaşoğlu, 1959, 36-39).

Kitapta, öğrencileri sosyal hayata ve demokratik yaşama alıştırmaya hizmet eden “okul öğrenci teşkilatı” ve bu teşkilatın yürütmekte olduğu çalışmalarını da ayrıntılı olarak inceleyen Binbaşoğlu son olarak, köy okullarının çevre ile münasebetleri ile okullarda ortaya çıkması muhtemel bazı sorunlara değinmekte ve bunların giderilmesi yolunda öneriler sunmaktadır.

- Öğrenci Sağlık, Sosyal ve Ruhsal Durum Dosyası Yahut Her Dereceli Okul Öğrencileri İçin Toplu Dosya

1950’li yılların başından itibaren “rehberlik” ile birlikte gelişen bir diğer kavram “toplular dosyası” olmuştur. Bolu Erkek İlköğretmen Okulu Meslek Dersleri Öğretmenliği sırasında bu konuda çalışmalar yapan Cavit Binbaşoğlu, 1959 yılında Bolu merkez ilkokul öğretmenlerine hazırlamış olduğu bir toplular dosyası örneğini sunmuştur.

Aynı yıl içerisinde yayımlanan bu dosya, öğrencilerin bir okuldan başka bir okula naklolduğu ya da daha yüksek bir okula girdiği zaman yeni okuluna gönderilmesi gereken bir “toplular dosyası” niteliğini taşımaktadır. Bu dosyada, öğrencilere ait genel

bilgilerin (kimlik bilgileri) dışında, sağlık durumları, kabiliyet, ilgi ve çalışma alışkanlıkları, kişilik özellikleri, sınıf geçme ve disiplin durumları, devamsızlıkları ve katıldıkları sosyal faaliyetlerle ilgili bölümler yer almaktadır.

Binbaşıoğlu'na göre, böyle bir dosyada çocuğun bir bütün olarak ele alınması gerekmektedir ve burada yazılacak her türlü bilgi nesnel bir ölçüye dayanmalıdır. Aynı zamanda dosyanın kullanılması da pratik olmalıdır.

Binbaşıoğlu tarafından örnek olarak hazırlanan bu toplu dosyanın okullarda kullanılması, Milli Eğitim Bakanlığı Yayın Müdürlüğü'nün 31.05.1959 gün ve 616-08297 sayılı yazısı ile kabul edilmiştir. Yine böyle bir örnek dosya, yazarın “Öğretim Metodu ve Uygulama” adlı kitabında da yer almaktadır.

- Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim Rehberi

Yazarın bu kitabının ilk baskısı 1961'de yapılmış, 1983'te ise genişletilmiş ikinci baskısı çıkmıştır. 8 bölümden ve 168 sayfadan oluşan bu kitapta Cavit Binbaşıoğlu, birleştirilmiş sınıflı köy okullarında çalışan öğretmenlerin öğretim çalışmalarına kılavuzluk etmeyi hedeflemektedir.

Yazar, kitaba “birleştirilmiş sınıflar” kavramını tanımlamakla başlamıştır (Binbaşıoğlu, 1983, 1):

“Birleştirilmiş sınıflar, iki ya da daha çok sınıfın, bir grup teşkil ederek bir öğretmen yönetiminde birlikte çalışmasıdır.”

Binbaşıoğlu'na göre, birleştirilmiş sınıflar ülkemizin göz ardı edilemez bir gerçeğidir ve bu şartlarda çalışmak durumunda kalan pek çok öğretmenimiz bulunmaktadır. Bu öğretmenlerin, normal sınıflarda öğretim konusunda tecrübe sahibi olmuş ve başarı göstermiş öğretmenler arasından seçilmesi daha uygun olsa da ülkemiz şartlarında bu pek mümkün olamamaktadır. Binbaşıoğlu bu noktada, birleştirilmiş sınıflarda, öğretmenin iyi yönetimi neticesinde çok önemli başarılar elde edilebileceğini vurgulamaktadır.

Kitabın ikinci bölümü “İlkokul Programı ve Birleştirilmiş Sınıflar” başlığını taşımaktadır. Burada, 1968 tarihli ilkokul programının özellikle birleştirilmiş sınıflarla

İlgili olan bölümlerine değinilmektedir. Ayrıca, programın birleştirilmiş sınıflar öğretimindeki sorunları çözmek için getirdiği yenilikler, pedagojik ilke ve yöntemler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Yazar, birleştirilmiş sınıflı köy okullarındaki öğretim probleminin 1968 programı ile kısmen çözümlendiğini; ancak yine de bu konuda ciddi problemlerin yaşanmakta olduğunu, ayrıca birleştirilmiş sınıflarda öğretim yapmak durumunda olan öğretmenlerin elinde neredeyse hiçbir yardımcı kaynağın bulunmadığını vurgulamaktadır. İşte bu kitabın yazılmasının ve yıllar sonra da genişletilerek tekrar basılmasının temelinde bu problemler yatmaktadır.

Üçüncü bölümde birleştirilmiş sınıflarda öğretim ilkelerini açıklayan yazar, kitabın dördüncü bölümünde birleştirilmiş sınıflarda sağlanması gereken koşullar ile araç ve gereçler üzerinde durmaktadır. Burada, bu koşullar ve araç-gereçlerin tamamlanması halinde, birleştirilmiş sınıflar sorununun çözüme kavuşacağı vurgulanmaktadır. Yazar ayrıca, birleştirilmiş sınıflar sorununun çözümünde kendi kendine çalışmaların da önemini vurgulamaktadır. Çünkü ona göre, iş içinde kişi, kendi kendini yetiştirme ve eğitime olanağı bulur. Bu sebeple eğitim ve öğretim sürecinde öğrencilere bu fırsatın tanınması gerekmektedir.

Kitabın önemli bir bölümü birleştirilmiş sınıflarda öğretimin planlaştırılmasına ayrılmıştır. Burada, öğretimin planlı yapılmasının gerekliliği üzerinde duran yazar, öğretim planlarının “Amaç”, “Yöntem”, “Kaynaklar, Araç ve Gereçler” ile “Değerlendirme” bölümlerinin hazırlanması sürecinde dikkat edilecek hususlar konusunda öğretmenleri bilgilendirmektedir. Bunun yanında, birleştirilmiş sınıflarda yıllık plan, ünite planı, günlük plan, ders planı, kendi kendine çalışma planı ve gezi planı gibi planların oluşturulması ile ilgili teknikler ayrıntılı olarak açıklanmakta ve her bir plan için örnekler sunulmaktadır. Bunlar, öğretmenlerin yararlanabilecekleri birer kılavuz niteliğindedir. Öğretmenlerin öğretim sürecinde bu noktaları dikkate almaları gerektiğini belirten Binbaşıoğlu, iyi hazırlık yapıldığında birleştirilmiş sınıfların öğretiminde başarının elde edilebileceğini vurgulamaktadır. Bu sebeple öğretmenlerin üzerlerine düşen ödevlerin bilincinde olmaları gerekmektedir. Ona göre öğretmen, öğretimin koşullarını, planlarını hazırlayan, uygulama sırasında, öğrencilere ayrı ayrı, veya sınıfça rehberlik yapan bir kişidir. Bu noktada yazar şöyle bir benzetme yapmaktadır (Binbaşıoğlu, 1983, 99):

“Askerlikte komutan, savaşın kazanılmasına nasıl yardım eden bir kimse ise, öğretimde öğretmen de öğretimin oluşumuna, yani öğrencilerin bir şey öğrenmelerine yardım eden bir kimsedir.”

Kitabın son bölümü olan “Ünite Etkinlikleri” kısmında, proje esasına dayanan ünite planlarının “Etkinlikler” bölümünün hazırlanması konusunda öğretmenlere örnekler sunulmaktadır. Bu sayede öğretmenler, hem plan hazırlamada zorlanmayacaklar, hem de daha anlamlı ve eğitsel bir öğretim yapma olanağı elde edeceklerdir. Etkinliklerin hazırlanmasında yazarın üzerinde en çok durduğu nokta, yapılacak çalışmaların çevre koşullarına uygun bir nitelik taşıması, öğretimin yaşama yönelik olması ve öğrencilerin, düşünerek, planlayarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerine olanak sağlamasıdır.

Son olarak kitabın “Ekler” bölümünde, 1968 tarihli İlkokul Programı’nın birleştirilmiş sınıflarla ilgili açıklamaları ile programın ilerleyen yıllarda değişikliğe uğrayan haftalık ders dağıtım çizelgelerine yer verilmiştir.

- Köy ve Şehir Okullarının Bütün Sınıfları İçin “Yıllık Çerçeve Programı”

Yazar bu eseri, 1961 yılında lise ve dengi okullardan mezun olanların askerliklerini köy okulu öğretmeni olarak yapmaya başlamalarından hareketle oluşturmuştur. Bu askerleri köy okulu öğretmeni olarak yetiştirmek amacıyla açılan yetiştirme kurslarında görev alan Binbaşıoğlu eserinde, yedek subay öğretmenlerin gereksinimlerini karşılamakta ve onlara rehberlik etmektedir. Böylece, o günlerde ülke için önem taşıyan bir eğitim sorununun çözümüne hizmet etmektedir.

- Okullarda Öğretim Sorunları

Cavit Binbaşıoğlu’nun bu kitabı 1995 yılında Eğitim-Der (Eğitimciler Derneği) tarafından yayımlanmıştır. Bu kitapla Binbaşıoğlu; ilkokul öğretmenliği, müfettişlik ve yüksek okullarda yaşadığı eğitsel deneyimleriyle, çeşitli meslek dergilerinde çıkan eğitim yazılarını bir bütün haline getirmiştir. Kitabına 28 temel konunun dışında, 1962 yılında Ankara Radyosu’nda “Öğretmenin Sesi” adlı programda yayımlanan, uygulama içerikli üç konuşmasını da eklemiştir.

Kitapta bulunan yazılar, öğretmenlerin karşılaştığı çeşitli öğretim sorunlarını çözmeye ve öğretim etkinliklerini bilimsel bir biçimde geliştirmeye yöneliktir. Bu yazılardan bazılarının yazılış tarihleri oldukça eski olmasına karşın, anlatılan ve çözüm önerisi getirilen konular güncelliğini yitirmemiştir. Binbaşıoğlu, diğer eserlerinde olduğu gibi, öğretimle ilgili bu esere aldığı yazılarında da konulara bilim ışığında yaklaşmakta, öğretmen yetiştiren kurumlarda okutulan öğretim yöntemine ilişkin bilgileri burada genişleterek günlük yaşamda uygulanır hale getirmektedir.

Kitap, Cumhuriyetin kurucusu Atatürk'ün öğretim yöntemleriyle ilgili ve çağdaş öğretimi simgeleyen görüşleri ve bunların yorumu ile başlamaktadır. İlk bölümlerde; çocuğa göre okul, çocuğun okul olgunluğu, çocuklarda ve gençlerde olgunlaşma düzeyleri ve bunların eğitim programları ile öğretim yöntemlerine etkileri açıklanmaktadır. Ardından, iyi bir öğretimin temel ilkelerine geçilmekte, öğretimde etkinlik, ders kitapları, okulda ve sınıfta güdüleme, “etkili okul kavramı” gibi genel konular anlatılmaktadır. Buradan da, öğretimde amaç, yöntem ve küme çalışması ile yaşantılara, yaratıcı öğretime, sorun çözenin öğrenilmesine, verimli ders çalışma ve yazılı kaynaklardan yararlanmaya, sınıfta öğrenci konuşmaları gibi temel konulara geçilmektedir.

Üzerinde çok tartışılan öğretimde ödev sorunu da kitapta ele alınan bir başka konudur. Bu konuda geniş boyutlu açıklamalar yapan Binbaşıoğlu, ödevi, hazırlık çalışmaları, alıştırmalar ve eğitsel çalışmalardan ayırtmaktadır.

Son olarak kitapta “Öğretmenin Değerlendirilmesi” başlıklı bir yazı bulunmaktadır. Bu yazıda; öğretim ilke, yöntem, teknik, araç, gereç, ortam ve öğretmen tutumlarına yönelik beş dereceli bir değerlendirme ölçütü yer almaktadır.

Binbaşıoğlu'nun bu eseri, öğrenci ve öğretmenlere kılavuz olmanın dışında, yeni yönetmeliklerin hazırlanması ve düzenlenmesi konusunda, Milli Eğitim Bakanlığı ilgililerine de ışık tutar niteliktedir.

- Ailede ve Okulda Eğitim Sorunları

Cavit Binbaşıoğlu'nun bu eseri 2000 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanmıştır. Eser, ailede ve okulda karşılaşılabilecek muhtemel eğitim sorunları ile ilgili

pek çok yazıdan oluşmaktadır. Bu yazılarda, küçük çocuğun eğitiminden başlanarak, ergen ve gençlerin eğitimine kadar olan temel eğitim sorunlarına değinilmekte, bunlar karşısında alınabilecek önlemler ve bu sorunlarla ilgili çözüm önerileri sunulmaktadır. Bu bakımdan, Binbaşıoğlu'nun bu kitabı hem eğitimciler hem de anne ve babalar tarafından dikkatle okunması ve hayata geçirilmesi gereken bir kitaptır.

- Rehberlik

Cavit Binbaşıoğlu'nun 152 sayfadan ve 3 bölümden oluşan bu eseri, okullardaki rehberlik çalışmalarının yürütülmesi sürecinde, bu çalışmaları yönetenlere kılavuzluk etmek amacıyla oluşturulmuştur.

Kitabın ilk bölümünde rehberliğin niteliği ve önemi üzerinde duran yazar, rehberliğin, bireyin bir bütün halinde gelişmesine yardımcı olan bir süreç olduğunu ifade etmektedir. Burada yazarın üzerinde durduğu en önemli nokta, rehberlik sürecinde karar verme sorumluluğunun bireyin kendisine ait olmasıdır. Bu sebeple Binbaşıoğlu, eğitim ve rehberliğin, birbirinden ayrı düşünölemeyen iki süreç olduğuna işaret etmektedir. Çünkü eğitimin de en önemli amaçlarından biri, çocuğa, etkinliğe yer veren, yapıcı ve yaratıcı nitelikli yöntemlerle, kendi sorunlarını yine kendisinin çözmesinin yollarını öğretmektir.

Yine bu bölümde, rehberliğin dayandığı psikolojik ve sosyolojik temeller ile rehberliğin temel ilkelerine değinildikten sonra, ikinci bölümde okullarda yürütölen rehberlik hizmetleri açıklanmaktadır. Yazara göre okullardaki "rehberlik hizmetleri", sadece mesleki rehberlikle değil, öğrencilerin eğitim rehberliği ile de meşgul olmaktadır. Örneğin eğitim rehberliği kapsamında, bireyin alacağı seçmeli dersleri seçmesine yardım edilmekte, okulda genel olarak kullanılabilecek okuma, not alma, özet çıkarma, sınava hazırlanma, verimli çalışma yollarını öğrenme gibi eğitim sorunları üzerinde çalışmalar yapılmaktadır.

Okullarda yürütölen rehberlik hizmetleri, kimi durumlarda yeterli olmamaktadır. Bu gibi durumlarda rehberliğe ihtiyacı olan çocuğun başka yetkili bir yere gönderilmesi gerekmektedir. Kitabın son bölümünde Binbaşıoğlu, çalışmaları ile rehberlik faaliyetlerine doğrudan ya da dolaylı olarak yardım eden okul dışı kuruluş ve hizmetler

üzerinde durmaktadır. Yazar burada, okul dışı kuruluş ve hizmetleri şu dört başlık altında incelemiştir:

1. Rehberlik merkezleri,
2. Psikiyatri klinikleri,
3. Sağlık kurumları ve hizmetleri,
4. Diğer kuruluşlar: Yaz ve çalışma kampları, Kızılay Gençlik Kolu, İş ve İşçi Bulma Kurumu, boş zamanları değerlendiren diğer kuruluşlar.

Bu merkezlerin kuruluş ve işleyişi ile ilgili kısa ve özlü bilgiler verildikten sonra, kitabın “Ekler” bölümünde, “Orta Dereceli Okullarda Rehberlik Servislerinin Kurulmasına İlişkin Genelge” ile rehberlik sürecinde öğrencinin tanınması konusunda rehberlik faaliyetlerini yürütenlere yol gösterecek olan “Sorun Tarama Listesi”ne yer verilmektedir.

- Okullarda Ders Dışı Etkinlikler

1968 yılında Eğitim Enstitüleri Eğitim Bölümü öğretim programlarına seçmeli olarak dâhil edilen “Ders Dışı Etkinlikler” adlı dersi o yıllarda Cavit Binbaşıoğlu Gazi Eğitim Enstitüsünde uzunca bir dönem okutmuş ve bundan da büyük bir zevk duymuştur. O dönemde dersle ilgili düşünce ve incelemelerini çeşitli meslek dergilerinde yayımlayan Binbaşıoğlu, 2000 yılında bu yazıları bir araya getirmeye karar vermiş ve bu kitapçığı oluşturmuştur. Okullarda ders dışı etkinlikleri yöneten yönetici ve öğretmenler için bir rehber niteliği taşıyan eser 65 sayfadan ve 9 bölümden ibarettir.

Yazar kitapta, öncelikle ders dışı etkinliklerin niteliği, önemi ve değeri üzerinde durmaktadır. Okullarda dersler her ne kadar öğretim programlarına ve öğrenci ilgi ve gereksinimlerine uygun olarak yapılsa da bunların ulaşamadığı noktalar olabilmektedir. İşte bu noktada ders dışı etkinlikler devreye girmekte ve eğitimin genel amaçlarının gerçekleştirilmesine hizmet etmektedir. Ders dışı etkinlikler, okulda, dersler dışında, eğitimin amaçlarına uygun olarak, öğrencilerin ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda, kişiliklerini geliştirmek için okul yönetiminin bilgisi ve öğretmenin rehberliği altında yapılan, planlı, programlı, düzenli çalışmalardır (Binbaşıoğlu, 2000, 9).

Okullarda gerçekleştirilen ders dışı etkinlikleri; toplantılar, sporlar, yayınlar, müzik çalışmaları, temsiller, geziler ve öğrenci örgütü çalışmaları şeklinde sınıflandırıp bunların her birini ayrıntılı olarak inceleyen yazar, ders dışı etkinliklerin taşıdığı eğitsel değeri, bu konuda yapılmış olan çalışmalardan da yola çıkarak, üç noktada toplamıştır:

1. Klasik, yani donmuş öğretim programlarının yetersizliğini gidermek,
2. Öğrencilerin bedensel ve ruhsal gereksinimlerini, yaşamsal sorunlar üzerinde, yaparak ve yaşayarak öğretmek,
3. Öğrencilerin kişiliklerini geliştirerek, onların kendi kendilerini gerçekleştirmelerine, sorumluluk ve önderlik gibi iyi niteliklerini geliştirmelerine fırsat vermek ve boş zamanlarını iyi geçirmelerini sağlamak.

Ders dışı etkinliklerin bu şekilde çocuğun düşünmesine, karar vermesine, bir işi yapmasına ve sonuçlandırmasına imkân vermesiyle, aslında “çağdaş eğitim”in ta kendisi olduğunu belirten yazar, öğretmenlerin sınıf içinde gerçekleştirdikleri serbest çalışmaların da birer ders dışı etkinlik kabul edilebileceğini ve bu çalışmalara eğitim sürecinde daha çok ağırlık verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Yazarın kitapta üzerinde durduğu bir diğer nokta, okullarda demokrasi ve öğrenci yönetimidir. Bu kapsamda yurttaşlık eğitimi ile demokratik davranışlar ve demokratik eğitimin taşınması gereken ilkeler açıklanmaktadır. Bunu, okullarda öğrenci kulüplerinin oluşturulmasının gerekliliği ve önemi ile bu süreçte dikkate alınması gereken unsurlar izlemektedir. Son olarak Binbaşıoğlu, ders dışı etkinliklerde yönetici ve öğretmenlerin rollerini açıklamakta ve ders dışı etkinliklerin değerlendirilmesinde kullanılabilecek ölçüt ve tekniklerden okuyucuya örnekler sunmaktadır.

- Öğrencilik ve Öğretmenlik Anıları

2002 yılında yayımlanan bu kitap, Cavit Binbaşıoğlu'nun aklının erdiği ilk günden başlayarak, emekli olduğu güne ve hatta daha sonrasına kadar yaptığı eğitim ve öğretim çalışmalarını ana çizgileri ile ortaya koymaktadır.

Kitabı gerek kendi çocukları ve torunlarının, gerekse eğitimle ilgilenen diğer kişilerin kendi yaşamından etkilenerek, yaşama etkin ve etkili bir uyum sağlamalarına yardımcı olması düşüncesiyle oluşturan Binbaşıoğlu, kitapta yer alan anıları “geçmiş bir ömrün

hoş ya da hoş olmayan yönlerinin birer belgesi” olarak nitelendirmektedir. Bu anılar, adından da anlaşıldığı üzere, yalnızca öğrencilik ve öğretmenlik ile sınırlandırılmıştır. Bunlar içerisinde; öğretim, eğitim, rehberlik, yöneticilik ve halk eğitimi ile ilgili çeşitli yazılar yer almaktadır.

Çalışmalarını genellikle öğretmen yetiştiren kurumlarda yürüten Binbaşıoğlu, anıları içersine bu kurumların değişik sorunlarını da dahil etmiş, bu konularda yazmış olduğu yazı ve eserlerin ortaya çıkış nedenleri ile bu eğitim sorunlarına ilişkin ortaya koyduğu çözüm önerilerini belirtmiştir. Bu bakımdan yazarın bu kitabı, yalın bir anı kitabından ziyade, eğitim sistemimizin ilk, orta ve yüksek öğretiminde çalışacak eğitimciler için rehberlik edici mesajların yer aldığı bir kılavuz niteliği taşımaktadır.

Binbaşıoğlu'nun anılarıyla ilgili olan ancak daha önce yayımlanmayan bazı yazılar da kitapta “Ek” olarak yerini bulmuştur. Yazar, bunların incelenmesinin eğitim bilimleri tarihimizin belki de pek bilinmeyen noktalarının aydınlanması açısından faydalı olacağını düşünmektedir.

- Türkiye’de Mesleki Rehberlik Merkezlerinin Kuruluşu ve Okullarda Mesleki Rehberlik Çalışmaları

Cavit Binbaşıoğlu'nun 39. kitabı olan bu kitap, ekleriyle birlikte 138 sayfadan ve 8 bölümden oluşmaktadır. Yazar kitabın önsöz ve giriş bölümlerinde kitabı yazma amacını şu şekilde açıklamıştır (Binbaşıoğlu, 2004, 1):

“Bu kitabımız, son yıllarda gündeme gelen önemli bir eğitim sorununun çözümüne yardım etmek amacıyla hazırlanmıştır. Bilindiği üzere, 1997 yılında çıkan 4306 sayılı yasa ile ilköğretim okullarının son sınıflarında öğrencilere mesleki rehberlik yapılması öngörülmüştür. Bunun için gerekli olan bilgi ve beceriler, eğitim literatürümüzde yeteri kadar ele alınmamıştır. Okullarımızda rehber öğretmenler, bu yasal hükmü gerçekleştirebilmenin sıkıntısı içindedirler. Burada benim yaptığım iş, yeni bir görüş ya da uygulama ortaya koymak değil, kaynaklardan da yararlanarak, Türk Eğitim Bilimleri Tarihi'nin mesleki rehberlik bölümü bakımından gerekli açıklamaları yaparak, kitaba bir kılavuz niteliği vermek olmuştur.”

Bu kitapta Cavit Binbaşıoğlu, mesleki rehberlik konusunda son 50 yılda yapılan çalışmalardan yararlanarak bugün ne gibi etkinliklerde bulunulabileceğini

göstermektedir. Bu amaçla öncelikle önceki uygulamalarda yer alan bilgi ve teknikler tanıtılmış, Mesleki Rehberlik Merkezlerinin kuruluşu ve Türkiye İş Kurumu'nun örgütü ve görevleri hakkında bilgi sunulmuştur. Ayrıca Uluslararası Çalışma Örgütü'nün mesleki yöneltmeye ilişkin tavsiyeleri de tanıtılmıştır.

Kitapta üzerinde durulan bir başka husus da mesleklerin tanıtılmasıdır. Meslek seçmede kişilerin doğru karar vermelerini sağlamak için mesleklerin tanıtılmasının yanı sıra kişilerin tanınmasına ilişkin kişilik testleri, genel zekâ testi, çeşitli yetenek ve beceri testleri, ilgi testleri ile görüşme (mülakat) gibi yöntemler örneklerle açıklanmıştır. Bunları, mesleki yöneltmenin insanlara ne şekilde yardımda bulunduğu dair uygulamalar izlemektedir. Kitabın bu bölümünde, yazarın üzerinde durduğu en önemli nokta, mesleki yöneltmede bireyin bizzat kendisinin aktif rol almasıdır. Burada danışmana düşen iş, bir etki ya da telkin değil; sadece bir yardım veya bir kılavuzluktur.

Kitabın üçüncü bölümünde yazar, mesleki yöneltmede “görüşme” üzerinde durmakta, görüşmenin tekniğini ve kişiye uygun mesleğin seçilmesinde yapılabilecek işleri açıklamaktadır.

Dördüncü bölümde mesleklerin gerektirdikleri eğitim bakımından sınıflandırılmasının yanı sıra, “İş ve Meslekleri Tanıtma Kılavuzları” konusunda bilgi verilmektedir. Bu kılavuzlar ayrıntılı bir biçimde kitabın “Ekler” kısmında sunulmuştur.

Kitabın bir başka bölümü de “Okulları Tanıtma Kılavuzları”na ayrılmıştır ve Milli Eğitim Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında yapılan iş birliğine yer verilmiştir. Ayrıca UNESCO ve Uluslararası Eğitim Bürosunun çağrısı üzerine 1963 tarihinde gerçekleşen Uluslararası Eğitim Kongresi'nin okullarda “Eğitsel ve Mesleki Rehberlik Örgütü” kurulmasına ilişkin tavsiye kararına da yer verilmektedir. Bu karar kitapta Ek- 4 olarak sunulmaktadır (Binbaşoğlu, 2004, 83).

Türkiye’de mesleki yöneltme ile ilgili ilk hareketin Ankara’da Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Erkek Teknik Öğretmen Okulu’nda 1944 yılında okulun meslek dersleri öğretmeni Fikri Gürsel’in bir “Psikoteknik Laboratuvarı” kurmasıyla başladığını belirten Binbaşoğlu, mesleki rehberliğin okullardaki genel rehberlik hizmetleri içinde tam anlamıyla yer almasının 1970’li yıllara kadar gerçekleşmediğini vurgulamaktadır.

Son olarak yazar mesleki rehberliğin uzun ve sistemli bir süreç olduğunu, bu sürecin aslında daha ilköğretimin birinci kademesinde oyun yoluyla gerçekleştirilen etkinlikler vasıtasıyla başladığını vurgulamaktadır. Burada ders dışı etkinlikler çok önemli bir yere sahiptir. Çünkü çocuk, bu çalışmalarla kendi ilgi ve yeteneklerini tanıma olanağı bulur, hem zihin hem beden hem de toplumsal yönden gelişme fırsatı elde eder. Bireysel ve toplumsal yönden laboratuarda, iş atölyesinde, tarlada ve benzeri yerlerde çalışmayan, okulda ders dışı faaliyetlerde bulunmayan bir öğrenci, kendi ilgi ve yeteneklerini tanıyamaz, bu sebeple bir mesleğe bilinçli olarak yönelemez.

Yazar bu düşüncelerini desteklemek adına, Almanya’da yayımlanan “Pedagojik” adlı eğitim dergisinin 2004 yılı Nisan 4. sayısında yer alan Alman Kır Eğitim Yurtları Derneği Başkanı Wolfgang Harder’in “Okulda Mesleki Eğitim” başlıklı yazısının Türkçeye çevrilmiş şeklini de kitaba eklemiştir. Ayrıca kitabın sonunda, belli başlı mesleklerle ilgili olarak, gerekli olan eğitimi gösteren bir liste yer almaktadır. Burada, öğrencilerin hangi derslerden başarılı olması gerektiği de belirtilmektedir. Örneğin, gözlükcü olmak isteyen bir kimsenin, dil, matematik, fen bilgisi, iş ve atölye çalışması alanlarında başarılı olması beklenmektedir.

2.2.1.2. Öğretmen Meslek Dersleri ile İlgili Ders Kitabı Niteliğindeki Eserleri

- Eğitim Psikolojisi

İlk olarak 1962 yılında yayımlanan bu kitap, Cavit Binbaşıoğlu’nun daha önceden yazmış olduğu “Gelişim Psikolojisi” ve “Öğrenme Psikolojisi” adlı kitaplarının birleştirilmesinden oluşmaktadır. Yazarın bu iki kitabını birleştirme sebebi, öğretmen yetiştiren kuruluşlarda, Eğitim Psikolojisinin Gelişim Psikolojisi ve Öğrenme Psikolojisi bölümlerinin “Eğitim Psikolojisi” adı altında bir yıl içinde, bir bütün halinde okutulmasıdır.

415 sayfadan ve on dokuz bölümden oluşan kitabın ilk dokuz bölümü, Gelişim Psikolojisinin konularına, geri kalan on bölüm ise Öğrenme Psikolojisinin konularına ayrılmıştır. Her bölümün başında, konunun önemini ve değerini belirtici nitelik taşıyan bir “Amaç” kısmı yer almaktadır. Bunu, “Çalışma ve Araştırma Soruları” takip etmektedir. Bu kısım, okuru konuya hazırlayıcı niteliktedir. Konunun sunumundan

sonra ise, sunulan bilgilerin eğitime nasıl yansiyabileceğine ilişkin açıklamalar yer almakta ve her bölüm “Tartışma Soruları” ile bitirilmektedir. Bu sorular, konunun önemli kısımları ile ilgili olarak, öğrenciye çözümlene, bireşim, karşılaştırma, yargılama, planlama ve uygulama gibi işlemler yaptıracak ve bu sayede, öğrenilen bilgilerin değerlendirilmesini sağlayacak niteliktedir.

Yazar, kitapta öncelikle Psikoloji biliminin niteliği ve diğer bilimler arasındaki yerine değindikten sonra, Eğitim Psikolojisinin bölümlerini iki grupta toplamaktadır. Bunlardan Gelişim Psikolojisi, döllemeden başlayarak, kişiyi, beden, zihin, duygu ve coşku, toplumsal ve cinsel yönlerden olan gelişmelerini basamak basamak inceleyerek, sağlıklı kişilik geliştirme yöntemlerini saptamaya çalışmaktadır. Bu bakımdan yazar, Gelişim Psikolojisinin Eğitim Psikolojisine temel teşkil ettiğini düşünmektedir. Öğrenme Psikolojisi ise, öğrenme olayının nasıl oluştuğu ve bunun ilkeleri ile ilgilenmektedir. Bunlar, çocuğun eğitiminden sorumlu olan kişilerin bilmesi gereken önemli konulardır.

Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi ile ilgili bu genel bilgilerden sonra, Gelişim Psikolojisinin özel kavramları olan “büyüme”, “gelişme”, “olgunlaşma” ve “hazır bulunuşluk” gibi kavramlar üzerinde durulmaktadır. Ayrıca gelişimin özellikleri ile başlıca gelişim ilkeleri de bu bağlamda incelenen diğer konulardır. Burada yazarın üzerinde önemle durduğu nokta, eğitim faaliyetini yürütenlerin bu ilkeleri sürekli olarak göz önünde bulundurmaları gerekliliğidir.

Bu şekilde gelişim sürecinin genel nitelikleri üzerinde duran yazar, kitabın ilerleyen bölümlerinde; bedensel gelişim, devimsel gelişim, zihin gelişimi, duygusal gelişim, toplumsal gelişim, törel gelişim ve cinsel gelişim gibi özel gelişim alanlarını incelemektedir.

Onuncu bölümden itibaren Öğrenme Psikolojisinin konularına geçilmiştir. Burada önce öğrenmenin niteliği yani, ne olduğu üzerinde durulmaktadır. Ayrıca, öğrenmenin niteliğini anlamımıza yardımcı olması bakımından, “öğrenme” kavramıyla ilgili bilimsel görüşler tanıtılmakta, bunlarla ilgili benzer terimler açıklanmakta, birbiriyle ilgili yönleri belirtilmektedir.

Öğrenmenin niteliğinin ardından öğrenme kuramları işlenmektedir. Burada, öğrenmenin oluşumu ile ilgili olarak psikologların ortaya koymuş olduğu çeşitli kuramlar üzerinde durulmaktadır. Yazara göre bu öğrenme kuramları, daha çok tasımlamaya (sistemli tahmin) dayanmaktadır. Ancak ilerleyen zamanlarda, bunların bir kısmı diğerlerine göre daha bilimsel bir nitelik kazanarak “öğrenme türü” haline gelmiş ve uygulamaya dönüşmüştür.

Yazarın öğrenme psikolojisi ile ilgili olarak üzerinde durduğu bir diğer nokta da öğrenmede geçiş (transfer) sürecidir. O, öğrenmede “geçiş” kavramını, “ belli bir konu ya da derste kazanılan bilgi, alışkanlık, beceri vb.ni diğer derslere ve günlük yaşama geçirme işi” olarak tanımlamaktadır (Binbaşıoğlu, 1992, 329). Bu noktada Binbaşıoğlu öğretmenlere, öğrenmede “geçiş” olgusunun bilincinde olmalarını ve öğrencilere öğrettikleri her konuda yaşam ile ilişki kurmalarını, kendi öğretmenlik deneyimlerine ve bu konuda yapılan bilimsel araştırmalara dayanarak tavsiye etmektedir.

Kitapta ayrıca, etkili öğrenme ve öğrenilen konuları anımsama teknikleri konusunda öğretmen adaylarını bilgilendiren yazar, kitabın sonunda, “Çocuk Eğitiminde Yeni Yöntemler” ve “İyi Bir Öğretimin Temel İlkeleri” adlı iki okuma parçasına yer vermiştir. Bu parçalar öğretim sürecinde öğretmenlerin faydalanabilecekleri değerli bilgiler içermektedir.

- Eğitim Yöneticiliği

Önce eğitim enstitülerinin eğitim bölümlerinde ve daha sonra da eğitim fakültelerinde okutulan “Eğitim Yöneticiliği” dersi için hazırlanan bu kitap 1975 yılına kadar teksir halinde okutulmuş, 1975 yılında basılmıştır. Bu kitap, yazarın daha önce, 1966’dan itibaren, ilköğretmen okullarının “Teşkilat ve İdare” ve “İlkokullarda Yönetim” adlı dersleri için yayımlanan kitaplarının geliştirilmiş bir biçimidir. Her üç eser, okul programlarında yapılan değişikliklere göre gelişerek yeni bir ad almak suretiyle yeniden oluşturulmuştur. 1970’e kadar “Teşkilat ve İdare” olan kitap, 1970’te “İlkokullarda Yönetim”, 1975’te de “Eğitim Yöneticiliği” adını almıştır.

Kitabın önsözünde belirtildiği üzere, bu kitap, hem öğretmen yetiştiren kuruluşların Eğitim Yöneticiliği derslerinin programını karşılayacak, hem de işbaşında bulunan okul ve eğitim yöneticilerinin karşılaşacağı yönetim sorunlarının çözümünde yol gösterici

olacak niteliktedir. Yani, kitabın kuramsal olduğu kadar pratik bir yönü de bulunmaktadır.

Kitapta, Cavit Binbaşıoğlu'nun Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmenliğine atandıktan sonra, Pedagoji Bölümü programına konan “Eğitim Yöneticiliği” dersi için hazırlayıp Talim ve Terbiye Kurulu'na sunduğu ve 1968 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan Tebliğler Dergisinin 1512 sayılı nüshasında yer alan programda bulunan şu kavramlar ayrıntılı olarak incelenmektedir:

- Eğitim Yöneticiliği Kavramı, Gereği ve Konusu,
- Örgüt ve Yönetim İlişkileri,
- Örgüt ve Yönetim Süreçleri,
- Personeli Verimli Çalıştırma,
- Yönetim ve Hukuk İlişkileri,
- Milli Eğitim Bakanlığı Örgütü,
- Türk Milli Eğitim Sistemi İçinde Öğretim Basamakları,
- Okul Yöneticiliği Kavramı ve Esasları,
- Okulda İyi Bir Çalışma Ortamı Yaratmak,
- Okul Yönetimi,
- Okulda Eğitim ve Öğretim Etkinliklerinin Planlanması.

Kitapta, önce yöneticilikle ilgili genel ilkeler tanıtılmış ve uygulamalarda rastlanan yanlışlara dikkat çekilmiştir. Ardından, yönetim ve hukuk ilişkileri incelenmiş ve genel çizgileriyle eğitim sistemimiz tanıtılmış, çeşitli öğretim basamaklarında uygulanan yönetmelik ve programlar hakkında bilgi verilmiştir. Bu sırada, konunun tarihsel gelişimine de kısaca değinilmiştir. Böylece, kitap, eğitim yöneticisinin ya da ilerinin eğitim yöneticisi olacak öğretmen adayının, eğitim sistemimizi dünkü ve bugünkü haliyle bir bütün halinde görmesine, sorunlarını tanımasına olanak sağlamaktadır.

“Okul Yöneticiliği” ve “Okulda Çalışma Ortamı” bölümlerinde okullarımızda uygulanabilecek yöneticilik bilgileri bulunmaktadır. “İlkokullarda Yönetim” işlerinin yasa, tüzük, yönetmelik ve daha önce verilmiş emirlere göre nasıl yapılacağı hakkında pratik bilgiler de verilmiştir. Bu bilgiler, ilkokul öğretmen ve yöneticisinin ödevlerinden, öğretmenler toplantısına, resmi yazışma ve desimal sisteme göre dosya

işlerinin nasıl yapılacağına, öğretmen ve hizmetlilerle ilgili çeşitli özlük işlerine; bina, tesis, araç ve gereç işlerine kadar uzanmaktadır.

“Okul Etkinliklerinin Planlanması” bölümünde ise, dersler, özel günler, ders dışı etkinlikler ve çevre sorunlarıyla ilgili olarak yapılması gereken etkinlikler hakkında oldukça ayrıntılı bilgi verilmiştir.

Kitapta “Ek” olarak “Eğitimle İlgili Mevzuatın Bulunduğu Yerler” ve “İlkokul Müdürlerinin Yıllık İş Takvimi” bölümleri bulunmaktadır. Ayrıca, kitabın dördüncü basımında, diğer basımlardan farklı olarak, ilköğretimde görevli öğretmen ve yöneticilerin teftiş raporları formu da bulunmaktadır. Tüm bu özellikleriyle kitap, Cavit Binbaşıoğlu’nun Eğitim Yöneticiliği alanına getirmiş olduğu önemli bir katkıdır.

- Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Öğretmen yetiştiren kurumlardaki “Ölçme ve Değerlendirme” dersi programları göz önünde bulundurularak oluşturulan bu eser, Binbaşıoğlu’nun “Eğitim Psikolojisi” dizininin dördüncü kitabıdır. Kitapta, eğitimde ölçme ve değerlendirme ile ilgili olarak hem kuramsal bilgiler hem de uygulama çalışmaları yer almaktadır.

“Ölçme” ve “değerlendirme” kavramları, ölçme araçları, testlerin uygulanması ve değerlendirilmesi, ölçmede kullanılan istatistiksel yöntemler gibi pek çok konunun yanı sıra yazar, kitabın “Ekler” bölümünde ölçme ve değerlendirmeye ilişkin daha önce kuramsal olarak anlattığı bilgileri çeşitli tablo ve örneklerle somutlaştırmış, böylelikle bu bilgilerin kullanılabilirliğini ve etkililiğini de artırmıştır. Bunun dışında kitabın her aşamasında yer alan “Çalışma ve Araştırma Soruları” öğretmen adaylarını güdüleyici ve öğrenme süreci içinde, onları, kendi yaşantılarından yararlandırıcı bir rol oynamaktadır. Binbaşıoğlu, bunların öğrenme için gerekli etkinlikler olduğunu düşünmektedir. Ayrıca, her dersin sonunda bulunan “Tartışma Soruları ve Ödevler” ile öğretmen adaylarına öğrenmiş oldukları bilgileri test etme fırsatı da sunulmaktadır.

Bütün bu özellikleri dolayısıyla, Cavit Binbaşıoğlu’nun bu kitabı, yalnız sınav soruları hazırlama ve bunları nota çevirme gibi yalın değerlendirme işlemlerinde değil; aynı zamanda, eğitim konularında yapılacak araştırmalarda da araştırmacıları uzun işlemler yapmaktan koruyacak ve onlara yardımcı olacak bir kılavuz niteliği taşımaktadır.

- Eğitime Giriş

“Eğitime Giriş”, öğretmen yetiştiren okul ve kuruluşlarda okutulan meslek derslerinin ilkidir. Bu dersle öğretmen adayı, eğitim konu ve sorunlarıyla ilk kez karşılaşmaktadır. Bu bakımdan bu ders, eğitimle ilgili diğer derslere bir giriş niteliği taşımaktadır. Eğitimle ilgili temel kavram, ilke, yöntem ve kuramlar bu ders aracılığıyla kavrandıktan sonra “Eğitim Psikolojisi”, “Eğitim Sosyolojisi”, “Genel Öğretim Yöntemleri” ve “Eğitim Yönetimi” gibi diğer derslere geçilir.

Bu düşüncelerden hareketle Binbaşıoğlu, 1988 yılında söz konusu dersin amaçlarına ve programına uygun bir eser oluşturmak istemiştir. Kitapta, eğitimle ilgili kavramlar, ilkeler, yöntemler, kuramlar ve gelişmeler kısa ve öz olarak tanıtılmaktadır. Ayrıca, yer yer, şekil ve örneklerden de yararlanılmıştır.

Cavit Binbaşıoğlu'na göre eğitimde genel ilkeler şunlar olmalıdır:

1. Bütünlük,
2. Otorite ve özgürlük,
3. Etkinlik,
4. Toplumsallık,
5. Bireysellik,
6. Aktüalite (gerçeklik, güncellik),
7. Ayanilik (açıklık),
8. Hayatilik,
9. Rehberlik.

Eğitim ve öğretimin hemen her alanı ile ilgili olan bu ilkelerin, topluca bir ünite olarak “Eğitime Giriş” dersinde yer almasının dersin niteliğine çok uygun olduğunu düşünen Binbaşıoğlu, diğer türlü, öğretmen adayının çağdaş eğitim görüşlerinden yoksun kalacağını belirtmektedir. Binbaşıoğlu'na göre, eğitim alanında ortaya koyulmuş bir eser, bir olay ya da bir etkinlik değerlendirilirken bu ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Ayrıca, eğitimci olan kimselerin bu ilkelerden haberdar olmaları da oldukça önemlidir.

Kitabın yazılışında, Binbaşıoğlu'nun daha önceki ders kitaplarında izlediği sıra ve yöneme uyduğu görülmektedir. Her bölüm, öğrenme psikolojisinin temel ilkelerine uygun olarak; “Amaç”, “Çalışma ve Araştırma Soruları”, “Açıklamalar” ve son olarak “Tartışma Soruları” olmak üzere dört kısımda incelenmiştir. Bunların hepsi, birbirleriyle ilişkilidir ve birbirini tamamlayıcı niteliktedir.

İlk bölümde, eğitimin niteliği, alanı ve yöntemleri incelenmiş, ardından eğitimin tarihsel gelişimi ele alınmıştır. Bunun dışında, eğitimin felsefi, toplumsal, psikolojik ve ekonomik temellerine de değinen Binbaşıoğlu, son olarak, Türk eğitim sisteminin tarihsel gelişimi ile eğitimle ilgili hizmet alanlarını açıklamaktadır.

Giriş niteliğindeki kuramsal bir dersin konularında öğrenciye gerçek anlamda bir pratik yaptırma imkânının olmadığını; ancak öğrenciye, bununla ilgili bir görüş ve anlayış kazandırılabilceğini ifade eden Binbaşıoğlu, öğrencinin kendi kendine etkinliğini harekete geçiren bu kitabıyla bunu başarıyla sağlamıştır.

- Endüstri Psikolojisi

Cavit Binbaşıoğlu'nun, oğlu Etkin Binbaşıoğlu ile oluşturduğu bu kitabın ilk basımı 1989 yılında yapılmıştır. Eser, Teknik Liselerde okutulan “Endüstriyel Psikoloji” adlı dersin o yıllarda henüz bir kitabının olmaması ve bu durumun öğretimde sıkıntı yaratmasından hareketle hazırlanmıştır. Binbaşıoğlu, kalkınma planlarımızda endüstriye verdiğimiz önemin eğitim çalışmaları tarafından da desteklenmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu kitap bu konuda atılmış önemli bir adımdır. Ayrıca, ülkemizde Endüstri Psikolojisi alanında yazılan ilk ders kitabı olma niteliğini taşıması sebebiyle de yazarın burada bahsedilen diğer değerli eserlerinden farklı bir yeri ve önemi bulunmaktadır.

13 bölümden ve 149 sayfadan oluşan bu eserde, her bölüm, öğrenme psikolojisinin temel ilkelerine uygun olarak; “Amaç”, “Çalışma ve Araştırma Soruları”, “Açıklamalar” ve son olarak “Tartışma Soruları” olmak üzere dört kısımda incelenmiştir. İlk bölümde genel olarak psikolojinin tanımı, kapsamı ve yöntemlerini açıklayan yazar, daha sonra endüstri ortamındaki insan davranışlarının incelenmesiyle ilgilenen Endüstri Psikolojisini işlemektedir. O, Endüstri Psikolojisini şöyle tanımlamaktadır (Binbaşıoğlu, 1992, 8):

“Endüstri Psikolojisi, insanı, fiziki ve psikolojik özelliklerini dikkate alarak, en uygun işe yerleştirmeye, iş içinde eğitmeye, işe ve çalışmaya karşı güdülemeye, makine ve donatımı ona uygun biçimde tasarlamaya ve çalışma ortamını da çalışan kişiyi rahat ettirecek ve mutlu edecek biçimde düzenlemeye ilişkin problemlerle ilgilenen bir bilgi alanıdır.”

Endüstri Psikolojisi ile ilgili olarak okuyucuyu bilgilendirdikten sonra Binbaşıoğlu, güdü, duygu, heyecan, duyum, algı, bellek, öğrenme, düşünme ve problem çözme gibi temel psikolojik kavramlar ve bunların endüstri ya da iş hayatında verimi artırmak amacıyla kullanılmasına dair ilkeler üzerinde durmaktadır. Ayrıca alanda yapılmış araştırma sonuçlarını da grafikler halinde sunarak konuların daha iyi anlaşılmasına olanak sağlamaktadır.

Yazar kitapta, işletmelerde çalışanların değişen zaman ve ortam şartlarına göre ortaya çıkan ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri ile bu faaliyetlerin dayandığı psikolojik ilke ve yöntemler hakkında okuyucuyu bilgilendirmektedir. Bunu, personel psikolojisi ve bu çerçevede meslek seçme, mesleki rehberlik, işe alıştırma eğitimi ve yöntemleri ile meslekte ilerleme konusunda verilen bilgiler izlemektedir. Personelin meslekte yükselmesine karar verme sürecinde yerine getirilmesi gereken ölçme ve değerlendirme faaliyetlerini, “Kabilyet ve Başarının Ölçülmesi” bölümünde ayrıntılı olarak işleyen Binbaşıoğlu, burada ayrıca örnek bir personel değerlendirme cetveli de sunmaktadır.

Kitapta bir diğer bölüm, örgütsel liderlik, liderlik çeşitleri ve liderlerin taşıması gereken niteliklerin açıklanmasına ayrılmıştır. Bunu, endüstri kuruluşlarında beşeri ilişkilerin ve haberleşmenin yürütülmesi ile ilgili temel bilgiler izlemektedir.

Yazarın üzerinde önemle durduğu bir diğer nokta, iş güvenliği ve çalışma şartlarıdır. İş yerinde güvenliğin sağlanması, çalışanları çeşitli hastalık ve kazalardan korumanın yanında çalışanların veriminin de artmasını sağlayacaktır. Bu bakımdan, iş güvenliği konusu, endüstri kuruluşlarında dikkate alınması gereken önemli bir konudur. Yine, endüstride çalışma şartlarının, çalışan insanın fiziki ve psikolojik özelliklerini dikkate alarak düzenlenmesi gerekmektedir. Çünkü çalışanlar, ancak fiziki ve psikolojik çevrenin uygun olduğu bir ortamda kaliteli mal veya hizmet üretebilirler.

Son olarak Binbaşıoğlu, işletmelerde verimliliğin ölçülmesine yönelik teknikler, verimliliği etkileyen faktörler ve verimliliğin artırılması için alınması gereken tedbirler konusunda okuyucuyu bilgilendirmektedir.

- Eğitim Tarihi

Cavit Binbaşıoğlu, teksir halindeki bu kitabında, eğitim tarihine bakışta, eğitim sorunlarını kronolojik sıraya göre her çağ veya yüzyılda ayrı ayrı inceleme yönteminden hareket etmektedir. Öğretmen yetiştiren kurumlarda okutulan bir ders kitabı olma özelliği taşıyan bu kitapta amaçlanan;

1. Eğitim sorunlarının eski çağlardan bugüne kadar gösterdiği gelişim hakkında bilgi vermek,
2. Dünyada ve ülkemizde yer alan eğitim ve öğretim sorunlarını kavrama ve değerlendirmede eski görüş ve deneylerden yararlanmak,
3. Herhangi bir fikir akımı ile o fikrin geliştiiği toplum arasındaki yakın ilişkiyi göstermek,
4. Dünyada ve ülkemizde eğitim ve öğretim alanlarında çığır açmış büyük eğitimcileri tanıtmak ve bunlara karşı takdir ve saygı duyguları geliştirmek, bu yolla yeni kuşakları, daha iyi ve daha ileri eğitim sistemleri kurma ve uygulama davranışına yöneltmektir.

Binbaşıoğlu'na göre bu amaçların gerçekleştirilmesi, eğitimle uğraşan herkesin herhangi bir eğitim-öğretim sorununu kolayca değerlendirmesine ve çeşitli görüşler karşısında objektif/nesnel değerlendirmelerde bulunmasına olanak sağlayacaktır.

Eğitim tarihi incelemelerinde eğitim ve öğretimin her sorunu üzerinde durmanın yer ve zaman açısından elverişli olmadığını düşünen Binbaşıoğlu, bu kitapta özellikle şu konular üzerinde durmaktadır:

- a) Tarih boyunca eğitim anlayışı ve eğitim amaçlarının neler olduğu, bunların nasıl ve hangi koşullar altında değişime uğradığı,
- b) Tarih boyunca derslerin nasıl ortaya çıktığı ve bunlara ait öğretim ilke ve yöntemlerinin ne zaman ve kimler tarafından ortaya atıldığı ve nasıl geliştirildiği,

- c) Ailede ve okulda eğitimin nasıl verildiği, okul örgütü, özellikle disiplin sağlama anlayışındaki gelişimlerin nasıl olduğu,
- d) Öğretimin eksenini kabul edilen ‘ilgi’nin eğitimdeki yeri ve önemi hakkındaki görüşlerin nasıl geliştiği,
- e) Eğitimde ‘iş ve meslek’ fikrinin nasıl geliştiği,
- f) İyi bir öğretmenin özellikleri hakkındaki anlayışların nasıl geliştiği.

Kitapta her bir konu; ilk çağlarda doğu ve orta doğuda eğitime genel bir bakış, Yunanistan’da eğitim, Roma’da eğitim, ortaçağda eğitim, 15. ve 16. yüzyıl eğitimi, 17. yüzyılda eğitim, 18. yüzyılda eğitim, 19. yüzyıl eğitimi, 20. yüzyılın eğitim hareketleri ve ülkemizde eğitim hareketlerine öncülük eden düşün ve meslek adamları olmak üzere on ana başlık altında ayrıntılı olarak incelenmiştir. Ayrıca kitabın sonunda “Ek” olarak, içinde yabancı eğitimcilerin yaşam öyküleriyle ilgili bilgilerin yer aldığı bir “Biyografi” bölümü bulunmaktadır.

Yazarın bu kitabı, 1982 yılında yeniden düzenlenerek “Eğitim Düşüncesi Tarihi” adıyla yayımlanmıştır.

- Genel Öğretim Bilgisi

Bu kitap, Binbaşıoğlu’nun daha önce “Öğretim Metodu ve Uygulama (1959 ve sonraları)”, “Orta Dereceli Okullarda Öğretim Bilgisi (1966)” ve “Orta Dereceli Okullarda Genel Öğretim Bilgisi (1977)” adları ile yayımlanmış olan kitaplarının geliştirilip yeniden düzenlenmiş şeklidir. Yazarın bu eseri 296 sayfadan ve 11 bölümden oluşmaktadır.

Öğretmen yetiştiren kurumlarda okutulacak bir ders kitabı niteliği taşıyan bu eserde her bir bölüm “Amaç”, “Çalışma ve Araştırma Soruları”, “Açıklamalar” ve “Tartışma Soruları” kısımlarına ayrılmıştır. Bu sayede kitap, hem öğrencinin kendi kendine öğrenimine yardım edecek hem de sınıf öğretimi içinde rahatlıkla kullanılabilir niteliktedir.

İlk ve orta dereceli okul öğretmenleri için öğretimde ilke, yöntem ve tekniklerin sunulduğu bu eserin birinci bölümünde Binbaşıoğlu, “öğretim” kavramı üzerinde durmuş ve öğretimin planlı ve yöntemli olması gerektiğini vurgulamıştır. Öğretimi

oluşturan temel öğelerin öğrenci, öğretmen, öğrenme konusu ve çevre olduğunu belirten Binbaşıoğlu, “öğretimin uygulanmasında gidilen en kısa, en güvenilir yol” (Binbaşıoğlu, 1994, 15) olarak tanımladığı “öğretim yöntemi” olmaksızın diğer öğelerin iyi bir öğretim için yeterli olmayacağını belirtmektedir. Bu nedenle, kitabın özünün altıncı ve yedinci üniteler olan “Öğretim Yöntemleri” ve “Öğretim Teknikleri” ünitelerinde toplandığını belirtmiştir.

Genel öğretim bilgisinin tarihi gelişiminden bahsederken yazar, insanların bildikleri bir konuyu başkalarına öğretme çabası çerçevesinde çeşitli yöntemler kullanmalarının insanlık tarihi kadar eski olduğunu vurgulamaktadır. Örneğin bu çaba içerisinde Sokrates soru-cevap yöntemini, Platon sezgisel düşünme yöntemini, Aristo ise öğretimde mantıksal düşünme ile birlikte gözlem ve deney yöntemini benimsemiştir. Yine Rousseau, bugünkü anlamda olmasa da, doğa ile doğrudan doğruya teması sağlayan deney yönteminin gelişmesine düşünceleriyle katkıda bulunurken, Pestalozzi gözlem, algılama ve araştırmaya önem vermiştir. Türkiye’de ise öğretim yöntemine ilişkin fikirler, öğretmen okulundan mezun olup Avrupa’ya öğrenim görmeye giden ve döndükten sonra da öğretmen okullarında görev alan Selim Sabit Efendi ile başlamıştır. Selim Sabit Efendinin bu alanda yapmış olduğu çalışmaları ayrıntılı bir biçimde ortaya koyan Binbaşıoğlu’nun bu kitapta dikkat çektiği bir diğer husus da genel öğretim bilgisi ile özel öğretim bilgisi ayrımıdır (Binbaşıoğlu, 1994, 36):

“Genel öğretim bilgisi, bütün öğretim durumları için “genel” bir nitelik taşıyan öğretimin öğeleri, konuları (programı), öğretim ilkeleri, öğretim yöntemleri, öğretim çevresi (araç ve gereçleri) ve öğretmen, ödev gibi genel sorunları incelerken; özel öğretim bilgisinde aynı işlemler tek tek dersler için yapılır ve her dersle ilgili farklı yönle işaret edilir.”

Kitabın beşinci bölümünde; “Toplu Öğretim Sistemi”, “İlgi Merkezleri (Decroly) Sistemi”, “Platoon Plan”, “Dalton Plan”, “Winnetka Sistemi” ve “Proje Sistemi gibi öğretim sistemlerini ayrıntılı bir biçimde, her bir sistem için çeşitli örnekler sunarak inceleyen Binbaşıoğlu, altıncı bölümde; gözlem, deney, gösteri (demonstrasyon), yaparak ve yaşayarak öğrenme (iş), anlatma (takrir), soru-yanıt, tartışma, panel, sempozyum, münazara, mülakat, tümevarım, tümdengelim, çözümleme, bireşim, bireysel çalışma, küme çalışması ve sınıf çalışması gibi öğretim yöntemlerini incelemekte, her bir yöntemle ilgili olarak yöntemin uygulayıcısı olan öğretmenler için kılavuz niteliği taşıyan örnek planlar sunmaktadır.

Yazar, kitabın bundan sonraki bölümlerinde, başarılı bir öğretim için öğretmenlerin bilmeleri ve uygulamaları gereken öğretim tekniklerini, sınıfta iyi bir yönetim ve disiplinin ne olduğunu ve nasıl sağlanabileceğini ana çizgileriyle açıklamakta, okullarda gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin niteliklerini, yararlarını, amaçlarını ve uygulama ilkelerini belirtmektedir. Son olarak yazar, öğrenme çevresinin (okul, derslik, işlik, kitaplık, uygulama bahçesi ve burada yer alan tüm araç ve gereçler) öğretim sürecindeki önemini vurgulamakta, buraların düzenlenmesi konusunda gerekli olan ilkeleri belirtmektedir. Ayrıca, iyi bir öğretmende bulunması gereken nitelikleri, bu konuda yapılmış olan çeşitli çalışmalarla destekleyerek ortaya koymaktadır.

- Hayat Bilgisi Öğretimi

Yazarın bu kitabı, ekleriyle birlikte 189 sayfadan ve 11 bölümden oluşmaktadır. Binbaşıoğlu, bu eserinde, çocuğun eğitiminde doğuştan getirdiği yeti ve yeteneklerle çevresindeki fiziksel ve toplumsal doğadan alacağı etkilerin önemini vurgulamaktadır. Bunun için ilköğretimdeki Hayat Bilgisi dersi çok önemlidir. Bu ders, çocuğun öğrenim yaşamını büyük ölçüde etkileyecektir. Bu derste çocuğa bol bol yaşantı kazandırılmalıdır. Ona göre, bu ders, çocuğun çevresine etkin ve başarılı uyumunu sağlayan, çocuğa bilgiden çok eğitimsel davranışlar kazandıran bir gözlem, deney, iş ve yaşama dersidir.

Yazar, Hayat Bilgisi dersinin “toplu öğretim” adı verilen öğretim sisteminin merkezinde yer aldığını, bu sebeple özellikle ilköğretimin ilk üç sınıfında diğer derslerin Hayat Bilgisi dersi ile kaynaşık bir biçimde işlenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Buradan hareketle Binbaşıoğlu, öncelikle Türkiye’de toplu öğretim anlayışının ve uygulamalarının tarihsel gelişimi üzerinde durmaktadır. Bunu, Hayat Bilgisi dersinin amaçları, konuları ve dersin öğretimiyle ilgili psikolojik etkenler izlemiştir. Dersin amaçları kapsamında, 1926, 1936 ve 1968 tarihli ilkokul programlarında yer alan amaçlar ayrıntılı olarak incelenmiş, daha sonra bunlarla ilgili eleştirilere yer verilmiştir. Ayrıca kitapta, Hayat Bilgisi dersi programlarının geliştirilmesiyle ilgili öneriler de sunulmuştur.

Hayat Bilgisi öğretimiyle ilgili bilgilerin özünün 6. 7. ve 8. bölümlerde verildiğini belirten yazar, kitabın altıncı bölümünde, Hayat Bilgisi dersinin öğretim ilkelerini

açıklamakta, daha sonraki bölümlerde ise Hayat Bilgisi dersinde gözlem, deney, yaşama ve iş yöntemlerinin uygulanması ile dersin öğretimi sürecinde kullanılan “ünite” ve “proje” planları üzerinde durmaktadır. Binbaşoğlu burada, öğrenci merkezlik ilkesine uyarak, bu dersin hem klasik hem de proje çalışmaları biçiminde nasıl öğretilbileceğini somut bir şekilde ortaya koymaktadır.

Dokuzuncu bölüm Hayat Bilgisi dersinin işlenmesine ayrılmıştır. Burada, Hayat Bilgisi konularının öğretiminin ya öğretmen egemenliğine dayanan sınıf çalışması biçiminde ya da öğretmen rehberliğine dayanan küme çalışması biçiminde yapılabileceğini belirten yazar, bir sonraki bölümde dersin değerlendirilmesi konusunda okuyucuyu bilgilendirmektedir. Bu noktada yazar, Hayat Bilgisi dersinin değerlendirilmesinin kullanılan yönteme göre değişiklik göstereceğini vurgulamaktadır. Örneğin, klasik yöntemin değerlendirilmesi testlerle ve öğrenci davranışlarının gözlenmesiyle yapılırken, küme çalışmalarıyla yapılan öğretimin değerlendirilmesinde belli ölçütler kullanılır. Bu ölçütlere kitapta ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Böylece, dersin öğretimi hem kuramsal, hem de pratik yönleriyle okurlara bir bütün halinde sunulmuştur.

Kitabın son bölümünde, Hayat Bilgisi dersinde kullanılacak araç ve gereçler üzerinde durulmaktadır. Burada, fabrikadan çıkma, hazır araç gereçlerin pedagojik bir değeri olmadığından hareketle, öğrencilerin ve öğretmenlerin okulda öğretimin seyri içinde kendi kendilerine yaptıkları araçlara önem verilmiştir.

Hayat Bilgisi öğretimiyle ilgili bu temel bilgi, açıklama ve örneklerin yanında, kitabın “Ekler” kısmında Dr. Beryl Parker, M. D. Vernon ve Jean Piaget gibi alanın otoriteleri sayılan ünlü psikolog ve eğitimcilerin makalelerine de yer verilmiştir. Bu makaleler, kitapta verilen bilgilerin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak niteliktedir. Ayrıca, eklerin sonunda, yazarın gezici başöğretmenlik yaptığı yıllarda Hayat Bilgisi dersi ile ilgili olarak bir köy okulunda yaptığı uygulamadan bir örnek sunulmuştur. Bu uygulama örneği de Hayat Bilgisi öğretiminde bilinç ve anlayış geliştirmemizi sağlayacaktır.

- İlk Okuma ve Yazma Öğretimi

Cavit Binbaşoğlu'nun 2004 yılında yayımlanan bu kitabı, ekleriyle birlikte 189 sayfadan ve on dört bölümden oluşmaktadır. Kitapta ilk okuma ve yazma öğretimi gibi

çok önemli bir eğitim sorunu ele alınmış, bu hususta eğitim bilimlerinde yapılmış araştırmalarla ortaya konan ilke ve yöntemler söz konusu edilmiştir.

Eserin ilk bölümünde “İlk Okuma ve Yazma” dersinin niteliği ve eğitim sistemimizdeki önemi ve değeri ile bu dersin diğer derslerle olan ilişkisi üzerinde durulmaktadır. Yazar bu ilişkiyi şu şekilde örneklendirmiştir (Binbaşıoğlu, 2004, 2):

“Bir matematik problemi ile karşılaşan çocuk, okumak suretiyle problemi anlayamayacağı gibi, problemi de çözemez. Anlaşılmayan şey üzerinde düşünme de olmaz. Bunun için, diğer dersleri de ilgilendirilen başarısızlıkların temelinde, her şeyden önce, çocuğun ilk okuma ve yazmayı kusursuz öğrenip öğrenmediğine bakmak gerekir. Bu, Matematik dersinden önce, özellikle, Sosyal ve Fen Bilgileri gibi bilgi dersleri için de geçerlidir.”

İkinci bölüm, ilk okuma ve yazma öğretimi için çocuğun küçük kaslarını geliştirmeyi hedefleyen hazırlık alıştırmalarına ayrılmıştır. Kitapta bu alıştırmalarla ilgili örneklere de yer verilmektedir. Yazara göre, bu çalışmalar sırasında öğrencilere beş duyu ile ilgili olarak yaptırılan çalışmalar, sadece onların okuma ve yazma öğrenmelerine yardım etmekle kalmamakta, aynı zamanda aritmetik, geometri, müzik, resim ve beden eğitimi ile ilgili yaratıcı etkinliklerde bulunmalarına da katkıda bulunmaktadır.

Üçüncü bölümde yazar, ilk okuma ve yazma öğretiminin amaçlarını; dinleme ve izleme tekniği bakımından, okuma tekniği bakımından, anlama ve anlatım bakımından ve dilbilgisi bakımından olmak üzere dört grupta toplamaktadır. Bu bölümde ayrıca, öğretim amaçlarıyla ilgili olarak öğrencilere kazandırılması gereken davranış örneklerine de yer verilmektedir.

İlk okuma ve yazma dersinin öğretim yöntemlerini ayrı bir bölüm olarak ele alan Binbaşıoğlu, bu bölümde altı yönetime yer vermektedir. Burada her bir yöntemin yararlı ve sakıncalı yönlerinin çözümlenmesini yapmakta ve bu yöntemleri pedagojik açıdan değerlendirmektedir. Ona göre, bu yöntemlerden en etkilisi ve pedagojik açıdan en uygunu “cümle” ya da “çözümleme” yöntemidir. Çünkü bu yöntem diğer yöntemlerin aksine, hızlı ve anlamlı okumaya engel teşkil etmemektedir.

İlk okuma ve yazma öğretiminde cümle ya da çözümleme yönteminin kullanılması konusu, Binbaşıoğlu'nun bu kitabının yayımlanmasından 3 yıl sonra düzenlenen 17. Milli Eğitim Şurası'nda da gündeme gelmiştir. Cavit Binbaşıoğlu, Şura'da konuyla ilgili

bir bildiri sunmuş ve cümle yöntemi kullanılmasının nedenleri ile bu yöntemle ilgili psikolojik ve fizyolojik etkenleri, bu konuda yapılmış araştırmalara dayanarak açıklamıştır. Şura'nın bu bölümü aşağıda aktarılmıştır (Binbaşıoğlu, 2007, 214-215):

“20. yüzyılın ilk çeyreği içinde çocuk psikolojisi ve göz hareketlerinde yapılan çeşitli bilimsel araştırmalar sonucunda bu araştırmalara dayalı olarak ilk okuma ve yazma öğretiminde çeşitli dillerde interaktif, global yöntemler olarak nitelenen ve Türkçede de 1926 yılından itibaren cümle yöntemi veya çözümlene yöntemi denilen bir yöntem uygulanmıştır.

Söz konusu araştırmalara göre, kişi, özellikle de çocuk gördüğü şekil ve nesnelere, parçaların bir araya getirilmesiyle değil, bir bütün halinde, yani toptan algılamaktadır. Öte yandan, gözle okurken, satır üzerinde soldan sağa doğru kayıp gitmemekte, birtakım sıçramalar yaparak ve her sıçrama sonucunda da bir miktar durarak ve sonra yeniden sıçrayarak okumayı sürdürmektedir. Bazen sıçramalardan sonra geri dönüşler de olur. Sonra tekrar sıçrar. Asıl okuma, yani anlam bu duraklama sırasında olmaktadır. Bunlar uzmanlar tarafından saptanmış, göz hareketlerinin fotoğrafları çekilmiştir. Bu araştırmalara göre göz bir satırı okurken ne kadar fazla sıçrarsa, sıçramadan sonra ne kadar az durursa ve ne kadar az gerileme hareketleri yaparsa, satırların sonuna varınca da 2. satıra ne kadar hızlı dönerse, okuma, yani anlama ve hız o kadar fazla olur. Hızlı okuma kurslarında esas olan hususlar da bunlardır. Cümle yöntemi, bu oluşuma en çok yardım eden yöntemdir. Harf yöntemiyle veya ses diyorum ona, ses olmaz zaten, sesin okumayla ilgisi yok, bu iş olmaz.

Cümle yöntemi önce Amerika, Belçika, İsviçre, Almanya, İngiltere ve Fransa'da kullanılmış, biz de bu yöntemi 1926'da buralardan almışızdır. 80 yıldır bunu uygulayarak çocuklarımıza anlayarak, daha hızlı, daha anlamlı bir okuma becerisi kazandırılmaya çalışılmıştır. Harften ya da sestem başlayan bir yöntem bu sonucu vermez. Bunda, çocuk harflere ses yüklemeye, hece hece okumaya çalışırken anlamı kaybeder. Oysa okuma olgusunun sesle hiçbir ilgisi yoktur. Sesli okuma ayrı, o bir okuma türüdür. Ses olmadan da görme engelli olanlar elleriyle okuyabiliyor. Bu yöntemle yapılan, bir okuma değil; ancak bir seslendirme olabilir. Yani, harften başlayan yöntemle, ancak seslendirme yapılabilir. Seslendirme okuma demek değildir. Bunun bilincine varmalıyız. Nitekim bunları yaptığım gözlemlerde de gördüm. Bir yıllık bir uygulamadan sonra bu yöntemin genelleştirilmesi doğru olmamıştır. Elimdeki bir kaynakta da yazdığı üzere, bir ara İngiltere'de de cümle yönteminden dönülmüş, sonra bundan tekrar vazgeçilmiştir.

Bu durumda, sonuç olarak şunu söylüyorum: İlk okuma ve yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemi olarak ifade edilen fakat gerçekte tam bir harf yöntemi olan yöntemden vazgeçilerek, cümle yöntemi ya da çözümlene yöntemi denen yöntemle geçilmesini arz ve teklif ederim.”

Kitabın bir diğerk bölümünde, ilk okuma-yazma dersinin konuları ve öğretilcek cümleler söz konusu edilmiştir. Bu bölümde yazar, cümle yöntemine göre yapılacak bir ilk okuma yazma öğretiminde kullanılacak cümlelerin taşınması gereken nitelikler üzerinde durmaktadır. Yine burada Binbaşıoğlu, Gazi Eğitim Fakültesinde öğretim görevliliği sırasında cümle yönteminin uygulanmasına ilişkin öğrencilerine verdiği bir ödev ile yapılan ödevler üzerinde yaptığı değerlendirmeleri birer örnek olarak sunmaktadır. Ayrıca burada, cümle ya da çözümleme yönteminin evreleri de incelenmiştir. Bunu, ilk okuma ve yazma öğretiminde ders planlarının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi ile ilgili ölçütler takip etmekte, bu sayede, ilk okuma ve yazma öğretimi tüm yönleriyle somut bir hale getirilmektedir.

Kitapta, ilk okuma ve yazma öğretiminde kullanılacak harfler ve boyama kitapları, fişler, kum havuzları, okuma levhaları gibi diğerk öğretim araçlarının niteliklerine de değinilmektedir. Ayrıca, hızlı ve anlamlı okumayı sağlayan başlıca etkenler de yazarın önemle üzerinde durduğu bir başka konudur.

Kitapta, ilk okuma ve yazma öğretiminde başarının denetlenmesine ve okuma yeteneğini geliştiremeyen çocukların başarısızlık nedenleri üzerinde geliştirilmiş bulunan ölçütlere de yer verilmiştir. Bununla ilgili bir kontrol şeması sunulmuştur. Bunun yanında, okuma ve yazmayı öğrenemeyen çocuklar için yapılabilecek yardım da rehberlik anlayışına uygun olarak açıklanmıştır.

Kitapta bu temel bölümlerin yanında, yaklaşık 65 sayfadan oluşan bir “Ekler” kısmı bulunmaktadır. Burada yazar, daha önce bazı kitap ve dergilerde yayımlanmış olan ve her biri bilimsel bir araştırma niteliği taşıyan yazılara yer vermekte, kitabın her bölümünün sonunda bu yazılara başvurulmasını tavsiye etmektedir. Bu ekler sayesinde okurlar, kitapta yer alan konuları daha açık ve net olarak öğrenme olanağına kavuşacaklardır.

- Özel Öğretim Yöntemleri

232 sayfadan oluşan bu kitap, ilkokullarda okutulan bütün derslerin özel öğretim bilgilerini kapsamaktadır. Cavit Binbaşıoğlu, kitabı oluştururken özellikle şu noktaları dikkate almış, bunları bilimsel bir temele dayandırmaya çalışmıştır:

- Dersin, klasik, yani öğretmen egemenliğinde uygulanan biçimi,
- Dersin küme ya da ünite (proje) çalışmasıyla uygulama biçimi.

Kitapta, derslerin öğretimi ile ilgili olarak, her ders:

- a) Niteliği, yaşamdaki yeri ve önemi,
- b) Amaçları,
- c) Öğretimi ile ilgili psikolojik etkenler,
- d) Her sınıfta yer alan konular,
- e) Öğretim yöntemleri,
- f) Ders planının hazırlanması ve uygulanması,
- g) Değerlendirilmesi,
- h) Araç gereçleri olmak üzere sekiz başlık altında ele alınıp işlenmiştir.

Kitapta; Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi, Din Bilgisi, Türkçe, Matematik, Resim-iş, Müzik, Beden Eğitimi öğretimi olmak üzere, dokuz dersin öğretimi ile ilgili bu sekiz başlığa uygun bilgi ve açıklamalara yer verilmektedir. Bu çalışmalar bahsedilen derslerin her biri için ayrı ayrı yapılmış olmakla birlikte, bunlardan birini örnek olarak göstermek kitabın içeriği ile ilgili bilgi vermeye yeterlidir. Örneğin yazar, Hayat Bilgisi öğretimi dersine şu çalışma ve araştırma soruları ile başlamıştır:

- a) Hayat Bilgisi öğretiminde “Toplu Öğretime” neden gerek vardır?
- b) Hayat Bilgisi dersinin amaçları nelerdir?
- c) Hayat Bilgisi dersinde “yakın çevre” ne demektir?
- d) Hayat Bilgisinin konuları yakın çevreden seçilir, sözü sınıflara göre nasıl anlaşılmalıdır?
- e) Hayat Bilgisi dersinin bir “gözlem, deney, iş ve yaşama” dersi olduğu ifadesini açıklayınız.
- f) “Hayat Bilgisi dersi, ikinci devre (4. ve 5. sınıf) derslerinin temelini ya da belkemiğini oluşturur” ifadesi ne anlama gelmektedir?
- g) Hayat Bilgisi dersi, çoğu kez “gezi ve incelemelere” dayalı olarak yapılır, niçin? Bu, hangi öğretim ilkelerine uygun olarak yürütülür?

Bu araştırma sorularının ardından Hayat Bilgisi dersini yukarıda bahsedilen sekiz başlık altında şu şekilde incelemiştir:

Dersin niteliği bölümünde; dersin ne anlama geldiği, hayatla eğitim arasındaki ilişki kurulmakta, Hayat Bilgisi dersinin içine okuma yazma, hesap, matematik, resim, m¼zik, beden eğitimi gibi ilkokulun birinci d¼neminde okutulan b¼t¼n derslerin girdiği belirtilmektedir.

Dersin amaçları bölümünde; 1968 tarihli İlkokul Programının amaçları belirtilmekte, amaç analizi çalışmalarına yer verilmemektedir.

Dersin öğretimiyle ilgili psikolojik etkenler bölümünde; Hayat Bilgisi dersinin öğretiminin büyük ölç¼de çocuğun “algılama yeteneği” ve “dikkati” ile ilgili zihinsel yeteneklerinin özelliklerine bağlı olduğu belirtilmektedir.

Dersin konuları bölümünde; hayat bilgisi dersinin asıl konusunun çocuğun içinde bulunduğu çevredeki “nesne” ve “olaylar” olduğu vurgulanmaktadır. Binbaşıoğlu’na göre bu dersin her çevreye uygun gelecek bir konusu ve bunu işleyen bir kitabı olamaz, bu sebeple çevrenin özelliğine göre öğretmen, programa ünite ekleme, konu birleştirme ve çıkarma gibi yetkilere sahiptir.

Dersin öğretim yöntemleri bölümünde; bu dersin bir “gözlem, deney, iş ve yaşama” dersi olduğu, bu nedenle gözlem, deney, yaşama, iş, proje-k¼me yöntemlerinin bu ders için uygun yöntemler olduğunu belirten yazar, özellikle iş yönteminin önemi ve değerini üzerinde durmaktadır. Ayrıca Hayat Bilgisi dersinde öğ¼d¼n yeri olmadığını, bunun yerine çocuğun bir takım yaşantılar aracılığıyla ulaşılması gereken sonuca kendisinin varmasının gerekliliğini önemle vurgulamaktadır.

Ders planlarının hazırlanması ve uygulanması bölümünde; ünite planlamasına ilişkin iki öğrencinin hazırlamış olduğu ünite planları örnek olarak kitapta yer almaktadır. Bu şekilde öğrenci çalışmaları kitaba alınarak bir yandan öğrencilerin güdülenmesi, diğer yandan da öğrencilerin kitaba ilgisinin artması sağlanmaktadır. Ancak planlama çalışmalarında yıllık ve günlük planlama çalışmalarına yer verilmemiştir.

Dersin değerlendirilmesi bölümünde; yazar Hayat Bilgisi dersinin değerlendirilmesinin kullanılan yönteme göre değiştiğini, klasik yöntemin değerlendirilmesinin testlerle, öğrenci davranışlarının gözlenmesiyle yapıldığını belirtmektedir. Ayrıca kitapta, k¼me/proje çalışmaları için 12 ölç¼t yer almaktadır.

Dersin araç ve gereçleri bölümünde; gerçek yaşam, gör-ışit araçları, çeşitli koleksiyonlar, üç boyutlu şekiller, kum havuzu, kum masası, resim, harita, yıl diyagramı ve zaman şeridi gibi araç ve gereçlerle ilgili açıklamalara yer verilmektedir.

Son olarak, Hayat Bilgisi dersi öğretimi tartışma soruları ile bitirilmektedir.

- Eğitim ve Öğretim Üzerine Yazılar

Binbaşıoğlu'nun bu eseri, daha önceki yıllarda öğretmen meslek dergilerinde yayımlanan yazıları ile çeşitli öğretmen meslek toplantılarında güncel eğitim ve öğretim sorunları üzerinde verdiği konferansların bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Bu niteliği ile eser, Cavit Binbaşıoğlu'nun güncel eğitim ve öğretim sorunları karşısında neler düşündüğünün bir belgesidir.

Eserde, 1950 ve 1960'lı yıllarla birlikte ülkemizde ön plana çıkan "Rehberlik", "Etkin (aktif) Öğretim", "Ezbercilik ile Savaşım", "Proje Yöntemi", "Grup Çalışmaları", "Ev Ödevleri" ve "Sınavlar" gibi sık sık karşılaşılan eğitim ve öğretim sorunları ele alınmıştır. Bunun yanı sıra, günümüzün de önemli bir eğitim sorunu olan "Bilimsel ve Yaşamsal Öğretim" üzerinde durulmaktadır. Binbaşıoğlu'na göre, bu yöntem yaratıcı bir biçimde kullanıldığı zaman, öğretim sorunlarımız çağdaş bir görüşle çözümlenmiş olacaktır.

Kitapta yer alan yazıların bir kısmı da ilkokuma ve yazma öğretimi ile ilgilidir. Binbaşıoğlu bu konuyu, kitaplarından ayrı olarak, öğretmen meslek dergilerinde yazmış olduğu yazılar ve konuyla ilgili kongre ve panellerde yapmış olduğu konuşmalara değinerek ele almıştır.

Binbaşıoğlu, kitapta ele alınan sorunların meslektaşların hemen her zaman karşılaşılabileceği türden sorunlar olduğunu belirtmekte ve gelecek için de ışıktutacağını düşünmektedir. Bu nitelikleriyle eser, öğretmenlerin eğitim ve öğretim bilgilerinin tazelenmesine ve geliştirilmesine katkıda bulunacak, düşünen ve uygulamaya önem veren değerli şahsiyetlerin elinde, çağdaş eğitim bilimlerinin verileri ile daha çok gelişecektir.

2.2.1.3. Mevcut Eğitim ve Öğretim Sorunları ve Eğitim Bilimleri Tarihi ile İlgili Araştırmaları

- Ankara’da İlkokul Çocuklarının Beden Gelişimi Üzerinde Bir İnceleme

Cavit Binbaşıoğlu’nun bu eseri, Yüksek Köy Enstitüsü’nü bitirme denemesi olarak hazırlanmış ve 1950 yılında Ankara’da Sanat Basımevi tarafından yayımlanmıştır.

Eserde, Ankara’da yaşayan ilkokul çocuklarının beden gelişimini etkileyen faktörler incelenmektedir. Yazar burada, zekâ ve çevre faktörlerinin dışında, beden gelişimini etkileyen iç ve dış etkenler üzerinde durmaktadır. İç etkenlerden kasıt; timüs, troid, paratroid, hipofiz gibi içsalgı bezlerinin çalışma sistemi iken; dış etkenler, beslenme ve iklim koşulları gibi etkenlerdir.

Gelişimi etkileyen dış etkenleri maddi ve manevi olmak üzere iki büyük gruba ayıran yazar, maddi etkenlerden en önemlisinin kişinin aldığı besin olduğunu vurgulamaktadır. Bu noktada, başka ülkelerde yapılmış çeşitli araştırmaları da örnek gösteren Binbaşıoğlu’nun, 1946 yılında, Ankara’da 317 çocuk üzerinde yapmış olduğu bu araştırma dikkate değerdir. Araştırma sonuçlarına göre, 8-12 yaş arasındaki çocuklarda ailenin sosyo-ekonomik düzeyine bağlı olarak, boyda, ortalama 3-11 santimetrelik bir fark bulunmuştur. Bu fark kız çocuklarda erkek çocuklardan biraz daha çoktur. Aynı durum, çocukların ağırlıkları için de geçerlidir.

-Ankara’nın Ulus ve Cebeci Ortaokullarında 1953-1954 Öğretim Yılında Disiplin Kuruluna Gönderilen Olgular Üzerinde Bir İnceleme

Cavit Binbaşıoğlu’nun Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü öğrenciliği sırasında, “Araştırma Teknikleri” dersinin ödevi olarak, arkadaşı Osman Gülal ile birlikte hazırladığı bu araştırmada, ergenlik ya da ilk gençlik çağında bulunan ortaokul öğrencilerinin ortaya çıkardıkları eğitim güçlükleri ve disiplin sorunları incelenmektedir.

Araştırmada, Ankara’nın Ulus ve Cebeci semtinde yer alan iki ortaokulda 1953-1954 öğretim yılı içinde disiplin kuruluna gönderilen öğrencilerin işledikleri suçların; öğrencilerin yaşları, baba meslekleri, anne-babanın öz ya da üvey olma durumu ve

kardeş sayıları gibi değişkenler ile ilişkisi bulunup bulunmadığının tespit edilmesi amacıyla bir inceleme fişi düzenlenmiş, ayrıca tamamlayıcı bilgi edinmek amacıyla da söz konusu öğrencilere anket uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bilgilere göre, araştırmanın yapıldığı okullarda disipline gönderilen öğrencilerin oranı % 8,2'dir ve bu öğrencilerin büyük çoğunluğu 14 yaşındadır. Buradan hareketle Binbaşıoğlu, bu yaştaki öğrencilere sunulacak rehberlik hizmetlerinin önemine dikkat çekmektedir. Ayrıca, bu öğrencilerin sosyal etkinlikler ve okul öğrenci örgütleri gibi ders dışı etkinliklere yöneltilmesinin de önemini vurgulamaktadır.

Baba mesleği ile çocuğun disiplin suçu işlenmesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, disiplin suçu işleyen öğrencilerin % 40 gibi ciddi bir oranının anne ya da babasının üvey olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, kuvvetli bir aile yapısı ve sonuç olarak da denetimin çocuğun yaşamında ne derece önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, kardeş sayısı arttıkça öğrencilerin suç işleme oranında da bir azalma tespit edilmiştir. Bu durum, kardeş sayısı çokluğunun insanlar arası ilişkileri olumlu yönde etkilediği şeklinde yorumlanmıştır.

Binbaşıoğlu ve Gülal tarafından 1955 yılında yapılan bu kısa incelemede, pedagojik değer taşıyan önemli ipuçları ve öneriler dikkat çekicidir. Örneğin, araştırmanın yapıldığı yılda orta dereceli okullarda henüz rehberlik servisleri bulunmamaktadır; ancak araştırmada ergenlik çağındaki öğrencilerin rehberliğe duyacağı ihtiyaca dikkat çekilmiştir. Bu bakımdan bu araştırma belki de rehberlik servislerinin kurulmasına ışık tutmuştur. Ayrıca, araştırmada üzerinde önemle durulan bir konu olan öğrencilerin sosyal faaliyetler ve okul öğrenci örgütleri gibi çeşitli faaliyetler içinde aktif bir biçimde rol almasına günümüzde dahi eğitimciler tarafından fazlaca değer verilmemektedir. Bu sebeple, araştırmanın günümüz koşullarına uyarlanarak yeniden yayımlanması faydalı olacaktır.

- Ankara'da İlkokul Çocuklarının Fen ve Tabiat Bilgisi Konularına Karşı Geliştirmiş Buldukları İlgiler Üzerinde Bir Araştırma

Cavit Binbaşıoğlu'nun 1966 tarihli bu araştırması, Gazi Eğitim Enstitüsü asistanlık çalışması olarak hazırlanmıştır. 1968 tarihli İlkokul Programı'nın hazırlanmasında bu

araştırma sonuçlarından da yararlanılmıştır. 62 sayfalık ve 3 bölümlük bu araştırmasında Binbaşoğlu, 1948 tarihli İlkokul Programı'ndaki Tabiat Bilgisi dersi ile ilgili ünite ve konuların Ankara merkezindeki ilkokulların 3., 4. ve 5. sınıflarına devam eden öğrencilerin ilgilerine ne derece cevap vermekte olduğunu anlamayı ve eklenmesi, yahut çıkarılması gereken ünite ve konular varsa bunların neler olabileceğini tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Yazar araştırmaya “ilgi” kavramını tanımlamakla başlamıştır. Ona göre psikolojik anlamda ilgi, insan davranışlarının bir yönü olup çeşitli durumlar veya şıklar karşısında zihnin yaptığı herhangi bir seçme eylemidir (Binbaşoğlu, 1966, 5). İlginin eğitim-öğretimdeki yeri ve önemine dikkat çeken Binbaşoğlu, okulda öğrenci ilgisinin dışında hareket etmenin ruhsal problemler yaratacağını belirtmektedir. Ancak bu kavram, kompleks niteliğinden olsa gerek, ne ülkemizde ne de dünyadaki diğer ülkelerde yeterince araştırılmamıştır. Ülkemizde yapılan sınırlı sayıdaki çalışmaların çoğu da orta dereceli okul öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Bu durum yazarın bu araştırmasının en önemli gerekçesini teşkil etmektedir.

Araştırmada ilkokul çocuklarının Fen ve Tabiat Bilgisi konularına karşı geliştirmiş buldukları ilgileri ölçmek amacıyla iki adet ilgi envanteri kullanan Binbaşoğlu, bu envanterler aracılığıyla öğrencilerin çeşitli konulardan seçilmiş kitap isimlerine karşı gösterdikleri tepkileri ölçmeyi hedeflemiştir. Ayrıca, araştırma kapsamında bir de “Öğretmen Kanaat Anketi” uygulanmıştır. Burada, Tabiat Bilgisi ünite ve konuları verilmiş ve öğretmenlere öğrenci ilgilerini en yakından takip eden bireyler olarak çeşitli sorular yöneltilmiştir. Sonuç olarak bu araçlarla elde edilen veriler, önce genel, sonra da sınıf, cinsiyet ve sosyo-ekonomik durum gibi etmenlere göre çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

- Eğitim Düşüncesi Tarihi

Cavit Binbaşoğlu'nun 1982 yılında kendi kurmuş olduğu yayınevi tarafından yayımlanmış olan bu kitabı çağlara göre bazı eğitim sorunlarının sistematik bir araştırması niteliğindedir. Bu kitap, yazarın daha önce 1976 yılında yayımlanan “Eğitim Tarihi” adlı kitabının yeni bir düzenlemesi ve bir devamı niteliğindedir. Kitapta, eğitim biliminin temel konuları olan eğitim anlayışı, dersler, eğitim ilke ve yöntemleri, eğitim

yöntemleri ve disiplin anlayışı, iş ve meslek eğitimi, öğretmen anlayışı ve öğretmen nitelikleri bakımından dünyadaki ve bu arada ülkemizdeki gelişmeler sistematik olarak saptanmıştır.

Kitapta, 1950'lere kadar dünyada ve ülkemizde yetişmiş olan başlıca eğitimciler ve bu eğitimcilerin görüşleri şu açılardan incelenmektedir:

- Kimlik bilgileri,
- Eğitim anlayışı ve eğitimin amaçları hakkındaki düşünceleri,
- Öğretimde kullanılmasını istediği temel ilke ve yöntemler,
- Eğitimde disiplin sağlanmasında kullanılmasını istediği ilke ve yöntemler,
- İş ve meslek eğitimi konusundaki görüş ve uygulamaları,
- “Öğretmen” anlayışı ve öğretmende aradığı nitelikler.

Binbaşıoğlu, bu incelemelerin üniversitelerde yetiştirilen öğretmenler için oldukça yararlı olacağını, eğitimimize yön veren bu insanların kendi eğitim anlayış ve uygulamalarını bunlardan destek alarak oluşturması gerektiğini düşünmektedir.

- Çağdaş Eğitim ve Köy Enstitüleri “Tarihsel Bir Çerçeve”

Cavit Binbaşıoğlu'nun bu eseri, 1993 yılında İzmir-Dikili Belediyesinin açmış olduğu bir yarışmada “Özendirme Ödülü” almış ve Dikili Belediyesi tarafından yayımlanmıştır. 119 sayfadan ve 8 bölümden oluşan eserde Binbaşıoğlu, çağdaş eğitim ve köy enstitüleri arasındaki ilişkiyi tarihsel bir çerçeve içinde okuyucuya sunmaktadır. Bu amaçla, öncelikle “çağdaş eğitim” kavramından ne anlaşıldığı üzerinde durmakta ve bu anlayışın dünyadaki ve Türkiye'deki gelişim sürecine değinmektedir.

Çağdaş eğitim, öğrenciyi, onun çevresini ve içinde bulunduğu toplumu dikkate alan, bunların gerektirdiği ilke ve yöntemleri kullanan bir eğitimidir(Binbaşıoğlu, 1993, 1). Bu kavramın dünyada ve ülkemizde ortaya çıkması yaklaşık aynı dönemde olmakla beraber, yazara göre geleneksel düşünceye bağlı olanlar çağdaş eğitim anlayışının ülkemizde gelişmesine ve buna yönelik uygulamalara engel olmuşlardır. Ancak, yine de II. Meşrutiyet döneminde çağdaş eğitim anlayışına yönelik düşünceler dikkat çekicidir. Bu noktada Binbaşıoğlu, Cumhuriyet öncesi dönemde Tefik Fikret, Prens Sabahattin, Ethem Nejat, Satı Bey, İsmail Hakkı Baltacıoğlu ve Hamdullah Suphi Tanrıöver gibi

değerli düşünürlerin görüş ve uygulamalarına değinmektedir. Bunu, Cumhuriyet döneminde çağdaş eğitime geçiş çabaları takip etmektedir. Bu çerçevede, Cumhuriyet'in ilk on yılında çeşitli ülkelerden çağırılan yabancı uzmanların raporları, bu raporların etkisiyle Bakan Mustafa Necati Bey döneminde Köy Öğretmen Okullarının açılması, çağdaş eğitimle ilgili telif ve tercüme eserlerin oluşturulması, Halkevlerinin açılması, Köy İşleri Komisyonu Raporunun hazırlanması ve eğitmen yetiştirilmesi denemesi gibi pek çok girişimden söz edilmektedir.

Kitabın üçüncü bölümünde Köy Enstitülerinin açılması ve faaliyetleri işlenmektedir. Yazarın burada önemle üzerinde durduğu nokta, Köy Enstitülerinin bütün olarak anlaşılardan tek yönlü bir şekilde değerlendirilemeyeceğidir. Bu sebeple kitabın ilerleyen bölümlerinde Köy Enstitüleri; programları, çalışma şekilleri, uyguladıkları eğitim-öğretim ilke ve yöntemleri açısından çok boyutlu bir şekilde analiz edilmektedir. Ayrıca yazar, bu kurumu bitiren öğretmenlerin köy okullarında ve köylerde yaptıkları işleri, bunlara yöneltilen eleştirileri ve ardından da Köy Enstitülerinin kapatılması ile ilgili gelişmeleri, kendi yaşantılarına, resmi belgelere ve mevcut yayınlara dayanarak açıklamaktadır. Bu açıklamalardan sonra, enstitülerin eğitim sistemimize sağladığı katkıları; program hazırlama, yaparak ve yaşayarak öğrenme, değerlendirme, uygulama ve staj, demokratik eğitim, kendine güven duygusu, rehberlik ve halk eğitimi gibi yönlerden ortaya koymaktadır.

Son olarak Binbaşıoğlu, çağdaş eğitimin dayanması gereken “çocuğa görelilik”, “çevre ve zamana görelilik”, “özgürlük”, “etkinlik/iş”, “rehberlik” ve “bireysellik” gibi temel ilkeler ile “tartışma”, “gözlem” “deney” ve “proje” gibi yöntemleri açıklamaktadır. Bu temel ilke ve yöntemleri birer ölçüt olarak kabul edip, Köy Enstitüleri deneyimimizi değerlendirmeye tabi tutan yazar, enstitülerde bu ve bundan başka, eğitimin çeşitli yönlerine ilişkin ilke ve yöntemlerin etkili bir biçimde uygulandığını kendi yaşantılarından da örnekler sunarak okuyucuya aktarmaktadır.

- Cumhuriyet Dönemi Eğitim Bilimleri Tarihi

Cavit Binbaşıoğlu'nun bu eseri, onun eğitim bilimlerinin Türkiye'deki gelişimi konusunda yazmış ve çeşitli dergilerde yayımlamış olduğu yaklaşık 40 kadar makalenin Prof. Dr. Yahya Akyüz'ün de tavsiyeleriyle 1999 yılında kitap haline getirilmesiyle

oluşmuştur. Binbaşıoğlu, büyük bir kısmına tanık olduğu ya da uygulamaları içinde bulunduğu “eğitim sorunları” ile ilgili deneyim ve birikimlerini bu kitap aracılığıyla okuyucuyla paylaşmaktadır.

Kitapta, eğitim sistemimizin dayandığı temel ilke ve yöntemler ile bunlarla ilgili düşünce ve uygulamalar bir bütün olarak tanıtılmaktadır. Bu noktada, Türk eğitim sisteminin genel ilkeleri, Türkiye’de ekonomi ve eğitim sorunları, eğitimde uygulanan yeni sistem ve yöntemler, öğretmen okullarında okutulan pedagoji dersleri ve bunların kitapları, ilkokullarda okutulan derslerin öğretim yöntemleri, Cumhuriyet döneminde yayımlanmış temel eğitim kitapları, çocuk ve eğitim anlayışındaki gelişmeler, Cumhuriyet döneminde açılan okullar, Türkiye’de eğitimin gelişmesine katkıda bulunan kurumlar, ilkokul-ortaokul ve lise programları ile bunların disiplin yönetmelikleri, Milli Eğitim Bakanlığı’na sunulan yerli ve yabancı uzman raporlarının eğitim bilimlerine katkıları ve Milli Eğitim Şuralarında alınan kararların eğitim bilimlerine katkıları gibi eğitimin özüne ilişkin konular incelenmektedir.

Eğitim bilimlerinin Cumhuriyet döneminde nasıl geliştiğini genel hatlarıyla ve bir bütün olarak ortaya koyan bu eser, Cumhuriyet döneminde eğitim bilimleriyle ilgili olarak; eğitimin çeşitli alanlarında ne gibi düşünceler üretildiğini, bunların yaşama nasıl geçirildiğini ve bu konularda karşılaşılan güçlüklerin neler olduğunu bir arada görmeleri açısından genç eğitimcilere yol gösterecek ve onların yapacakları çalışmalara ışık tutacaktır.

Kitapta yer alan her bir bölüm, bilimsel bir anlayışla ve nesnel bir biçimde ele alınmıştır. Örneğin “Eğitimde Etkinlik (iş) İlkesi” açıklanırken:

- “İş” kavramı,
- Gelişmesi,
- Niteliği,
- Okullarda uygulanması,
- Bununla ilgili sorunlar,
- Yerli ve yabancı eğitimcilerin görüşleri gibi sistemli bir yol izlenmiştir.

Her bölümün sonunda, o bölüm özetlenerek ileriye yönelik düşünceler önerilmekte ve yapılan işlerle bağ kurulmaktadır. “Genel Sonuçlar ve Değerlendirmeler” bölümünde ise

Cumhuriyet döneminde eğitim bilimleri alanında yapılan işlerden ne gibi sonuçlar alındığı ya da hangi sorunların askıda kaldığı, genel olarak sorunlara nasıl yaklaşmak gerektiği ve başarı için neler yapılmasının uygun olacağı tartışılmaktadır. Eğitim sisteminin planlama, uygulama, kontrol etme ve önlem alma süreçlerinin önemine değinen yazar, bunun yeteri kadar gerçekleşmediğini belirtmekte, özellikle öğretmen yetiştirmeye daha fazla önem ve değer verilmesi gerektiği üzerinde durmaktadır.

- Öğretmen Yetiştirme Açısından Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi Üzerinde Bir Araştırma

602 sayfadan oluşan bu eser, 3 kısım ve toplam 4 bölüm ile 24 adet eğitimimizin tarihi belgelerinden oluşan bir bilimsel araştırma-inceleme çalışmasıdır. Eserde, İslamiyete geçişlerinden önceki Türk devlet ve toplumlarından başlanarak, günümüze kadar öğretmen yetiştirmede ve eğitim bilimleri ile ilgili temel derslerdeki gelişmeler, hem fikir ve teori, hem de uygulama açısından ele alınmıştır.

Cavit Binbaşoğlu’na göre, öğretmen yetiştirme sorunu aynı zamanda bir eğitim bilimleri sorunudur ve öğretmen yetiştirmenin tarihi, eğitim bilimlerinin de tarihidir. Dolayısıyla eğitim bilimlerinin gelişmesi öğretmen kalitesini etkileyeceği gibi, öğretmen kalitesi de okullardaki ve eğitim örgütündeki kaliteyi etkileyecektir. Buradan hareketle Binbaşoğlu, bu eserinde, ülkemizde öğretmen yetiştirme konusunda izlenen politikaları ve bunların sonuçlarını objektif bir biçimde ortaya koymakla birlikte, sorunun çözülmesi ve eğitim bilimlerinin gelişmesi ile ilgili olarak da çeşitli çözüm önerileri sunmaktadır. Bunları, hem kendi araştırma ve incelemelerine hem de eğitim sistemimizin özellikle öğretmen yetiştiren kesiminde yıllarca çalışan birisi olarak, kendi yaşantılarına dayanarak ortaya koymaktadır.

Kitabın giriş kısmında araştırma ile ilgili temel sorun, amaç, yöntem ve sınırlılıklar belirtildikten sonra Türklerde eğitim anlayışı ve öğretmen yetiştirme konusunda tarihsel bir özet sunulmaktadır.

Yazarın “kitabın özü” olarak nitelendirdiği ikinci kısımda, öğretmen yetiştirme sorunu ve eğitim hareketlerini dört bölümde incelenmiştir:

1. Tanzimat Dönemi
2. I. Meşrutiyet Dönemi
3. II. Meşrutiyet Dönemi
4. Milli Mücadele Yılları ve Cumhuriyet Dönemi (1920-1923 arası, 1952-1973 arası, 1974-1982 arası ve 1982'den sonra biçiminde)

Her dönemde;

- O dönemde okutulan meslek dersleri,
- Meslek derslerinin öğretmenleri ve eserleri,
- Uygulama ve staj çalışmaları,
- Öğrencilerin okula alınması ve yatılılık durumu,
- Kaliteli öğretmen yetiştirmek için alınan önlemler,
- Dönemde gerçekleşen eğitim hareketleri (açılan okullar, eğitimle ve öğretmen yetiştirme ile ilgili çıkarılan yasa, yönetmelik ve programlar, yeni eğitim-öğretim girişimleri ve öğretim ilke ve yöntemleri) üzerinde durulmuştur.

Araştırmanın son kısmını sonuç ve öneriler oluşturmaktadır. Burada ülkemizdeki öğretmen yetiştirme sorunu ile ilgili pek çok öneri bulunmaktadır. Bunlar şu başlıklar altında ele alınmıştır:

- Genel
- Yetiştirilecek öğretmenin niteliği
- Öğrenci alımı
- Öğretim elemanlarının kişilikleri, yetiştirmeleri ve öğretim yöntemleri,
- Öğretmen yetiştiren kurumların programı ve meslek dersleri
- Öğretim, uygulama ve staj çalışmaları
- Yatılılık durumu
- Diğer öneriler.

Bu öneriler, Cavit Binbaşıoğlu'nun Türkiye'deki öğretmen yetiştirme sistemi hakkındaki görüşleri belirtilirken detaylı olarak açıklanmıştır.

Eserin sonuna, ayrıca, önemli pek çok eğitim metni, program ve rapor da eklenmiştir. Başlı başına önemli olan bu belgelerin, esas metinden ayrı olarak kitabın sonunda yayımlanması kitabın okunmasını kolaylaştırmıştır.

- Geleneksel Kültüre Göre Türkiye’de (Ailede) Çocuk Eğitimi Üzerinde Bir Araştırma

Bu eser, Cavit Binbaşıoğlu’nun Trabzon Beşikdüzü Kız Öğretmen Okulunda meslek dersleri öğretmeni olarak çalıştığı yıllarda yapmış olduğu bir araştırmanın daha sonra 1997 yılında Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanması sonucunda meydana gelmiştir. Araştırmada, genç kuşaklara yeni eğitim ilke ve yöntemlerini tanıtırken geleneksel eğitimin ilke ve yöntemlerinin de bilinmesi ve bu suretle, eski eğitimin sakıncalı taraflarının bir kenara bırakılıp değerli yönlerinin ele alınması ve geliştirilmesi esas alınmıştır. Buna bağlı olarak, Türkiye’de geleneksel olarak çocuk eğitiminde tutulan yolları, olduğu gibi, ortaya koymak hedeflenmiştir.

Yazar, “Geleneksel Kültüre Göre Çocuk Eğitimi” sözü ile çocuğun anne karnına düştükten sonra, doğumu, büyümesi ve gelişmesi sırasında kendisine aile çevresinde uygulanan şu tutum ve davranışları kast etmektedir:

- Annenin çocuğa hamile iken giyimi, beslenme şekli ve çalışması,
- Doğumla ilgili hazırlıklar, doğduktan sonra yapılan işler; göbek kesme, ad koyma, nazarlıklar takma, uyutmak için söylenen ninniler, diş çıkarma ve yürüme ile ilgili olarak yapılan işlemler,
- Çocuk yaramazlıkları karşısında aile bireylerinin gösterdiği tutum ve davranışlar.

Araştırmada, ailelerin çocuk eğitiminde ortaya oydukları bu tutum ve davranışları tespit etmek amacıyla, onları en iyi gözlemlene fırsatına sahip olan öğretmenlerden yararlanılmıştır. Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde görev yapan 80 tane öğretmene açık uçlu soruların bulunduğu bir anket formu dağıtılmış ve öğretmenlerin bu soruları buldukları çevrede yapmış oldukları gözlemlere dayalı olarak yanıtlamaları istenmiştir. Anket sonucunda her bir soruyla ilgili olarak elde edilen bilgiler önce “Genel Durum”, sonra da “Sosyo-ekonomik Durum” ve “Bölgeler Arası Durum”

şeklinde çözülemeye tabi tutulmuş, bu şekilde ailelerin çocuk eğitiminde uyguladıkları yöntemler çeşitli değişkenlere bağlı olarak ortaya konmuştur.

Binbaşıoğlu, ailelerin çocuk eğitiminde uyguladıkları yöntemleri öğretmenler aracılığıyla ortaya koymasını, öğretmenlerin, halk ile iç içe bulunması, bunun için de konuyu en iyi bilen aydın kişiler olmalarına bağlamakta, ayrıca, görüşlerine başvuru alan öğretmenlerin listesi ile bu öğretmenlere uygulanan anket formunun örneğini de araştırmanın “Ekler” kısmında okuyucuya sunmaktadır.

Bu kitap, yazarın daha önce yayımlanmış olan “Ailede ve Okulda Eğitim Sorunları” adlı yazılarının bir gerekçesi niteliğindedir.

- Türk Eğitim Düşüncesi Tarihi “Araştırmalar”

Binbaşıoğlu'nun önsöz, kaynakça ve alfabetik sırayla dizilmiş “kişi adları dizini” ile birlikte 678 sayfalık bu eseri, çeşitli bilimsel dergiler ve öğretmen meslek dergilerinde yayımlanmış olan makalelerinin bir araya getirilmesi ile oluşturulmuştur. Bu eser, Türk eğitim düşüncesi tarihinin aşamalarını Ortaçağ'da Türk eğitim düşünürleri ve ilişkili bulunduğu bazı İslam ülkelerinde yetişen eğitim düşünürlerinin görüşleri ile ortaya koymaktadır. Yazar, bu görüşleri “Orta Çağda Eğitim Düşünceleri” ve “Türkiye’de Eğitim Düşünceleri” başlıkları altında sunmuştur. Bu iki bölümde eğitimcilerin; eğitim amaçları, önem verdikleri dersler, uyguladıkları genel eğitim ilke ve yöntemler, eğitim yöntemleri ve disiplin anlayışları, iş ve meslek eğitimi konusundaki görüşleri sistematik olarak incelenmektedir.

Binbaşıoğlu, modern eğitim düşüncesini Tanzimat dönemi ile başlatmakta, bu alandaki bilimsel nitelikli ilk hareketin 1847 tarihli “İlkokul Yönetmeliği” olduğunu kabul etmektedir. Bu belge, kısmen de olsa, yeni eğitim ve öğretim ilke ve yöntemlerini içermektedir. Belgede, bunun yanında öğretim programlarına, öğretim araç ve gereçlerine, disiplin anlayışına, zorunlu eğitim ve öğretimin süresine, sınavlara, öğretmen niteliklerine ve okul ortamına ilişkin eğitim sorunlarına değinilmektedir.

Modern eğitim düşüncesinin gelişimine hizmet eden bir diğer olay 1848’de Darülmüallimin (Öğretmen Okulu)’in açılması olmuştur. Nitekim yazara göre, modern eğitimin en temel sorunu “öğretmen yetiştirme” sorunudur ve Binbaşıoğlu, kitabında bu

sorunun eğitim düşünceleri ile koşut gittiğini saptamıştır. Bu bağlamda, öğretmen yetiştirme tarihi süreçte izlediği çeşitli boyutlar üzerinde durmuştur. Ona göre, Tanzimat Dönemi'nden sonraki tarihimizde öğretmenin en çok saygınlık kazandığı dönemler, İkinci Meşrutiyet Dönemi (1908-1920) ile Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yılları (1920-1952) olmuştur. Özellikle Cumhuriyet Dönemi'nde laik ve demokratik düşünceli, ulusal bilinçli, kültürlü ve üretici, toplum kalkınmasında aktif rol alan bir öğretmen kuşağı yetiştirilmiş, daha nitelikli öğretmenler yetiştirmek için büyük çaba harcanmıştır. Yazara göre, bu oluşumun temelinde, devlet başkanlarının öğretmen yetiştirme sorununa karşı ilgisi yer almaktadır. Örneğin Atatürk'ün "Milleti kurtaranlar ancak ve ancak öğretmenlerdir" sözü ve devlet protokolünde öğretmenlere kendisinin hemen yanında yer vermesi bu ilginin apaçık bir göstergesidir. Diğer taraftan, çok partili hayata geçilmesi ve iktidar değişiklikleri ile baş gösteren siyasi sorunlar ve öğretmen yetiştirmede "meslek dersleri" programlarında yapılan değişikliklerle öğretmen nitelikleri tartışılmaya başlanmıştır. 1970'lere gelindiğinde bu tartışmalar daha da artmış, öğretmen yetiştirme sorunu daha belirgin hale gelmiştir. 1970'ten sonra eski öğretmenler emekli olmuş, yeni yetişenler de 1975-1980 arası yoğunlaşan anarşik olaylar nedeniyle nitelikli bir eğitimden mahrum kalmışlardır.

Öğretmen yetiştirme sistemindeki bu sorunları ifade ettikten sonra yazar, sorunların çözümüne ışık tutması bakımından, bilgi çağında yetiştirilen öğretmen nitelikleri ile ilgili bir "Öğretmen Yetiştirme Projesi Taslağı" sunmaktadır.

Kitabın daha sonraki bölümlerinde, Türkiye'de eğitim müfettişliği ve Cumhuriyet'ten önce eğitimi halka götürme çabaları ortaya konmakta, bu uğurda gösterilen çabalar ve verilen uğraşların zor ve zahmetli serüveni sergilenmektedir. Yazar, Cumhuriyet'in ilanı öncesinde eğitim düşüncesinin gelişmesi amacı ile yapılan girişimleri anlattıktan sonra, Cumhuriyet Dönemi'nin eğitim konusundaki çabalarını somut belgelerle sergilemekte, Türkiye'de mesleki rehberlik ve danışma merkezlerinin kurulmasına kadar getirmektedir.

Türkiye'de okullarda okutulan ders ve öğretim yöntemlerinin tarihsel gelişimini ele alan Binbaşıoğlu, Türkiye'de yeni yöntem ve tekniklerin okullara giriş ve uygulamalarını temel nitelikleri ile ortaya koyduktan sonra, "Türk Eğitim Tarihi" ve "Türk Eğitim

Bilimleri Tarihi'nin Temel Kaynakları"nı yazar ve eser adları ile incelemekte ve eserlerin içerikleri ile ilgili özet bilgiler vermektedir.

Cavit Binbaşıoğlu'nun bu eseri, 1999 yılında yayımlanan "Cumhuriyet Dönemi Eğitim Bilimleri Tarihi" ve 1995 yılında yayımlanan "Öğretmen Yetiştirme Açısından Türkiye'de Eğitim Bilimleri Tarihi" adlı eserleri ile birlikte, eğitim sistemimizin dünü ve bugünü hakkında değerli bilgiler vermenin yanı sıra, geleceği ile ilgili geniş bir ufuk kazanmamızı da sağlayacak niteliktedir.

- Başlangıçtan Günümüze Türk Eğitim Tarihi

2009 yılında yayımlanan bu kitap, Cavit Binbaşıoğlu'nun doğrudan eğitim tarihi ile ilgili olan son eseridir. Yedi bölümden oluşan kitapta eğitim tarihi, her dönemde, genel bir özetlemeden sonra, çeşitli dönemlerde eğitim olay ve olgularını yaratan, uygulayan ve geliştiren yönetici ve eğitimcilerin her biri ayrı ayrı, eser ve yaptıklarıyla birlikte ele alınarak incelenmektedir. Yazar burada okura bilgiyi doğrudan vermemiş, bunu okurun kendisinin çıkarmasını istemiştir. Sadece rehberlik edici nitelikte kısa bilgiler ve ipuçları vermekle yetinen Binbaşıoğlu, kitabın oluşturulmasında izlediği bu yaklaşımın pedagojik açıdan önemli olduğunu düşünmektedir.

Kitapta, her dönemin başında, o dönemde gerçekleştirilen başlıca uygulamalar ile belirlenen "Genel Eğitim Durumu ve Başlıca Olaylar" özetlenmiştir. Burada, her dönem için;

- Eğitim Amaçları,
- Eğitimin Örgütlenmesi,
- Medrese ve Okulların Durumu,
- Öğretim Dili,
- Programlar,
- Öğretim Yöntemleri,
- Disiplin ve Eğitim Yöntemleri,
- Yayımlanan Mesleki Dergiler,
- Öğretmen Örgütlenmesi gibi durumlardan söz edilmiştir.

Bundan sonra da aynı bölümde, o dönemi simgeleyen belli başlı kurumlar ile eğitim sisteminin kurulmasına, gelişmesine, pedagojik nitelikte olan eğitim ilke ve yöntemlerinin ülkemizde yer etmesine hizmet etmiş yönetici ve eğitimciler üzerinde durulmuştur.

Her bir kişi ile ilgili olarak, kitapta yer alan yazılar, iki kısma ayrılmıştır. Birinci kısımda kişi ile ilgili bilgiler, ikinci kısımda ise okuma parçaları ve bunlarla ilgili irdeleme ve değerlendirme soruları yer almaktadır. Bu okuma parçaları, tarih içinde çeşitli yer ve zamanlarda, çoğu Arapça ve Osmanlıca olmak üzere değişik dillerde yazılmış parçalardır. Cavit Binbaşıoğlu bunları günümüz dili ve yazısına aktararak hem okurun bu parçaları anlamasını kolaylaştırmış hem de eğitim tarihimize ilgili bu değerli belgelerin gazete ve dergi koleksiyonları ile eski kitap sayfalarında kalarak çürümesini engellemiştir.

Kitapta sunulan okuma parçaları ve resmi belgeler, aynı zamanda eğitim tarihinin de belgeleridir ve eğitim tarihimize önemli katkı sağlamaktadır. Ayrıca, bunların her birinin öğretici nitelikte bir değeri de bulunmaktadır. Böylece yazar, ne genel olarak kendi bilgilerinden ne de başkalarına ait bilgilerden yararlanmıştır. O, doğrudan doğruya nesnel olay ya da olguları temsil eden öğretim araçlarından yararlanmıştır.

Kitapta, her bölümün sonunda “İrdeleme ve Değerlendirme Soruları” yer almaktadır. Bu sorular; okurun düşünmesine, karşılaştırmalar yapmasına, mevcut bilgilerini kullanarak yeni duygu ve düşünceler üretmesine ve dolayısıyla eleştirel nitelikte pedagojik bir kişilik oluşturmaya katkıda bulunmaktadır. Böylece okurun doğrudan doğruya kendi çabası ile öğrenmesini sağlayan Binbaşıoğlu, öğrenme psikolojisine dayalı, çağdaş bir tarih öğrenimi gerçekleştirmekte, bir anlamda okura, eğitim tarihini kendi mesleki kişiliği ile zenginleştirerek yeniden yazma fırsatı sunmaktadır.

2.2.2. Makaleleri

Cavit Binbaşıoğlu'nun tez çalışmasının önceki bölümünde bahsedilen kitaplarının dışında yer alan eğitimle ilgili temel bazı makaleleri aşağıda incelenmiştir.

- Milli Eğitim Bakanlığı'nın Kurulması ve İlköğretim Zorunluluğu ile İlgili Fikirlerin Gelişmesi

1972 yılında yayımlanan bu makalede yazar, ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığının kurulmasının eğitim ve öğretimin bir devlet hizmeti olarak kabulü ve ilköğretim zorunluluğunun yöneticiler tarafından benimsenmesiyle mümkün olduğunu belirtmektedir. İlköğretimin zorunlu olması yolundaki ilk hareket 1824 yılında Padişah İkinci Mahmut'un İstanbul ve çevresi için ilköğretimi zorunlu kılan fermanı olmuşsa da, bu husustaki asıl önemli adımlar Mustafa Reşit Paşa'nın Gülhane Hattı Hümayunundan sonra atılmıştır. Yazar, burada eğitim öğretimin bir devlet görevi haline gelmesinin açıkça belirtilmediğini; ancak bu fikrin üstü kapalı olarak kabul edildiğini söylemektedir. Diğer yandan, ülkemizde Avrupalı anlamda bir Milli Eğitim Bakanlığı'nın "Maarifi Umumiye Nezareti" adıyla 1857 yılında kurulduğunu belirten Binbaşıoğlu, makalenin ilerleyen bölümlerinde Maarif Nezaretinin kuruluş ve işleyişini detaylı olarak açıklamakta ve bu tarihten sonra çıkarılan Anayasaların eğitim ve öğretimle ilgili hükümlerini irdelemektedir.

- Milli Eğitimin Devlet Hizmetleri Arasına Girişi

Yazar bu makalesinde "insanlık kadar eski bir etkinlik" olarak nitelendirdiği eğitim ve öğretimin, devlet tarafından benimsenmesi ve devlet örgütü içine alınması sürecini incelemektedir. Milli eğitimin devlet hizmetleri arasında yer almasının 19. ve 20. yüzyıllarda modern anlamda hukuk devletinin kurulması ile mümkün olduğunu belirten Binbaşıoğlu, bunun öncesinde, ilkel toplumlarda eğitim, eski çağlarda öğretim, Rönesans devri ve sonrasında eğitim gibi süreçlere de makalesinde yer vermektedir.

İlkel toplumdaki, eğitim sistemi ailenin çocuğuna hayat için gerekli bilgi ve becerileri aktarması üzerine kurulmuşken, hayatın git gide karmaşık bir hal alması iş bölümünü ve çeşitli meslekleri doğurmuştur. Bu noktada yazar, ilk doğan mesleklerden birinin öğretmenlik mesleği olduğunu ve ilk öğretmenlerin de büyük olasılıkla din adamlarından teşekkül ettiğini belirtmektedir. Eski çağlarda ise, eğitim ve öğretimin tam anlamıyla bir devlet hizmeti haline gelmesi söz konusu değildir. Ancak yazar, bu dönemde devletin kendisine hizmet edecek insanların yetiştirilmesi yönünde eğitim sistemini şekillendirmesini bir çeşit "kamusal öğretim" olarak yorumlamaktadır.

Orta çağda eğitim ve öğretimi doğuda ve batıda olmak üzere iki açıdan ele alan Binbaşıoğlu, bu dönemde eğitim ve öğretimin tam anlamıyla devlet hizmetleri arasına giremediğini, bunun ancak Rönesans dönemi ve sonrasında önce fikir olarak, daha sonra da uygulamada gerçekleştiğini belirtmektedir.

- Toplumsal Gelişimde Uyum Türleri

Toplumsal gelişimi, “bireyin toplum yaşamına uyumunun gelişimi olarak nitelendiren Binbaşıoğlu bu yazısında, bireylerin yaşama “etkin” ve “edilgin” olmak üzere iki türlü uyum sağladığını belirtmektedir. Ona göre, eğitimde önemli olan etkin uyumdur, çünkü ancak böyle bir uyum sayesinde toplumsal gelişime katkı sağlayan, yaratıcı kuşaklar yetiştirilebilir. Burada okullara önemli görevler düşmektedir. Ancak bu, yalnızca derslerle gerçekleştirilebilecek bir iş değildir. İşte bu noktada Binbaşıoğlu, ileride üzerine bir kitap da oluşturacağı “ders dışı etkinlikler” konusunun yaşama etkin olarak uyum sağlayan bireylerin yetiştirilmesinde ne derece önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bunun yanında, ünlü eğitimci John Dewey’in Türk maarifi ile ilgili olarak yapmış olduğu inceleme sonucunda Milli Eğitim Bakanlığı’na sunduğu raporun ders dışı etkinliklere ilişkin bölümüne de makalede yer verilmektedir.

- Toplumsal Gelişimin Eğitimdeki Yeri ve Önemi

1975 yılında yayımlanan bu makalesinde Binbaşıoğlu, kişiliğin, bireyin beden, zihin, duygu ve heyecan gibi tüm özelliklerinin birbiri üzerine yaptığı etki olduğunu, kişilikle ilgili ortaya çıkan herhangi bir problemin çözümünün ise, onu etkileyen faktörlerin analizi ile mümkün olacağını belirtmektedir. Örneğin, bir eğitim sorunun çözümünde kişinin toplumsal gelişiminin önemi büyüktür, çünkü eğitim, bir anlamda toplumsallaşma kabiliyeti bulunan bireyi “toplumsallaştırma” çabasıdır. Eğitimde toplumsal gelişime önem verilmezse, toplum kurallarına uymayan, dengesiz, utangaç ve sıkılgan kişiler yetiştirileceğini belirten yazar bu makalede, özellikle çocuğun eğitim sorumluluğunu taşıyan öğretmen ve yöneticileri, bireyin toplumsal gelişim süreçlerinden haberdar olmaları konusunda uyarmaktadır.

- İlköğretmen Okulları Programında Meslek Dersleri

Binbaşıoğlu bu makalesinde, ilköğretmen okulları programında yer alan meslek derslerini incelemiş ve meslek derslerinin okutulmaya başlandığı birinci yılın meslek derslerine bir giriş yılı olarak kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ona göre, bu dönemde Psikolojiye Giriş, Sosyolojiye Giriş, Genel Öğretim Metodu gibi dersler yer almalıdır. Bu dersler, ait olduğu bilim dalının mahiyetini tanıttacak, metotlarını açıklayacak, bilimin incelediği konuları ve bugüne kadar alınan önemli sonuçları objektif olarak belirtecek şekilde ele alınmalıdır.

İkinci yarıyla gelindiğinde, meslek hayatına biraz yaklaşmış olan gençlere, birinci yıl okudukları derslerin eğitim yönünün verilebileceğini belirten Binbaşıoğlu, bu derslere de Eğitim Psikolojisi, Eğitim Sosyolojisi ve İlkokul Derslerinin Psikolojik Temelleri ve Öğretimini örnek olarak vermiştir.

Son sınıfta ise Eğitim Psikolojisi ya da daha geniş anlamı ile Pedagoji, Eğitim Sosyolojisi ve uygulama dersleri konulmalı; fakat bu dersler önceki yıllarda olduğu gibi bilimsel tertibe göre değil, bu dersler içinde incelenebilecek pratik problemlere yer verilerek ele alınmalıdır.

Binbaşıoğlu, öğrencilere öğretilecek konu ve bu konulardaki kavramların öğrencilerin seviyesine göre, açık olarak tespit edilmesi gerektiğini, konuların öğrencilerin kendi kendine öğrenimine imkân verecek bir karaktere sahip olması gerektiğini belirtmektedir. Binbaşıoğlu özellikle de ders kitaplarının çeviri olmasını doğru bulmamakta, ders kitabının çevrede mevcut olan alışılmış davranışları gözden uzak tutmaması, yerine göre bunları tenkit, yerine göre ise tasvip etmesi ve öğretmen adayına bilimsel görüşler kazandırması gerektiğini dile getirmektedir.

- Gazi Eğitim Enstitüsü Eğitim Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulama ve İnceleme Gezisi

Cavit Binbaşıoğlu'nun bu yazısı 1972 yılında yayımlanmıştır. Yazar burada o dönemde Gazi Eğitim Enstitüsünde uygulanmakta olan bir model üzerinde durmaktadır. Bu model, Eğitim Enstitüsü Eğitim Bölümü son sınıf öğrencilerinin yurt içinde çeşitli illerde 2-3 hafta süreyle uygulama ve inceleme gezisi yapmalarına dayanmaktadır. Burada öğrencilere, yetiştirilmekte oldukları alanlarda öğretmenlerinin gözetimi altında gerçek birer öğretim yaşantısı sağlanmaktadır. Yazar, öğrencilik yıllarında bizzat

kendisinin de geçirdiği bu sürecin öğrencilere okulda öğrendiklerini gerçek hayatta uygulama ve yurdun değişik yerlerinin çeşitli tarihi ve kültürel değerlerini yakından tanıma fırsatı vermesi açısından çok önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bunun dışında makalede, Şevket Türkyılmaz ve Cavit Binbaşıoğlu yönetiminde 15-30 Nisan 1972 tarihleri arasında Gazi Eğitim Enstitüsü Eğitim Bölümü son sınıf öğrencileri tarafından Bolu'ya düzenlenen uygulama ve inceleme gezisi ile bu gezide yaşananlardan elde edilen deneyimlerle ilgili olarak okuyucu bilgilendirilmektedir.

- Yaşantılar Yoluyla Öğrenme

Yazarın bu makalesi, öğrenmenin yaşantılar yoluyla gerçekleşmesinin önemi üzerine oluşturulmuştur. Yaşantılar aracılığıyla gerçekleşen öğrenmenin niteliğine geçmeden önce Binbaşıoğlu, ezber yoluyla öğrenmeye dayanan geleneksel öğrenme anlayışı üzerinde durmaktadır. Bu anlayışta, öğrencinin okuduğu veya dinlediğini olduğu gibi belleğinde tutması söz konusudur ve öğrencinin bu noktada kendine özgü bir buluşu ya da görüşü bulunmamaktadır. Buna karşın, yaşantılar yoluyla öğrenen birey, dış dünyayı beş duyu organıyla hisseder ve neticede birçok izlenim kazanır. Yazara göre, bu yolla gerçekleşen bir öğrenmede birey artık daha önceki birey değildir ve o, isterse, kitabın yazdığını kendisi yazabilecek bir duruma gelebilir.

Binbaşıoğlu'nun makalesinde dikkati çektiği bir diğer nokta, yaşantılar sonucunda meydana gelen öğrenmelerin hayata uyumlu bireyler yetiştirmesidir. Ancak, bu yaşantıların bilinçli olması ve kişinin hayatındaki bir problemi çözecek nitelikte olması gerekmektedir. İşte bu noktada yazar, öğretmen olarak bizlerin öğrencileri ilgi ve dikkatlerine uygun bir öğretim atmosferine sokmamızın önemini vurgulamaktadır.

- Öğretimde Etkinlik

Cavit Binbaşıoğlu bu makalesinde, kişinin öğrenmesi ve eğitiminde etkinliğin önemine değinmektedir. Etkinlik, bireyin dünyaya gelmesiyle başlar. Çocuk, dünyaya geldikten sonra, çevresindeki nesne ve olaylarla etkileşimde bulunarak kavramlara ulaşır. Bu sayede zekâsını geliştirir, düşünür, karşısına çıkan sorunları çözebilme yeterliğine ulaşır. Binbaşıoğlu'na göre, böyle bir etkinlik olmadığı zaman çocuğun bir şey öğrenmesi mümkün değildir.

Etkinliğin, amaca uygun olarak hazırlanmış bir çevrede gerçekleştiği zaman değerli olduğunu vurgulayan Binbaşıoğlu, bu noktada eğiticinin rolüne dikkati çekmektedir. Ona göre eğitici, çocuğun etkinliği için uygun olan çevreyi hazırlayacak kişidir. Ancak, eğiticiden kasıt sadece okuldaki öğretmen değildir. Ailede çocuğun, küçük yaşlardan başlayarak etkinlik gösterebileceği ve keşifte bulunabileceği ortamlar yaratılırken, okulda da doğal öğrenme yönteminin gerektirdiği ortamlar içinde bulunması sağlanmalıdır. Böyle olduğu zaman, öğrenme süreci daha önce yapılanı tekrar etme gibi durağan bir süreç olmaktan çıkıp, kendi içinde etkin olma ve başkalarına etki yapma gibi devingen bir süreç haline gelecektir.

Makalede son olarak, herhangi bir konuyu öğrenen bir kişinin zihnine mutlaka o konu ile ilgili yeni bir sorun takılması gerektiğini belirten Binbaşıoğlu, bu noktada ünlü eğitimci John Dewey'nin "Eğitim yaşam demektir; yaşama hazırlık değil... Eğitimin amacı, çocuğa düşünmeyi öğretmektir; ne düşüneceğini değil" sözlerini hatırlatmakta ve etkinliğin sadece bedenle değil, zihinle de gerçekleşebileceğini vurgulamaktadır.

- Etkinlik Pedagojisi: Yaşamsal, Düşünsel ve Üretici Eğitim

Binbaşıoğlu bu makalede, 16. yüzyıldan beri bilinmesine rağmen, eğitimde bir türlü genellik kazanamadığını düşündüğü "etkinlik" ilkesinin psikolojik bir açıklamasını yapmakta ve bir etkinlik pedagojisine olan gereksinimi dile getirmektedir. Ayrıca, psikolojik ve eğitimsel bilgilerinden de yararlanarak, verimli ve mutlu bir öğretme etkinliğinin nasıl olabileceğinin ipuçlarını vermektedir. Okul programları ile öğretim yöntemlerine verilmesi gereken bazı şekil ve özelliklere de işaret eden yazar, burada genel olarak, mutluluğa, yaşama sevincine ve üretime yönelik bir eğitim ortamının genel çerçevesini çizmektedir.

Öğrenmenin belirtisi olan "davranış" üzerinde, bireyin öğrenme sırasında yaptığı etkinliğin önemine dikkat çeken Binbaşıoğlu, bununla ilgili olarak, psikolog E. R. Guthrie'nin "Ne yaparsak onu öğreniriz ve biz, yaparak öğreniriz" sözlerini hatırlatmaktadır. Ona göre, yaparak ve yaşayarak öğrenme ve bu yolla yapılan etkinlik, kişiyi mutluluğa ulaştırır. Zaten okulların amacı da mutluluk ve yaşama sevinci veren bir etkinlik alanı oluşturmak olmalıdır. Çünkü etkinlik içinde gösterilecek bir başarı,

mutluluğa yol açtığı gibi, mutluluk içinde gösterilecek bir başarı da öğrenmeye yol açar. Bunlar, eğitimde birbirinin sonucudur.

Binbaşıoğlu'na göre, okulun genel havasının ve öğretim yöntemlerinin belirlenmesinde, çocuğu üretici yaşama hazırlayacak bir düzenlemenin yapılması gereklidir. Böyle bir düzenleme, ders ve ders dışı çalışmaları bir "bütün" olarak görüp, bu esnada yapılan çeşitli etkinliklerle okulda bir "toplum yaşamı" yaşatmayı hedef almalıdır. Yani, okulda sadece bireysel bir eğitim değil, insani ve toplumsal bir eğitim de gerçekleştirilmeli, çeşitli sanat ve spor etkinlikleri ve ders içi çalışmaları ile çocukta mevcut bulunan başarılı ve mutlu olma gereksinimi tatmin edilmelidir.

Son olarak Binbaşıoğlu, okullarda, ders içi çalışmalarda, proje yönteminin uygulanmasının üretici eğitim anlayışına ne derece uygun olduğunun altını çizmektedir. Örneğin; bir tablo hazırlamak, bir kitapçık hazırlamak, bir araç geliştirmek, bir bahçe kurmak, bir bildiri ya da rapor hazırlamak, bir piyes yapmak, yazılmış bir piyesi oynamak gibi projelerin, öğrencilerde araştırmacı bir anlayış geliştireceğini düşünen Binbaşıoğlu, gerek bireysel gerekse grup çalışmalarıyla gerçekleştirilen bu tarz etkinlikler sonucunda ortaya olumlu bir eser çıkacağını, böylece her öğrencide mutluluk ve başarı duygusunun uyanacağını belirtmektedir.

- Eğitimde Günlük Olaylar ve Öğretimi

Binbaşıoğlu bu makalesinde, eğitim ve öğretimde günlük olaylardan yararlanmanın önemini vurgulamakta, olay ya da olgulardan soyutlanmış, yaşamla ilişkisi olmayan bir eğitimin eğitimsel bir değer taşımayacağını belirtmektedir.

Günlük olaylar, genellikle, nesnenin kendisini ya da modelini görme ve işleme yoluyla algılanmakta ve sonuçta kişide kalıcı yaşantılar bırakmaktadır. Zaten gerçek anlamda bir "öğrenme"de, yaşantılar yoluyla, kişide kalıcı davranışların oluşturulması söz konudur. Bu nedenle, öğretimde günlük olaylardan faydalanılması, hem kişinin öğrenmesini kolaylaştıracak, hem de öğrenilenlerin kalıcılığını sağlayacaktır. Ayrıca, kişi, çevre sorunlarına karşı daha bilinçli ve duyarlı hale gelecek, bu sorunlar arasında neden-sonuç ilişkileri kurarak bilimsel düşünme becerisini geliştirecektir.

Günlük olayların sınırının değişebileceğini vurgulayan Binbaşıoğlu, kimi zaman yakın çevrede meydana gelen bir olayın, kimi zaman ülkedeki bir deprem olgusunun, kimi zaman da bir dünya ekonomik krizinin söz konusu olabileceğini belirtmektedir. Bu noktada öğretmenlere düşen, öğretim programlarında yer alan konular çerçevesinde günlük olayları ele almak ve geliştirmektir. Ancak bunun için öğretmenin, özellikle yerel çevrede çıkan basın araçları ile radyo ve televizyonları yakından takip etmesi gerekmektedir. Ayrıca öğretmen, günlük olayı kesinlikle asıl ders konusunun önüne geçirmemeli, günlük olayın, asıl ders konusunun öğretilmesi için bir araç olduğunu hiçbir zaman unutmamalıdır.

Son olarak Binbaşıoğlu, günlük olayların öğretiminde öğrenci ilgilerinin ön plana alınması ve sınıftaki bütün öğrencilerin konuya dâhil edilmesi gereği üzerinde durmakta, ayrıca konunun özelliğine göre, günlük olayların öğretiminde kullanılacak çeşitli yöntemler sunmaktadır. Bunlar şu şekildedir:

- Her öğrenciye ayrı bir konu vererek, çeşitli günlük konular üzerinde öğrencileri çalıştırmak,
- Her konuda, sınıf içinde, her gruba bir konunun ayrı bir yönünü vererek, sonuçlarını sınıfta tartıştırmak,
- Bütün sınıfa aynı günlük olayı vererek tartıştırmak,
- Sınıftaki bütün gruplara aynı ödevi vererek tartıştırmak,
- Sınıftaki bütün gruplara günlük olayın bir bölümünü ödev olarak vererek sonucu sınıfta tartıştırmak.

- Eğitimde Davranışı Değiştirme Yöntemleri

Eğitimde davranış, kişinin yaptığı bütün hareketleri kapsar. Bir davranışın eğitsel bir nitelik taşıması, o davranışın toplumda kabul edilen, benimsenen bir davranış olması ile mümkündür. Eğitim çalışmalarının tümü bu amaca yöneliktir.

Bir kimsenin davranışı, onun sahip olduğu tutumların bir yansımasıdır. Bu nedenle, kişinin davranışını değiştirmek, kişiye egemen olan tutumların tanınmasına ve değiştirilmesine bağlı karmaşık bir süreçtir. Tutum ise, bir bireye atfedilen ve onun psikolojik bir obje ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını düzenli bir biçimde

oluşturan bir eğilimdir. Yani bireyin, kendisi için anlam taşıyan bir nesneye karşı gösterdiği tepki, onun tutumu, bu tepkinin açığa vurulması ise onun davranışdır.

Eğitim süreci, geniş ölçüde, bir tutum ve davranış değiştirme sürecidir. İnsanlar, bugüne kadar davranış değiştirme konusunda bilerek ya da bilmeyerek birtakım yöntemler geliştirmişlerdir. Bunların kimisi eğitime konu olan kişinin yararına, kimisi de zararına olmuştur. Bu makalede Cavit Binbaşoğlu, eğitimde davranış değiştirme amacıyla geçmişten beri kullanılan çeşitli yöntemleri incelemekte, bunların kişi üzerindeki etkilerine dikkat çekmektedir. Bu yöntemler makalede şu başlıklar altında ele alınmıştır:

1. Korkutma ve dayak yöntemleri,
2. İğneleme yöntemi,
3. Bir şey vaat ederek çocuğu doğru davranışa yöneltme yöntemi,
4. Övgü ve eleştiride bulunma yöntemi,
5. Cezalandırma yöntemi,
6. Çocukla konuşma ya da etkileyici iletişim yöntemi,
7. Ödüllendirme yöntemi,
8. Çocuğa “kendine güven” duygusu aşılama yöntemi.

Bu yöntemleri detaylı bir şekilde inceledikten sonra Binbaşoğlu, eğitim sürecinin içten dışa doğru oluşan bir süreç olması nedeniyle, çocuğun yeni bir davranışa yönelmesinin, onun bilerek, anlayarak ve düşünerek bir karar vermesine bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Bu noktada, çocuğun eğiten kişi tarafından etkilenmesi oldukça önemlidir. Bunun için Binbaşoğlu, eğitimde, herhangi bir cezalandırma yerine, etkileyici (ikna edici) bir iletişime girmenin daha doğru olacağını düşünmektedir.

Son olarak Binbaşoğlu, eğitimde davranış geliştirirken ve yanlış davranışları değiştirirken, bahsedilen yöntemlerin iyi taraflarının çocuğun kişilik özellikleri dikkate alınmak suretiyle birleştirilebileceğini, böylece, karmaşık olan eğitim sürecinin karmaşıklığına uygun bir davranış geliştirme ve değiştirme yöntemi oluşturulabileceğini belirtmektedir.

- Ergenlik ve Yeni Yetmelik Çağında Hayal Kurma Davranışları

Hayal kurmayı, insanların istek veya ihtiyaçlarını dolaylı yoldan ortaya koyan bir çeşit pasif intibak mekanizması olarak değerlendiren Binbaşıoğlu, bu çalışmasında ergenlik yıllarında ne gibi hayaller kurulduğunu incelemiş ve bu amaçla bir anket formu hazırlamıştır.

Binbaşıoğlu'na göre, kurulan hayallerin başında istikbalde kurulacak aile yuvasının gelmesi, fizyolojik etmenlere dayanan psikolojik bir durumdur.

Bu kısa incelemede bile, ergenlik çağındaki gençlerin sahip olduğu endişe ve ihtiyaçların, onların rehberliğe olan ihtiyacını ortaya koyduğunu belirten Binbaşıoğlu, öğretmenlere, kitaptaki bilgileri öğretmekten çok daha fazla iş düştüğünü vurgulamaktadır. Ona göre, çocuğun veya gencin ergenlik çağında müspet yani yapıcı ve yaratıcı bir hayat görüşü veya felsefesine ihtiyacı bulunmaktadır. Ayrıca, gençlerin bilimsel bir anlayışa sahip olması ve olayları duyguları ile karıştırmadan objektif bir biçimde değerlendirme gücüne ulaşması da önemlidir.

- Ergenlik ve Yeni Yetmelik Çağında Mizaç

Binbaşıoğlu'na göre, insan hayatında mizacın içe dönüklük ve dışa dönüklük dönemlerinin normal olarak hakim olduğu devreler vardır. Örneğin, çocuk 2-3 yaşlarında dışa dönük iken, 4-5 yaşlarında yavaş yavaş içe dönük olmaya başlar.

Çocukların kendilerine arkadaş bulmada ve arkadaşlıklarını sürdürmede rehberliğe ihtiyaç duyduğunu belirten Binbaşıoğlu, özellikle arkadaş edinemeyen çocuklar söz konusu olduğunda, rehberlik faaliyetlerinin önem kazandığını belirtmektedir. Ayrıca, böyle öğrencilere kabiliyetli oldukları alanlarda, kontrol altında, sorumluluklar verilmesi sorunun çözümü noktasında katkı sağlayabilir. Binbaşıoğlu'na göre, okullarda ders dışı etkinliklerin çeşitlendirilmesi de öğrencilerin gelişimine önemli katkıda bulunacaktır.

- İngiltere’de Eğitim Sistemi

İlk olarak 1972 yılında, daha sonra da 1979 yılında *Eğitim Hareketleri* dergisinde yayımlanan yazılarında Cavit Binbaşıoğlu, İngiliz eğitim sistemini ana hatlarıyla ortaya koymaktadır. Yazar, İngiltere’deki eğitim sistemini ilköğretim, orta öğrenim ve ileri eğitim olmak üzere üç başlık altında incelemekte, her bir kademede uygulanan eğitim-öğretimin niteliğini ayrıntılı olarak ele almaktadır. Binbaşıoğlu’nun burada dikkatleri çektiği nokta, bu eğitim basamaklarının birbirlerinden kesin çizgilerle ayrılmamış olmasıdır. Basamaklar arasındaki bu geçiş imkânlarının eğitim sistemine esneklik kazandırdığını düşünen Binbaşıoğlu, böyle bir sistemde öğrenci ilgi, yeti ve yeteneklerinin de ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda gelişeceğini vurgulamaktadır.

- İngiltere’de Öğretmen Yetiştirme Metotları

Yazar bu makalede, İngiltere’nin öğretmen yetiştirme sistemini, öğretmenlerin göreve atanmaları, staj işleri ve işbaşında yetiştirilmeleri olmak üzere üç başlıkta incelemektedir. Öğretmenlerin atanma işinin ülkemizdeki gibi Eğitim Bakanlığı’nın sorumluluğunda değil Mahalli Eğitim Komitelerinin nezareti altında gerçekleştiğini belirten Binbaşıoğlu, aynı durumun öğretmenlerin terfi ve özlük işlemlerinde de geçerli olduğunu söylemektedir.

Yazara göre, öğretmen yetiştirmede asıl faaliyetin ilkokula dönük olması gerekmektedir. Çünkü bu çağdaki çocukların özel amaçlarla yetiştirilmiş kimseler tarafından eğitim görmeye orta dereceli okul öğrencilerine göre daha çok ihtiyaçları bulunmaktadır. Bu noktada Binbaşıoğlu, o yıllarda İngiltere eğitim sisteminde yapmış olduğu gözlemlerden yola çıkarak eğitim sisteminin “kusurlu” olarak nitelendirdiği yanlarını ortaya koymakta ve bunlara çözüm önerileri sunmaktadır. Bununla birlikte yazar, İngiltere’nin öğretmen yetiştirme sisteminin olumlu yanlarına da dikkati çekmektedir. Örneğin, öğretim uygulamalarına Öğretmen Kolejlerinin daha ilk yıllarından itibaren yer veriliyor olması ona göre çok önemli bir adımdır. Ayrıca, öğretmenlerin mezun olduktan sonra hizmet içinde yetiştirilmeye devam etmeleri amacıyla açılan kurslar da dikkate değerdir. Yazara göre bu durum, öğretmenlerin iş başında yetiştirilmelerinin dışında, hızla değişen toplumsal hayata uyumlu bireylerin ortaya çıkması bakımından da önemlidir.

Son olarak yazar, ilkokullara öğretmen yetiştiren bir kuruluş olan Froebel Enstitüsü'ne girmek isteyenler için bir mülakat fişi örneği ile öğretmen yetiştiren kolejlerde okunması zorunlu derslerin programlarının taşınması gereken esasları belirten bir yönerge sunmakta, böylece İngiltere'deki öğretmen yetiştirme sistemini daha açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

- İngiltere'de Öğretmen Yetiştirme Metotları Hakkında Rapor - I

Cavit Binbaşıoğlu bu makalesinde İngiliz eğitim sisteminde yer alan öğretmen yetiştirme kurumlarını incelemiştir.

İngiltere'de en yüksek seviyede öğretmen yetiştiren kuruluşların, üniversite yapısı içerisinde yer alan Eğitim Enstitüleri ile Eğitim Okulu, Eğitim Bölümü olduğunu belirten Binbaşıoğlu, ayrıca Eğitim Kolejleri, Sanat Kolejleri, Teknik Eğitim Kolejleri, Müzik, Dans, Hareket, Konuşma ve Dram Kolejlerinden de bahsetmektedir.

İngiltere'de kuruluşu en geniş olan enstitü, Londra Üniversitesi Eğitim Enstitüsü'dür. Kendisine bağlı eğitim kolejlerinin sayısı 34'tür.

Üniversite'nin çeşitli bölümlerinden mezun olanlar, bir yıllık mezuniyet ötesi öğrenimi yaparlar ve burada başarılı olanlara eğitim sertifikası verilir. Bu sertifikayı alanlar orta dereceli okullara öğretmen olabilirler.

İngiltere'de ilk ve orta dereceli okullara yetiştirilen öğretmenlerin %80'i öğretmen yetiştirme kuruluşlarının en önemlileri olan Eğitim Kolejleri ve Teknik Kolejlerin Eğitim Bölümlerinden mezun olur. Bu kurumlar liseden sonra öğretmen adaylarına en az 3 yıllık bir öğrenim vererek öğretmenlik sertifikası sağlar.

Müzik, resim, film ve grafik sanatları gibi birçok güzel sanat alanlarında üniversite seviyesinde öğrenim veren kolejlerden mezun olanlar, öğrenimlerini tamamladıktan sonra öğretmen olmak isterlerse 1-2 yıllık ilave öğrenimle öğretmen olabilirler. Bazı kolejler müzik ve dram, bazıları konuşma ve dram üzerinde öğretim yapar. Öğretimin çoğu pratik olmakla beraber öğrenim süresi 2-3 yıldır.

- İngiltere’de Öğretmen Yetiştirme Metotları Hakkında Rapor II (Öğretmen Yetiştiren Kuruluşlara Giriş, Okunan Dersler, Alınan Sertifika, Diploma ve Dereceler)

İngiltere’de öğretmen yetiştiren kuruluşlara giriş, bizdeki lise seviyesinden sonra olmaktadır. Eğitim Kolejlerine genel zekâ bakımından üstün olanlar girebilmektedir. Ayrıca öğretmen yetiştiren herhangi bir kuruluşa müracaat edenler bir mülakattan geçirildikten sonra okula kabul edilirler.

Her nereye öğretmen olacaksa olsun her öğretmen adayının okulda zorunlu olarak “Eğitim Prensipleri ve Pratiği” derslerini öğrenmesi gerektiğini belirten Binbaşıoğlu, bu ders adının bizdeki “Meslek Dersleri” karşılığında kullanıldığını belirtmektedir. Çocuk Gelişimi, Eğitim sosyolojisi, Eğitimin Felsefi Görünüşleri, Memleketin Eğitim Teşkilatı ve Problemleri ve Öğretim Metotları bu derslerden bazılarıdır.

İlkokul öğretmeni yetiştiren kuruluşların en önemlilerinden biri Frobel Enstitüsü ve Eğitim Koleji’dir. Frobel’in eğitim prensiplerine uygun bir eğitimin yapıldığı kurumda Sağlık Eğitimi, İngilizce Eğitimi, Konuşma ve Dramatizasyon ve Resim Sanatları gibi derslerin yanında seçmeli olarak Din Eğitimi dersi de verilmektedir.

Eğitim Kolejleri’ndeki 3 yıllık eğitimin ardından bir yıl daha okuyanlar Eğitimde Diploma derecesi alarak üniversite mezunu durumuna geçerler.

Öğretmen yetiştirme sisteminde oldukça fazla sayıda diploma türü bulunmaktadır.

- Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersinde Ünite Çalışmalarında Uygulanacak Basamaklar

Binbaşıoğlu bu makalesinde, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde uygulama basamaklarını içeren bir plan hazırlamıştır. Bu plan, hazırlık basamağı ile başlamaktadır. Burada, hem öğretmenin hem de öğrencinin hazırlığı iki ayrı başlık halinde ele alınmıştır. Daha sonraki basamakta ise planlamaya yer verilmiştir. Burada; ünitenin amaçları, konular, kitaplar, faydalanılacak kaynaklar ayrı ayrı ele alınmıştır.

Üçüncü basamağı işleniş ya da etkinlikler oluşturmaktadır. Burada da küme çalışmalarında iş bölümü ve amaçlar hakkında bilgiler yer almaktadır.

Dördüncü basamak beceriler üzerinde pekiştirici çalışma bölümüdür. Yazar bu noktada, beceriler üzerinde yapılacak pekiştirme çalışmalarının ünitenin amaçlarının saptanmasında belirtilen becerilerin gerçekleştirilmesine hizmet ettiğini ve bu sebeple de eğitimciler tarafından önemle üzerinde durulması gerektiğini belirtmektedir.

- Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersinde Ünite Çalışmalarının Basamakları

Bu makale Binbaşıoğlu'nun "Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersinde Ünite Çalışmalarında Uygulanacak Basamaklar" adlı çalışmasının bir devamı niteliğindedir. Makalenin kalan bu kısmında Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinin ünitelerinin işlenmesine devam edilmiş ve ünite veya proje çalışmalarının genel değerlendirmesi sürecinde dikkate alınması gereken noktalar açıklanmıştır.

- İlkokul Öğretimiyle İlgili Bazı Sorunlar

İlkokul öğretimi, bütün öğretim basamaklarında uygulanan öğretimin temeli olması sebebiyle diğer üst okul öğretimlerine göre bazı özellik ve farklılıklar göstermektedir. Bu dönemde çocukla kurulacak eğitim ve öğretimle ilgili her türlü ilişki çocuğun zihin düzeyine uygun olduğu oranda değer kazanmaktadır. Bunun için, çocuk ve genç psikolojisini iyi bilen, bu psikolojiye uygun öğretim yöntemlerini yerli yerinde kullanabilen, bu öğretim yöntemlerinin önemine ve değerine inanan, pedagojik kültüre sahip eğitimcilerin yetiştirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, "proje" ve "problem çözme" gibi çocuk düşüncesinin gelişmesine ve yaratıcılığına yönelik yöntemlerle ve "yaparak ve yaşayarak öğrenme ve böylece olumlu davranışlar kazandırma" ilkesi yönünde yapılacak bir ilkokul öğretimi de bu noktada oldukça gerekli ve önemlidir. Çünkü çocuk, çevresine uyum çabası işine bizzat girmedikçe, ilgi ve gereksinim duymadan öğrenme durumunda kaldıkça, bu sırada, hareket edip bir "iş" yapmadıkça, davranış değişikliği gösteremez, yani bir şey öğrenemez. Öğrendiği sanılan şey, bir yaldızdan ibarettir, kısa bir süre sonra, hepsi unutulup gidecek, geriye çocuğun yorgunluğu kalacaktır.

1968 tarihli İlkokul Programı ile böyle bir anlayış içine girildiğini belirten Binbaşıoğlu, ilerleyen dönemlerde bu anlayışın geliştirilmesi yerine, programda yer alan ilke ve yöntemleri savunanların ve uygulayanların azalmasını ilkokul öğretimimiz açısından büyük bir olumsuzluk olarak nitelendirmekte; ancak eğitimde yapılacak yeni reformlarla böyle bir anlayışın geliştirilmesini ve hatta ilkokuldan orta dereceli okullara ve yerine göre, yüksek öğretime kaydırılmasını ümit etmektedir.

Bu makale, Binbaşıoğlu'nun ilkokul öğretimiyle ilgili yaşanan temel bazı sorunları ortaya koyması ve onlara gerçekçi çözümler üretmesinin dışında, günümüzde “çağdaş yaklaşımlar” olarak nitelendirilen ve uygulamaya konulan, yaparak ve yaşayarak öğrenmeye dayalı yapılandırmacı öğrenme anlayışının önemini daha o yıllarda ortaya koyduğunun bir göstergesidir.

- Öğretim Planlarında “Amaç” Sorunu

‘Öğretim’i, ‘öğrenme’den ayıran en önemli özellik, onun amaçlı, planlı ve düzenli bir süreç olmasıdır. Bununla birlikte, öğretim planlarının hazırlanmasında çekilen en büyük sıkıntı amaçların saptanmasıdır. Bu sıkıntı, özellikle amaçların yazılı hale getirilmesi noktasında yaşanmaktadır.

Öğretimde amaçlar “niçin” öğretim yapılmakta sorusuna yanıt vermekte ve böylece öğretim sürecini bilinçli kılmaktadır. Çünkü amaçlar, ünite konularının saptanmasından, öğretim sürecinde yapılacak etkinliklere, kullanılacak araç gereçlere ve özellikle de öğretimin değerlendirilmesine kadar bütün aşamalarda yön göstericidir. Bu sebeple Cavit Binbaşıoğlu bu makalesinde amaçlar ve öğretim sürecinin diğer öğelerini bir kumaşın iki yüzüne benzetmektedir.

Makalenin bundan sonraki kısmında Binbaşıoğlu, öğretmenlerin öğretim planlarını hazırlarken amaçları yazılı hale getirmeleri sürecinde; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlar olmak üzere her aşamada faydalı olabilecek anahtar sözcükler sıralamıştır. Ayrıca, bu amaç niteliğindeki anahtar sözcüklerin ünite ve ders planlarında uygulanmış bir şeklini de somut bir örnekle okuyucuya sunmuştur.

- Öğretim Planlarında “Yöntem” Sorunu

Cavit Binbaşıoğlu'na göre öğretim planlarının yöntem kısmı, planın özünü oluşturmaktadır. Ancak Binbaşıoğlu, öğretim planlarında, kullanılacak yöntemlerin yalnızca isim olarak belirtilmesinin yeterli olmadığını düşünmektedir. Çünkü böyle yapıldığı zaman, derste ne yapılacağı rastlantıya bırakılmış olur. Oysa yapılması gereken, konu içeriğinin öğrenciye nasıl sunulacağına, yani öğretim sırasında yapılacak etkinliklerin, öğretim yaşantıları ve bunlarla ilgili tüm işlemlerin belli bir sıra ve düzen içerisinde plana dâhil edilmesidir.

Ülkemizde, 1950'den sonraki dönemde, etkin yöntem, küme çalışması yöntemi ve proje yöntemi gibi yöntemlerin mesleki kamuoyunda ve yayınlarda önemli bir yer tuttuğunu, hatta düzenlenen programlarda bu yöntemlere de yer verildiğini belirten Binbaşıoğlu, zamanla, öğretmenlerin bu yeni yöntemlere ilgisinin azalmasını öğretim yöntemlerinin niteliği açısından oldukça olumsuz olarak değerlendirmektedir. Öğretmen egemenliğine dayalı geleneksel yöntemlerle çocuk üzerinde olumlu bir etkinin yapılamayacağını düşünen Binbaşıoğlu, anlatma, yazdırma ve kitaptan aktarma gibi yöntemler yerine; gözlem, inceleme, tartışma ve iş gibi çocuğun eleştirel ve yaratıcı düşünme yeteneğini geliştirecek yöntemlerin takip edilmesinin faydalı olacağını belirtmektedir.

Binbaşıoğlu makalesinde, yöntemle birlikte bizleri amaca ulaştıracak ve dersin niteliğine göre öğretim planlarına dâhil edilebilecek çeşitli etkinlikler de sunmaktadır.

Bunlar şu şekildedir:

- Bir kitap okumak,
- Bir kimseyi dinlemek,
- Yapılan bir işi görmek,
- Bir işi bizzat yapmaya çalışmak,
- Bir plan yapmak,
- Bir tartışmaya katılmak,
- Bir koleksiyon yapmak,
- Bir kompozisyon yazmak,
- Bir yeri istenilen biçimde düzenlemek,
- Bir sorunu çözmek.

Son olarak Binbaşıoğlu, bu tür etkinliklerin öğretimde zaman alacağı görüşünü ileri sürenlere, J. J. Rousseau'nun "eğitimde zaman kazanmak değil, zaman kaybetmek esastır" sözünü hatırlatmaktadır.

- Ders Kitapları Üzerine

Ders kitapları üzerine yazdığı bu makalesinde Cavit Binbaşıoğlu, iyi hazırlanmış bir ders kitabının, öğretmen'in öğretim etkinliklerine yön vermesi ve yardımcı olması, öğrencinin de o güne kadar kazanmış olduğu öğretim yaşantılarının sentezini yapması ve yeni öğrenme yaşantıları kazanmasını sağlaması bakımından öğretim sürecinde oldukça önemli olduğunu belirtmektedir.

Binbaşıoğlu'na göre, iyi bir ders kitabı, öğretim programlarının gösterdiği eğitim ve öğretim amaçlarını dikkate almalı, bunun yanı sıra öğretimin günlük yaşam sorunlarıyla ilişkisini koparmayacak ve öğrencinin yaparak ve yaşayarak öğrenmesine ortam hazırlayacak şekilde düzenlenmelidir. Bu nedenle ders kitabını yazan kişi, öğrenme psikolojisini ve bunun eğitsel sonuçlarını iyi bilmelidir. Bu bilinçle hazırlanan bir ders kitabı, öncelikle öğrencinin öğrenme konusuyla ilgilenmesini sağlayacak, ardından da çalışma ve araştırma soruları ile ona ipuçları vererek sorunlarını çözmeye yardım ederken aynı zamanda onu etkinliğe yöneltecektir.

Yazarın üzerinde durduğu bir diğer nokta da ders kitaplarında yer alan metinlerdir. Bu metinlerin çocuk düşüncesinin özellikleri dikkate alınarak hazırlanması gerektiğini vurgulayan Binbaşıoğlu, özellikle 16 yaşına kadar bilgilerin sunulmasında tümevarım yönteminin izlenmesinin gerektiğini böylece çocuğun öğrenmesinin daha kalıcı ve kolay olmasının sağlanacağını belirtmektedir.

Son olarak Binbaşıoğlu, hiçbir ders kitabının kusursuz olmadığını, bu noktada öğretmen'in ders kitabının eksikliklerini tamamlayarak, onu en iyi şekilde kullanmak için çaba göstermesi gerektiğini ve ne kitaba sıkı sıkıya bağlanmanın ne de kitabı bir kenara atmanın doğru olmadığını öğretmenlere hatırlatmaktadır.

- Atatürk'ün Evrenselliği, Önder Kişiliği, Eğitimci Kişiliği ve Amaçları

Yazarın 1984 yılında yayımlanan bu makalesi, M. Rauf İnan tarafından Atatürk'ün doğumunun 100. yılı dolayısıyla hazırlanmış ve UNESCO tarafından yayımlanmış “Atatürk'ün Evrenselliği, Önder Kişiliği, eğitimci Kişiliği ve Amaçları” adlı kitabın tanıtımına ayrılmıştır. Atatürk'ün; halk eğitimi, ulusal eğitim, kültür devrimi, doğu uluslarının sömürgeciliğe karşı uyanışı gibi çeşitli düşünce, uyarı ve uygulamalarının ortaya koyulduğu bu kitabı Cavit Binbaşıoğlu, büyük bir görevin önemli bir kısmının yerine getirildiği bir eser olarak nitelendirmekte ve makalenin sonunda kitabı şu şekilde değerlendirmektedir (Binbaşıoğlu, 1984, 28):

“Atatürk'ün eğitim düşüncelerini izleyen ve uygulayan bir kadronun öncülerinden olan sayın hocamız M. Rauf İnan'ın bu değerli yapıtı, Atatürkçü eğitimin nedenlerinin, görünüşünün ve alınan verimli sonuçların iyi bir saptamasıdır. Bugünün ve geleceğin aydınları bu kitapta Atatürkçü eğitimi göreceklerdir.”

- Eğitimci Fuat Gündüzalp'in Bazı Eğitim Görüşleri

Cavit Binbaşıoğlu'nun 1984 yılında yayımlanan bu makalesi yine aynı yıl Türk Eğitim Derneği tarafından “Eğitim Hizmet Ödülü”ne layık görülen değerli eğitimcimiz Fuat Gündüzalp'in eğitimle ilgili görüş ve hizmetlerinden örnekler sunmaktadır.

1918 yılında İstanbul Öğretmen Okulu'nu bitirdikten sonra Bakanlık tarafından Almanya'ya gönderilmiş, daha sonra savaş nedeniyle yurda dönmek durumunda kalmış ve döndükten sonra da okul müdürlüğü ve Pedagoji Tarihi öğretmenliği gibi görevlerde bulunmuş bu değerli şahsiyet daha genç yaşlarda bile ülke gerçeklerinden ve pedagojik gerçeklerden haberdardır. Onun önce 1922 yılında rapor olarak sunduğu daha sonra 1924 yılında kitap haline getirdiği “Talim ve Terbiye Teşkilatımızda Buhran” adlı eseri bu durumun en açık bir göstergesidir.

Cavit Binbaşıoğlu, Gündüzalp'in bu eserinde ülkemizin o dönemki eğitim-öğretim sisteminin yapısı ve sorunlarının pek çok açıdan ele alındığını belirtmekte, özellikle onun öğretmen okullarının ve ortaokulların ıslahı konusundaki fikir ve önerilerinin, daha sonraki yıllarda milli eğitimimizi incelemek amacıyla ülkemize davet edilen ünlü eğitimci John Dewey'in raporunda sunduğu önerilerle ne derece örtüşüğünün üzerinde önemle durmaktadır. Yazara göre bu durum, Fuat Gündüzalp'in eğitim sistemimizi ne

kadar iyi tanıdığıнын bir göstergesidir. Ayrıca Gündüzalp'in daha 1930 yılında o dönemde bizim henüz çok iyi tanımadığımız iş ilkesi ve toplu tedris sistemini Almanya'da inceleyip ülkemize tanıtmış olmasını ve yaparak ve yaşayarak öğrenme gibi bugünkü eğitim sistemimizin ve programlarımızın temele aldığı bir ilke üzerinde önemle durmasını da hayranlıkla karşılamakta ve bu değerli şahsiyetin kitaplarını ve dergilerdeki yazılarını incelemeyi, onu daha da ileriye götürmeyi bizlere düşen önemli bir görev olarak nitelendirmektedir.

- Hüseyin Hüsnü Cırıtlı'nın Eğitim Görüşleri

Cavit Binbaşıoğlu, 1999 yılında kaleme aldığı bu makalesinde, Cumhuriyet Dönemi eğitimcilerimizin en tanınmışlarından biri olan Hüseyin Hüsnü Cırıtlı'nın eğitim görüşlerini incelemektedir.

Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümünü bitirdikten sonra, önce Amerika Birleşik Devletleri'ne, ardından da Almanya'ya giderek eğitim görüşlerini geliştiren bu değerli şahsiyet, ülkemize döndükten sonra, Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmenliği, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi öğretim görevliliği, Gazi Eğitim Enstitüsü müdürlüğü, Talim ve Terbiye Kurulu üyeliği ve başkanlığı ile Kültür Müsteşarlığı gibi sayısız hizmetlerde bulunmuştur. O, hem eğitime ilişkin eserlerini yazarak, düşüncelerini Türk eğitim literatürüne bırakmış, hem de mevcut eğitim uygulamaları karşısındaki duygu ve düşüncelerini, çeşitli öğretmen meslek dergilerindeki yazılarıyla dile getirmiştir. Binbaşıoğlu, Cırıtlı'nın bu yazılarının hemen hepsinin, eğitimimizin önünü açmaya yönelik, eleştirel yazılar olduğunu belirtmektedir.

Örneğin, onun en büyük eleştirilerinden biri, yabancı ülkelerden kopya edilen, tepeden inme eğitim uygulamalarına yöneliktir. Ona göre, kültür işi, bir yamama, bir ekleme işi değil; bir içten gelişme ve büyüme işidir. Türklerin ideal okulu, Türkiye dışında aranmamalıdır. İdeal okul, ancak kendi toplumsal koşullarımız ve gereksinimlerimiz içinde gelişebilir. Ancak bu sayede okul ile halk arasındaki o büyük boşluk ve uçurum ortadan kalkabilir.

Ayrıca Cırıtlı, eğitim ve öğretimde hazır kurallar yerine, inceleme ve araştırmaya yer veren, gerçeklere dayalı bilimsel bir eğitim anlayışı ön görmekte, öğrenciyi alıcı durumda bırakan ve ezberciliğe yönelten bir öğretim anlayışına şiddetle karşı

çıkılmaktadır. Ona göre öğretim, kitaplığa, kaynaklara ve çalışmaya dayalı olarak gerçekleştirilmelidir.

Cavit Binbaşıoğlu, tüm bu eğitim görüşleri dışında, yazılarında demokrasi, laik eğitim, halkçı eğitim, uygulamalı eğitim gibi konular üzerinde de titizlikle duran bu değerli hocamızın, bilgi, görgü ve deneyimlerini bilimsel bir anlayışla sentezlemesi karşısında duyduğu hayranlığı dile getirmekte, onun görüş ve düşüncelerinin, her zaman üzerinde durulacak ve düşünülecek bir nitelik taşıdığını belirtmektedir.

- Dr. Halil Fikret Kanad ve Türkiye’de Eğitim Bilimlerinin Gelişmesine Katkısı

6 Nisan 1998 günü, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Alman Kültür Merkezinin birlikte düzenlediği “Reform Pedagojisi, Eğitim Bilimleri, Okul Reformu ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu”nda Cavit Binbaşıoğlu tarafından sunulan bu bildiri, aynı yıl *Çağdaş Eğitim* dergisinde yayımlanmıştır.

Binbaşıoğlu burada, Türkiye’de özellikle Cumhuriyet döneminde, çağdaş eğitim ilke ve yöntemlerinin tanınmasına öncülük eden değerli eğitimci Dr. Halil Fikret Kanad’ın kimliği, kişiliği, Türkiye’de eğitim bilimlerinin gelişmesine katkıları, eserleri, Köy Enstitülerinin açılmasında oynadığı rol ve iş eğitimi anlayışı üzerinde durmaktadır.

30 yıl boyunca Gazi Eğitim Enstitüsünde hizmet vermiş ve adeta bu okulla özdeşleşmiş olan Dr. Halil Fikret Kanad, bir “eğitim doktoru” olarak, “karakter”, “kendi kendine etkinlik” ve “kendi kendine yönetim” gibi kavramların Türkiye’deki bayraktarlığını yapmıştır. Ayrıca, onun, öğretmenlerin mesleki kültürlerini artırıcı ve halkın bilinçlenmesini sağlayan pek çok eseri bulunmaktadır. Bu eserlerin eğitim etkisi günümüzde de devam etmektedir.

Cavit Binbaşıoğlu, Türkiye’de en çok eğitim kitabı yazan eğitimcilerden biri olduğunu söylediği Halil Fikret Kanad’ın, Türkiye’de eğitim bilimlerinin gelişmesine yaptığı en büyük katkının “Pedagoji Tarihi” adlı eseri olduğunu düşünmektedir. Ayrıca, Gazi Orta Öğretmen Okuluna “Pedagoji” ve “Pedagoji Tarihi” öğretmeni olarak atandıktan sonra, bu okulda bir “Pedagoji Bölümü”nün açılmasını sağlaması da Dr. Kanad’ın Türkiye’de eğitim bilimlerinin gelişmesinde yaptığı önemli katkılardandır. O, 20 yıldan uzun bir süre bu bölümün başkanlığını yapmış, bu süre içinde doğrudan ya da dolaylı olarak

pedagoji mensubu olan binlerce eleman yetiştirmiş ve bunlar, ülkenin eğitim kadrosunda görev almışlardır.

Binbaşıoğlu, bu makalesi aracılığıyla, Türkiye’de eğitim sorunlarının bilimsel olarak çözüm yeri olma özelliğini taşıyan, eğitim sorunlarına sahip çıkan ve öğretmen yetiştiren kurumların darda kaldıkları zaman başvurdukları bir yer olan Pedagoji Bölümünün açılmasında büyük emeği olan saygıdeğer hocaya şükranlarını sunmaktadır.

- Eğitimci İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun Türk Eğitim Bilimleri Tarihindeki Yeri ve Bazı Eğitim Düşünceleri

İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun Türk eğitim bilimleri tarihindeki yeri ve bazı eğitim düşüncelerini incelediği bu makalede Binbaşıoğlu, öncelikle İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun öğrenim yaşamı ve öğretmenlik mesleğine girişi üzerinde durmaktadır. Bunu, Baltacıoğlu’nun Avrupa’ya gidişi, yurda döndükten sonra ortaya koyduğu eserler, oluşturduğu eğitim sistemi ve bu sistem içinde yer alan eğitim ilkeleri izlemektedir.

Baltacıoğlu, öğrenim gördüğü okullarda uygulanan ezberci, sıkıcı ve baskıcı eğitim-öğretim yöntemlerinden oldukça rahatsızlık duymuş ve bu rahatsızlığın sonucunda, J. J. Rousseau’nun “Emil” adlı eserinden de esinlenerek, zihninde bir özgür eğitim düşüncesi oluşturmuştur. Daha öğrencilik yıllarında Baltacıoğlu’nun zihninde filizlenen bu düşünce, onun öğretmenlik mesleğine girmesiyle gelişmiş, Avrupa’ya gidip oradaki uygulamaları bizzat gözlemlemesinin ardından ortaya koyduğu eserlerle kendini açıkça belli etmiştir.

Baltacıoğlu’na göre, bilgi ve ezbere dayalı bir eğitimin yerini, kişilik ve karakter eğitimi almalıdır. Karakter eğitiminde ise, disiplin ile özgürlük bağdaşmalıdır. Ayrıca, her ders, hatta her konu, etkinlik üzerine kurulmalıdır. Çünkü eğitim etkinliğin bir ürünüdür ve öğretimde “yaşantı” büyük önem taşımaktadır. Onun tasvir ettiği okulda eğitim, hayattaki çevreye benzer bir çevrede yapılır. Burada, gerçek bir iş ve gerçek bir eser vardır. Öğrenciler, çeşitli ölçü araçları, mikroskop gibi inceleme araçları, çeşitli kitaplar ve bahçe işleri aracılığıyla, işin gerektirdiği bilgi, beceri ve alışkanlıkları doğal bir şekilde kazanırlar.

Baltacıoğlu'nun üzerinde önemle durduğu bir diğer nokta, eğitimde güzel sanatların önemi ve değeridir. O, ressamaları, şairleri, müzisyenleri ve tiyatro sanatçılarını gerçek toplumsal kurtuluğu sağlayacak kişiler olarak görmüştür. Ayrıca o, ilkokulların bir okuma-yazma okulu olmaktan çıkarılıp bir "iş" ve "hayat" okulu olmasını istemiş, bazı ilkokul derslerinin özel öğretimiyle ilgili ilk kitapları hazırlayarak, ilkokul öğretmenlerine kılavuzluk etmiştir.

Bunların dışında, İsmail Hakkı Baltacıoğlu, çeşitli dönemlerde Bakanlığa sunduğu raporlar, adını belirtmeden oluşturduğu eğitim kitapları ve felsefe ve sosyolojiye ilişkin eserleriyle pek çok önemli gelişmeye kaynaklık etmiştir.

Baltacıoğlu'nun düşüncelerinin, tam olmasa da, eğitim sistemimizde yer yer ve zaman zaman uygulandığını ifade eden Cavit Binbaşıoğlu, özellikle köy enstitüleri ve mesleki ve teknik öğretimdeki uygulamalarda Baltacıoğlu'nun katkılarının açık olduğunu belirtmekte, bu değerli hocanın klasikleşen eserlerinin yeniden yayımlanarak genç kuşaklara örnek olmasını istemektedir.

- Eski Milli Eğitim Bakanlarından Mustafa Necati'nin Türk Eğitim Tarihindeki Yeri

Cavit Binbaşıoğlu bu makalede, öncelikle Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati'nin kimliği ve kişiliği üzerinde durmaktadır. Yazar burada, Mustafa Necati'yi şu sözlerle tanımlamaktadır (Binbaşıoğlu, 1998, 7):

"Mustafa Necati, gerek kişiliği ve gerek milli eğitime yaptığı hizmetleri dolayısıyla Türk öğretmeninin kalbinde yer etmiş bir eğitimcidir."

Bakanlığı döneminde eğitim ve öğretime canlılık getiren, öğretmenler ile bakanlık arasında samimi ilişkiler kuran ve öğretmenlerin toplum içindeki saygınlığını artırmayı başaran Mustafa Necati, bunların dışında daha pek çok önemli işe imzasını atmıştır. Bunlar, makalede şu başlıklar altında ele alınmıştır:

1. Milli Eğitim Bakanlığı örgütünün yeniden kurulması,
2. İlköğretim sorununun çözüümü,
3. Ortaöğretim sorunu,

4. Okullara denetçi yetiştirilmesi sorunu,
5. Hizmet içi eğitim sorunu,
6. Yayın işleri, müze ve kazılar ile yazı devrimi.

- Hasan Ali Yücel'in Bazı Eğitim Düşünceleri ve Türk Eğitim Tarihindeki Yeri

Cavit Binbaşıoğlu bu makalesinde, eğitimci, düşünür ve sanat adamı olmasının dışında, Cumhuriyet tarihinin önemli Milli Eğitim Bakanlarından olan Hasan Ali Yücel'in Türk eğitim tarihindeki yerini incelemektedir.

Makalede öncelikle Hasan Ali Yücel'in kimliği ele alınmış, bunu, Yücel'in eğitimle ilgili bazı görüşleri takip etmiştir. Binbaşıoğlu, Yücel'in eğitim görüşlerini, onun “İçten-Dıştan”, “Habersiz Terbiye”, “Çalışmak”, “Adam Yetiştirmek”, “Kendine Yetmek”, “Kişilik Eğitimi”, “Verimli İnsan”, “Şüpheli”, “Kendini Eleştiri”, “Başkasını Düşünmek”, “Şark ve Garp (Doğu ve Batı)” gibi yazılarına değinerek açıklamakta ve bu yazıları, “Cumhuriyet dönemi eğitimimize egemen olan ilkelerin, bir eğitimcimizin kalemindeki yansımaları” şeklinde ifade etmektedir (Binbaşıoğlu, 1997, 25).

Binbaşıoğlu'nun makalede üzerinde önemle durduğu bir diğer nokta, Hasan Ali Yücel'in bakanlığı döneminde üzerinde en çok durduğu eğitim sorunlarıdır. Bu sorunlar makalede şu başlıklar altında ele alınmıştır:

1. Zorunlu öğrenim çağındaki (6-16 yaş) çocukların okutulması sorunu,
2. Köy okulları için öğretmen yetiştirme ve halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesi sorunu,
3. Okullardaki eğitim ve öğretim yöntemlerini ezbercilikten kurtarma, iş ve çalışma esaslarına dayandırma ve demokratik eğitimi geliştirme sorunu,
4. Halkın kültür düzeyini yükseltme ve dünyadaki kültür eserlerini Türkçeye çevirme sorunu.

Yücel, çeşitli girişim ve uygulamalarıyla bu sorunlara kalıcı çözümler bulmayı hedeflemiştir. Binbaşıoğlu, Yücel'in yaptığı etkinliklerin, Cumhuriyetin başından beri Atatürk'ün çeşitli vesilelerle belirttiği ve kendisinin de eserlerinde dile getirdiği eğitim ilkeleriyle örtüştüğünü vurgulamaktadır. Son olarak Binbaşıoğlu, Yücel'in, Atatürk'ün Milli Eğitim Bakanları olan İsmail Safa Özler, Vasıf Çınar, Mustafa Necati, Dr. Reşit

Galip ve Saffet Arıkan'ın benimsedikleri eğitim ve öğretim anlayışlarını ve uygulamalarını büyük bir hızla devam ettirdiğini, ülkemizdeki eğitim bilimi sorunlarına gerçekçi ve bilimsel bir yaklaşımla çözümler aradığını ve bunda da büyük başarı gösterdiğini belirtmektedir.

- Hasan Ali Yücel'in Bakanlığı Döneminde Uygulanan "Köy İlkokul Program Projesi" ile "Köy ve Bölge Meslek Kursları Öğretim Programı Taslağı" ve Eğitim Bilimleri Açısından Değerlendirilmesi

Cavit Binbaşıoğlu bu makalede, Hasan Ali Yücel'in bakanlığa getirilmesinden sonra, köy okulu programının aldığı şekil ile köy enstitüsü mezunu öğretmenler işe başladıktan sonra, köy çocuklarına verilmek istenen eğitimin şekli üzerinde durmaktadır. Bunun devamı olarak makalede, köy ve bölge okullarında açılması planlanan "Köy ve Bölge Meslek Kursları"nın nitelikleri açıklanmaktadır.

Hasan Ali Yücel'in bakanlığı döneminde ilk yapılan işlerden birisi, köy okullarındaki öğrenim süresini üç yıldan beş yıla çıkarmak olmuştur. Bu dönemde "Köy İlkokulu Program Projesi" adlı bir program uygulanmış, bu programda, köy okullarındaki öğretimin uygulamalı ve ayani, yani öğretimin elle tutulur ve gözle görülür biçimde gerçek nesnelere üzerinde açık ve seçik olması istenmiştir. Ayrıca, özellikle köylerde hayat koşullarının uygar hayat koşullarına uygun hale getirilmesi için, köy kızlarının ev ve aile hayatını sağlıklı, daha iyi ve daha mutlu bir hale getirecek bilgi ve alışkanlıklara sahip olarak yetiştirilmeleri üzerinde durulmuştur.

1939'da hazırlanan Köy Okulları Program Projesinin, yeni yetişen köy enstitüsü mezunu öğretmenlerle, köyde üretici bir eğitim anlayışı ile daha etkili bir biçimde uygulanabilir bir hale getirildiğini vurgulayan Binbaşıoğlu, 305 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan genelge ile köy okullarının köy enstitülerindeki eğitim ve öğretim ilke ve yöntemlerinin uygulandığı küçük ölçüde bir işletme olması ve her bir köy okulunun, birer iş ve hayat okulu olmasının planlandığını belirtmektedir.

Eğitimde yenileşmenin doruk noktasına ulaşarak yasal bir nitelik kazandığı ve çağdaş görüş, düşünce ve uygulamaların bir plan ve programa bağlanarak yurt düzeyinde yaygınlaşmaya başladığı bu hareket, sadece beş yıllık bir ilkökul öğrenimiyle sınırlı kalmamış, 3-4 yıllık kültür dersleri veren Köy ve Bölge Meslek Kurslarıyla, 16 yaşına

kadar olan çocuk ve gençlerin hayata başarıyla uyum sağlayacak biçimde eğitilmeleri sağlanmıştır. Böylece, mesleğe ve hayata yönelik 8-9 yıllık bir ilköğretimin ülkemizde ilk kez Hasan Ali Yücel'in bakanlığı döneminde gerçekleşmesi yolunda büyük bir adım atılmıştır.

Binbaşıoğlu'na göre, Yücel döneminde gerek Köy Okulları Program Projesi gerekse Köy ve Bölge Meslek kurslarıyla, yurdun dört bir yanındaki çocuklarımıza ve gençlerimize okuma yazma öğretmek ve bunun yanında bir meslek kazandırmak yolunda önemli adımlar atılmıştır. Ancak bu yöndeki uygulamalara olanak sağlayan yasaların birçok maddesinin 1954 yılında kabul edilen 6234 sayılı "Köy Enstitüleri ile İlköğretmen Okullarının Birleştirilmesi Hakkında Kanun" ile yürürlükten kaldırıldığını belirten Binbaşıoğlu, artık iş, sanat, üretim, işlik, araç ve gereç gibi kavramların öğretmen yetiştiren kuruluşlarda eski değerini kaybettiğini dile getirmektedir.

Bununla birlikte Yücel, pedagoji kitaplarının yazdığı çağdaş eğitim ve öğretim ilkelerini kitap sayfalarından hayata geçiren bir Milli Eğitim Bakanı olarak Türk eğitim tarihindeki yerini hala korumaktadır.

- Cumhuriyet Dönemi Eğitiminin Düşünsel Temelleri

Cavit Binbaşıoğlu bu makalede, Cumhuriyet dönemi eğitiminin düşünsel temellerini oluşturan uygulamaları, Atatürk'ün çeşitli vesilelerle yaptığı konuşmalar ile Dr. Halil Fikret Kanad ve Mustafa Rahmi Balaban gibi eğitimciler tarafından yazılan eserlere değinerek ortaya koymaktadır.

Cumhuriyetin ilk yılları, yaşamın diğer alanlarında olduğu gibi eğitim alanında da bir devrimler dönemi olmuştur. Yeni devletin yeni yurttaşını yaratmak, yeni toplumun yeni bireyini yaratmak amacına dönük bir eğitim öğretim sistemi oluşturmak ve uygulamaya koymak için büyük bir eğitim hamlesi başlatılmış, bunun sonucunda Cumhuriyet ruhuna uygun, Cumhuriyet misyonunu taşıyacak nitelikte her eğitim düzeyinde okullar açılmış, örgün ve yaygın eğitim sistemleri yeni baştan oluşturulmuştur.

Milli eğitim konusunun bu dönemde çok çeşitli açılardan ele alındığını belirten Binbaşıoğlu, bu makalede özellikle şu noktalar üzerinde durmaktadır:

- Yeni eğitim-öğretim sisteminde geçerli olacak temel ilke eğitim ve öğretimde birlik olmalıdır. Ulus olma bilinci ve ilkesi üzerine kurulmuş olan bu yeni devletin ulusalcı anlayışına uygun, birlik ve beraberlik ruhuna uygun bir eğitim-öğretim anlayışı geliştirilmelidir.
- Yeni devletin yeni eğitim sistemi, bireyi hem toplum içerisinde hem de kendi özel yaşamında mutlu kılacak nitelikte olmalıdır. Bunun için, eğitimde uygulama önemlidir. Yani ezberci ve soyut, yaşamın gerçeklerinden uzak bir eğitim anlayışı yerine somut, uygulamaya dönük, yaşamın gerçekleriyle ilişkili bir eğitim anlayışı benimsenmelidir.
- Yeni eğitim anlayışında bireye yeni ufuklar açılmalı, birey kendi özel yaşamında da toplum içerisinde de gelişmeyi kendisine temel ilke edinmelidir (Binbaşıoğlu, 2007 269).

- Çocuğun Okul Olgunluğu

Çocuğun okula başlamasını onun öğrenim yaşamının en önemli olayı olarak gören Cavit Binbaşıoğlu, çocuğun okula başlama olgunluğunun oluşması için 5 ana olgunluğun gerçekleşmesi gerektiğini dile getirmektedir. Bunlar:

1. Fiziksel olgunluk,
2. Duygusal olgunluk,
3. Zihinsel olgunluk,
4. Toplumsal olgunluk,
5. İş olgunluğudur.

Okula başlayacak çocuk oynayacak, zıplayacak, okuyacak, yazacak, kısaca bir takım bedensel hareketler yapacaktır. Çocuğun bedensel yönden bunları yapabilecek durumda olması onun fiziksel olgunluğunu gösterecektir.

Sevgi, sevecenlik ve şefkat göstermek, yardım etme duygularıyla dolu olmak, gereksiz korku ve öfke davranışları göstermemek, sevilecek yerde sevinmek, üzülecek yerde üzülme de çocuğun duygusal olgunluğunu ortaya çıkaracaktır. Fazla korku, ürkeklik

ve coşku belirtisi gösteren çocukların okula başlama için yeterli duygusal olgunluğa eriştikleri söylenemez.

Zihinsel olgunluğa erişen çocuk ise, eskiden her şeyi kendi dünyasına göre yorumlarken şimdi gerçekler dünyasının gereklerine göre yorumlamaya başlar.

Başkaları ile iyi ilişkiler kurabilen, arkadaş grubuna uymada fazla güçlük çekmeyen, eleştirileri fazla kırgınlık göstermeden kabul edebilen, öfke ve hoşnutsuzlukları fazla açığa vurmadan denetim altında tutabilen çocuğun toplumsal olgunluğu gelişmiştir ve aile yaşamında doğal olan ana babaya sıkı bağlılık artık biraz gevşemiştir.

İş olgunluğunu sağlayan bir çocuk da bir amaçla bir uğraşı yapma alışkanlığı, yapılacak işle ilgili etkinlikleri sıraya koyma alışkanlığı, iş için gerekli araç ve gereçleri seçme alışkanlığı, bu araç ve gereçleri yerine göre temiz ve düzenli bir biçimde yerleştirme ya da yapma alışkanlığı, yaptığı işin doğru olup olmadığını denetleme ya da eleştirebilme alışkanlığı kazanmış olmalıdır.

- Çocuklarda ve Gençlerde Olgunlaşma Düzeyleri-Bunların Eğitim Programları ve Öğretim Üzerine Etkileri

Eğitim programlarının, öğrenciye kazandırılacak bilgi, beceri ve alışkanlıkları, bir başka deyişle, öğrenme konularını temsil ettiğini belirten Binbaşıoğlu, bu makalesinde dönemin eğitim sistemini şu şekilde bir değerlendirmeye tabi tutmaktadır (Binbaşıoğlu, 1986, 30):

“Eski eğitim yetişkinlere göreydi, çocuk ya da genç hiç düşünülmezdi. Yetişkin olan öğretmen ya da program yapımcıları, kendilerince önemli olan konuları çocuk ya da genç ister anlasın ister anlamasın programa koymak zorundaydılar. Çocuk da doğal olarak bunu öğrenmek zorundaydı.”

Binbaşıoğlu'na göre durumun böyle olmasının en önemli nedeni çocuk ve gençlerin olgunlaşma düzeyi konusundaki bilgi eksiklikleridir. Çünkü hala bir iş yapma ya da bir iş başarma yerine çocuğun hafızasını hazır bilgilerle doldurmakla uğraşmaktadır.

Öğrenmenin temelini olgunlaşma olarak gören Binbaşıoğlu'na göre, olgunlaşma olmadan öğrenme sağlanamaz. Bu sebeple hem program yapımcıları hem de öğretmenler öğrencilere kazandırılacak her konunun gerektirdiği olgunlaşma düzeyini bilmek zorundadır. Bunun dışında, öğrenmenin gerçekleşmesi için çocuğun öğrenilecek bilgiye ihtiyaç duyması da gereklidir. Öğretmen çocuğun ihtiyaçlarını karşılayabilecek ortamları hazırlamalı, öğrenciye rehberlik ederek onun her alanda gerekli olgunluğa ulaşmasını sağlamalıdır. Bu sayede öğrenci kendisi isteyecek, kendisi yapacak ve öğrenecektir.

Anaokulunda bulunan ve ilkokula yeni gelen çocukların ilgileri ve ihtiyaçları yakın çevrenin tanınmasına yöneliktir. Bu nedenle bu okullarda program konuları sınıf, aile ve okul çevresi ile ilgilidir. Bu amaçla ilkokullara Hayat Bilgisi dersi konulmuştur. Aritmetik derslerinde de konular bu olgunlaşma düzeyine göre yakın çevreden seçilir ve Hayat Bilgisine bağlanır.

Çocukluk yıllarında çocuğun dikkati kısa sürelidir. Bu nedenle anaokulu ile ilkokulun birinci sınıflarında yapılacak öğretimde kısa süreli değişik yöntemler uygulamak gerekir.

Somut işlemler döneminde bulunan çocukta, ilkokulun ikinci devresinden itibaren olgunlaşma hızının artışıyla soyut düşünebilme yeteneği gelişir. Çocuğun yakın çevreden uzaklara olan ilgisi Sosyal Bilgiler ve Fen Bilgisi dersleriyle karşılanacaktır. Hayat Bilgisi dersindeki gözlem bu dönemde de devam etmekle beraber daha çok deney yapmaya yer verilir.

Ergenlik çağı ile birlikte çocukta meydana gelen değişimleri bilmek, öğretim programı hazırlamak için gerekli olduğu gibi çocuğun eğitim sorumluluğunu üzerinde taşıyanlar için de gereklidir. Ergenlik çağında küme çalışmaları, tartışma ve problem çözme çalışmalarının yapılması çocuğun kişisel gelişimine daha uygundur.

Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi dersleri çocukların gezme ve görme ihtiyaçlarını karşılama konusunda destekleyicidir.

Öğrenci olgunlaşması, öğrenmesi ve gelişmesi hakkında görüşlerini sunduğu bu makalesinde Binbaşıoğlu, öğretmenlerin rehberlik rollerine ve kişisel gelişimlerine büyük önem vermekte ve vurgu yapmaktadır.

- Ders Dışı Etkinliklerin Niteliği ve Önemi

Cavit Binbaşıoğlu'nun bu makalesinde ders dışı etkinlikler üç başlıkta incelenmektedir:

1. Ders Dışı Etkinliklerin Tanımı
2. Ders Dışı Etkinliklerin Amaçları
3. Ders Dışı Etkinliklerin Eğitsel Değeri

Eğitim ve öğretim bir bütündür ve öğretim etkinlikleri eğitime destek olduğu oranda değerlidir. Birbirlerinden kesin olarak ayrılmamakla birlikte, derslerde yapılan etkinliklerin daha çok öğretim etkinliklerine; ders dışında yapılan etkinliklerin ise daha çok eğitime yönelmiş olduğunu söyleyen Binbaşıoğlu, bir “eğitim yuvası” olarak tanımlanan okullarda ders dışı etkinliklere çok az yer veren veya bunları tamamen göz ardı eden uygulamaların mevcut bulunduğuna dikkat çekmektedir. Oysa hemen hemen hayatın her alanını kapsayan eğitim alanlarının sınıfta sınırlı bir zaman ve atmosfer içerisinde tam olarak kazandırılması mümkün değildir. Bu noktada yazar bize Rousseau'nun “Eğitim yaşamın kendisidir” ilkesini hatırlatarak, öğrencilerin başarılı ve etkin bir biçimde hayata uyumlarını sağlamak için dersler kadar ders dışı etkinliklere de ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir. Çünkü ders dışı etkinlikler sayesinde çocuk, gerçek hayattan elde ettiği yaşantılarla kendini gerçekleştirme ve aynı zamanda iyi bir yurttaş olarak toplumsal hayatını sürdürme imkânı elde etmektedir.

Ders dışı etkinliklerin alanının oldukça geniş olduğunu ifade eden Binbaşıoğlu, okulda eğitsel değer taşıyan ve öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayan, yeti ve yeteneklerini geliştiren, ders saatleri dışında yürütülen her türlü çalışmanın ders dışı etkinlik olarak nitelendirilebileceğini belirtmektedir. Son olarak yazar makalesinde, ders dışı etkinliklerin eğitsel değeri ile ilgili olarak çeşitli ülkelerde yapılmış olan araştırmalardan okuyucuya örnekler sunmaktadır.

- Ders Dışı Etkinliklerde Yönetici ve Öğretmenlerin Rolü

Binbaşıoğlu bu makalesinde, ders dışı etkinliklerin başarılı bir biçimde uygulanmasında yönetici ve öğretmenlerin oynadığı rolün önemini vurgulamaktadır. Ona göre yönetici, ders dışı etkinliklere, hiç değilse derslere verilen önem kadar önem vermek gerektiğinin bilincine varmış olmalıdır. Binbaşıoğlu'na göre, yönetici ve yardımcıları bu konuyu ne kadar benimser, bu konuda ne kadar anlayışlı olurlarsa başarı oranı da o kadar yüksek olacaktır.

Her türlü örgütte olduğu gibi okullarda da kurumun amacına uygun olarak hazırlanmış maddi ortam ve araç gerecin sağlanması gerekmektedir. Bu noktada, ders dışı etkinlikler dikkate alındığında, örneğin, öğrenci örgütünün bir odası, müsamere kolunun bir salonu, resimle uğraşanların bir atölyesi bulunmalıdır. Okulda fazla yer yoksa mevcut bulunan yerler günün belli saatlerinde, nöbetleşe de olsa, bu etkinlikler için ayrılmalıdır.

Yöneticilerin zaman zaman okuldaki ders dışı etkinlikleri denetlemesi ve bunları değerlendirme toplantılarına katılmasının faydalı olacağını belirten Binbaşıoğlu, bunun dışında, okulda bulunan öğretmenlerin de ders dışı etkinlikleri gerçek anlamda benimsemesi gerektiğini düşünmektedir. Ona göre, her öğretmen ders dışı etkinliklerden birinin rehberliğini ya da sorumluluğunu üzerine almalıdır ve ders dışı etkinliklere rehberlik yapan öğretmenler, olayları olduğu gibi görmek ve kabul etmek, soğukkanlı olmak, eleştirileri hoş karşılamak, diğer öğretmen ve öğrencilerle işbirliği ruhu içinde çalışmak durumundadır.

Öğretmenin ders dışı etkinliklerdeki sorumlulukları yönetmeliklerde de ifade edilmiştir.

- Ders Dışı Etkinliklerin Değerlendirilmesi

Ders dışı etkinlikler rast gele çalışmalar olmayıp, ders programları dışında eğitim hedefleri doğrultusunda yürütülen çalışmalardır. Bu çalışmaların öğrencilere istedik davranışlar kazandırma yolunda eğitim öğretim faaliyetlerini yürütenlere yardımcı olacağını belirten Binbaşıoğlu, ders dışı etkinlikler kapsamında yürütülen faaliyetlerin sık sık denetlenmesi ve değerlendirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Yazara göre

böyle bir değerlendirme, öğrencilerde istendik yönde davranış değişikliğinin gerçekleşip gerçekleşmediğini tespit etmenin yanında şu gibi faydalar da sağlayacaktır:

- Yapılan çalışmaların düzeltilip geliştirilmesini sağlamak
- Amaçlar ile çalışmalar arasındaki uyumun sağlanmasına katkıda bulunmak
- Öğrencileri doğru yönde güdüleyerek “istenen” davranışlara yönlendirmek
- Öğrencilerin kendilerini tanımalarına yardımcı olmak
- Ders dışı etkinliklerin değerlendirilmesi sırasında elde edilen verileri diğer derslerde ve özellikle rehberlikle ilgili çalışmalarda kullanmak.

Değerlendirmenin önemini kavramanın yanında, bu işin neye göre, ne ile ve nasıl yapılacağını da bilmenin gerekliliğini belirten Binbaşıoğlu, bu noktada, ders dışı etkinlikleri değerlendirecekler için kılavuz niteliğinde bazı ölçütler sunmakta ve değerlendirme sürecinde kullanılacak “gözlem, test tekniği, görüşme ve anket” gibi teknikleri açıklamaktadır.

- Öğretmenin Değerlendirilmesi

Binbaşıoğlu, bu makalede “değerlendirme” kavramı ile öğretmenin kendi kişisel niteliklerinin değerlendirilmesini değil, sınıf içindeki çalışmalarının değerlendirilmesini kast etmektedir. Ona göre, yapılacak değerlendirmelerle öğretmen, kendisinin meslekteki yerini ve değerini hakkıyla bilmek ve tanımak olanağı bulacaktır.

Yazar, değerlendirmenin hangi amaçla olursa olsun, bir takım ilkelere ve ölçütlere göre yapılması gerektiğinden söz etmekte ve bunlardan bazılarını şöyle sıralamaktadır:

- Öğretmenin değerlendirilmesinde öğretmenin kendisi de bizzat rol almalıdır.
- Öğretmenin değerlendirilmesi, onun yeteneklerini ortaya çıkarmaya, çalışmalarını hızlandırmaya ve rehberlik etmeye yönelik olmalıdır.
- Öğretmenin değerlendirilmesi bir ödül ya da övgüye yönelik olmalıdır.
- Öğretmenin değerlendirilmesi rastgele yapılan gözlemlere göre değil, belirli, sıralı, düzenli, içerikli-eğitici değer taşıyan ölçütlere uygun olarak yapılmalıdır.
- Değerlendirmede kullanılan yöntem, yapılabildiği ölçüde nesnel olmalıdır.

- Değerlendirme, yapılabildiği ölçüde, çok yönlü olmalı ve sürekli olarak yapılmalıdır.
- Öğretmenin değerlendirilmesi, onun kuvvetli ve zayıf yönlerini ortaya koymalı ve gelişimiyle ilgili önlem ve önerileri içermelidir.
- Değerlendirme, demokratik esaslara göre ve demokratik bir ortam içinde yapılmalıdır.

Öğretmen değerlendirmesine yönelik bir analiz yapan Binbaşıoğlu, makalesinde bir değerlendirme formuna yer vermiştir. Bu değerlendirme yöntemiyle öğretmenin gelişimine katkıda bulunulacağına inanan Binbaşıoğlu, değerlendirici ve öğretmen arasındaki müzakerelerin öğretmene rehberlik edici olacağını düşünmektedir.

- Okuma Eylemi (Okumak Ne Yapmak Demektir?)

Okuma eyleminin niteliği üzerine yazdığı bu eserde yazar, öncelikle 1928 yılında Ankara’da *Hayat* adlı dergide İhsan Sungu tarafından Türkçeye çevrilmiş ve yayımlanmış bir yazıyı günümüz Türkçesine uyarlayarak okuyucuya sunmaktadır. “Okumanın Manası” başlığını taşıyan bu yazıda okumayı öğrenmenin insanlar tarafından ne derece yanlış anlaşıldığı vurgulanmaktadır. Bu yanlış anlayışın, sözcükleri tanıma, birçok sözcüğün sözlük anlamını öğrenme ve böylece baskı ya da el yazısı ile gönderilen iletileri almayı okumaktan saydığını belirten eserde, edebi ve düşünür olarak nitelendirilebilecek insanların dahi bu hataya düştükleri vurgulanmaktadır. Oysa okumayı öğrenmek, sadece teknik bir anlamdan ibaret değildir, bundan ziyade bünyesinde daha derin anlamlar barındırmaktadır. İşte bu gerçeğin vurgulandığı “Okumanın Manası” adlı yazı, Cavit Binbaşıoğlu’nun Türkçeye uyarladığı bu makalesinin ortaya çıkmasında bir ilham kaynağı olmuştur. Okumanın alıcı bir hareketten çok, yaratıcı nitelik taşıyan bir süreç olduğunu belirten Binbaşıoğlu, bu noktadan hareket ederek, “okumanın yaşamın bir biçimi olması” anlayışını şu şekilde açığa kavuşturmuştur (Binbaşıoğlu, 1995, 10):

“Biz, kendi izlenimlerimize dayanarak okuruz. Daha önce gördüğümüz, işittiğimiz, kokladığımız, tattığımız ve duyduğumuzdan yararlanarak okuruz. Daha önce almış olduğumuz coşkuyu, yaşadığımız aşkı, geçirdiğimiz korkuyu, duyduğumuz tiksintiyi duyarak okuruz. Kısacası biz, okurken, yazarın zihinsel gereçleriyle değil, kendi zihinsel gereçlerimizle okuruz.”

- “Gelişimcilik” Öğretisinin Eğitim ve Öğretim Etkinliklerine Etkileri Üzerine Düşünceler

Cavit Binbaşoğlu'nun bu makalesi, Gazi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü öğretim üyeleri Prof. Dr. Mehmet Özyürek ile Yrd. Doç. Dr. Tuba Tuncer'in *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*'nin Kış 2003 sayısında yayımlanan ve “Gelişimciliğin Eğitim Uygulamaları Üzerindeki Etkileri” başlığını taşıyan yazılarına bir karşılık niteliği taşımaktadır.

Binbaşoğlu, gelişimci anlayışı esas alan eğitim öğretim faaliyetlerinin çocuğun psikolojik özelliklerini ve bu özelliklerin gelişimini dikkate aldığını belirtmektedir. Gelişimcilik, eğitimde doğallığı, öğrencinin gelişim seviyesi ile doğal ilgi ve ihtiyaçlarına uygun bir eğitim-öğretim yapmayı amaçlamaktadır. Bu sebeple, Binbaşoğlu'na göre, Cumhuriyet döneminin başından itibaren sürdürülen ve John Dewey, Jean Jacques Rousseau, Jean Piaget gibi Eğitim Bilimleri tarihinin değerli filozof ve bilim adamları tarafından da savunulan anlayış, gelişimcilik anlayışına uygundur. Oysa söz konusu makalede, gelişimciliğe uygun uygulamaların eğitsel uygulamaları sınırladığı ileri sürülmektedir. Binbaşoğlu bu yazısında söz konusu makaleyi ayrıntılı olarak ele almış, gelişimciliğe yönelik her türlü eleştiriye bir yanıt vermiş, bunu yaparken sadece kendi uygulama ve araştırmalarını değil, alanda yapılmış olan diğer çalışmaları da dayanak olarak göstermiştir (Dewey, 1957; Kansu, 1952; Sirer, 1927; Vernon, 1943).

Özyürek ve Tuncer (2003, 2), gelişimciliğin okulda öğrenci başarısızlığına yol açtığını, bu öğretime göre yetişen gençlerde okuma yazma düzeyinin düşük olduğunu, bunun yerine etkili öğretim yöntemleri kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Buna karşılık olarak Binbaşoğlu, söz konusu başarısızlıktan gelişimciliğin nasıl sorumlu tutulduğuna dair makalede açık bir anlatımın yer olmadığını, ayrıca “etkili yöntemler” olarak ifade edilen yöntemlerin hangileri olduğuna, bunların kimler tarafından nasıl denendiğine ve ne gibi sonuçlar elde edildiğine ilişkin verilerin de bulunmadığını belirtmektedir. Ayrıca, okuma-yazma seviyesinin düşüklüğünün altında ilkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntem, öğretimin çocuk psikolojisine uygun yapılmaması, okuma yazmaya başlama yaşı ve zekâ düzeyi gibi pek çok etkenin yatabileceğini, dolayısıyla bunu sadece gelişimcilik öğretisine bağlamanın yanlışlığını vurgulamaktadır.

Binbaşıoğlu, gelişimcilikte öğrencinin değil öğretmenin çalıştığına dair sayılıtının da yanlış olduğunu düşünmektedir. Çünkü burada, öğrencinin “kendi başına bırakılması” değil; çalışma, iş ve deney yapma, sorun çözme gibi süreçlere dahil olması söz konusudur. Öğretmenin burada üstleneceği rol ise, çocuğun gelişimine katı bir müdahalecilik değil, bir rehberlik veya kılavuzluktur. Nitekim gelişimciliği savunan eğitimcilerin önderlerinden olan John Dewey de eğitimde öğrenci etkinliğini en başta tutmakta, öğretmenin rolünü ise şöyle ifade etmektedir:

“Çocuğun hemen hemen her hareketinin, öğretmenin emir ve isteğine göre olduğu, hareketlerin akışındaki sırayı derslerinin ve başkalarının istediklerinin tayin ettiği hallerde terbiyevi hedeflerden bahsetmek saçmalaktır” (Dewey, 1957, 56).

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 1-Sınıfta Öğrenci Konuşmaları

Yazarın 2010 yılının Aralık ayında yayımlanan bu makalesi, çeşitli eğitim ve öğretim sorunlarına ilişkin bir dizi makalenin ilkini teşkil etmektedir. 1983 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim görevlisi iken bir doktora öğrencisinin kendisine getirdiği ankette yer alan sorulardan oldukça etkilenen Binbaşıoğlu, bu soruların her birinin birer eğitim sorunu olduğunu ve makale haline getirilmesi gereğini o dönemde hissetmiştir. Bu sorulara verilecek yanıtların eski ve yeni eğitim arasındaki görüş farklarını da simgeleyeceğini düşünen Binbaşıoğlu, bu sorunlardan biri olan “Sınıfta Öğrenci Konuşmaları”nı 1990 yılında makaleleştirip *Öğretmen Dünyası* dergisinde yayımlamıştır.

Aradan geçen yirmi yedi yıla rağmen ülkemizde bu sorunlar üzerinde yeterince durulmamış olduğunu fark eden Binbaşıoğlu, her bir sorunu üçer dörder sayfalık birer makale haline getirmeye karar vermiştir. Yazar, kendisiyle gerçekleştirilen görüşmede bu makaleleri oluştururken dikkate aldığı noktaları şu şekilde açıklamıştır (Binbaşıoğlu, 2010):

“Oluşturduğum bu yirmi makalenin her birinde pedagojinin önemli sorunlarına yine pedagojinin önemli ilkeleri olan -bütünlük, -çocuğa görelilik, -yaşamsallık, -gerçekçilik, -otorite ve özgürlük, -rehberlik, -etkinlik, -bireysellik ve -toplumsallık açılarından çözüm

bulmaya çalıştım. Bunu yaparken aklımda kalan belli başlı eğitim otoritelerinin düşüncelerine de göndermelerde bulundum.”

Sınıfta öğrenci konuşmalarının demokratik bir ortamda gerçekleştiği sürece önemli ve eğitsel açıdan da değerli olduğunu savunan Binbaşıoğlu, eğitimin amacının geleneksel anlayışta olduğu gibi öğrenciyi kuşatmak veya onu çekip çevirmek değil, aksine onun içindekileri ortaya çıkarmak ve geliştirmek olduğunu vurgulamaktadır. İşte bu noktada öğrencileri konuşturmak, eğitim ortamında onların soru sormalarına olanak tanımak çok önemlidir. Çocuğun sorduğu sorular aynı zamanda onun bilgi düzeyinin bir ölçütüdür ve öğretmene de bir yol göstericidir. Ayrıca öğretmen, bu sorular aracılığıyla öğrencilerin konuyu ne derece öğrendikleri hakkında fikir sahibi olur. Böylelikle sınıfta öğrenci konuşmaları, öğretmen ve öğrenci arasında etkileşimi sağladığı sürece önemli ve gereklidir.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 2- Öğretimde Öğrenci Yaşantıları

Öğrencilerin öğretim sürecinde kendi ilgi ve yaşantılarını sınıfa getirmelerinin bilimsel öğrenme üzerindeki etkisini temele alarak oluşturduğu bu makalesinde Binbaşıoğlu, öğrenci yaşantılarının eğitsel ortama taşınmasının öğrenciye kazandırılacak yeni bilgi ve becerilerin anlamlandırılması açısından son derece önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Bu durumun aksini savunan görüşler öğrenci yaşantılarının sınıf ortamına taşınmasının bilimsel öğrenmeyi zedeleyeceğini düşünmektedir; oysa Binbaşıoğlu'na göre bu sadece konu ile ilgili olmayan yaşantılar için söz konusu olabilir. Hatta öğrenci, kendi yaşantısının bir bilimsel ya da doğa yasasının açıklanmasında işe yaradığını gördükçe kendine olan güveni artacak ve mutlu olacaktır.

Ancak, yaşantıların sınıf ortamına taşınmasına gereğinden fazla zaman ayrıldığında öğretimin bir anı anlatma sürecine dönme riski bulunmaktadır. İşte bu noktada öğretmenin rehberliği çok önemlidir. Öğretmen gerektiği yerde öğrenci yaşantılarına başvurmalı ve bunların bireysel olmaktan çıkıp bütün öğrenciler için faydalı olmasını sağlamalıdır. Öğretmen rehberliğinde yürütülen böyle bir çalışma, öğretimde etkinlik ilkesini de harekete geçirecek ve öğretmenin kullanmış olduğu yöntemin etkisini artıracaktır.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 3- Öğrenci Yalanları ve Bunlar Karşısında Öğretmen Davranışları

“Öğrencinin yalan söylemesi, öğretmenin alacağı kesin önlemlerle ortadan kaldırılmalı mıdır?” soruna yönelik oluşturduğu bu makalesinde Binbaşıoğlu, yalancılığı kişinin bencillik duygusuyla ilişkilendirmiştir. Kişi, bencillikten kurtulup başkalarını da düşünür hale geldikçe ya da sosyalleştikçe yalan söyleme davranışı yavaş yavaş kaybolacaktır.

Öğretmenler çocuğun yalan söyleme davranışı karşısında hemen çocuğu azarlama yoluna gitmektedir; ancak yalancılık kötü de olsa bir karakter özelliğidir ve eğitimde dikkatle incelenmesi gereken karmaşık bir konudur. Çocuğa “yalancı” şeklinde damgalayıcı bir tutum sergilemek onu tamamen olumsuz bir duruma itecektir, bunun yerine “yanlış anlama”, “yanlış söyleme olmuş” gibi daha yumuşak anlatım yöntemleri kullanmak daha faydalıdır.

Çocuğun aile çevresi, arkadaş çevresi, okul çevresi ile gördüğü filmler, okuduğu kitaplar, yaptığı seyahatler onu çeşitli biçimlerde etkilemektedir. Bu sebeple, bunlardan hiçbirini çocuğu yalancılığa yöneltecek biçimde olmamalıdır.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 4- Öğretimde Öğretmenin Bilgisi ve Saygınlığı Arasındaki İlişki

Saygınlığı, başkasının değerliliğini, üstünlüğünü kabul ve takdir etme duygusu olarak tanımlayan yazar, saygın olmanın eğitim ve öğretimde etkili olmanın bir koşulu olduğunu; ancak saygınlığın sadece öğretmenin bilgisiyle sınırlı olmadığını belirtmektedir. Binbaşıoğlu’na göre, öğretmenin bilgisinin dışında, öğrencilere olan sevgisi, bilim aşkı, ödev bilinci, eğitim öğretimle ilgili çeşitli tutum ve davranışları, konuşma tarzı, geçmişteki başarıları ve bulunduğu mevki gibi saygınlığını etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır.

Bilginin deryalar kadar derin, semalar kadar yüksek olduğunu vurgulayan Binbaşıoğlu, herkesin bilgiye tam olarak ulaşmasının mümkün olmadığını, dolayısıyla bu durumun öğretmenler için de geçerli olduğunu belirtmektedir. Ancak bu noktada, öğretmenin inceleyici, araştırmacı ve sorgulayıcı olması önemlidir. Çünkü böyle bir öğretmen, yeri

geldiğinde bilmediğini söylemekten ve söz konusu eksikliklerini tamamlamak için çaba sarf etmekten çekinmeyecektir. Öğretmenin bu açıklığı karşısında zamanla öğrenciler de bilgiyi bilmemenin değil, öğrenmemenin ayıp olduğunu anlayacaklar ve öğretmenlerine olan saygınlıklarını artıracaklardır. Öyleyse iyi bir öğretmen, iyi bir öğretimde, her şeyi kendi bilen bir insan gibi görünmemeli, yeni bilgiler öğrenmeye açık bir şekilde kendi bilgilerini öğretmeye özen göstermelidir.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 5- Öğretmenin Öğrencilere ‘Örneklik Yapma’ Durumu

Eğitimde öğretmenin öğrencilerine örnek olma durumu öğretmen açısından bazı sorumlulukları beraberinde getirmektedir. Örnek, “ahlaki bakımdan taklit edilebilir, taklit edilmesi önerilir bir nesne ya da durumdur” (Paulquie, 1994, 380). Cavit Binbaşıoğlu’na göre öğretmen, eğitim sürecinde öğrencilerine örnek olmak durumundadır. Bu örneklik, öğretmenin giyim ve kuşamına ve görgü ve ahlak kurallarına duyarlık göstermesini gerektirir. Çünkü öğretmenin sahip olduğu bu nitelikler, özellikle küçük yaşlarda ve ergenliğin ilk yıllarında öğrencilerin gözünden kaçmaz. Çocuk, bu dönemde kendisi için bir rol model niteliği taşıyan öğretmenini gözlemler ve onun gibi olmaya özen gösterir.

Yaşın ilerlemesi ve uslamlama yeteneğinin gelişmesi ile birlikte bu durumun değişiklik gösterdiğini belirten Binbaşıoğlu, çocuğun bundan sonra etrafına eleştirel bir biçimde yaklaşmaya başladığını ve kendi benliğini kazanma sürecine girdiğini vurgulamaktadır. Bu dönemde, kişiye iyi bir rehberlik yapılmalı, kişiliğini kazanması sürecinde bilinçli hareket etmesi sağlanmalıdır. Aksi takdirde, taklit yoluyla oluşmuş bir kişilik ortaya çıkacaktır. Buradan hareketle Binbaşıoğlu, eğitimde çocuğun bilinçli hareket etmesi ve düşünmesinin önemini vurgulamakta ve John Dewey’in “eğitimin amacı çocuğa düşünmeyi öğretmektir; ne düşüneceğini değil” sözlerini hatırlatmaktadır.

Eğitimin temelinde kişinin yeteneklerinin gelişmesi ve toplumda ahlaki değer taşıyan olumlu, iyi, doğru, hoşgörülü ve karakterli gibi nitelikler kazanması olduğunu belirten Binbaşıoğlu, bunların hepsinin kişinin kendi özgür iradesinden kaynaklanması gerektiğini vurgulamaktadır. Yani çocuk, kişiliğini oluştururken aktif bir zihinsel

etkinlik içerisinde olmalı, pasif taklitçilikten kaçınmalıdır. Öğretmenin örnekliği ise, onun için iyi bir temel oluşturmaktadır.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 6- Sınıfta “Tembel” Olarak Nitelendirilen Öğrenciler

Okulda dersleri gereği gibi öğrenemeyen öğrenciler bulunmaktadır. Bunlar, genellikle “tembel” olarak nitelendirilir. Ancak Binbaşıoğlu’na göre tembellik kolayca karar verilebilecek bir konu değildir. Tembellik, “iş görmeyi, çalışmayı sevmeme, çaba göstermekten ve sıkıntıdan kaçınma” olarak tanımlanmıştır (TDK, 1992, 1448). Kişi yapabileceği bir işi yapmaktan çekiniyorsa, bu durum tembellik olarak nitelendirilebilir. O halde çocuk eğer yapabileceği bir şeyi yapabilir durumda ise bu tembellik değildir, normal bir çalışma halidir. Aksi bir durum söz konusu ise, çocukta görülecek tembellik belirtilerinin altında yatan pek çok etken bulunabilir. Bunlardan bazılarını Binbaşıoğlu şu şekilde ifade etmiştir:

- Öğretmenin çocuğu yeterince güdülememesi,
- Öğretmenin çocuğun ilgilerinden yararlanmaması,
- Çocukta olması muhtemel bedensel bir güçlük ya da yetersizlik,
- Zihinsel bir eksiklik ya da yetersizlik,
- Duygusal ya da toplumsal bir sıkıntı,
- Ekonomik ve ruhsal çeşitli etkenler (Binbaşıoğlu, 2011, 33).

Okullarda tembellik gösteren çocuklara tembelliklerinin karşılığı olarak genellikle zayıf not verilmektedir. Binbaşıoğlu bu durumun doğruluğu üzerinde düşünmek gerektiğini ifade etmektedir. Çocuğa zayıf not vermeden önce eğitim bakımından yapılması gereken işler bulunmaktadır. Kimi durumlarda çocuğun okuldaki rehberlik servisi tarafından incelenmesi sorunun ortadan kalkması yönünde katkı sağlayabilir. Yani çocuğa direkt olarak “tembel” damgası vurmamak en kolay; ama eğitim açısından da en olumsuz olan davranıştır. Dolayısıyla tembelliğin karşılığı da her zaman zayıf not olmamalıdır. Önemli olan, sınıfta bulunan farklı düzeydeki öğrencilerin birbirleriyle etkileşimini sağlayarak her öğrencinin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda gelişmesine ve böylece kendini mutlu hissetmesine imkân vermektir.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 7- Öğretimde Öğretmenin Öğrencilere “Bilgi Verme” Sorunu

Öğretimde, proje çalışmaları dışında, öğrencilere çoğunlukla anlatma (takrir) yöntemiyle bilgi öğretilir. Bu bilgi, elbette ki milli eğitimin amaçlarına uygun olmalıdır. Ancak bu bilginin türü ve kapsamı nasıl olmalıdır ve öğretmenin kendi alanında bile olsa kesin bilgiye sahip olması mümkün müdür?

Bu gibi tartışmaya açık sorulara yanıt aradığı bu makalesinde Binbaşıoğlu, öğretmenin her konuda tartışmasız ya da kesin bilgiye sahip olmasının mümkün olamayacağını belirtmektedir. Çünkü bilginin zaman içinde değişime uğraması kaçınılmazdır. Önemli olan, öğretmenin bilimsel bir yaklaşım sergileyerek, konuyla ilgili araştırmalar yapması, öğrencilerini bu araştırmalardan haberdar etmesi ve öğrencilerin de araştırma zevk ve alışkanlığına sahip olmalarını sağlamasıdır.

Binbaşıoğlu, öğretmenin öğrencilere bilgi vermesinde şu üç noktanın göz önünde bulundurulması gerektiğini savunur:

1. Verilecek bilginin niteliği,
2. Öğrenecek öğrencinin özellikleri,
3. Kullanılacak yöntemin özelliği.

Öğrencilere verilecek bilgi, her şeyden önce onların zihin düzeyine uygun olmalıdır. Ayrıca, öğretim sürecinde gözlem, deney ve proje gibi yöntemlerin kullanılması; öğrencilerin konular üzerinde konuşmaya ve tartışmaya sevk edilmesi, düşündürülmesi, düşüncelerinden yeni yargılara ulaştırılması, kısacası başarılı bir öğretim sağlanması bakımından önemlidir. Ayrıca, bilginin öğrenciye aktarılması sürecinde öğrencinin yaşantılarının da rolü olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Yani öğretimde, öğrencinin etkinliği ve öğretmenin rehberliği esas alınmalıdır.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 8- Öğretimde “Yarışma” ve Yarışmadan Yararlanma Durumu

Öğretim sürecinde “yarışma”, öğretmenlerin zaman zaman başvurdukları bir yöntemdir. Çünkü öğretmenler, bu yolla öğrencilerin konuya daha çok güdülendiklerini ve daha

başarılı olacaklarını düşünürler. Ancak Binbaşıoğlu'na göre, yarışma dikkatli kullanılması gereken bir yöntemdir. Spor ve müzik alanları ile bir okula ya da bir işe girme sürecinde doğru seçimlerin yapılabilmesi için gereken bu yöntemin eğitimin başka alanlarında kullanılması, öğrencide birtakım olumsuz duyguların gelişmesiyle sonuçlanabilir. Örneğin, yarışı kaybeden öğrenciler, başarılı olanlara karşı kin, nefret ve kıskançlık gibi hoş olmayan duygusal davranışlar geliştirebilirler. Yine bu öğrencilerde; kızgınlık, küskünlük, geri çekilme ve kendine güven duygusunu yitirme gibi istenmeyen durumlar ortaya çıkabilir. Ayrıca, başarılı olan öğrencilerde bir üstünlük duygusu oluşabilir. Binbaşıoğlu'na göre bu da en az diğerleri kadar tehlikeli bir durumdur.

Okulda öğrencilerin bireysel ayrıcalıklara sahip olduğunu ve herkesin başarılı olabileceği bir alan olduğunu unutmamak gerekir. Ancak yarışma yöntemi ile bu ayrılık daha çok artırıldığında bundan zekâ düzeyi diğerlerine göre daha düşük seviyede olan öğrenciler zarar göreceklerdir. Oysa çocuğun kendi gücüne göre bir başarı sergilemesi bir mazeret değildir ve çocuklardan bundan fazlası beklenmemelidir.

Binbaşıoğlu bu makalesinde, eğitimde yarışmanın kullanılıp kullanılmaması konusunun hala tartışmalı olduğunu belirtmekte ve yarışmanın kullanılması ile ilgili olarak eğitimcilere bazı öneriler sunmaktadır. Bunlar şu şekildedir:

- Yarışma, bireysel olmaktan çok grupta uygulanmalı ve öğretimde proje çalışmaları düz anlatım yöntemine tercih edilmelidir. Böylelikle grup üyeleri yapılan çalışmalardan, başarılarından ya da başarısızlıklardan hep birlikte sorumlu olurlar. Ayrıca bu sayede, çocuğun toplumsallaşmasına ve toplumsal bilincinin gelişmesine de hizmet edilmiş olur.
- Yarışmada amaç, kazanmak değil; kişinin ya da grubun kendisini tanımaya ve özgüven kazanmasına yardımcı olmak olmalıdır.
- Yarışmada sonuç odaklı olunmamalı, gidilen yöntem ya da süreç dikkate alınmalıdır. Ayrıca, bu süreçte öğrenciler arasında sağlıklı bir iletişimin ortaya çıkması da önemlidir.
- Bireysel yarışma yapılacaksa, bu, kişinin kendi kendisiyle yarışması şeklinde olmalıdır. Çünkü insanın en önemli rakibi başkaları değil, kendi potansiyel yeti ve yetenekleridir. Çocuklar, bu yeti ve yeteneklerini geliştirerek ve kendi başarılarını yine kendi iradeleriyle yükselterek eğitim açısından oldukça önemli bir iş başarmış olurlar.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 9- Yöntem Açısından Öğretimde Öğrencinin Ders Konularını Öğrenme Durumu ve Eğitim İlişkisi

Öğretimde öğrenilen ders konuları genellikle üç kısımda toplanmaktadır. Bunlar:

1. Bilgiler
2. Beceriler
3. Tutumlar ve değer-takdir duyguları şeklindedir.

Cavit Binbaşıoğlu'na göre bilgilerin öğrenilmesi bir başkasını dinleyerek değil; öğrenilecek şeyle yüz yüze gelerek, onunla meşgul olarak, yani 'yaparak ve yaşayarak' gerçekleşmelidir. Ancak ülkemizde bu, çoğu kez, sınıfta öğretmenin anlatması ve öğrencilerin dinlemesi şeklinde gerçekleşmekte ve bu durum öğrenmenin ezberleme ile eşit sayılması gibi bir yanlış anlamaya yol açmaktadır. Oysa öğrencinin bir konuyu öğrenmiş olması öğretmenin söylediklerini aynen tekrar etmesi demek değildir. Öğretim sürecinde istenen şey, öğrencinin anlatılanların ya da okunanların özünü, anladığı kadarıyla ve kendi sözcükleriyle kısaca tekrar etmesi yani genel bir görüş elde etmesi olmalıdır.

Becerilerin öğrenilmesinde bilgilerin de gerekli olduğunu belirten Binbaşıoğlu, burada asıl önemli olanın, becerinin yapılış şeklini ve sırasını bilmek ve ustalık kazanmak olduğunu vurgulamaktadır. Bu noktada öğretmene önemli bir görev düşmektedir. Öğretmen, öğrenciyi öğrenme konusuna güdüledikten sonra, yapılacak işleri, öğrencinin gözü önünde ve sırasıyla yapmak, öğrenciye de bunları aynı şekilde yaptırmak durumundadır. Burada yapılan en büyük hata ise, bir beceri tam olarak kazandırılmadan, öğrenciye ödev verilmesidir. Binbaşıoğlu'na göre öğretmen, öğrenciye ödev verirken, sadece becerinin yapılış sırası ve basamaklarını değil, çocuğa görelilik, bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta ve ekonomiklik gibi öğrenme ilkelerini de dikkate almak zorundadır. Bunun yanında; deney, gezi, gözlem, inceleme, tartışma ve drama gibi etkinlikleri de kullanarak öğrenilenlerin kalıcılığını sağlamalıdır.

Öğrenme ve öğretim olgularının birer davranış haline dönüştürülmesinde öğrencilere değer ve takdir duygusu kazandırmanın da önemini vurgulayan Binbaşıoğlu, bunun bir bakıma, öğrencinin öğrendiği konuyu niye öğrendiğinin bilincine varması olduğunu düşünmektedir. Bu bilince sahip olarak yetişen bir öğrenci, yaşamda karşılaştığı

sorunların çözümünde öğrendiklerinden faydalanacak, öğrendiklerinin işe yaradığını gördükçe de kişisel güven duygusu ve öğrenme isteği artacaktır. İşte Binbaşıoğlu'na göre, bunu başardığımız zaman “öğretim” de amacına ulaşmış olacak, “eğitim” de gerçekleşmiş olacaktır.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 11- Sınıfta Düzen ve Disiplini Sağlamak

Cavit Binbaşıoğlu bu makalesinde sınıfta düzen ve disiplini sağlama sorununu öğretimde kullanılan yöntemle ilişkilendirmekte, sınıfın estetik, güvenilir ve sağlıklı bir biçimde düzenlenmiş, gerekli ve yeterli araç gereçlerle donatılmış olmasının önemine dikkat çekmektedir.

Öğretimde disiplini, “öğrencilerin kendi doğalarından gelen ilgi, istek ve içtepilerinin belli bir amaç doğrultusunda yönlendirilmesi ve denetim altına alınması süreci” olarak tanımlayan Binbaşıoğlu, öğretmen egemenliğine dayalı bir sınıf ortamında bunu sağlamanın mümkün olamayacağını düşünmektedir.

İşin içine öğrencinin de dahil edilmesiyle öğrenci, yapılan işin kendisinin iyiliği için olduğunu kavrayacak ve ilgisini işe yönlendirecektir. Bu, öğrencinin etkinlik içinde bulunması anlamına gelmektedir ve etkinlik içinde bulunan çocuk disiplin sorunu yaratmayacaktır. Bu noktada anlaşılması gereken disiplin, sınıfta derin bir sessizliğin hüküm sürdüğü ve sadece öğretmenin konuştuğu, öğrencilerin ise konuşmadan dinlediği bir “kuru disiplin” değildir. Modern eğitimde disiplin, konunun ve dersin gereğine uygun olarak düzenlenmektedir. Örneğin, görsel araçlarla ya da birtakım araç ve gereçlerle yapılan bir öğretim, yerine göre, sesli, tartışmalı, konuşmalı, açık ve gürültülü olabilir. Çünkü burada çocuğun bir işle meşgul olması ya da başkaları ile işbirliği içinde olması söz konusudur.

Sınıfta disiplinin sağlanmasında, kullanılan yöntemin yanında rol oynayan bir diğer faktör de öğretmen-öğrenci ilişkisidir. Bu ilişki ne kadar sağlıklı ise disiplinin de o kadar kolay sağlanacağını vurgulayan Binbaşıoğlu, öğretmenin öğrenciye göstereceği sevgi, saygı, hoşgörü ve hakseverlik gibi duygusal etkenlerin, ayrıca okulda uygulanacak demokratik eğitim ortamının disiplin sağlanmasında taşıdığı öneme dikkat çekmektedir.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 12- Öğretimde “Öğretmen Otoritesi”

Cavit Binbaşıoğlu bu makalesinde, öğretmenin, öğretim sırasında kendi otoritesini kaybetmemek için, kendisi ile öğrencileri arasındaki farklı düşüncelerde ödün verip vermemesi sorununa değinmektedir.

İyi bir öğretmenin nitelikleri arasında “otoriter” olmanın da söz konusu olduğunu düşünen Binbaşıoğlu, buradaki otoritenin geleneksel anlamda kullanılan baskıcı ve ürkütücü nitelikte bir otorite değil; eşit davranmaya ve sevgiye dayalı bir otorite olması gerektiğine inanmaktadır.

Binbaşıoğlu’na göre, eğitimde iki türlü otorite söz konusudur: Birinde kişi, gücünü ve işbirliğini, başkalarını kendi amaçlarına araç yapmakta kullanır. Bu, kişiyi köleleştirir nitelikte bir otoritedir. Diğerinde kişi, gücünü ve işbirliğini, kendisini ve kendi kaderini onların kaderine bağlayarak, onlarla birlikte ortak bir amaç peşinde gider. Bu ise, kurtarıcı nitelikte bir otoritedir. Yazara göre öğretmen otoritesinde bunlardan ikincisi geçerli olmalıdır. Ona göre öğretmenin otoritesi, bilgiden değil, çocuğa karşı sevgi ve saygı dolu davranışlarının içten, hoşgörülü ve etkili olmasından kaynaklanır. Dolayısıyla öğretmen, gerektiğinde öğrencilerle herhangi bir konuyu tartışabilmeli, kendisi ile öğrenciler arasındaki farklı düşüncelerin otoritesini sarsacağı korkusuna kapılmamalıdır. Aksine Binbaşıoğlu, demokratik bir ortam içinde yapılan bu tür davranışların öğretimde öğretmenin otoritesinin kuvvetlenmesine yardım edeceğini, kendisine olan saygı ve güvenin artacağını, ayrıca, eğitimin diğer yönlerini de olumlu yönde etkileyeceğini düşünmektedir.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 13- Öğretimde Dikkati Üzerine Çekmek İsteyen Öğrenciler

Öğretimde kimi öğrenciler dikkati kendi üzerlerine çekme çabası içinde bulunabilirler. Bunu, bazen başka arkadaşlarının verdiği yanıtlara gerekli gereksiz müdahale ederek ya da onların görüşlerinin yanlış olduğunu söyleyerek, bazen de öğretmenin konuşmalarına karşı çıkıcı söz ve davranışlarda bulunarak yaparlar.

Böyle bir durumda öğretmenler, öğrenci ne kadar müdahale edici davranışta bulunuyorsa, ona karşı o kadar az ilgi gösterme ya da susturucu davranışta bulunma eğilimi gösterebilmektedir. Ancak Cavit Binbaşıoğlu, bu tarz bir davranışın eğitimcinin “eğitici” kişiliği ile bağdaşmayacağını düşünmektedir. Bunun yerine, öğretmenin bilimsel bir yaklaşım sergileyerek, öğrencinin bu istenmeyen davranışının altında bir neden araması gerektiğini düşünmektedir. Bu noktada Adler Psikolojisine de değinen Binbaşıoğlu, öğrencinin sergileyebileceği böyle bir davranışın nedenini şu şekilde açıklamaktadır (Binbaşıoğlu, 2011, 35):

“Kendini herhangi bir alanda yetersiz veya başarısız gören kişilerde bir eksiklik duygusu oluşmaktadır. Bu durumda kişi, bu eksikliğini ya da güçsüzlüğünü gidermek için birtakım olumsuz davranışlara başvurabilir. Bunların hepsi, bir ‘kendini gösterme, varlığını hissettirme’ davranışıdır. Bu durumda, çocuğu bundan kurtarmak bir eğitim sorunudur. Aksi halde sorun, bir karmaşa haline gelebilir ve kişi, zamanla, çevreye zarar verecek davranışlar göstermeye başlayabilir. O zaman konu, bir eğitim sorunu olmaktan çıkıp, bir hastalık haline gelebilir.”

Böyle bir sorun karşısında öğretmenin, çocuğu, başarılı olabileceği bir alana ya da bir yöne yöneltmesi, çocuğun başarı gösterdiği ya da sorulara doğru yanıt verdiği zamanlarda övücü söz ve davranışlarda bulunması, hepsinden önemlisi, çocuğun kendine güven ve başarılı olma duygusunu artırması gerekmektedir. Ayrıca, bir konu üzerinde düşündürmek, sırasında aşırı olmamak koşuluyla bir esprî yapmak, bir latife yapmak, hatta bir kaş, göz ve baş işaretiyle eğitsel nitelikte bir etkide bulunmak da sorunun çözülmesinde oldukça etkili olacaktır.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 14- Öğretimde Öğretmenlerin Öğrencileri Ders Konularına ve Mesleğe Yönelmesi Sorunu

Öğretmenin, öğrencileri derslere ve mesleğe yönelmesi sorununu irdelediği bu makalesinde Cavit Binbaşıoğlu öncelikle ‘yönlendirme’ ve ‘yöneltme’ kavramlarına açıklık getirmektedir. Eğitimde kimi zaman bu iki kavram aynı anlamda kullanılmakla birlikte, Binbaşıoğlu, ‘yöneltme’ de bireyin belli bir işe ve mesleğe yönelmesine yardım etme söz konusuyken; ‘yönlendirme’ de öğretmenin verdiği kararların öğrenciler tarafından uygulandığı, yani öğretmen otoritesinin hakim olduğu bir ortamın bulunduğunu belirtmektedir.

Eğitim ve öğretimde istenen, öğrencinin etkin olması, kendi işini kendi kararları ile gerçekleştirmesidir. Bu durumda ğretmen bir ‘yönlendirici’ den çok, bir ‘yöneltici’ ya da ‘rehber’ olmalıdır. Ayrıca bu süreçte, öğretmenin öğrenciye güven duyması, onun onurunu kırmaması ve küçük başarıları bile dikkate alması oldukça önemlidir. Binbaşıoğlu’na göre öğretmenin sergileyeceği bu tarz olumlu davranışlar öğrencinin hayatında kalıcı izler bırakacaktır.

Binbaşıoğlu’nun bu makalede üzerinde durduğu bir diğer nokta, dersler ve meslekler arasındaki ilişkidir. Öğrencilerin başarılı olduğu ve ilgi duyduğu derslerle ilerde sahip olacakları mesleklerin ilişkilendirilebileceğini ifade eden Binbaşıoğlu, okullarda özellikle rehber öğretmenlerin öğrencilere bu anlamda bir yöneltme yapabileceklerini vurgulamaktadır. Bu sayede ğrenci kendi yeteneğinin farkına varacak, kendine olan güveni artacak ve beklide kendini içten içe o mesleğe hazırlayacaktır. Ancak burada unutulmaması gereken, son kararı yine öğrencinin kendisinin vereceğidir.

- Eğitim ve ğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 15- ğrencilerin Okul Yaşamında Kendi Kendilerine Karar Vermeyi öğrenmeleri

Öğrencilerin okul yaşamında kendi kendilerine karar vermeyi nasıl öğrenebilecekleri ve bu konuda öğretmenlere düşen görevler üzerine yazdığı bu makalede Binbaşıoğlu, öncelikle “karar” kavramını tanımlamaktadır (Binbaşıoğlu, 2012, 35);

“Karar, herhangi bir şey hakkında çeşitli seçenekler arasından, daha önce saptanan ölçütlere göre, düşünülerek verilen kesin bir yargıdır. Bir şeyi yapıp yapmamak, bir şeyden hoşlanıp hoşlanmamak, bir şeyi sevip sevmemek vb. hep birer karar sonucudur.”

Binbaşıoğlu’na göre karar verme yeteneği, okuldan önce ailede gelişmelidir. Bunun için, üç dört yaşlarından itibaren, çocuk için gerekli olan bir şeyin seçiminde onun da düşüncesini almak ya da karar vermesine yardımcı olmak gibi davranışlar aile tarafından bilinçli bir şekilde sergilenmelidir. Çünkü başarılı bir yaşam için bu ilk yaşantılar çok önemlidir.

Okul hayatına atılmadan önce gelişmeye başlayan karar verme yeteneği, okula başladıktan sonra, gerek derslerde gerekse ders dışı etkinliklerde, çocuğun kendi davranışlarını yine kendisinin denetlemesini gerektiren pek çok durumla karşılaşması

sonucunda daha da ilerleme kaydedecektir. Bu noktada, özellikle okul öncesinde ve okulun ilk yıllarında oyunun da rolü unutulmamalıdır. Çünkü oyun yoluyla çocuk, sınav ve denemelerle pek çok karar vermek durumunda kalır ve bu kararlar eğitsel açıdan önemlidir.

Ayrıca, özellikle ders konularının öğrencilerin kendi kendilerine veya grupça bir etkinlikte bulunacakları şekilde planlanıp yürütülmesine özen gösterilmelidir. Her yapılan işin karar vermeyi gerektirdiğini ifade eden Binbaşıoğlu, karar verme işinin de ancak karar vererek öğrenilebileceğini vurgulamaktadır. Çocuk, bir konuyla ilgili karar verirken, sorun çözme sürecini harekete geçirecek, böylece irade gücü gelişecektir. Öğretmenlerin ise burada yapmaları gereken, çocuğa yardımcı olmak ve çocuğun bilinçli karar vermesine katkıda bulunmaktır.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 16- Eğitim ve Öğretimde Öğrencilerin Cezalandırılmaları

Ceza ve cezanın eğitimdeki yeri üzerinde durduğu bu makalede Binbaşıoğlu, cezayı şu şekilde tanımlamıştır (Binbaşıoğlu, 2012, 35);

“Ceza, eğitimde işlenmiş olan bir suça ya da suç işlemeye karşı alınan bir önlemdir. Bu, istenilmeyen bir davranışın ortaya çıkmaması için olabileceği gibi, işlenmiş olan bir suç ya da kurala aykırılığın karşılığı olarak da söz konusu olabilir.”

Binbaşıoğlu'na göre, eğitimde kişinin, dış etkilere çok, kendi içine yönelik içten etkilere gereksinimi vardır. Bu anlayışı J. J. Rousseau, “doğal ceza” yani cezanın kötü davranışın doğal bir sonucu olarak ortaya çıkması şeklinde ifade ederken, İngiliz filozofu Herbert Spencer ise, disiplin sorununun öğretmen tarafından değil, öğrenci tarafından çözülmesi ve çocuğun disiplin ile ilgili iyi örnekler görmesi gerektiğini savunmuştur.

Ceza ile ilgili geçmişten günümüze yapılmış olan çeşitli saptamaları belirttikten sonra Binbaşıoğlu, cezanın eğitimde sorun çözücü bir nitelik taşımadığını ve asıl yapılması gerekenin sorunu ortaya çıkaran nedenleri tespit etmek olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenler, çocuğun kendi özellikleri ve gereksinimleri ile ilgili olabileceği gibi, içinde bulunduğu çevre ya da toplumun özellikleri ile de ilgili olabilir. Ancak, nedenlerin

ortaya çıkarılması ve buna uygun önlemlerin alınması sonucunda yine de suç işleme durumu ile karşılaşılırsa, çocuğa, suçuna göre bir ceza verilebilir. Bu noktada Binbaşıoğlu, ceza verme sürecinde eğitimcilerin mutlaka dikkate alması gereken bazı ilkeler üzerinde durmaktadır:

- Öncelikle, hangi suçlar karşısında hangi cezaların verileceği öğrencilerin bilgisine sunulmalıdır. Binbaşıoğlu'na göre bu, her okula giriş sırasında yapılacak oryantasyon (alıştırma) çalışmaları içinde yer almalıdır.
- Çocuğa ceza verilecekse, bunun hemen verilmemesi gerekir. Yani hem öğrenci, hem de ceza verecek kişiler için bir “düşünme zamanı” bırakılmalıdır.
- Uygulanamayacak ceza vermektan sakınılmalıdır.
- Çocuğa verilecek ceza onu azarlamak ya da dövmeş şeklinde değil, işlenen suçla ilgili nedenler ve sonuçları üzerinde düşündürmek şeklinde olmalıdır.
- Çocuğa hangi ceza verilirse verilsin, o ceza çocuğun kendine güven duygusunu zayıflatmamalı, onurunu zedelememeli ve yeteneklerinin gelişmesine engel olmamalıdır. Çünkü çocuğun, oyun oynamamasını, kitap okumamasını gerektiren ve onu geliştirici benzeri nitelikte etkinliklere engel olan cezaların eğitimsel bir değeri bulunmamaktadır.

Son olarak Binbaşıoğlu, çocuğun davranışlarının sadece ceza ile değiştirilmeyeceğini, öğretmenin çocuğa göstereceği sevgi ve anlayışın, sevecen tutum ve davranışların bu noktada çok daha değeri ve sorun çözücü olduğunu bir kez daha vurgulamaktadır.

- Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 17- Öğretimde Ders Konularının Sınıfta Sunulması

Öğretimde ders konularının sınıfta sunulmasında tarih içinde çeşitli yöntemler kullanılmıştır. Bu yöntemleri, “Tarihsel Yaklaşımlar” ve “Günümüzdeki Uygulamalar” olmak üzere iki başlıkta ele alan Binbaşıoğlu, bu makalede özellikle günümüzdeki uygulamalar üzerinde durmaktadır. Günümüzde en sık kullanılan iki yöntem “anlatma” ve “proje” yöntemidir.

Anlatma yönteminde, ders konusunun bir bütün olarak öğretmen tarafından öğrencilere sunulması söz konusudur. Bu yöntemin oldukça geleneksel bir yöntem olduğunu ve öğrenciyi genellikle pasif bir durumda bırakmasından dolayı eğitimciler tarafından

eleştirildiğini belirten Binbaşıoğlu, kolay ve ekonomik olan bu yöntemin, gözlem, deney, tartışma ve gösteri gibi çeşitli yöntemlerle zenginleştirilerek kullanıldığında etkili olabileceğini düşünmektedir.

Proje ya da küme yöntemi ise, öğrencilerin çeşitli kaynaklardan hazırlanarak, öğretmenin rehberliğinde konuyu kendilerinin işlemesine dayanmaktadır. Bu, öğrencilerin kendi kendilerine ve kümece etkinlikte bulunmalarına olanak sağlayan bir yöntemdir. Öğrenciler, çeşitli kaynaklara başvurarak, bir proje üzerinde, öğretmen rehberliğinde çalışıp, yazılı ya da araç-gereç niteliğinde bir eser ortaya koyarlar. Bu sırada; planlama, araştırma, çözümlenme, sentez yapma, sorun çözme, tartışma, hoşgörülü davranma ve yardımlaşma gibi pek çok eğitim değerinin oluşmasına katkıda bulunulur. Ayrıca, eğitim için çok önemli ve gerekli olan yaratıcılık yeteneği de bu sırada ortaya çıkar.

Öğretimde, duruma ve yerine göre her iki yöntemden de yararlanılabileceğini belirten Binbaşıoğlu, önemli olanın, konu ya da ünitelerin işlenmesinde öğrenci ilgi, gereksinim ve hazır bulunuşluklarının dikkate alınması, bu sırada öğrenci yaşantılarından da yararlanılması olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, öğretimin, öğrencilerin bireysel ayrılıklarını geliştirmelerine olanak sağlaması ve öğrencilerin konuyu öğrenmeye güdülenmesi ve cesaretlendirilmesi de dikkat edilmesi gereken noktalardır.

2.3. Cavit Binbaşıoğlu'nun Eserlerinin Genel Özellikleri

Cavit Binbaşıoğlu'nun yayınlarının başlıca ve genel özelliği, milli eğitimin amaçlarına yönelmiş olması ve öğretmen adayları ile ilkökul öğretmenlerinin mesleki kültürlerinin artmasına hizmet etmesidir. Ayrıca, bu yayınlar, eğitim konularıyla ilgili ders, seminer ve diğer çalışmalarda ders kitabı ya da kaynak kitap olarak kullanılabilir bir niteliğe sahiptir. Yazarın yayınlarının diğer bazı özellikleri şu şekildedir:

- Eserlerde, “eğitim” olgusuna ilişkin fikirlerin nedenlerine inilerek, bunların bilimsel dayanakları gösterilmeye çalışılmıştır,
- Kuramsal ve işe yaramayan bilgiler yerine, pratik veya hayata yönelik bilgilere daha çok yer ve önem verilmiştir.
- Sözü gereksiz yere uzatmak yerine, bir şeyi bilimin en son verilerine göre doğrudan doğruya söyleme yolu tercih edilmiş, kişisel kanılar en az seviyeye indirilmiştir.

- Öğretim programlarına uygun olan konuların işlenmesinde, çocuğu kendi kendine çalışmaya ve düşünmeye yönlendirecek “Çalışma ve Araştırma Soruları” ile “Tartışma Soruları ve Problemler”e önem verilmiştir.
- Hiçbir eğitim otoritesinin etkisi altında kalınmamış, her bir eğitim fikri, yeri ve zamanı geldikçe eleştiriye tabi tutulmuştur. Ayrıca, zaman zaman, değerli eğitimcilerin günümüzde bile geçerli olan özlü sözlerine de yer verilmiş, böylece bahsedilen konuları okuyucunun daha kolay anlaması sağlanmıştır.
- Metinlerin yazılmasında ve fikirlerin açıklanmasında, öğrenme ve öğretim ilke ve yöntemlerine titizlikle uyulmuştur.
- Her konunun anlatımında, o konuyla ilgili ulaşılabilen yerli ve yabancı kaynaklar taranmış ve bunların bir sentezi yapılmaya çalışılmıştır.
- Konuyu açıklayıcı nitelikte şematik bazı resimlere ve uygulama ile ilgili örneklere yeteri kadar yer verilmiştir.
- Her yeni baskıda uygulamadan çıkan sonuçlar dikkate alınmıştır.
- Metinlerde kullanılan kelimeler ve cümleler anlamaya uygun, kısa ve düz cümlelerdir. Ayrıca yazım ve noktalamada Türk Dil Kurumu’nun kabul ettiği esaslara titizlikle uyulmuştur.
- Kitapların sayfa düzeni ile punto çeşidi ve büyüklüğü öğrenme psikolojisi verilerine uygundur.

2.4. Cavit Binbaşıoğlu’nun Çeşitli Eğitim Konularıyla İlgili Görüşleri

2.4.1. Köy Enstitülerinin Kuruluşu, Gelişimi, Kapatılması Süreci ve Cavit Binbaşıoğlu’nun Köy Enstitüleri İle İlgili Değerlendirmeleri

2.4.1.1. Cumhuriyetin İlk Yıllarında Köyün Eğitim Durumu

Milli mücadelenin başarıyla tamamlanması ve Lozan barış antlaşmasının imzalanmasının ardından milletin ve devletin daha önce yaşanan felaketlerle bir daha karşılaşmaması amacıyla pek çok inkılâp yapılmıştır. Bunların başında eğitim inkılâpları gelmektedir. Türk milletini çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkarmayı hedefleyen bu inkılâpların olumlu etkileri bütün millet ve devlet hayatında görüldüğü gibi, eğitim hayatında da, dolayısıyla ilköğretim alanında da görülmüştür. Örneğin 1923 yılında 4894 olan ilkokul sayısı 1940 yılında 1259’u şehirde, 9203’ü köyde olmak üzere

10462'ye yükselmiştir. Yine 1927 yılında %23 olan ilköğretimde okullaşma oranı 1940'ta %35'e yükselmiştir. Ancak bütün bu olumlu gelişmeler, nüfusun hızla artması ve mali kaynakların da hızlı nüfus artışı karşısında yetersiz kalması karşısında daima sınırlı kalmıştır. Ülke nüfusunun %80'ini köylü nüfusu oluşturmaktadır ve köyler ülke coğrafyasına küçük ve dağınık biçimde yayılmış bulunmaktadır. Bu durum ilköğretim yatırımlarının pahalıya mal olmasına neden olmaktadır (Taşdemirci, 1998, 35-36).

Tonguç'a göre sorunun sayısal ve parasal boyutu ürkütücüdür. 1935 Türkiye'sinde yaklaşık 40 bin köy bulunmaktadır. Bunların 32 bininin (%80) nüfusu 400'den az, bunun da 16 bininin (%40) nüfusu 150'den azdır. Sadece 5400 köyde okul vardır. Bu durumda köyler için gerekli olan en az 40 bin ilkokul öğretmenin yarısı bile karşılanamamıştır. Ayrıca mevcut binaların büyük çoğunluğu harap durumdadır (Tonguç, 1946, 269-272).

Gedikoğlu, bu dönemde ilköğretimin mahalli idareye bağlı olması ve köylerdeki okulların tüm masrafları ile öğretmen maaşlarının köylü tarafından karşılanıyor olmasını da bir sorun olarak nitelendirmektedir. Bu durum, özellikle küçük köylerde vatandaşlara düşen maarif vergisi miktarının artmasına yol açmaktadır. Zaten uzun savaş yılları boyunca mahalli idareler zayıflamış ve vatandaş yoksullaşmıştır. Bu sebeplerden dolayı, mecburi ilköğretim yaygınlaştırılmamakta, ayrıca şehirde yer alan öğretmen okulları şehre uygun öğretmenler yetiştirmektedir. Köylere atananlar köy şartlarına uyum sağlayamamakta ve en kısa zamanda şehre dönme amacı gütmektedir (Gedikoğlu, 1971, 28-31).

Köy insanının eğitim gereksinmesi sadece okuryazarlıkla sınırlı değildir. Köyler yoksul, cansız ve bitkindir. Köy toplumlarının parası yoktur. Kendi kalkınmaları için verebilecekleri tek şey, et ve kemikleridir (Kirby, 2010, 157). Köylü, bulaşıcı hastalıklarla savaşmamakta, üretimini ilkel yöntemlerle yapmaktadır. Kuraklık, kıtlık, doğal afetler ve haşarat insan yaşamını ve tarım ürünlerini harap etmektedir (Altunya, 2009, 18). Ulusal Bağımsızlık Savaşı'nın ağır yükünü çeken köylü, henüz demokrasiyi yaşatacak cumhuriyet yurttaşı niteliğine kavuşamamıştır. Asıl önemlisi, 1930-1940 yılları arasında köye hizmet götürmek çok zordur. Cumhuriyetle birlikte girilen köye hizmet çabaları, ya köylünün beklentilerine uymadığı ya da becerilemediği için yarım kalmıştır. Başarı için köylünün dilinden anlayan yeni bir aydın tipine gereksinme vardır.

Bu da köylünün kendi içinden çıkabilecektir. İşin bu püf noktasını iyi yakalayan ve kendisi de bir köylü çocuğu olan büyük eğitimci İsmail Hakkı Tonguç Bey, Köy Enstitüsü sisteminin hem kuramcısı hem de kurucusu olacaktır. Onu Atatürk'ün eski kurmaylarından Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan göreve getirmiş, sonraki Bakan Hasan Ali Yücel de onun bu girişimlerine sahip çıkmıştır (Aysal 2005, 270).

Tonguç'a göre köy sorunu, ne tek başına bir eğitim sorunu, ne de tek başına bir kalkınma sorunudur. Sorun, anlamlı ve bilinçli bir şekilde köyün içten canlandırılmasıdır. Köylüyü anlayabilmek ve onu duyabilmek için köylüyle kucak kucağa ve nefes nefese gelmek mecburidir. Yine Tonguç'a göre iş, dünyayı yöneten genel yasadır. Bu nedenle de iş içinde, iş aracılığıyla ve iş için eğitim yapılması gerekmektedir (Altunya, 2009, 19). Artık her işte haktan ve köylüden kuvvet alınacaktır. Cumhuriyet bu demektir(Tonguç, 1939, 39).

Tonguç, köylerin adeta birer laboratuvar gibi ele alınıp sorunların bir bir teşhis edilmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu amaçla hemen hemen tüm ilçe merkezlerini ve yaklaşık 9150 köyü gezmiş ve köyde yapılacak işleri şu şekilde sıralamıştır:

- Köylüyü yiyecek, giyecek, konut ve iş araçları gibi ihtiyaçlarının normal biçimde karşılayacak duruma getirmek,
- Cumhuriyet'in ana ilke ve değerlerini köylüye benimsetmek,
- Hukuk, para ve ekonomi işlerini köylüye uygun duruma getirmek, verimli kılmak,
- Köylüleri iyi bir üretici ve ülke sanayisi için iyi birer tüketici durumuna getirmek, olumsuz hayat görüşlerinden ve ümmet döneminin göreneklerinden kurtarmak, yeni hayatın çalışma koşullarına uyum sağlayabilecek duruma getirmek.

Tonguç'a göre, bütün bunların gerçekleşmesi için yeni bir ruh ve bilinç yaratılmalıydı. Bunu başarmak için de ter dökecek kahraman teknisyenlere ihtiyaç vardı. Bunlar, bataklık kurutmayı, sıtmalığa kinin vermeyi, pulluğu kullanmayı bilen, uygulayan ve köylüye öğretecek uzman kişiler olmalı ve bu kişilerin yetiştirilmesi gerekmektedir (Geray 1969, 198). İşte bundan ötürüdür ki, Tonguç sürekli olarak “okul hocası”

anlamından başka bir “öğretmen” kavramı üzerinde durmaktaydı. Tarım üretimi alanında devrimsel bir değişimin yokluğu karşısında, köylüyü çağdaş, meslekleşmiş ve uzmanlaşmış çiftçi durumuna getirmenin biricik çözümü, eğitimde şimdiye kadar tutulmuş verimsiz yollardan başka bir yol tutmak olacaktır. Eğitim ancak bu anlamda ulusal kalkınmanın bir kaldıraç olabilir (Kirby, 2010, 161).

İsmail Hakkı Tonguç gibi Hasan Ali Yücel de köyün ve köylünün durumuna gerçekçi bir bakış açısı ile değinmiştir. Köyün kalkınması ve izlenecek siyaset için ipuçları olabilecek nitelikteki önemli noktaları dile getirmiştir. İmparatorluk döneminde yüzyıllar boyunca, devletin Türk köyüne yalnızca almak için gittiğini belirten Yücel, o dönemde devletin halktan çeşitli adlarla vergiler aldığını, vergi alamazsa asker aldığını, istediğini bulamazsa da köylünün malını aldığını söyler. Ancak Cumhuriyet dönemi “köylüden alma” dönemi değil, “köylüye verme” dönemi olacaktır. Türk köylüsüne istenilen ve gereksinimlerine uygun bir eğitim verilemediğini belirten Yücel, okuyamayan çocukların sayısının bir milyonu bulduğunu ve her yıl bu sayının arttığını belirtir. O halde, köye bir şeyler götürmeksizin köylünün kalkınma çabalarında kendi başına bırakılamayacağı noktasından hareket edilmelidir (Yücel 1998, 21-24).

2.4.1.2. Köy Enstitülerinin Kurulmasından Önceki Gelişmeler

Ülkemizde köy ve şehir için ayrı okul tipinin geliştirilmesi ve bu okullar için ayrı öğretmen yetiştirilmesi fikrinin başlangıcı II. Meşrutiyet dönemine kadar gitmektedir. İlk kez 1912 yılında Ahmet Tefik adlı bir öğretmen, daha sonra da II. Abdülhamit döneminde Selanik Darülmüallimin’i müdürlüğü ve İstanbul Darülmüallimin’i müdürlüğü yapan İsmail Mahir Efendi köy için ayrı öğretmen yetiştirilmesi fikrini ortaya atmışlardır. Yine Ethem Nejat, Mehmet Şemsettin Günaltay, Nafi Atuf Kansu ve Ali Fuat Gündüzalp gibi eğitimciler de köy okulları için ayrı tip öğretmen yetiştirilmesinin memleket için faydalı olacağı yönünde görüş belirtmişlerdir. Ancak bu konudaki düşünce ve öneriler zamanında ilgi uyandırmakla birlikte herhangi bir uygulamaya geçilememiştir. Tüm bu şartlar, Türkiye’de ilköğretim problemini daha cumhuriyetin başından itibaren bir köy eğitimi problemi haline getirmiş ve ilköğretimi, öğretmen yetiştirmeyle birlikte ele almak gerektiğini ortaya koymuştur (Taşdemirci, 1998, 41).

1924 de kısa bir süre için Ankara'ya gelen ünlü Amerikalı eğitimci J. Dewey, eğitim durumumuzla ilgili olarak hazırladığı raporda, sadece siyasal, ekonomik ve kültürel

gelişmede önderlik yapacakların değil, bütün vatandaşların yetiştirilmesinin gerektiğini belirtmiştir. Okulların toplumsal hayatın merkezi olması gerektiğini savunan Dewey, nüfusun %80'ini köylünün teşkil ettiği bir ülkede köylünün ihtiyacı düşünülmeden oluşturulan eğitim sisteminin kuramsal ve skolastik bir nitelik taşıyacağını ileri sürmüştür (Geray, 1969, 197).

Dewey'in bu tavsiyeleri dönemin Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati tarafından dikkate alınmış, köy okullarına öğretmen yetiştirmek üzere, 1927-1928 öğretim yılında Kayseri'nin Zincidere köyünde, 1928-1929 öğretim yılında da Denizli'de Köy Muallim Mektebi (Köy Öğretmen Okulu) açılmıştır (Kirby, 2010, 161-176).

Bu okullar, ilkokul üzerine üç yıllık bir program uygulamaktadır. Öğretim programına göre, bu okullarda öğleden önce ders gösterilmekte, öğleden sonra da pratik çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca, okul doktoru tarafından öğretmen adaylarına ilkel sağlık bilgileri, pansuman yapma yöntemleri, aşı yapma tekniği gösterilmesi ve başarılı olanlara belge verilmesi planlanmıştır (Tonguç, 1947, 375). Okulun programında, kısaltılmış olarak, beş yıllık öğretmen okullarının dersleri bulunmaktadır. Ancak bu okullar 1-2 yıl mezun verdikten sonra biri 1931, diğeri de 1932 yılında kapatılmıştır. Kapatılma nedeni olarak şunlar ileri sürülmüştür (Binbaşoğlu, 1993, 16):

- Özellikle harf devrimi gibi devrimlerin yapıldığı sırada bu konu ile fazla meşgul olunamaması,
- Bakan Mustafa Necati'nin beklenmedik ölümü, arkasından gelenlerin bu konu üzerinde durmamaları,
- Gerekli arazi, bina vb. gibi alt yapısının hazırlanamamış olması,
- Köy için ayrı öğretmen okulunun açılmayacağı.

1932'de Halkevleri kurulduktan ve köycülük hareketleri yeniden başladıktan sonra, 1933 yılının Haziran ayında, Bakan Dr. Reşit Galip başkanlığında bir "Köy İşleri Komisyonu" kurulmuş, bu komisyon köy eğitimi ve öğretimiyle ilgili olarak önemli bir rapor hazırlamıştır (Binbaşoğlu, 1998, 12). Komisyonunda; Talim ve Terbiye Kurulu üyesi Ahmet Tefik Göymen, CHP adına Denizli Milletvekili, eski İstiklal Mahkemesi başsavcısı Necip Ali Küçüka ile Balıkesir Milletvekili Hayrettin Bey, Ekonomist İsmail Hüsrev Tökin ve raportör olarak Şevket Süreyya Aydemir bulunmaktadır. Ayrıca,

tarihçi Afet İnan da zaman zaman kurul toplantılarına katılmıştır (Aydemir, 1967, 374-375).

Köy İşleri Komisyonu tarafından hazırlanan raporda belirlenen öğretmen tipine göre, öğretmen, köylünün yalnız inançlarını izlemek ve toplumsal ilişkilerinde etkili olmakla kalmamalı, köyün maddi yönünü ve yaşamını da değiştirmelidir. Türk toplumunun, gelişen, maddi yapısı yeniden kurulan bir toplum olması için bu gerekli görülmektedir.

Bunun için öğretilerde şu nitelikler aranmalıdır:

- Köyün inançlarında etkili olma özelliği: Devrimcilik, laiklik, cumhuriyetçilik,
- Köyün toplumsal yaşamında etkili olma özelliği: Medeni Kanun'un köyde uygulanması ve onun kurallarının ailede, köy görgü kurallarında, toplum ve uygarlık esaslarında yerleşmesi,
- Köyün ekonomik yaşamında etkili olma özelliği: Köye bilimsel tarım yöntemlerini, geniş mal alışverişini ve düzenli pazar ilişkilerini sokabilme yeteneği,
- Aydın olma özelliği: İyi ve yetişmiş okul öğretmeni olmak, öğretmenlik mesleğinin bütün yeteneklerini kazanmış olmak (Tonguç, 1947, 419).

Cavit Binbaşıoğlu'na göre bu rapor, John Dewey'in raporuna ve daha sonraki görüşlere uygundur ve ileride kurulacak Köy Enstitüleri için de bir temel oluşturmaktadır. Ayrıca, 20. yüzyılın başından itibaren çağdaş eğitime geçiş ve öğretmen yetiştirme ile ilgili olarak ileri sürülen görüşlerin ilk kez yerli bir rapora bağlanmış olması önemli bir gelişmedir (Binbaşıoğlu, 1993, 20). Burada, köyün canlandırılmasına ve kalkındırılmasına etkili olacak bir öğretmen tipi yetiştirmek amaçlanmıştır. Fakat bu konuda o yıllarda fazla bir şey yapılamamıştır (Binbaşıoğlu, 1998, 12).

Köy eğitiminin tekrar ele alınması, 1934 yılında Başbakan İsmet İnönü'nün bir Amerikan heyetinin hazırlamış olduğu rapordan da etkilenerek, Milli Eğitimde okur-yazar oranını yükseltmek ve ilköğretimi yurt geneline yaymak yönünde kesin direktif vermesiyle olmuştur. Bu alanda yapılan çalışmalar, Atatürk ve İnönü'nün yakın arkadaşlarından Saffet Arıkan'ın Milli Eğitim Bakanlığı döneminde (10.06.1935-28.12.1938) daha da hız kazanmıştır (Altunya, 2009, 24).

Atatürk, uzun bir süreç alan öğretmen yetiştirmek yerine, ilk aşamada kısa sürede yetiştirilecek eğitimcilerle işe başlanmasına karar vermiş, Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan'ın dikkatini Türk ordusuna çekmiştir. Türk ordu teşkilatı, 1928 Harf İnkılâbından 1936 yılına kadar geçen sürede okuma yazma problemini %90 oranında çözmüştür. Bu nedenle köyün ve köylünün kalkındırılmasında ordudan faydalanmak oldukça mantıklıdır. Atatürk'ün önerisine göre, orduda okuma yazma öğrenen başarılı onbaşı ve çavuşlardan seçilecek kişilere verilecek kurslarla, bu halk çocukları köylere gönderilecek, bu kursları bitirenlere “eğitmen” adı verilecekti. Eğitimciler devlet bütçesinden çok az bir ücret ödenecek; ancak onların modern birer çiftçi olmalarını sağlamak için kendilerine kursun bitiminde tarım araçları verilecekti (Coşkun, 2010, 60).

Eğitmen, yalnızca bambaşka bir kaynaktan devşirilmiş olduğu ve daha az bir meslek öğrenimi görmüş olduğu için değil, başlıca işlevinin çocuk okutmaktan çok “eğitim” oluşu nedeniyle “öğretmen”den değişti. Köyde ekonomi ve devletle olan ilişkiler bakımından da eğitmenin işlevi geleneksel öğretmenlerin, yani yalnızca “talim ve terbiye” işi yapanların tam tersi olacaktı (Kirby, 2010, 161).

Projenin uygulanması için bakan Saffet Arıkan, İsmail Hakkı Tonguç'u görevlendirmiştir. Tonguç, önce ciddi bir köy incelemesi yaparak 20 yıllık bir plan taslağı hazırlamıştır. Bu plana göre 1954 yılına kadar öğretmen, koruyucu, tarım teknisyeni ve sağlık hizmeti ulaşmamış köy kalmayacaktır. Tonguç, ilk olarak askerliğini yapmış okur-yazar gençlerden seçtiği bir grubu, “eğitmen” olarak köylerde “geçici öğretmen” olarak görevlendirmek için, 1936 yılında Eskişehir'in Çifteler Çiftliği'nde dört aylık bir kurs açmıştır. Bu kursları tamamlayarak Ankara köylerinde görevlendirilen ilk 84 eğitmen son derece başarılı olmuş ve eğitmen kursları kısa süre içinde ülkenin başka yerlerinde de açılmıştır (Aysal 2005, 271).

Eğitmen kurslarının işleyişi ile yetiştirilen eğitimcilerin çalışma esasları yönetmeliklerle düzenlenmiştir. Köy Eğitimcileri Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra çıkarılan yönetmeliğe göre, kendi köylerine giden eğitimciler, topladıkları çocukları üç yıl okutup mezun ederek yenilerini almak, köyde çıkan sağlık sorunlarını kaymakamlığa iletmek, köylüye modern tarım tekniklerini öğretmek, akşam okulları ile yetişkinlere okuma-yazma, hesap ve yurttaşlık öğretmekle yükümlü tutulmuşlardır. Ayrıca, eğitimcileri iş

başında yetiştirmek ve onların öğretemeyeceği zor konuları işlemek üzere, 8-10 eğitim çalışan köyden oluşturulan küçük eğitim bölgeleri için gezici başöğretmenler görevlendirilmiştir (Altunya, 2009, 25).

Yürütülen köy eğitmeni yetiştirme projesinin başarılı olması üzerine 1937 ve 1939 yıllarında çıkarılan yasalarla köy eğitmeni yetiştirme deneyimi yaygınlaştırılmıştır. Kırsal kesime yönelik bu eğitim uygulaması hiç şüphesiz daha sonra kurulan Köy Enstitüleri için uygun koşullar yaratmış ve Köy Enstitülerine geçişi kolaylaştırmıştır. 1930'lu yılların sonuna doğru köy eğitmeni yetiştirme kurslarında görülen başarı ve bu konudaki çevreden gelen olumlu görüşler üzerine dönemin Milli Eğitim Bakanı Saffet Arıkan'da bütün köy öğretmenlerini aynı ilkelerle bir çatı altında eğitime fikri oluşmuştur. Bu da Milli Eğitim Bakanlığı'nın Köy Enstitüleri çalışmalarını başlatmasına sebep olmuştur. 1937 yılında köy öğretmeni yetiştirmek için İzmir-Kızıllıçullu'da ve Eskişehir-Mahmudiye'de iki Köy Öğretmen Okulu açılmıştır (Taşkaya ve Akbaşlı 2008, 16). 1938-39 öğretim yılında Lüleburgaz-Kepirtepe'de, 1939-40 öğretim yılında ise Kastamonu-Gölköy'de benzer köy öğretmen okulları açılmıştır (Altunya, 2009, 26).

2.4.1.3. Köy Enstitülerinin Kuruluş ve Gelişimleri

Gerek Eğitim Kursları gerekse Köy Öğretmen Okulları teşebbüsleri 1938 yılında Milli Eğitim Bakanlığına getirilen Hasan Ali Yücel zamanında hem geliştirilmiş hem de yaygınlaştırılmıştır (Taşdemirci, 1998, 44).

Hasan Ali Yücel Milli Eğitim Bakanı olarak 8 yıl görevde kalmış ve bu özelliğiyle de en uzun süre görevde kalan Milli Eğitim Bakanı unvanıyla önemli yenilikleri yapma imkânı bulmuştur. İlk iki Milli Eğitim Şûrası onun döneminde yapılmış, II. Dünya Savaşı yıllarını da kapsayan bu dönemde CHP ve hükümetten her türlü desteği görmüştür (Dinç, 1999, 3). Yücel'in bakanlığı döneminde, toplumsal eğitim ve köye yönelik eğitim hareketi hızlandırılmış, ayrıca eğitim politikası, eğitim ve öğretimin salt okuma olarak değil, toplumun kalkındırılması, laikliğin yaygınlaştırılması ve kitleye mal edilmesine yönelmiştir (Binbaşlıoğlu, 1993, 19).

17 Temmuz 1939 tarihinde 1. Milli Eğitim Şurası'nı toplayan Yücel, Şura'yı açış konuşmasında öğretmen yetiştirilmesinin ve köye yönelik eğitim öğretim faaliyetlerinin hızlandırılacağına işaretlerini vermiş, gelecekte yürütülecek eğitim öğretim politikası ile siyasetçilerin iç politikadaki temel konularından biri olacak olan Köy Eğitimi ve Köy Enstitülerinin temel yapısı hakkındaki planlarını şu şekilde açıklamıştır (Dinç, 1999, 10-11):

“...bir iki noktayı başlıca mesele olarak Büyük Kurultayın huzuruna arz etmek isterim. Önümüzdeki senelerde nüfusumuzun çoğunu teşkil eden köylümüzün gerek tahsil, gerek geçim hususunda seviyesini yükseltmeği başlıca hedef tutacağız. Bu hususta elde edeceğimiz neticelere, çok ehemmiyet ve kıymet veriyoruz. İnaniyoruz ki köylümüzün tahsilini ve maişetini daha yüksek bir dereceye vardırıdığımız gün, milletimizin her sahada kudreti, bugün güç tasavvur olunacak kadar yüksek ve heybetli olacaktır. Arkadaşlar, İlköğretimin köylere girmesi yolunda yapılacak ilk iş, realiteyi olduğu gibi görmek, onun apaçık gösterdiği vaziyetten ümitsizliğe düşmeksizin icap eden tedbirleri almak ve tatbik etmektir. Köy Hayatının kendine mahsus şartlarını göz önünde bulundurmadan köyde eğitim işini şehir hayatına kıyas ederek tanzim etmenin sakathığını, tecrübe bize fili surette göstermiştir. Köy öğretmenini; köyde doğmuş, büyümüş, köy hayat şartlarını yakından duymuş gençler arasından seçip köy hayat şartlarının canlı olarak yaşadığı öğretmen okullarında yetiştirmeyi prensip olarak ele almış bulunuyoruz. Bu prensibe göre iki seneden beri muhterem selefim Saffet Arkan'ın himmetiyle kurmuş olduğumuz köy öğretmen okulları, köy öğretmenliği davasını en iyi surette epeyce mesafe kat etmiş bulunmaktadır. Bu öğretmen okullarından yetişecek öğretmenleriz, köy bünyesinde asırlardan beri ibram ettiği halde ancak Cumhuriyet devrinde zarureti duyurduğu kalkınma hareketinin yorulmaz ve idealist yapıcıları olacaktır.”

Bu amaç ve planlamalara bağlı olarak Şura'da şu kararlar alınmıştır:

- Nüfusu 400'den çok yerlerde 5 yıllık ilköğretim öğretmenler tarafından,
- Nüfusu 400'den aşağı yerlerde en az 3 yıllık öğretim eğitimci tarafından yapılacak,
- Halen 3 yıl öğretim gören okulların süresi 5 yıla çıkartılacaktır.

Ancak bu kararların hayata geçirilmesinde bazı güçlükler bulunmaktadır:

- Şehir öğretmen okullarından az mezun verilmektedir ve bunların çok azı köyde kalmak istemektedir.

- Şehir öğretmen okulları köy çevresinde, köy hayatında rehber olacak elemanları yetiştirmek üzere kurulmamıştır.
- Köyden bile gelse şehir yaşayışına alıştıktan sonra, öğretmen adayları köy hayatına rahatça uyum sağlayamamaktadır.
- Devletin bu işe verebileceği yüz milyonlarca liralık parası yoktur.

Bakan Hasan Ali Yücel ve Genel Müdür İsmail Hakkı Tonguç, var olan uygulamaları da geliştirerek kapsamlı bir proje hazırlamışlar ve Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'ye sunmuşlardır. Köy kalkınmasını sağlamayı hedefleyen bu projeye göre yapılması gereken işler şunlardır:

- Köye öğretmen yetiştirecek okullar (Köy Enstitüleri) köy hayatını –uygar şartlar içinde, fakat en basit vasıtalarla- devam ettirmeli,
- Bu kurumları köyde ilköğrenimini tamamlamış olan çocukları alıp yine köye- mümkünse kendi köyüne- öğretmen olarak vermeli,
- Köye gidecek öğretmen yalnız okuma yazma öğreten bir insan olmakla kalmamalı, köy hayatının gerektirdiği işlerde rehber olacak bilgi ve beceriyle donatılmalı,
- Öğretmenin köy hayatı içinde yaşamasına yarayacak araçlar sağlanmalı ve bu en az masraflı şekilde yapılmalıdır (Akbaş, 2008, 215).

Başbakanlığı döneminde, Atatürk'ün önderliğinde başlatılan tüm Aydınlanma Devrimleri'nin uygulamalarını duraksamadan yürüten İnönü, Cumhurbaşkanlığı konumuyla tasarımı beğenmiş ve gereken desteği vereceğini Bakan Yücel ve Genel Müdür Tonguç'a söylemiştir.

İlköğretim konusunu “ümmetten ulus” ve “kulluktan vatandaş” yaratma sorunu olarak gören İnönü yeni uygulamaya verdiği desteği şu sözlerle dile getirmiştir:

“İlköğretimi olmayan memlekette Ortaçağ yönetimi bütün şekilleriyle devam eder. Resmi kanunlar ne derse desinler, vatandaşlara ne haklar tanınırsa tanınsın, hiç olmazsa ilköğretim derecesinde bilgi olmazsa, haklar ve vazifeler canlanmaz... Hür vatandaşlardan birleşik bir ulus olmanın çarelerinin başında ilköğretim çaresi gelir” (Turan, 2000, 196).

Yine Cumhurbaşkanı, TBMM'nin yeni çalışma yılını açarken 1 Kasım 1939'da yaptığı konuşmada, milli eğitimin önemini açık bir biçimde vurgulamış ve bu konuda Meclis'in desteğini istemiştir;

“Eğitim işlerimizi, yeni Meclis'in tarihinde seçkin bir simgesi olarak, yardım edici ellerinize almanızı beklerim. Mali ve umumi şartlarımız sıkıntı içinde olsa bile, eğitim işlerimizin genel yörüngesinde ilerlemekte geç kalınmayacağını ve her halde esaslı önlemlerin zamanında alınacağını ümit ederim” (Coşkun, 2010, 63).

1940'ta dünyanın büyük bir bölümü savaşa tutuşmuşken, Türkiye'de eğitim yoluyla geriliğe karşı açılacak bir savaş için “ilköğretim seferberliğinin hazırlıkları” yapılmaktadır. Türkiye'nin liderleri barış içinde yürütülecek böyle bir “Otuz Yıl Savaşı”nın çağdaş Türkiye'yi uygarlık amaçlarına ulaştırmasını istemektedirler. Köy Enstitüsü hareketi, işte bu barışçı savaşın ağırlık merkezi olacaktır (Kirby, 2010, 279).

Bu gelişmeler sonunda, 17 Nisan 1940 tarihinde 3803 sayılı Köy Enstitüleri Yasası çıkarılmış ve ülkede yeni bir dönem başlamıştır. Hasan Ali Yücel yasayı mecliste savunurken, yüreğindeki kurtuluş ve yüceliş imanını gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşamaktadır:

“Şimdi biz rönesans devrindeyiz. Asırlardan sonra bir otorite tanımıyoruz. Filan böyle dedi, falan şöyle dedi diye düşünmüyoruz. Kendi kafamızla, kendi ihtiyaçlarımızı dikkate alarak yeni ve kendimizin bir hayat kurmak istiyoruz.” (Başaran 1997, 46).

Yasanın gerekçesi çok önemlidir; eğitimin içinde bulunduğu durum saptaması yapılmış ve aşağıdaki bulgulara yer verilmiştir;

1935 yılı nüfus sayımına göre, ülkedeki okur-yazar oranı erkeklerde %23,3, kadınlarda %8,2; okula giden çocuk sayısı kentlerde %80, köylerde %26 idi. Yaklaşık 40.000 yerleşim yerinden 35.000'inde okul yoktu. Köylerdeki ilkokul sayısı 5.080, öğretmen sayısı 370.370 idi. Gerekçede bu açığı kapatabilmek için “15” yılda “20.000” köy öğretmeni yetiştirilmesinin öngörüldüğü belirtilmişti. Bu amaçla var olan 4 köy öğretmen okulu Enstitü'ye dönüştürülecek ve 16 Enstitü daha açılarak sayıları 20'ye çıkarılacaktı (Coşkun 2010, 63).

Köye öğretmen yetiştiren bu okullara neden köy öğretmen okulu denmeyip de Köy Enstitüsü dendiğini Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel şöyle açıklamaktadır (Coşkun 2010, 64):

“Biz bu kurumlara köy öğretmen okulu demedik. Çünkü evvelce bu isimde kurumlar vardı. Bunları ona bağlamak istemedik. Bunlar yepyeni fikirlerdir. Biz köy Enstitüsünü sadece içerisinde kurumsal eğitim yapılan bir eğitim kurumu olarak almadık. İçerisinde tarım sanatları, demircilik, basit marangozluk gibi uygulamalı faaliyetlerin de bulunduğu için okul adıyla anmadık, enstitü diye isimlendirmeyi uygun gördük.”

“Enstitü” adı, genellikle yüksek öğretim alanında araştırma yapan kurumlara verilmektedir. Ancak Fransa ve İtalya gibi bazı ülkelerde, orta dereceli, meslek okullarına da bu ad verilmiştir. Bizde de ilk önce sanat okullarına, “Sanat Enstitüsü” adı verilmiştir. Mustafa Necati Bey’in Maarif Vekilliği zamanında kurulan Orta Öğretmen Okuluna da “Terbiye Enstitüsü” adı verilmiştir. Köy Öğretmen Okullarına “Enstitü” adı verilmesinin nedeni, içinde öğrenciyi fiili çalışmalara yöneltici, uygulama yaptırma ve beceri kazandırmaya yönelik atölyelerin bulunmasıdır. Köy Enstitüsü yalnızca içinde kuramsal öğretim yapılan bir kuruluş değildir. İçinde zirai sanatlar, marangozluk, demircilik, dülgerlik gibi birtakım pratik çalışmalar bulunmaktadır. Bu nedenle de okul adıyla anılmak yerine Enstitü adı verilmiştir. (Taşdemirci 1998, 49-50).

Enstitüler, genellikle şehir ve kasabaların dışında demiryoluna veya karayoluna yakın köy ve köylerin bitişiğinde veya ortasında kurulmuşlardır. Kuruluşlarında genellikle şu ilkeler göz önünde tutulmuştur (Gedikoğlu, 1971, 56):

- Tarım işlerine elverişli arazinin olması ve bu arazinin devlete ait olması,
- Arazinin çok verimli, işlenmesi kolay ve işlenmiş bağ ve bahçelerle zenginleştirilmiş olması,
- Seçilen yerin 2-3 il için bölge merkezi olmasına elverişli, hava ve su bakımlarından sağlık koşullarına uygun yerler olması.

Enstitülerin kuruluşunda dikkate alınan bu ilkeler, üretici nitelikte bir eğitimin amaçlandığını göstermektedir; ancak bu koşulların her enstitünün kuruluşunda geçerli olmadığı, sayılan ilkelere uymayan bazı yerlerde de bazı enstitülerin faaliyete geçtiği görülmektedir. Ayrıca, ilk açılan enstitülerin hazır binaların olduğu yerlerde açıldığı da

bir gerçektir. Buna örnek olarak Kızılçullu Köy Enstitüsü verilebilir. Ama şurası bir gerçektir ki, Köy Enstitüleri tarıma elverişli o bölgenin ortak özelliklerini yansıtan araziler üzerinde kurulmuşlardır. Enstitülerin nerelerde kurulacağı sorunu üzerinde uzun uzadıya düşünülmüştür. İlk kurulan enstitülerin aşağı yukarı aynı ziraat özellikleri olan bir bölgenin az çok merkezi bir yerde bulunması, her birinin bu özelliklere göre ziraat faaliyetlerini merkezleştirilmesi istenecek bir şeydir (Kirby, 2010, 281).

Köy Enstitüleri Yasası'nın onaylanması ile var olan dört köy öğretmen okulu enstitü statüsüne geçirilmiştir.

1940-41 öğretim yılında; Malatya-Akçadağ, Samsun-Akpınar, Antalya-Aksu, Kocaeli-Arifiye, Trabzon-Beşikdüzü, Kars-Cılavuz, Adana-Düziçi, Isparta-Gönen, Kayseri-Pazarören, Balıkesir-Savaştepe'de olmak üzere 10 yeni köy enstitüsü daha açılmış, böylece birinci yılın sonunda 14 Köy Enstitüsü'nde öğretim yapılı hale gelmiştir.

1941-42 öğretim yılında; Ankara-Hasanoğlan, Konya-İvriz, Sivas-Pamukpınar (Yıldızeli),

1942-43 öğretim yılında; Erzurum-Pulur,

1944-45 öğretim yılında; Diyarbakır-Dicle ve Aydın-Ortaklar Köy Enstitülerinin açılmasıyla enstitü sayısı 20'ye çıkmıştır. Bunlara 1948'de Van-Erciş Köy Enstitüsü de eklenmiş, enstitü sayısı 21 olmuştur (Altunya, 2009, 126).

Yücel, tutarlı bir eğitim uygulamasıyla 15 yıl gibi kısa bir sürede öğretmen açığının kapatılabileceğini savunmaktadır. Bu amaçla yoğun çabalar gösterilmiş ve enstitüler hızla gelişmeye başlamıştır. Devletin az bir yardımıyla köy öğretmen adayları, iş içinde doğrudan yer alarak, hem kendi dersliklerini, barınaklarını yapmışlar, hem de her türlü sosyal gereksinimlerini karşılamışlardır. Derslikler, yatakhaneler, kültür salonları ve sahneleri inşa edilmiştir. 1944 yılında mevcut 20 Köy Enstitüsündeki öğrenci sayısı 16.400'ü bulmuştur. Enstitüler çevresinde 15.000 dönüm arazi öğrencilerce işlenip ekilmiş, 1200 dönüm bağ, 41.500 dönüm orman yetiştirilmiştir. Köy okullarının sayısı da 5080'den 12.207'ye çıkmıştır. Kısacası Köy Enstitüleri ile Türk köyünün çehresi ve köylülerin kaderi değişmeye başlamıştır (Coşkun, 2010, 69-73).

Köy Enstitülerinde öğretim süresi beş yıldır. Köylerden seçilerek alınan, köy ilkokullarını tamamlamış kız ve erkek öğrenciler, yeteneklerine göre köye öğretmen, sağlıkçı, köye gerekli olan zanaat erbabı olarak yetiştirilmektedir. Enstitülerden mezun olanlar özlük hakları bakımından şehir öğretmen okulu mezunlarından farklıdır. Bunlara, aldıkları ücretin dışında köylerde mesken ve tarla ile bu tarlayı işleyecek mal ve malzeme de verilmektedir. Ancak enstitülerden mezun olanların kendi bölgelerinde çalışma zorunluluğu vardır ve bunların şehir okullarına geçmeleri 20 yıl için yasaklanmıştır. Çünkü köylüyü köyüne bağlama ve toplum kalkınmasını köylerden başlatma arzusu ancak bu şekilde gerçekleşecektir. Ayrıca, her enstitü ürettikleriyle kendine yetebilecek bir işletme olarak tasarlanmıştır (Taşdemirci, 1998, 54-55).

Enstitüler yılda ortalama 3000 mezun verecek şekilde planlanmış, programları da çevre şartlarına göre hazırlanmıştır. Öğretim programlarının yüzde 50'si kültür derslerine, yüzde 25'i tarıma ve yüzde 25'i teknik derslere ayrılmıştır. Kültür dersleri içinde; Türkçe, Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık Bilgisi, Fizik ve Kimya gibi dersler yer alırken, ziraat dersleri; Tarla ve Bahçe Ziraatı, Zooteknik, Kümes Hayvancılığı, Arıcılıktan, teknik dersler ise Demircilik, Nalbantlık, Dülgerlik, Marangozluk ve Yapıcılıktan oluşmaktadır (Taşdemirci, 1998, 52).

Kültür dersleri ile tarım ve teknik dersler arasında mümkün olduğunca ilişki kurularak uygulamalı bir öğretim yapılmaktadır. Ayrıca ders dışı çalışmalar ile öğrencilerin kendi kendilerini yönetimlerine, okuma alışkanlığı kazanmalarına, kültür değerleri yaratmalarına ve zorluklar karşısında yılmadan çalışmalarına önem verilmiş ve bunu sağlayacak ortamlar hazırlanmıştır. Bu niteliği ile köy enstitüleri, 20. yüzyılın başından beri J. Dewey, G. Kerschensteiner gibi belli başlı dünya eğitimcilerinin önerdikleri “yeni okul” anlayışının, öğretmen ve diğer meslek erbabı yetiştirmekle ilgili olarak, üretici eğitim ilkelerinin uygulandığı bir eğitim deneyi olmuştur (Binbaşıoğlu, 1999, 107).

Köy Enstitülerinin en önemli özelliklerinden biri de, ‘sanat yoluyla eğitim’ ilkesine verilen önemdir. Enstitülerde, sanatın her dalında - müzik, tiyatro, halk oyunları, resim-iş, şiir, yazma ve okuma, yazın kitaplarını okuyup özetleme, güzel ve etkili konuşma, el işleri, yontuculuk, çeşitli spor etkinliklerinin- daha ilk yıllardan başlayarak özenle ve ısrarla teşvik edildiği görülmektedir. Sanat eğitimi enstitülerde yaşayan bir olgu haline

getirilmiş ve bir yaşam biçimi olmuştur. Buradaki eğitimin amacı sanatçı yetiştirmek değil, duyu organlarını iyi kullanabilen, izlenimler yapabilen, olay ve olgular arasında bağlantılar kuran ve bunları yaşamından, doğadan ve sanattan aldığı zevklere göre değerlendirebilen ve en önemlisi bunları yetiştireceği kuşaklara aşılabilen öğretmenler yetiştirmektir (Ülkü, 2008, 43).

2.4.1.4. Köy Enstitülerine Karşı Görüşler ve Enstitülerin Kapatılması

Köy Enstitülerini açmama, açılırsa da kapatma düşüncesi kuruluşları sırasında bile vardı (Aydoğan, 2011, 31). Nitekim Köy Enstitüleri Yasası Meclis'te görüşülürken ve daha sonraları bu konuda pek çok tartışmalar yapılmıştır. Karşıt görüşte olanlar enstitülerle ilgili şunları söylemektedir (Coşkun 2010, 66):

- Köy Enstitüleri hareketi ile kentten uzakta yeni bir sınıf yaratılacaktır.
- Köy Enstitülerinin kuruluş ve eğitim yöntemleri yanlıştır.
- Köylüler parasız çalıştırılarak acımasızca sömürüleceklerdir.
- Kızlar ile erkeklerin bir arada eğitim görmeleri ahlak anlayışına aykırıdır.
- Bu sistem keyfi olarak geliştirilmiş bir modeldir ve sonuç olarak “yarı aydın” yetiştirecektir.

İlk başlarda ileri sürülen bu fikirler, enstitüler mezun vermeye ve enstitü mezunları görevlerine başlayınca giderek şiddetlenmiş ve su yüzüne çıkmaya başlamıştır: (Aydoğan, 2011, 31)

- Enstitü mezunları köylerde başarılı olamamaktadır.
- Bunlar kültür bakımından zayıf yetişmişlerdir.
- Öğretmenlere verilen okul dışı görevler eğitimi aksatmaktadır.

Bakan Hasan Ali Yücel, TBMM'de bu fikirlere karşı yığılca savaşımiş, enstitüleri eleştirenlere şu yanıtı vermiştir (Coşkun, 2010, 66):

“Şehirde ve köyde oturanlar, ulusal vicdan ve ulusal bilinç bakımından ayrı bir özellik gösterir görüşü yanlıştır. Kentte otursun, köyde otursun, ülkemiz birdir. Enstitüleri köy çevresinde kuruyoruz. Onlara kenti hiç göstermeyeceğimiz kanısını nereden çıkardılar: 5 yıl

okutacağımız bu kişilere “yarı aydın” dediler; 5 yıl okulda, 5 yıl enstitüde okumuş kişi, yarı aydın değildir, aydındır”

İstanbul Milletvekili İbrahim A. Gövsa da Bakan Yücel’i desteklemektedir. Gövsa’ya göre bu uygulamada kentli-köylü ayrımı söz konusu değildir. Enstitülerle köylere yalnız ilköğretimin gereklerini değil, aynı zamanda meydana gelmiş büyük devrimlerin toplumsal, siyasal değişikliklerin esasını verme öngörülmüştür (Coşkun, 2010, 66).

Yine Genel Müdür Tonguç, enstitülerle ilgili yapılan bu suçlamaların ülke gerçeklerine uymaz ve tehlikeli olduğu düşünmekte ve suçlamaları şöyle yanıtlamaktadır (Aydoğan, 2011, 34):

“Köylüye iyilik yapmak, onu cahil bırakmakla sağlanmaz. Köyde eğitimi sağlamak ana davamız olmalıdır. Halka hizmet edip etmeyen insanlar olduğumuzu, bu gibi işlerde tutacağımız fikrin mahiyetiyle gösterebiliriz. Bilgisiz insan, gerilikten ve uyuşukluktan ayrılmak istemiyor diye onun dünya anlayışına mı katılacağız? Aydınlardan kendi çocuğunun cahil kalmasına dayanabilen olur mu? Millettin çocuklarını okutmaya gelince niçin aynı heyecan ve titizliği göstermiyoruz? İlköğretim meselesinde sıra, yoksul ve toplumun en ağır yükünü taşıyan halkın çocuklarını okula kavuşturmaya gelmiştir. Yaşamın amacı ileri millet olmaktır. Ortaçağ hayatından farksız geri bir hayata razı olan insan kalabalığıyla çağımız uygarlığına katılamayız, diri millet haline gelemeyiz.”

Enstitülerin kapatılması ile ilgili yasal değişiklikler 1946 milletvekili seçimlerinden sonra başlamıştır. Yeni kurulan hükümette Hasan Ali Yücel’e yer verilmemiş, Yücel Milli Eğitim Bakanlığı’ndan 5 Ağustos 1946’da ayrılmıştır. Yeni bakan Reşat Şemsettin Sirer olmuştur (Aydoğan, 2011, 34).

Reşat Şemsettin Sirer’in Milli Eğitim Bakanlığı döneminde (5.8.1946-9.6.1948), 10 Ekim 1947 tarihinde, Talim ve Terbiye Kurulu’nun 405 sayılı kararı ile Köy Enstitüsü sistemini özgün yapısından uzaklaştıran yeni Köy Enstitüleri Öğretim Programı kabul edilerek enstitülerin öğretim programında değişikliğe gidilmiştir. Bu değişiklik, enstitülerden hem öğretmen, hem de demirci, dülger, marangoz çıkacağı düşüncesinin bir hayal olduğu gerekçesine dayandırılmıştır. Bu program değişikliği yanında birçok önemli değişiklik yapılmıştır. Bunların belli başlıları şunlardır:

- 25.03.1947 tarihinde, Talim ve Terbiye Kurulu'nun 63 sayılı kararı ile Köy Enstitüsü sisteminin özgün yapısından dönüşü simgeleyen yeni Köy Enstitüleri Yönetmeliği kabul edilmiştir.
- 1942 yılında açılan Yüksek Köy Enstitüleri, 1948 yılında kapatılmıştır.
- 1947 yılında Köy Enstitüsünden mezun olan öğretmenlerin maaşları, 5117 sayılı kanunla 20 liradan 100 liraya çıkarılmış ve bu öğretmenler 26.12.1949 tarih ve 5479 sayılı yasa ile asli maaşa geçirilmişlerdir.
- 5129 sayılı yasa ile 1948 yılından itibaren Köy Enstitüsü çıkışlı öğretmenlere geçim toprağı ve üretim araçları verilmesi uygulamasından vazgeçilmiştir.
- 1947 yılında Eğitim Kurşları kapatılmıştır. Bu kurşlar kapatılıncaya kadar 8675 eğitimci, köy eğitime hizmet vermiştir.
- 1947 tarihli genelge ile köy okullarının inşaatı için köylülerden para alınmaması valiliklere bildirilmiştir.
- 1950'de Köy Enstitülerinde karma eğitime son verilmiştir. Kız öğrenciler önce İzmir-Kızılçullu, sonra Bolu ve Trabzon Beşikdüzü'nde toplanmış ve sayıları hızla azalmaya başlamıştır.
- 1951'de Köy Enstitüleri Sağlık Kolları kapatılmıştır.
- 1952-1953 ders yılından itibaren Köy Enstitüleri büyük ölçüde kültür derslerine yöneltilmiştir (Taşdemirci, 1998, 69).

Tüm bu değişikliklerin yanı sıra, Köy Enstitülerinin işleyişini etkileyen pek çok olumsuz faktör bulunmaktadır: Savaş yılları olması nedeni ile eğitime devlet bütçesinden gerekli ödenek ayrılamamaktadır. Fiziksel koşullar yetersizdir. Köylerde okulların ve Köy Enstitüleri'nin kurulması için uygun bina yoktur. Köylüyü alışkanlıklarının dışına çıkarmak onların yararına da olsa zordur. Bağımsız, uygar bir ulus olmanın ilkeleri köylülere kazandırılmaya çalışılırken, kök salmış tutuculuk köylünün değişmesini engellemektedir (Aydoğan ve Başaran 1997, 36).

Köy okulu toprağının kamulaştırılması ve köy okulu binaları ile köy öğretmen evlerinin ve sağlık memuru evlerinin köylüler tarafından yapımı, buna karşın, kentlerdeki

okulların devlet eliyle yapımı, devlet ile köylüler arasında sürtüşmeye yol açmış ve bunlar parti kongrelerinde dile getirilmeye başlanmıştır. Ayrıca yeni yetişen köy okulu öğretmeninin, okul işleri yanında halkı yetiştirmesi ve aydınlatması ödevi de halkın alışık olduğu öğretmen tipi beklentisine pek uygun düşmemektedir. 1950 yılında iktidar partisinin değişmesiyle, bu sorun da gündemdeki yerini almıştır. 1952-53 öğretim yılını açış konuşmasında Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri, halkın beklentisine uygun olarak, yalnız sınıf içinde görev yapan “essah öğretmen” yetiştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Kısacası, başlanan ve başarılan işler eğitim çevrelerinde genellikle takdir edilmelerine karşın, yukarıda belirtilen sorunların ortaya çıkardığı sıkıntı ve olumsuzluklar, yönetim ve siyasal çevrelerce hoş karşılanmamıştır (Binbaşıoğlu, 1999, 110).

Sonuçta, Şubat 1954’te yayımlanan 6234 sayılı yasa ile köy enstitüleri tümüyle öğretmen okulları ile birleştirilmiştir. Böylece önce 1937’de “Köy Öğretmen Okulu” ve daha sonra da 1940’ta “Köy Enstitüleri” adıyla devam eden bir eğitim hareketi, 15-16 yıllık bir uygulamadan sonra sona ermiştir (Binbaşıoğlu, 1993, 118).

Köy Enstitüleri, 1940’tan itibaren daha 1936’da açılan Eğitim Kurslarıyla birlikte, öğretmen okuluna dönüştürüldükleri 1954 yılına kadar 8675 eğitimci ve 17341 öğretmen yetiştirmiştir. 1941-1942 öğretim yılında ülkemizdeki toplam ilköğretim öğretmeni sayısının, vekil öğretmenler dahil, 14789 olduğu göz önüne alınırsa, Köy Enstitülerinin eğitimimize olan katkısı daha iyi anlaşılabilir (Binbaşıoğlu, 1999, 110).

2.4.1.5. Köy Enstitülerinin Değerlendirilmesi ve Cavit Binbaşıoğlu’nun Köy Enstitüleriyle İlgili Görüşleri

1923-1946 yılları arasındaki dönemde birbirini tamamlayan 5 eğitim seferberliği gerçekleştirilmiştir. Bunlar;

1. Okuma-Yazma Seferberliği,
2. Halk Eğitimi Seferberliği,
3. Köy Eğitimi Seferberliği,
4. Mesleki ve Teknik Eğitim Seferberliği
5. Çeviri ve Yayın Seferberliğidir.

İşte Köy Enstitüleri bu seferberliğin bir parçasıdır. Köy Enstitülerinde; eğitimi yoktan var eden, kurumları kendi olanaklarıyla ayakta tutan, verimli bir çağdaş eğitim anlayışı vardır. Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde genç Türkiye Cumhuriyeti'ni kuranlar, ülkenin aydınlanma devrimini sürekli kılmak ve aydınlanmanın kırsal alana ulaşmasını sağlamak için Köy Enstitüleriyle büyük bir atılım sağlamışlardır (Gökçora, 2007, 1).

Türk eğitim tarihine bakıldığında Cumhuriyetin eğitim projesinin bu dönemde şahlandığı görülmektedir. Köy Enstitüleri'nde yaşam, dönemin öğretmen ve öğrencilerinin anlatımı ile “birliktelik, katılım, yetki” ve “sorumluluk” eksenlerine oturtulmuştur. Eğitim anlayışı açısından Köy Enstitüleriyle diğer okullar arasında çok önemli nitelik farkı bulunmaktadır. Köy Enstitülerine eğitim anlamında yüklenen sorumluluk ağır ve anlamlıdır. Enstitülerdeki anlayış o dönemde “eğitim, üretim içindedir” anlayışıdır ve amaç; anlayan, düşünen, sorgulayan ve üreten bireyler yetiştirmektir (Ortaş, 2005, 3-4).

Köy Enstitüleri Batılı eğitim sistemlerinin bir kopyası değildir. Enstitüler, eğitimi Türk toplumunun modern bir toplum haline gelişinin manivelası olarak kurma yolunda, II. Mahmut zamanında başlamış olan deneylerin, ardı ardına gelen başarısızlıkların verdiği tecrübelerden sonra bulunmuş olan çıkar yol olarak ortaya çıkmıştır. Bu özelliğiyle Türkiye gerçeklerini kucaklayan, yani eğitimini başka ülkelere borçlanmadan, kendi olanaklarıyla sürdürebilecek özgün bir proje olarak eğitim tarihine geçmiştir. Nitekim bu özellik, enstitülerin kurucusu Hasan Ali Yücel'in konuşmalarında da sık sık kendini belli etmiştir:

“... Millî eğitim, ülke halkında yaşayan değerlere ve yeteneklere dayanmalı; orijinal olmalıdır. Başka memleketlerden el yordamı ile alınan metotları uluorta tatbik kalmak, her zaman neticesiz olmaya mahkûmdur” (Özdemir, 2008, 49).

Cavit Binbaşıoğlu'na göre, Köy Enstitüleri sisteminin eğitimimize en büyük katkısı, o güne kadar yalnızca eğitim kitaplarında görülen, fakat geleneksel eğitim ilke ve yöntemlerini (sınıf öğretmenliği, iş eğitimi yöntemleri, iş eğitimi ile ilgili ilkeler, kişilik oluşumu ve demokratik eğitim ilkeleri gibi) doğanın içinde hayata geçirmek olmuştur. Buralarda binlerce öğretmen adayı, bu ilke ve yöntemleri bizzat yaşayarak öğrenmişler ve gittikleri okullara da bunları taşımışlardır. Bu yönüyle Binbaşıoğlu enstitüleri, bir

katalizör, geniş bir halk kütlesine ulaşan bir eğitim ve kalkınma etkinliği olarak nitelendirmektedir (Binbaşıoğlu, 1993, 110-111).

Köy Enstitüleri programları; kuramsal ve pratik çalışmalarıyla çağdaş eğitimde yer alan “bütünlük”, çocuğun ilgi ve gereksinimlerine yer vermesiyle “çocuğa görelilik”, öğrencileri baskı altına almayıp kendilerini ifade etmelerine olanak sağlamasıyla “özgürlük”, öğrenme etkinliklerinde iş ve çalışma alışkanlıkları kazandırmayı hedeflemesiyle “etkinlik”, birlikte çalışmaya, çevreye ve topluma hizmet etmeye yönelik etkinlikleriyle “toplumsallaşma”, kişinin kendi potansiyelini ortaya çıkararak, yeti ve yeteneklerini geliştirmesine olanak sağlamasıyla “bireysellik”, okulda kendi kendini yönetme davranışı kazandırmasıyla “demokratik eğitim” ilkelerini öngörmüş ve uygulamıştır (Binbaşıoğlu, 1998, 16).

Köy enstitüleriyle yepyeni bir öğretmen tipi yetiştirilmiştir. Bu öğretmen, hem okuldaki eğitim ve öğretimi klasik bir öğretimden kurtaracak, hem de köylünün ekonomik, sağlık ve toplumsal yaşamında değişiklikler yapacaktır. Kimilerine göre bunun mümkün olmadığını ve başarılı olunmasının rastlantıya bağlı olduğunu belirten Binbaşıoğlu, o tarihe kadar gereği gibi uygulanamayan böyle bir sistemin uygulanmasının günün koşulları için artık kaçınılmaz hale geldiğini vurgulamaktadır. Çünkü klasik öğretmen yetiştirme biçimi ve bunun sonuçları “tüketici” bir eğitimi gerçekleştirmekte, böylece mali bir kaynağa ihtiyaç göstermektedir; ancak o günkü koşullarda bu mümkün değildir (Binbaşıoğlu, 2002, 39).

Ünlü eğitimci H. Pestalozzi'nin fikirlerinden oldukça etkilendiğini belirten Binbaşıoğlu, Köy Enstitüsü sisteminin temelinde yatan felsefe ile Pestalozzi'nin fikirlerinin oldukça benzerlik gösterdiğini düşünmektedir. Enstitülerde halkın aydınlanması ve toplum kalkınmasının sağlanması için büyük uğraş verilmiştir. Öğrencilerin üretici hayata hazırlanmaları, bilgiyi iş içinde, yaparak ve yaşayarak edinmeleri anlayışı vardır. Bunun yanında, yetiştirilecek eğitimcilerin, yalnızca çocuk ya da gencin değil, toplumun da yapıcıları olarak yetiştirilmeleri hedeflenmiştir. Bunun için çocuğun geleneksel kitap okulundan ya da dinleme okulundan kurtarılması, yaratıcı düşünceler üretebileceği ortamlar yaratılması gerekmektedir. İşte Binbaşıoğlu'na göre eğitimcinin esas görevi de budur. Bu anlayış, Avrupa ülkelerinde yeni “okul reform”larının oluşmasını sağlamıştır. Ülkemizde ise bu ilke ve yöntemler, diğer ülkelerden farklı olarak, yalnız öğrenciler için

değil, köye hizmet edecek meslek adamı yetiştirmek için de kullanılmıştır. Öğretmen ile sağlık memuru ve ebe yetiştirilmesi, ilk ele alınan işlerden olmuş, Köy Enstitüleri bu yolda önemli başarılar göstermiştir (Binbaşoğlu, 2002, 46-47).

Köy Enstitülerinin üretici düşünme ortamında eğitim görüşlerini besleyen, Faik Reşit Unat, Nevzat Ayasbeyoğlu ve İsmail Hakkı Tonguç gibi değerli şahsiyetlerce oluşturulan tartışmalı ders ortamlarında Pestalozzi, Rousseau ve Comenius gibi eğitimcileri tanıma fırsatı bulan ve böylece eğitimbilimlerinin esas kavramlarının gelişimini derin bir eğitim tarihi çerçevesinde öğrenen Binbaşoğlu, Köy Enstitülerinin sağladığı bu imkânları kendisi için büyük bir şans olarak nitelendirmektedir. Ancak bu durum, onun enstitüleri objektif bir biçimde değerlendirmesine engel olmamıştır. Örneğin, Köy Enstitülerindeki eğitim ve öğretimin, eğitimbilimi açısından en önemli amacının, öğretimi iş içinde, iş aracılığıyla yapmak ve bu suretle yaparak ve yaşayarak öğrenmeye imkân vermek olduğunu belirten Binbaşoğlu, ilerleyen dönemlerde enstitülerin öne çıkarılan toplumsal amaçları içinde bu amacın kaybolduğunu açık yüreklilikle dile getirmiştir. Bunda, 1946 seçimlerinden sonra yöneticilerin değişmesi ve yaşanan tartışmaların etkisi de bulunmaktadır. Bunların etkisiyle ilk yıllarda beslenen düşünceler hayata tam anlamıyla geçirilememiş, daha sonra ilgili yasalarda yapılan değişikliklerle uygulama tamamen son bulmuştur. Binbaşoğlu'nun deyişiyle, artık öğretmen okullarında eskiden olduğu gibi tüketici eğitim yöntemleri hüküm sürmeye başlamış, yaparak ve yaşayarak öğrenme ya da eğitimde iş ilkesi gibi yöntemler ise tarihe karışmıştır (Binbaşoğlu, 2002, 111).

Binbaşoğlu'na göre, tarihsel gelişimleri içinde Türkiye'de Köy Enstitülerinin yeri gereği gibi anlaşılmış ve anlatılmış değildir. Enstitüler sadece tarım ve sanat alanlarındaki çalışmalara önem ve değer veren kuruluşlar şeklinde değerlendirilmemelidir. Ona göre üretmek, illaki topraktan bir şey çıkarmak ya da maddi unsurlar elde etmek değildir. Enstitülerde zaman ilerledikçe böyle bir amaç oluştuğunu belirten Binbaşoğlu, belki de en büyük hatanın bu noktada yapıldığını düşünmektedir. O, kendisiyle gerçekleştirilen görüşmede bu konuda şunları dile getirmiştir (Binbaşoğlu, 2010):

“Örneğin fasulye yetiştirme işi bir amaç haline gelmemelidir. İş, pedagojik sınırlar içerisinde kalmalıdır, yani iş, bir amaç değil bir araç ya da bir yöntem olmalıdır.

Enstitülerde belki de bu konuda aşırıya gidilmiş, böyle olunca da öğretmen çok ağır bir yük altında bırakılmıştır. Ancak tabii ki bu tek bir sebeptir. Bunun dışında başka sebepler de bulunabilir.”

Yine Binbaşoğlu, bir başka yazısında Köy Enstitülerinin kapatılmasını şu şekilde değerlendirmektedir (Binbaşoğlu, 2011, 163):

“Biz, hala öğretimde anlatmayı, anlatılanları hatırd tutmayı, sorunca da aynen söylemeyi anlama sanıyoruz. Bu anlayışın değişmesi için esaslı bir eğitim bilgisine gereksinim var. İşte Köy Enstitüleri, bu anlayışı değiştirmeyi hedefliyordu; ancak köy enstitülerini eleştirenlerden bir kısmı, ne o zaman, ne de şimdi bu gerçeği anlamayanlardır. Elbette enstitülerin eksiklikleri veya yanlışlıkları olabilir. Ancak bence bunlar zaman içinde düzeltilebilirdi. Hiçbir şeyin dünyada birden tam olması mümkün değildir. Bugün, ileri ülkelerde bile programlar iki üç yılda bir değişikliğe uğramaktadır. Çünkü zamanın getirdiklerine uymak bir zorunluluktur. Köy enstitülerinin de temel felsefesi buydu: “değişen çevreye ve değişen çocuğa uygun bir öğretim yapmak ve bu yolla çocuğu hayata hazırlamak.” Böyle bir anlayışı, yani yaparak ve yaşayarak yapılan bir öğretim ortamı yaratma anlayışını, günümüzün öğretmen yetiştiren kurumlarında bile göremiyoruz. Bence Köy Enstitüleri var olan eksiklik ya da yanlışlıklar düzeltilerek yeniden eğitim sistemine kazandırılabilirdi. Kapatılması bana göre yanlıştı.”

2.4.2. Cavit Binbaşoğlu’nun Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sistemi İle İlgili Görüşleri

Cavit Binbaşoğlu, Türkiye’de öğretmen yetiştirme sistemini çeşitli makale ve kitaplarında derinlemesine incelemiş, konuyu; yetiştirilecek öğretmenlerin niteliği, okullara öğrenci seçimi, öğretim elemanlarının mesleki kişilikleri, öğretmen yetiştiren kurumların programları ve burada bulunan meslek dersleri ile öğretim uygulamaları olmak üzere farklı boyutlarıyla ele almıştır. O, Türkiye’de öğretmen yetiştirme sistemi hakkındaki görüşlerini belirtirken, ülkede bulunan mevcut sorunları dile getirmiş ve bu sorunlara farklı ülkelerde yer alan uygulamalardan örnekler de vererek çözüm önerileri sunmuştur.

Binbaşoğlu’na göre, öğretmen yetiştirme sistemimizin sorgulanması ve sistemdeki aksaklıkların giderilmesi için topyekûn bir seferberlik gerekmektedir. Bunların başında farklı alanlardan, kurs ve benzeri yollarla öğretmenliğe yönelen bireylere hizmet içi eğitimlerin verilmesi gelmelidir. Bunun yanı sıra, öğretmen yetiştiren okul ve

kuruluşlardaki öğretim elemanlarının kalitesinin artmasına karşın, ürünün yeterli kalitede olmamasını öğretmen yetiştirme sistemimizin önemli bir sorunu olarak değerlendiren Binbaşıoğlu, bu sorunun, öğrenci ögesi, öğretim ortamı, öğretimin içeriği, öğretim yöntemleri ve öğretmen davranışları ile ilgili yetersizlikleri akla getirdiğini belirtmekte, bunlar üzerinde önemle durulması gerektiğini vurgulamaktadır (Binbaşıoğlu, 1995, 452).

Cavit Binbaşıoğlu, öğretmen yetiştirme işini hem bir bilim hem de bir sanat olarak görmektedir. Öğretmenliğin böylesine bir kıymeti olduğunu dile getiren Binbaşıoğlu, öğretmen yetiştirmek için her türlü donanıma sahip özel ortamlar oluşturulması gerektiğinden söz etmekte; bu kuruluşların üniversitelere bağlı olması halinde ise bu işle sadece belli üniversitelerin görevlendirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Ona göre, eğitilden istenilen düzeyde sonuç alınması için kaliteli öğretmen yetiştirmenin yanında, iyi bir öğrenci profili, nitelikli bir program ve modern öğretim yöntemleri gerekmektedir (Binbaşıoğlu, 1989, 185-193).

Binbaşıoğlu, kaliteli bir öğretmenin profilini çizerken, farklı ülkelerde yapılan araştırmalardan nitelikli öğretmen özelliklerine örnekler vermekte, Türkiye’de öğretmen yetiştirme sistemi açısından özellikle şu üç nokta üzerinde durmaktadır. Bu özelliklere göre öğretmen;

- 1- Meslek seçimi ve boş zaman uğraşları üzerinde danışmanlık yapan,
- 2- Çevrenin incelenmesi ve öğrenilmesinde yardımcı ve önder olan,
- 3- “Öğretme” ve “öğrenme” konularında uzman olan kişidir (Oğuzkan, 1991, 2-5).

Bir öğretmenin, gerçekleştirdiği faaliyetlerle sınıftan okula, okuldan topluma taşması gerektiğini söyleyen Binbaşıoğlu, bu gücün ortaya çıkmasında eğitimin üst yöneticileri ve kamuoyunun rolünün de altını çizmektedir. Ona göre, yetişecek öğretmenin, bilimsel bir anlayışla, öğrenme psikolojisine uygun olan güdüleme, etkinlikte bulundurma, düşündürme imgelerini harekete geçirme, çözümlenme ve bireşim yaparak yeni bir şey üretme ve sonra bunu değerlendirmeye tabi tutma gibi bir etkinlikte bulunacak nitelikte olması gereklidir. Böyle bir düşüncenin, dünyada, yüz yıldan beri ‘reform pedagojisi’ adı altında uygulandığını belirten Binbaşıoğlu, ülkemiz için de nitelikli bir öğretmen yetiştirme sistemi için gerekli olduğunu düşünmektedir (Coşkun, 2011, 13).

Öğretmen yetiştirme sistemi açısından, eğitime alınacak öğrenciler de büyük önem taşımaktadır. Binbaşıoğlu, öğretmen yetiştiren okullara seçilecek öğrencilerin ÖSYM'nin yaptığı sınavlarla belirlenmesini eleştirmektedir. Ona göre, alanı ne olursa olsun, adı “lise” olan herhangi bir orta dereceli okul mezunu olup, belli bir puanı tutturan herkesin öğretmenlik için kabul edilmesi doğru değildir. Binbaşıoğlu, bu eleştirisini, adayların öğretmenlik alanında yeteneklerinin bulunup bulunmadığının tespit edilmesinin önemine dayandırmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak, hem 1950’lerden başlayarak 1982’ye kadar Gazi Eğitim Enstitüsü eğitim ve diğer bazı bölümlerinde kullanılan öğretmen adayı derecelendirme fişlerinden, hem de İngiltere’deki Fröbel Enstitüsü’nde kullanılan öğretmenlik aday formundan yararlanılarak, iki formun karıştırılmasının ardından yeni ve kaliteli bir form oluşturulabileceğinden söz etmektedir (Binbaşıoğlu, 1971, 11).

Binbaşıoğlu’nun önemle üzerinde durduğu noktalardan bir diğeri de öğretmen adaylarının mesleğe yönelik güdülenme düzeyleridir. O, bu güdülenmeyi gerçekleştirebilmek için farklı yöntemler kullanılması gerektiğinden bahsetmekte, örneğin, öğretmenlik mesleğini ilk on sırada tercih eden adaylara verilen bir miktar bursun güdülenmeyi artırıcı bir etkiye sahip olabileceğini dile getirmektedir (Binbaşıoğlu, 1995, 455).

Binbaşıoğlu, öğretmen yetiştiren kurumlarda çalışacak öğretim elemanlarının sahip olması gereken nitelikler arasında meslek dersleri bilgisine büyük önem vermekte, öğretmenlerin her yıl farklı derslere girmesi yerine, belli bir alanda uzmanlaşmasının tercih edilmesinin daha verimli olacağını düşünmektedir. Türk eğitim sisteminin önemli isimleri olan Dr. Halil Fikret Kanad ve Fuat Baymur gibi hocaların da bu şekilde yetiştiklerini belirten Binbaşıoğlu, öğretmen yetiştiren kurumlarda çalışan öğretim elemanlarının, dünyadaki yeni görüş ve eğilimleri de dikkate alarak, Türkiye şartlarına uygun, yeni eğitim ve öğretim yöntemleri geliştirmeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, derslerde proje çalışmaları ve problem çözme yöntemlerinden faydalanılarak öğretmen adaylarında demokratik tutum ve davranışlar geliştirilmesi ve tek bir ders kitabı ya da öğretim elemanlarının kuramsal takrir ve teksirleri yerine farklı kaynaklar kullanılması Binbaşıoğlu’nun eğitim öğretimin niteliğinin artmasında etkili olacağını savunduğu diğer noktalardır (Binbaşıoğlu, 1989, 185).

Binbaşıoğlu'na göre ğretmen yetiştirme sistemimizin üzerinde durulması gereken bir diğer sorunu, ğretim elemanlarının ders yükü fazlalığıdır. Burada sorun, üniversitelerin, hem bilim üretme hem de ğretmen yetiştirme gibi iki önemli sorumluluğu üstlenmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Böyle bir durumda kaliteli ğretmen yetiştirilmesinin oldukça zor olduğunu düşünen Binbaşıoğlu, niversitenin, bir ğretmen yetiştirme yeri değil de; bilimsel çalışmalar yanında, yetişmiş olan ğretmeni, değişik kurs ve seminerler açarak, sertifika, diploma, mastır ve doktora gibi geliştirme ve akademik dereceler kazandırma yeri olmasını daha uygun bulmaktadır (Binbaşıoğlu, 1989, 189).

Binbaşıoğlu (1995, 458-459), ğretmen yetiştirme kurumlarında öğrenim sürelerinin artmasından duyduğu memnuniyeti dile getirmekte; ancak bu artışın alan derslerine yönelik olduğunu, genel kültür ve meslek derslerinin artıştan fazla yararlanamadığını vurgulamaktadır. Ayrıca her ders için dersin amaçlarının açık bir şekilde belirtilmesinin, aynı derse giren farklı ğretim elemanlarının, aynı ders için farklı konular anlatmasını engelleyeceğini belirtmekte, kurulacak program geliştirme brosuyla da programların gözden geçirilmesi ve geliştirilmesinin sağlanabileceğini düşünmektedir.

Binbaşıoğlu'na göre ğretmen yetiştirme kurumlarında okutulması gereken çok önemli dersler bulunmaktadır. Bunlar arasında -ğretmen yetiştirme kurumlarında öğrenim süresi üç yıl olduğunda bile okutulan- Beden ve Ruh Sağlığı, Rehberlik, Eğitim Yönetimi ve Eğitim Tarihi dersleri ile seçmeli olarak verilebilecek Eğitim Hukuku ve benzeri dersler mutlaka yer almalıdır. Ayrıca Binbaşıoğlu, Eğitim Bilimlerine Giriş dersi programının, dersin adına uygun şekilde diğer eğitim bilimlerinin girişi olacak şekilde art arda düzenlenen üniteler şeklinde olması gerektiğini vurgulamakta; aksi takdirde dersin bu haliyle okutulmasının gereksiz olacağını belirtmektedir. Buna gerekçe olarak da, derste yer alan aynı ünitelerin daha sonra okutulan derslerde daha geniş olarak ele alındığını göstermektedir. Eğitimin Psikolojik Temelleri nitesinin, Eğitim Psikolojisi dersinde; Eğitimin Toplumsal Temelleri nitesinin, Eğitim Sosyolojisi dersinde okutulması, Binbaşıoğlu'nun bu gerekçesinin somut bir örneğidir (Binbaşıoğlu, 1995, 458).

İyi bir meslek dersi öğretiminin iyi bir uygulama ile gerçekleşeceğini belirten Binbaşıoğlu'na göre, bu konuda sağlıklı bir programlama yapılmalı ve ders uygulama çizelgeleri oluşturulmalıdır. Ayrıca uygulama ve staj okulları, ğretmen yetiştiren

kuruluşun yapısı içinde yer almalı ve burada çalışan öğretmenlerle öğretmen yetiştiren kurum arasında sıkı bir işbirliği kurulmalı, öğretim uygulamaları ve staj çalışmaları için ayrılan süre artırılmalıdır. Binbaşıoğlu'na göre bu süre, ilk yıldan başlayarak öğrenci mezun oluncaya kadar, gittikçe artan bir şekilde devam etmelidir. Bu, öğretmen adayının okulda gördüğü yöntem bilgilerini bizzat hayata geçirmesi açısından oldukça önemlidir (Binbaşıoğlu, 1989, 192).

Öğretmen adaylarına rahat bir çalışma ortamı sağlayabilmek ve onların birbirleriyle etkileşimlerini sağlayabilmek için öğretmen olacaklara özgü yurtların bulundurulması gereğinden söz eden Binbaşıoğlu, kurulacak rehberlik servisleriyle de öğrencilerin akademik, ekonomik ve ruhsal sorunlarına çare bulunabileceğini belirtmektedir (Binbaşıoğlu, 1995, 460). Ayrıca, eğitim-öğretim faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi ve istenilen verimin alınabilmesi için okullarda her öğrencinin ihtiyacını karşılayabilecek şekilde araç-gereç temini sağlanmalıdır. Her sınıf için ayrı sınıflar yerine, her ders için ayrı sınıflar oluşturulması, dersle ilgili araç-gereçlerin sürekli aynı yerde olmasını sağlayacak ve böylece, bunları farklı yerlere taşıma gereğini ortadan kaldıracaktır. Örneğin, 1955 yılında Beşikdüzü Kız Öğretmen Okulunda, okul müdürü Halit Cevri Aslan öncülüğünde derslikler, Meslek dersleri dersliği, Sosyal bilgiler dersliği, Matematik dersliği ve Fizik laboratuvarı şeklinde düzenlenmiş, bu uygulama diğer öğretmen okullarına da örnek olmuştur (Binbaşıoğlu, 1995, 463).

Cumhuriyet döneminin başından beri, öğretmen; devrim ve cumhuriyet ilkelerini bilen, benimseyen ve halka benimseten, eğitim ve öğretim sanatına vakıf bir kimse olarak yetiştirilmiş ve toplumun tümü tarafından da böyle algılanmıştır. Bununla birlikte, öğretmenler ve öğretim elemanları, hayat pahalılığı karşısında, emeklerinin karşılığını tam olarak alamadıkları kanısındadırlar. Bu durumun, onların yaptıkları görevi, ister istemez, olumsuz yönde etkileyebileceğini belirten Binbaşıoğlu, öğretmenlerin toplum içindeki sosyal ve ekonomik düzeylerini yükseltmeye yönelik tedbirler alınması ve buna yönelik çalışmalar yapılması gereğinin üzerinde durmaktadır.

Son olarak Binbaşıoğlu, Türkiye'de öğretmen yetiştirme konusunda bahsedilen tüm bu sorunların çözümü için mutlaka Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler arasında işbirliği sağlayacak bir kurulun oluşturulmasını, kurul öncülüğünde gerçekleştirilen çalışmaların yayın organları aracılığı ile kamuoyuna duyurulmasını ve öğretmen

adaylarına öğretilcek her şeyin bütün ulusa öğretileceği gerçeğinin asla unutulmaması gerektiğini vurgulamaktadır. (Binbaşıoğlu, 1995, 464).

2.4.3. Cavit Binbaşıoğlu'nun Eğitim Yöneticiliği İle İlgili Görüş ve Uygulamaları, Eğitime Katkıları

Cavit Binbaşıoğlu'nun Eğitim Yöneticiliğine karşı ilgisinin 1940'larda daha öğrenci iken başladığı söylenebilir. O, bir ders ödevi olarak aldığı "Taylor Sistemi" adlı konuyu sınıf arkadaşı Pakize Yılmaz (Türkoğlu) ile birlikte yapmış ve öğretmenleri İ. Hakkı Tonguç'a vermiş, o da beğenmiş olacak ki bu ödevi, "Köy Enstitüleri Dergisi"nin Ağustos-Eylül 1947 tarihli 7-8. sayısında imzasız olarak yayımlamıştır. Bu sistemde "az emekle çok iş başarma" yönteminden söz edilmektedir (Binbaşıoğlu, 2002, 43).

Binbaşıoğlu'nun belirttiğine göre, Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümünde olduğu gibi, Yüksek Köy Enstitüsü öğretim programında o zaman "Eğitim Örgütü ve Teftiş Tekniği" adlı bir ders olmasına karşın "Eğitim Yöneticiliği" diye bir ders bulunmamaktadır. Ayrıca böyle bir ders köy enstitüleri ve öğretmen okullarında da bulunmamaktadır. Dolayısıyla, yetişen öğretmenler eğitim ya da okul yöneticiliği bilgisinden yoksun yetişmektedir. Cavit Binbaşıoğlu, 1947'de Yüksek Köy Enstitüsünden mezun olup gezici başöğretmen olarak göreve başladıktan sonra, kendisinin de duyduğu bu gereksinimi, pratik olarak deneyimli meslektaşlarından da öğrenmiş ve öğrendiklerini Bakanlığın yayımladığı *İlk Öğretim* gazetesinde yayımlamaya başlamıştır. Bu sırada, belki de bu yayımların etkisiyle, 1952-1953 öğretim yılından itibaren, ilköğretmen okulu ve köy enstitüsü programlarında Meslek Dersleri arasına "Teşkilat ve İdare" adlı bir ders konmuştur. Bunun ardından, Fuat Gündüzalp ve Muvaffak Uyanık tarafından bu ders için "Teşkilat ve İdare" adıyla bir kitap yayımlanmış ve ilköğretmen okulları ile köy enstitülerinde bu kitap ders kitabı olarak okutulmaya başlanmıştır. Bunu gören Cavit Binbaşıoğlu, 1954 yılında söz konusu yazılarına yeni konular da ekleyerek bunları, "İlkokul Öğretmen ve İdarecilerine Uygulamalı Rehber" adıyla kitap haline getirmiştir. Bu kitap, ilkokul öğretmen ve yöneticileri tarafından oldukça büyük bir ilgiyle karşılanmış, bunun üzerine ertesi yıl "Uygulamalı İlkokul İdare Rehberi" adıyla yeniden yayımlanmıştır. Aynı kitap 1963 yılında geliştirilerek 6. kez yeniden basılmıştır (Binbaşıoğlu, 2012).

Cavit Binbaşıoğlu, 1965 yılında Ankara’da Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü’ne öğrenci olarak girince, hem eğitim yöneticiliğine ilgisi armış hem de öğrendiklerini eğitim sistemi içinde uygulama olanağı bulmuştur. Buradan mezun olduktan kısa bir süre sonra, Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmenliğine atanan Binbaşıoğlu, Pedagoji Bölümü programına konan “Eğitim Yöneticiliği” dersi için bir program taslağı hazırlamış ve Talim ve Terbiye Kurulu’na sunmuştur. Bir yüksekokul için ilk kez hazırlanan bu programda, eğitim yöneticiliği ile ilgili yeni kavramlara da yer verilmiştir. Bu program, 1968 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan Tebliğler Dergisinin 1512 sayılı nüshasında yer almış, böylece daha önceki yıllarda yapılan pratik çalışmalar bilimsel kavramlar içine yerleştirilmiş olmuştur. Programa göre, “Eğitim Yöneticiliği” dersinin kapsadığı üniteler şunlardır:

- Eğitim Yöneticiliği Kavramı, Gereği ve Konusu,
- Örgüt ve Yönetim İlişkileri,
- Örgüt ve Yönetim Süreçleri,
- Yönetim ve Hukuk İlişkileri,
- Milli Eğitim Bakanlığı Örgütü,
- Türk Milli Eğitim Sistemi İçinde Öğretim Basamakları,
- Okul Yöneticiliği Kavramı ve Esasları,
- Okulda İyi Bir Çalışma Ortamı Yaratmak,
- Okul Yönetimi,
- Okulda Eğitim ve Öğretim Etkinliklerinin Planlanması.

Bu kavramlar, Binbaşıoğlu’nun 1983 yılında geliştirilerek yeniden yayımlanan “Eğitim Yöneticiliği” adlı kitabına da girmiştir (Binbaşıoğlu, 1983, 3-4).

Sonuç olarak Binbaşıoğlu, Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümünde okuduğu yaklaşık yirmi meslek dersleri öğreniminden ve 6 yıl ilköğretim ve 10 yıl öğretmen okulu ve eğitim enstitüsü öğretmenliğinden sonra, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü’nde Amme İdaresi Prensipleri, Organizasyon ve Metot, Personel İdaresi, İdareciler İçin İstatistik, İktisadi Meseleler, Sosyal Meseleler, Hukuk Devleti, Yönetim Sorunları, Plan Hazırlıkları, Eğitim Sorunları ve Yönetim Denetimi derslerinden aldığı

eğitimle, bu program ve konuyla ilgili eserlerini Milli Eğitime kazandırmıştır (Binbaşıoğlu, 2012).

2.4.4. Cavit Binbaşıoğlu'nun Türkiye'de Öğretim Programlarının Taşınması Gereken Özelliklerle İlgili Görüşleri

Cavit Binbaşıoğlu'na göre, öğretim programları hazırlanırken şu temel ilkeler mutlaka dikkate alınmalıdır (Binbaşıoğlu, 1988, 64-66):

- **Bütünlük;** bedensel, zihinsel, duygusal, toplumsal, ahlaki ve cinsel eğitimin bir bütün halinde ele alınması,
- **Otorite ve Özgürlük;** eğitimde otorite ve özgürlüğün dengeli bir biçimde uygulanması,
- **Etkinlik;** çocuğun kendi ilgi, istek ve amaçları doğrultusunda bedensel, zihinsel etkinlik göstermesi ya da iş yapması,
- **Toplumsallık;** çocuğun, içinde bulunduğu toplumun ahlaki değerlerini özümsemesi ve bu yolla kişiliğini etkin bir biçimde geliştirerek toplumun yeni değerler kazanmasını ve gelişmesini sağlaması,
- **Bireysellik;** kişinin kendi potansiyelini ortaya çıkararak, kendi yeti ve yeteneklerini geliştirmesi,
- **Çocuğa görelik;** çocuk gelişirken, ona yapılacak her türlü etkinin çocuğun o anda içinde bulunduğu gelişim düzeyine uygun olarak yapılması,
- **Aktüalite;** gerçeklik, güncellik,
- **Ayanilik;** öğretimde, çocuğun nesne ve olayların kendileriyle karşılaşarak onlardan beş duyu ile etkilenmesinin sağlanması. Buna “duyumsal sezgi” de denilmektedir,
- **Hayatilik;** öğretim konusunun seçiminde, işlenmesinde ve değerlendirilmesinde günlük yaşamın ihtiyaç ve zaruretlerinin temel alınması,
- **Rehberlik;** çocuğun kendi eğitiminde yine kendisinin rolü olması ve eğitimcinin bu süreçte çocuğa gerçek ve samimi bir sevgi göstererek rehberlik etmesi.

Binbaşıoğlu'nun “eğitimsel ölçüt” olarak nitelendirdiği bu ilkeler, öğretim programlarının hem hazırlanmasında hem de değerlendirilmesinde, programları

geliştirenler, uygulayanlar ve değerlendirenler açısından yol gösterici nitelik taşımaktadır. Bu noktada Binbaşıoğlu, bahsedilen bu kişilerin öğretim programları ile ilgili şu soruları sormaları gerektiğini belirtmektedir:

1. Program, eğitim sisteminde ya da bir okul programı içinde bir “bütünlük” oluşturuyor mu? Yoksa kendi başına bir program niteliğinde mi?
2. Program, söz konusu okul ya da sınıftaki öğrencilerin fiziksel, zihinsel, duygusal, toplumsal ve ahlaki gelişimlerine uygun mu? Yani çocuğun gerçek durumuna, o yaşlardaki çeşitli özelliklerine, ilgilerine ve gelişim durumuna uygun mu?
3. Program, çocuğun bir şeyi beş duyu aracılığıyla doğrudan doğruya gözlemler ve deneyler yaparak öğrenmesine yardım ediyor mu?
4. Program, çocuğun yeterli bir disiplin altında tutulmasına; ama aynı zamanda da çocuğun özgür düşünme ve davranmasına olanak sağlıyor mu? Yani otorite ve özgürlük ilkeleri arasında uygun bir denge sağlanmış mı?
5. Program, öğretmenin rehberlik yapmasına ve öğrencilerin kendi kendilerine çalışmalarına olanak sağlıyor mu? Bir davranış sorunu ortaya çıkarsa öğretmen bu programla bu sorunu rehberlik anlayışı içinde çözebilecek durumda mı?
6. Program, öğrencinin kendi ilgi, istek ve amaçları doğrultusunda kendi kendine zihinsel ya da bedensel bir iş yaparak, çalışarak geliştirilmesine ya da uygulanmasına elveriyor mu?
7. Program çocuğun toplumsallaşmasına yardım ediyor mu?
8. Program çocuğun kişilik özelliklerinin gelişmesine yardım ediyor mu? (Binbaşıoğlu, 2002, 107-108).

Cavit Binbaşıoğlu'na göre eğitim, çocuğu, bireysel özelliklerinin sınırları içinde, bir ölçüde geliştirmeyi amaçlamaktadır. Buna bağlı olarak, eğitim ortamında çocuk, yukarıda bahsedilen ilkeleri barındıran yöntemlerle karşılaştırılmalıdır. Dünyada, Dalton ve Winnetka Planları gibi daha pek çok sistemin bu amaçlarla ortaya çıktığını belirten Binbaşıoğlu, ülkemizde de II. Meşrutiyet döneminden başlayarak ve Cumhuriyet döneminde daha da yoğun olmak üzere, okulda öğrencinin “aktif” olması ilkesinin eğitim bilimleri açısından önemli bir sorun haline geldiğini belirtmektedir (Binbaşıoğlu, 2002, 108).

1936'da Köy Eğitim Kurşları ile başlayan, ardından Köy Öğretmen Okulları ve 1940'lı yıllarda da Köy Enstitüleri ile devam eden bu hareket, yukarıda bahsedilen eğitim ilkeleri açısından oldukça önemli başarılar elde etmiştir. 1951 yılında ABD'den ülkemize davet edilen köy eğitimi uzmanı Kate Wofford da aynı ilkelerden yola çıkarak "aktif öğretim", "eğitimde iş ilkesi" ve "proje yöntemi" gibi ilkelerin okullarda uygulanması gereğinden bahsetmiştir. Ancak bizde, çözülemeyen birtakım yönetsel sorunların etkisi altında Köy Enstitüleri kapatılmış, bahsedilen bu ilkeler de nispeten edilgin bir biçimde uygulanmış, Binbaşıoğlu'nun deyişiyile, eğitimde öğrenci etkinliğine fazlaca yer verilmemiştir. Bu yöndeki uygulamalar, 1968 tarihli İlkokul Programı'nın kabul edilmesinden sonra, program üzerinde ciddi bir değerlendirme yapılmaması ve onun ilke ve yöntemlerini savunan ve gereği gibi uygulayanların sayısının gittikçe azalmasıyla birlikte neredeyse son bulmuştur. Artık sınavlarda sadece bilgi ögesi aranır hale gelmiş, ezbercilik gelişmiş, çağdaş yöntemlerle kazanılan eğitimsel davranışlar ise göz ardı edilmiştir. Sonuçta, ilköğretimden üniversiteye kadar her okulun kendinden önceki okuldan gelen öğrencileri yetersiz bulması gibi önemli bir sorun ortaya çıkmıştır (Binbaşıoğlu, 2002, 60).

Binbaşıoğlu'na göre, başarılı bir öğretim sonunda çocuk, ya gözle görülür ve elle tutulur bir "iş" ya da "eser" ortaya koymalı, ya da bir görüş veya tutum kazanmış olmalıdır. Buna bağlı olarak, öğretim programları bu noktalar dikkate alınarak oluşturulmalı, öğretim yöntemleri de bunu sağlayıcı bir nitelik taşımalıdır. Bu nedenle, okulların program ve yönetmelikleriyle öğretimimiz, her öğretim basamağında, öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak, "işbirliği" ve "rehberlik" anlayışı içinde, bireyin ve toplumun gereksinimlerine uygun olarak, birbirleriyle ilişkili bir bütün halinde yeniden düzenlenmelidir. Ayrıca Binbaşıoğlu, çağdaş eğitim ilkelerine uygun olan böyle bir anlayışın, yalnız öğretim basamaklarıyla sınırlı kalmayıp, Milli Eğitim Bakanlığı örgütünün yönetim basamaklarındaki bütün işlemlere de taşınması gerektiğini düşünmektedir (Binbaşıoğlu, 2003, 12)

Eğitimde iş ilkesine yeterince önem verilmemesini, hem eğitim programları hem de bunları uygulayan eğitimciler açısından günümüzde dahi önemli bir sorun olarak nitelendiren Binbaşıoğlu, özellikle ilköğretim çağında, çocuğa bütün bilim dallarına ait birçok şeyi öğretme amacını güden öğretim programlarının onu büyük bir yük altında ezdiğini düşünmektedir. Çünkü "bilgi" denen şey sınırsızdır. Bunun yerine az; fakat öz

bilgilerle yetinilmeli, programlar öğrencilere “düşünme”yi öğretmelidir. Bu, birçok bilgi kazanmaktan çok daha önemlidir. (Binbaşıoğlu, 2002, 167). Binbaşıoğlu’na göre böyle bir anlayışın gelişmesi için, her derecedeki okulların öğretmenleri, okullarına ait öğretim programlarının gereklerini, özellikle “Milli Eğitimin Amaçları”nı ve okulları ile ilgili “Eğitim ve Öğretim İlkeleri”ni gerek ders içi, gerekse ders dışı etkinliklerde ve genel olarak öğrencilerle olan ilişkilerinde gerçekleştirmelidir. Ayrıca, John Dewey ve William Heard Kilpatrick gibi değerli eğitimcilerin görüşlerinin tanınması da nitelikli öğretim programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasında etkili olacaktır (Binbaşıoğlu, 2008, 13).

Bunun dışında, insan kişiliğine etki eden resim, müzik ve beden eğitimi gibi önemli etkenlerin de öğretim programları içerisinde yeterince dikkate alınması gerekmektedir. Müzik, sahne çalışmaları, resim ve sportif etkinlikler, okulda başlangıçtan itibaren gittikçe özelleşerek devam etmeli, çocukta, zihinsel ve toplumsal gelişmede derslerin eksik bıraktığı noktaları tamamlamalıdır. Yani, sanat eğitimi, öğretim programlarının önemli bir parçası olmalıdır. Bu sayede çocuğun yaratıcı düşünme yeteneği gelişecek, çok yönlü yetişmesine ve bir anlamda toplumsallaşmasına olanak sağlanacaktır (Binbaşıoğlu, 2002, 165-166).

2.5. Cavit Binbaşıoğlu’nun Görevi Gereği Olan Okul Çalışmaları Dışında Meslektaşlara ve Halka Verdiği Konferanslar

Bu konferanslar verildiği tarihe uygun olarak aşağıda sıralanmıştır;

- 1. Etkin (Aktif) Öğretim Üzerine**, Giresun Milli Eğitim Müdürlüğü’nün daveti üzerine 1956 yılında Görele’de verilmiştir.
- 2. Okulda Öğrencilerin Tanınması ve Sorunlarının Çözülmesinde ‘Toplu Dosya’ ve Doldurulmuş Bir Örnek**, Bolu İlköğretim Müfettişi Ahmet Allı’nın daveti üzerine 1959 yılında verilmiştir.
- 3. Öğretmen Okullarının Tarihiçesi**, Bolu Öğretmen Okulu’nda 1959 yılında verilmiş, Bolu’da çıkan *Yeni Hamle* gazetesinin 21-25 Mart 1959 tarihli sayısında yayımlanmıştır.
- 4. Toplumsal Gelişim Bakımından Okulda Yapılabilecek Etkinlikler**, Kocaeli Milli Eğitim Müdürlüğü’nün daveti üzerine 1967 yılında verilmiştir.

5. **Ergenlik Çağında Beden Gelişiminin Kişinin Ruh Sağlığı Üzerin Etkisi ve Eğitim Esasları**, Bursa Vefik Paşa Tiyatrosu'nda 1967 yılında verilmiştir.
6. **Yeni İlkokul Programının Uygulanmasında Görülen Bazı Sorunlar ve Bunların Yöntemsel Açıklaması**, İçel Milli Eğitim Müdürlüğü'nün daveti üzerine 1973 yılında verilmiştir.
7. **Türkiye'de Çok Amaçlı Okullar**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Birinci Ulusal Eğitim Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur (24-28 Eylül 1990).
8. **Hasan Ali Yücel'in Bakanlığı Döneminde Uygulanan 'Köy İlkokul Program Projesi' ile 'Köy ve Bilge Meslek Kursları Öğretim Programı Taslağı' ve Eğitim Bilimleri Açısından Değerlendirilmesi**, Hasan Ali Yücel'in 100. doğum yıldönümü dolayısıyla İzmir Öğretim Üyeleri Derneği tarafından 16 Aralık 1997 tarihinde düzenlenen panelde sunulan bildiri.
9. **Türkiye'de Öğretmen Okullarının Tarihsel Gelişimi**, öğretmen okullarının kuruluşunun 150. yılında Ankara'da Hüseyin Hüsnü Tekışık Milli Eğitimi Geliştirme Merkezi'nde verilmiştir (1998).
10. **'Maarif Misakı' ya da 'Umumi Maarif ve Terbiye Programı' Olarak Bilinen Milli Eğitim Bakanlığı Genelgesi**, Ankara Emekli Öğretmenler Derneği'nin çağırısı üzerine Cumhuriyetin 75. yılında verilen konferans (1998).
11. **Cumhuriyet'in 75. Yılında İlköğretim**, Ankara'da Hüseyin Hüsnü Tekışık Milli Eğitim Araştırma Gelişme Merkezi'nin düzenlediği sempozyumda yapılan konuşma (1998).
12. **Köy Enstitülerinde Öğretim Programı ve Buralardaki Eğitim ve Öğretim Uygulamaları ile İlgili İlke ve Yöntemler**, Ankara Emekli Öğretmenler Derneği'nde 17 Nisan 1998 tarihinde düzenlenen bir sempozyumda yapılan konuşma. (*Abece* adlı öğretmen meslek dergisinin Nisan 1998 tarihli 140 ve 142. sayılarında yayımlanmıştır).
13. **Dr. Reşit Galip'in Milli Eğitim Bakanlığı Dönemindeki Hizmetleri ve Bu Hizmetlerin Türk Eğitim Tarihindeki Yeri**, Ankara'da Türk Eğitim Derneği'nin düzenlediği sempozyumda yaptığı konuşma (1998).
14. **Dr. Halil Fikret Kanad ve Türkiye'de Eğitim Bilimlerinin Gelişmesine Katkısı**, Dr. Halil Fikret Kanad için Gazi Üniversitesi'nde 1998 yılında düzenlenen bir sempozyumda yapılan konuşma. (*Çağdaş Eğitim* dergisinin Temmuz-Ağustos 1998 tarihli 245. sayısında yayımlanmıştır).

- 15. Eğitimci İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun Türk Eğitim Tarihindeki Yeri ve Bazı Eğitim Düşünceleri,** İsmail Hakkı Baltacıoğlu hakkında düzenlenen bir sempozyumda yapılan konuşma. (*Öğretmen Dünyası* dergisinin Aralık 1998 tarihli 228. sayısında yayımlanmıştır).
- 16. Dr. Halil Fikret Kanad ve Türkiye'de Eğitim Bilimlerinin Gelişmesine Katkısı,** 16-17 Nisan 1998 tarihinde Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde düzenlenen uluslararası bir seminerde sunulan bildiridir. (Eğitim Bilimleri Fakültesi tarafından 2002'de yayımlanan "Reform Pedagojisi, Eğitim Bilimleri, Okul Reformu, Öğretmen Eğitimi" adlı kitapta bulunmaktadır, s. 33-47).
- 17. Eğitimci H. Hüsnü Cırıtlı'nın Eğitim Görüşleri,** H. Hüsnü Cırıtlı'ya *Öğretmen Dünyası* dergisi tarafından 24.11.1999 tarihinde "Eğitim Onur Ödülü" verilmesi dolayısıyla düzenlenen toplantıda yapılan konuşma. (*Öğretmen Dünyası* dergisinin Mayıs 1999 tarihli 233. sayısında yayımlanmıştır, s. 23-25).
- 18. Alfabe Kitaplarının Tarihsel Gelişimi,** Ankara'da Türk Eğitim Derneği'nin Polatlı'daki yerleşkesinde düzenlediği bir sempozyumda sunulan bildiri. (*Eğitim ve Bilim* dergisinin Ekim 1999 tarihli 24. cilt 114. sayısında yayımlanmıştır, s. 8-32). Cavit Binbaşıoğlu'nun ilkokuma ve yazma öğretimiyle ilgili en kapsamlı makalesidir.
- 19. Türk Eğitim Derneği'nin Kuruluşu, Milli Eğitime ve Eğitim Bilimlerine Katkıları,** 1999 yılında Cavit Binbaşıoğlu'na "Eğitim Hizmet Ödülü"nü verildiği toplantıda sunulan bildiri.
- 20. Köy Enstitüleri Programları ve Öğretim Yöntemleri,** Ankara'da Türk Eğitim Derneği'nin düzenlediği "60. Kuruluş Yıldönümünde Köy Enstitüleri" konulu toplantıda Binbaşıoğlu'nun yaptığı konuşma (19 Nisan 2000).
- 21. Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmenin Gelişimi Bağlamında Bilgi Çağında Öğretmen Yetiştirme Sorunu,** Antalya'da Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin çağırısı üzerine "Bilgi Çağında Öğretmen Yetiştirme" panelinde, ayrıca Ankara'da Çağdaş Eğitim ve Köy Enstitüleri Vakfı salonunda sunulan bildiri (2003).
- 22. Sınıf Arkadaşım Pakize Türkoğlu,** Pakize Türkoğlu'na 24 Kasım 2004'te *Öğretmen Dünyası* dergisi tarafından verilen "Eğitim Onur Ödülü" için düzenlenen toplantıda yapılan konuşma. (Bu konuşmanın bir kısmı o sırada *Öğretmen Dünyası* dergisinde yayımlanmış, tamamı ise Antalya Belediyesi Kent Müzesi yayınlarının 1

numaralı anı serisinde çıkan “Karanlık Sokakta Aydınlanma: Aksu Köy Enstitüsü” adlı eserde yayımlanmıştır, Mart 2011, s.172-180).

- 23. İlkokuma ve Yazma Programı ve İlköğretim,** Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile Tekişik Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı tarafından düzenlenen “Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu”nda yapılan konuşma (14-16 Kasım 2005).
- 24. Türkiye’de Milli Eğitim Müfettişliği ve Türk Eğitim Sistemine Katkıları,** Ankara’da 2005 yılında Tüm Eğitimciler ve Eğitim Müfettişleri Sendikasının genel kurul toplantısında yapılan konuşma.
- 25. Etkinlik Pedagojisi: Yaşamsal, Düşünsel ve Üretici Eğitim,** 03.05.2008 tarihinde Gazi Üniversitesi Mimar Kemalettin Salonu’nda Cavit Binbaşoğlu için düzenlenen sempozyumda Binbaşoğlu’nun yaptığı konuşma (*Öğretmen Dünyası* dergisinin Haziran 2008 tarihli sayısında yayımlanmıştır, s. 10-14).

3. TEZ ÇALIŞMASININ YÖNTEMİ

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma tarihsel ve dokümanter tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da hala var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Tarama modellerinde araştırma konusu olan olay, kişi veya nesne içinde bulunduğu koşul içerisinde olduğu gibi tanımlanır, herhangi bir şekilde değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2003, 77). Buna bağlı olarak, bu araştırmada, Cavit Binbaşıoğlu'nun Türk eğitim ve kültür hayatına yapmış olduğu hizmetler, araştırmanın amacına hizmet edeceği düşünülen makaleler, tezler ve kitaplar ile Binbaşıoğlu tarafından yazılmış olan kitap ve makalelerin de taranması ile incelenmiştir.

Tarama araştırmalarının en büyük sınırlılığı nesnel veri elde edilememesidir. Ancak bu araştırmanın konusu halen hayatta bulunan bir eğitimcimizdir. Bu durumun, araştırmayı bahsedilen sınırlılıktan kurtardığı düşünülmektedir. Çünkü araştırma sürecinde Cavit Binbaşıoğlu ile ilgili ulaşılmada güçlük çekilen konularda bizzat kendisi ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu sayede, geniş bir bibliyografya çalışmasının yanı sıra görüşme tekniği ile elde edilen bulguların araştırmanın bilimsel açıdan daha geçerli ve güvenilir olmasını sağladığı düşünülmektedir.

3.2. Verilerin Toplanması

- Binbaşıoğlu'nun kendisi tarafından yazılmış olan makale, kitap ve yazılardan yararlanılmıştır.
- Onun fikir ve görüşlerine yer veren diğer kaynaklara, çevirilere ve belgelere başvurulmuştur.

- Kendisi ile yapılan görüşmelerden elde edilen verilere başvurulmuştur.

3.3. Verilerin Değerlendirilmesi

Geniş kapsamlı literatür taraması ile elde edilen olan veriler, olduğu gibi alınarak kapsamlı ve geçerli bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Cavit Binbaşıoğlu'nun Türk eğitim ve kültür hayatına yapmış olduğu hizmetleri incelemeyi amaçlayan bu araştırmanın sonuçları itibariyle görölmüştür ki, Cavit Binbaşıoğlu, meslek yaşamını eğitime adanmış, gerek okul eğitime ve gerekse çocuk yetiştirmekle görevli ana babaların eğitim çabalarına katkıda bulunmayı kendisine ödev saymış bir eğitimcidir.

Öğrenimi sırasında yeni yayınları devamlı olarak izleyen Binbaşıoğlu, derslerle ilgili olarak yaptığı araştırma ödevlerini *İş, Ülküve İlköğretim* adlı dergilerde yayımlamış, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan meslek dergisinde birçok yazıları yer almıştır.

O, Pedagoji Bölümünü bitirip de öğretmen okulu ve Eğitim Enstitüsü öğretmenliklerine atandıktan sonra, bu kez de, okuttuğu derslerle ilgili olan ve çoğu yabancı dillerden çevrilmiş bulunan ders kitapları yerine, öğrencilerin zihin düzeylerine uygun ve kendi ülkemizle ilgili araştırmalara dayalı ders kitapları hazırlama işine girişmiştir. 1959 yılında ilk önce Öğretim Metodu ve Uygulama adlı kitap ile başlayan bu hareket, daha sonra hemen bütün meslek derslerini içine almıştır. Onun pek çok kitabı Milli Eğitim Bakanlığınca yardımcı ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

Eğitimin hemen her konusunda uyarıcı, yön gösterici, çözüm üretici kişiliği ve durmak bilmez üretimi ile bilinen Binbaşıoğlu, meslek yaşamı boyunca Atatürk ilke ve devrimlerinden ödün vermeden Türk Milli Eğitimi'ne hizmet vermiştir. Atatürk'ün eğitim fikirlerini, eğitim bilimleri açısından yorumlayarak bugüne kadar getirmiştir. Bunları, gerek yazılarında, gerek kitaplarında ve kendi meslek yaşamında birer tutum ve kişilik özelliği olarak sergilemiştir. Bu bakımdan, kendi öğrencilerine ve diğer

meslektaşlarına da iyi bir örnek ve esin kaynağı olmuştur. Yayımladığı 43 kitap ve 300'ü aşkın makalesiyle çağdaş eğitimi bütün ülkeye yaymayı başarmıştır.

“İlkokuma ve Yazma, Hayat Bilgisi Öğretimi, Türk Eğitim Tarihi, Öğrenci ve Öğretmen Sorunları” Binbaşıoğlu'nun çalışma alanları olmuş, bu alanlarda önemli eserler vermiş, eğitime tek kişilik bir ordu olarak katkı vermeyi sürdürmüştür. O, eğitim tarihi eserlerini adeta bilimsel bir araştırma yazar gibi kaleme almıştır. Önce eseri oluşturma amacını belirtmiş, ardından konu ile ilgili verilmesi gereken genel bilgileri okuyucuya sunduktan sonra, irdeleme ve değerlendirme soruları ile okuyucunun yeni duygu ve düşünceler üretmesine, eleştirel nitelikte pedagojik bir kişilik oluşturmaya katkıda bulunmuştur.

Gezici başöğretmenlik, ilköğretim müfettişliği, ilköğretmen okulu öğretmenliği, Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü asistanlığı ve ardından Gazi Eğitim Enstitüsü öğretmenliği yapan Binbaşıoğlu, 35 yıl 4 ay boyunca eylemli hizmette bulunmuştur.

Ülkemizin önde gelen eğitim kuruluşlarından birisi olan Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü (şu anki adıyla Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü), 80 yılı aşkın bir süredir Türk Milli Eğitimine büyük katkılar yapmıştır. Bunun somut örneklerini gerek ülke içinde, gerekse dünyanın çeşitli ülkelerinde görmek mümkündür. İşte Binbaşıoğlu, bu örneklerin yetişmesinde önemli katkılarda bulunmuş, bütün hayatını eğitime adanmıştır. Türkiye Cumhuriyetinin yapılanmasında önemli yeri olan eğitim kurumlarının neredeyse bütününden öğretmen ve eğitimci olarak geçmiş olması Binbaşıoğlu'nu daha da değerli kılmıştır.

Binbaşıoğlu 1984 yılında emekli olmuştur; ancak o çalışma ve üretme azmini asla yitirmemiştir. Onun “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar” başlıklı yazıları *Öğretmen Dünyası* adlı dergide yayımlanmaya devam etmektedir.

Binbaşıoğlu'nu hayatında en mutlu eden olay, 1999 yılında kendisine, eğitim çalışmalarını bilimsel temele dayandırması, çağdaş eğitim görüş ve düşüncelerini geniş kitlelere kazandırması, Türk toplumunun gereksinim duyduğu aydın ve bilgili bir gençliğin yetişmesi, ulusal eğitimimizin Atatürk devrimleri ve ilkeleri doğrultusunda

gelişmesi ve yeni yetişenlere esin kaynağı oluşturması nedeniyle Ankara’da Türk Eğitim Derneği Bilim Kurulu tarafından “TED 1999 Yılı Eğitim Hizmet Ödülü” verilmesi olmuştur. Emeklilik devrinde kendisine verilen bu ödül Binbaşıoğlu’nun hayat boyu çalışma ve didinme yorgunluğunu gidermiş ve onu oldukça mutlu etmiştir.

Yine, Cavit Binbaşıoğlu adına “Türk eğitimine, Türk eğitim tarihi ve eğitim bilimine yaptığı katkılardan dolayı” 3 Mayıs 2008 tarihinde Gazi Üniversitesi Rektörlüğü, Ulusal Eğitim Derneği, Tüm Eğitimciler ve Eğitim Müfettişleri Sendikası ve Artım Yayınları tarafından Gazi Üniversitesi Mimar Kemalettin salonunda bir sempozyum düzenlenmiştir. Burada, Binbaşıoğlu’nun “asıl eserlerim” olarak nitelendirdiği öğrencileri ve meslektaşları Binbaşıoğlu ile ilgili çeşitli anılarını ve düşüncelerini paylaşmışlardır.

Görüldüğü gibi Binbaşıoğlu yaşarken değeri anlaşılmış bir eğitim çınarıdır. Eğitim ve kültür hayatımıza yapmış olduğu sayısız hizmetlerin ve çeşitli yönleri ile Cavit Binbaşıoğlu’nun ele alındığı böyle çalışmaların artması, yeni çalışmaların önünü açacak ve aydın ve örnek bir kişiliğin kuşaklar boyunca yaşatılması sağlanacaktır.

KAYNAKÇA

- Akbaş, A. (2008). “Eğitimin Bilgeleri Köy Enstitülüler”.*Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 214-224.
- Altunya, N. (2009). Köy Enstitüsü Sistemine Toplu Bir Bakış. İstanbul: Köy Enstitülerini Araştırma ve Geliştirme Derneği Umut Matbaacılık.
- Altunya, N. (2010). Eğitim Tarihcisi Cavit Binbaşıoğlu. Güteryüz, H. (Ed.). *Bir Pedagog Olarak Cavit Binbaşıoğlu Sempozyumu* içinde (s. 51-54). Ankara: Özlem Yayınevi.
- Aslan, B. (2010). Öğretim Bilimci Eğitimcimiz Cavit Binbaşıoğlu. Güteryüz, H. (Ed.). *Bir Pedagog Olarak Cavit Binbaşıoğlu Sempozyumu* içinde (s. 7-22). Ankara: Özlem Yayınevi.
- Aydemir, Ş. S. (1967). İkinci Adam II. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Aydoğan, M. (2011). “Köy Enstitülerinin Kapatılmaları Üzerine: Korkmakta Haklıydılar”.*Öğretmen Dünyası*, 32(376), 31-32.
- Aydoğan, M. (2011). “Ölümünün 51. Yılı Tonguç’a Göre Halkçı Eğitim”.*Öğretmen Dünyası*, 32(378), 33-35.
- Aydoğan, M. ve Başaran, İ. E. (1997). Köy Enstitüsü Sistemi.*Hasan Ali Yücel- Köy Enstitüleri ve Köy Eğitimi ile İlgili Yazıları- Konuşmaları* içinde (s.11-38). Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları.
- Aydoğdu, E. (2007). “Cumhuriyet Öğretmenlerini Yetiştiren Kurum: GEE”.*Gazi Haber*, 75, 56-61.
- Aysal, N. (2005). “Anadolu’da Aydınlanma Hareketinin Doğuşu: Köy Enstitüleri”.*Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 35-36, 267-282.
- Aytaç, K. (1984). “İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu”.*Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, (17)1-2, 237-248.

- Aytaç, K. (2001). Atatürk'ün Eğitim görüşleri. *Atatürkçülük II. Kitap Atatürk ve Atatürkçülüğe İlişkin Makaleler* içinde (s.103-113). İstanbul: M. Eğitim Basımevi.
- Başaran, İ. E. (2007).Eğitim Bilimine Giriş.Ankara:Ekinoks Yayınevi.
- Başaran, M. (1997). Büyük Aydınlanmacımız.*Hasan Ali Yücel Köy Enstitüleri ve Köy Eğitimi ile İlgili Yazıları- Konuşmaları* içinde (s.39-50). Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (1950). Ankara'da İlkokul Çocuklarının Beden Gelişimi Üzerinde Bir İnceleme. Ankara: Sanat Basımevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1954). İlkokul Öğretmen ve idarecilerine Uygulamalı Rehber.Ankara: Örnek Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1957). Uygulamalı Aktif Öğretim Rehberi.İstanbul:Sulhi Garan Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1957). Uygulamalı İlkokul İdare Rehberi.İstanbul:Sulhi Garan Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1959). Yeni Köy Okulu. İstanbul: İzmir Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1959). Öğrenci Sağlık, Sosyal ve Ruhsal Durum Dosyası Yahut Her Dereceli Okul Öğrencileri İçin “Toplu Dosya”.İstanbul: İzmir Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1961). “İlköğretmen Okulları Programında Meslek Dersleri”.*Eğitim Hareketleri*, 7(73-74), 13-14.
- Binbaşıoğlu, C. (1961). “Ergenlik ve Yeniyetmelik Çağında Mizaç”. *Eğitim Hareketleri*, 7(75-76), 8-9.
- Binbaşıoğlu, C. (1961). “Ergenlik ve Yeniyetmelik Çağında Hayal Kurma Davranışları”. *Eğitim Hareketleri*, 7(79-80), 17-18.

- Binbaşıoğlu, C. (1966). İlkokul Çocuklarının Fen ve Tabiat İlgileri Üzerinde Bir Araştırma. Ankara: Kardeş Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1966). İlköğretimde Teşkilat ve İdare. Ankara: Kardeş Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1967). Köy ve Şehir Okullarının Bütün Sınıfları İçin Yıllık Çerçeve Planı. Ankara: Zühal Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1970). “İngiltere’de Öğretmen Yetiştirme Metotları Hakkında Rapor I”. *Eğitim Hareketleri*, 16(186-187), 8-12.
- Binbaşıoğlu, C. (1970). “İngiltere’de Öğretmen Yetiştirme Metotları Hakkında Rapor - II”. *Eğitim Hareketleri*, 16(188-189), 16-20.
- Binbaşıoğlu, C. (1971). “İngiltere’de Öğretmen Yetiştirme Metotları”. *Eğitim Hareketleri*, 17(190-191), 8-12.
- Binbaşıoğlu, C. (1971). “Ders Dışı Etkinliklerin Niteliği ve Önemi”. *Eğitim Hareketleri*, 17(194-195), 16-18.
- Binbaşıoğlu, C. (1971). “Milli Eğitim’in Devlet Hizmetleri Arasına Giriş”. *Eğitim Hareketleri*, 17(200-201), 20-24.
- Binbaşıoğlu, C. (1971). İlkokullarda Yönetim. Ankara: Kardeş Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1972). “İngiltere’de Eğitim Sistemi”. *Eğitim Hareketleri*, 18(202-203), 32-34.
- Binbaşıoğlu, C. (1972). “Gazi Eğitim Enstitüsü Eğitim Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Uygulama ve İnceleme Gezisi”. *Eğitim Hareketleri*, 18(204-205), 25-26.
- Binbaşıoğlu, C. (1972). “Milli Eğitim Bakanlığı’nın Kurulması ve İlköğretim Zorunluluğu ile İlgili Fikirlerin Gelişmesi”. *Eğitim Hareketleri*, 18(204-205), 15-16.
- Binbaşıoğlu, C. (1972). “Yayımlarımız Üzerine”. *Binbaşıoğlu Yayınevi Bülteni*, 7-9, 1.

- Binbaşıoğlu, C. (1973). “Yaşantılar Yoluyla Öğrenme”.*Eğitim Hareketleri*, 19(212-213), 5-6.
- Binbaşıoğlu, C. (1975). “Toplumsal Gelişimde Uyum Türleri”.*Eğitim Hareketleri*, 20(242-243), 7-8.
- Binbaşıoğlu, C. (1975). “Toplumsal Gelişimin Eğitimdeki Yeri ve Önemi”.*Eğitim Hareketleri*, 20(238-239), 5-7.
- Binbaşıoğlu, C. (1975). Eğitim Yöneticiliği. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1976). “Öğretimde Etkinlik”.*Eğitim Alanı*, 96.
- Binbaşıoğlu, C. (1976). Eğitim Tarihi. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1978). “Ders Dışı Etkinliklerde Yönetici ve Öğretmenlerin Rolü”.*Çağdaş Eğitim*, 3(23), 31-33.
- Binbaşıoğlu, C. (1979). “İngiltere’de Eğitim Sistemi”.*Eğitim Hareketleri*, 24(282-283), 13-16.
- Binbaşıoğlu, C. (1979). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1981). Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1981). “Öğretim Planlarında “Amaç” Sorunu”.*Çağdaş Eğitim*, 53, 43-46.
- Binbaşıoğlu, C. (1981). “Öğretim Planlarında “Yöntem” Sorunu”.*Çağdaş Eğitim*, 55, 46-49.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). Birleştireilmiş Sınıflarda Öğretim Rehberi. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). Rehberlik. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.

- Binbaşıoğlu, C. (1983). "Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Ünite Çalışmalarında Uygulanacak Basamaklar". *Çağdaş Eğitim*, 8(81), 4-7.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). "Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersinde Ünite Çalışmalarının Basamakları". *Çağdaş Eğitim*, 8(83), 36-37.
- Binbaşıoğlu, C. (1984). "Atatürk'ün Evrenselliği, Önder Kişiliği, Eğitimci Kişiliği ve Amaçları". *Çağdaş Eğitim*, 9(88), 25-28.
- Binbaşıoğlu, C. (1984). "Eğitimci Fuat Gündüzalp'in Bazı Eğitim Görüşleri". *Çağdaş Eğitim*, 9(90), 5-11.
- Binbaşıoğlu, C. (1985). "Ders Dışı Etkinliklerin Değerlendirilmesi". *Çağdaş Eğitim*, 10(97), 7-14.
- Binbaşıoğlu, C. (1985). "Çocuğun Okul Olgunluğu". *Çağdaş Eğitim*, 10(102), 24-26.
- Binbaşıoğlu, C. (1985). "Öğretmenin Değerlendirilmesi". *Çağdaş Eğitim*, 10(106), 14-22.
- Binbaşıoğlu, C. (1986). "Çocuklarda ve Gençlerde Olgunlaşma Düzeyleri-Bunların Eğitim Programları ve Öğretim Üzerine Etkileri". *Çağdaş Eğitim*, 11(107), 30-37.
- Binbaşıoğlu, C. (1988). "İlkokul Öğretimiyle İlgili Bazı Sorunlar". *Milli Eğitim Vakfı Dergisi*, 10.
- Binbaşıoğlu, C. (1988). *Eğitime Giriş*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1988). *Eğitim Yöneticiliği*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1989). *Öğretmen Yetiştirme Problemi Üzerine Düşünceler. Öğretmen Yetiştirme Danışma Kurulu Toplantısı içinde* (s.185-193). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Binbaşıoğlu, C. (1992). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

- Binbaşıoğlu, C. ve Binbaşıoğlu, E. (1992). Endüstri Psikolojisi (Teknik Liseler ve Anadolu Liseleri İçin). Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1993). Çağdaş Eğitim ve Köy Enstitüleri “Tarihsel Bir Çerçeve”. İzmir: Etki Ofset.
- Binbaşıoğlu, C. (1994). “Ders Kitapları Üzerine”. *Çağdaş Eğitim*, 195.
- Binbaşıoğlu, C. (1994). Genel Öğretim Bilgisi. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Binbaşıoğlu, C. (1995). Okullarda Öğretim Sorunları. Ankara: Eğitim-Der Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (1995). Öğretmen Yetiştirme Açısından Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi Üzerinde Bir Araştırma. İstanbul: MEB Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (1995). “Okuma Eylemi (Okumak Ne Yapmak Demektir)”. *Çağdaş Eğitim*, 20(210), 6-11.
- Binbaşıoğlu, C. (1996). “Eğitimde Davranışı Değiştirme Yöntemleri”. *Abece*, 114, 3-5.
- Binbaşıoğlu, C. (1997). “Hasan Ali Yücel’in Bazı Eğitim Düşünceleri ve Türk Eğitim Tarihindeki Yeri”. *Çağdaş Eğitim*, 238, 23-30.
- Binbaşıoğlu, C. (1998). “Dr. Halil Fikret Kanad ve Türkiye’de Eğitim Bilimlerinin Gelişmesine Katkısı”. *Çağdaş Eğitim*, 245, 9-18.
- Binbaşıoğlu, C. (1998). “Hasan Ali Yücel’in Bakanlığı Döneminde Uygulanan “Köy İlkokul Program Projesi” ile “Köy ve Bölge Meslek Kursları Öğretim Programı Taslağı” ve Eğitim Bilimleri Açısından Değerlendirilmesi”. *Öğretmen Dünyası*, 225, 19-23.
- Binbaşıoğlu, C. (1998). “Eğitimci İsmail Hakkı Baltacıoğlu’nun Türk Eğitim Bilimleri Tarihindeki Yeri ve Bazı Eğitim Düşünceleri”. *Öğretmen Dünyası*, 228, 6-11.
- Binbaşıoğlu, C. (1998). “Köy Enstitülerinde Öğretim Programı ve Buralardaki Eğitim ve Öğretim Uygulamaları İle İlgili İlke Ve Yöntemler”. *Abece*, 140, 11-16.

- Binbaşıoğlu, C. (1998). “Eski Milli Eğitim Bakanlarından Mustafa Necati’nin Türk Eğitim Tarihindeki Yeri”.*Çağdaş Eğitim*, 239, 6-12.
- Binbaşıoğlu, C. (1998). Geleneksel Kùltùre Gùre Tùrkiye’de Çocuk Eğitimi Ùzerinde Bir Araştırma. Ankara: Kùltùr Bakanlığı Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (1999). Cumhuriyet Dùnemi Eğitim Bilimleri Tarihi. Ankara: Teknisk Yayınıcılık.
- Binbaşıoğlu, C. (1999). “Hùseyin Hùsnù Cırtlı’nın Eğitim Gùrùřleri”.*Ùđretmen Dùnyası*, 233, 23-25.
- Binbaşıoğlu, C. (2000). Okulda Ders Dışı Etkinlikler. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (2000). Ailede ve Okulda Eğitim Sorunları. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Binbaşıoğlu, C. (2002). Ùđrencilik ve Ùđretmenlik Anıları. Ankara: Gùl Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (2002). Ankara’nın Ulus ve Cebeci Ortaokullarında 1953-1954 Ùđretim Yılında Disiplin Kuruluna Gùnderilen Olgular Ùzerinde Bir İnceleme. *Ùđrencilik ve Ùđretmenlik Anıları* içinde (s.147-157). Ankara: Gùl Yayınevi.
- Binbaşıoğlu, C. (2003). Hayat Bilgisi Ùđretimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Binbaşıoğlu, C. (2003). Eğitim ve Ùđretim Ùzerine Yazılar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Binbaşıoğlu, C. (2003). “Milli Eğitimi Yenileştirme Zorunluluğu Ùzerine”.*Çağdaş Eğitim*, 296, 11-12.
- Binbaşıoğlu, C. (2004). “Eğitimde Gùnlük Olaylar”.*Çağdaş Eğitim*, 315, 14-16.
- Binbaşıoğlu, C. (2004). Tùrkiye’de Mesleki Rehberlik Merkezlerinin Kuruluđu ve Okullarda Mesleki Rehberlik Çalışmaları. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Binbaşıoğlu, C. (2004). İlkokuma ve Yazma Öğretimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Binbaşıoğlu, C. (2005). Türk Eğitim Düşüncesi Tarihi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Binbaşıoğlu, C. (2007). Cumhuriyet Dönemi Eğitiminin Düşünsel Temelleri. Güngör, N. (Ed.). *Cumhuriyetin İlk Yıllarından Günümüze Dil, Kültür, Eğitim* içinde (s. 249-269). Ankara: Hasan Ali Yücel Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını.
- Binbaşıoğlu, C. (2007). İlk Okuma ve Yazma Öğretiminde Cümle Yöntemi. (17. Milli Eğitim Şurası. *Türk Milli Eğitim Sisteminde Kademeler Arası Geçişler, Yönlendirme ve Sınav Sistemi. Küreselleşme ve AB Sürecinde Türk Eğitim Sistemi*), Raporlar, Görüşmeler ve Kararlar içinde (s. 214-215). Ankara: T.C. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayını.
- Binbaşıoğlu, C. (2008). “Etkinlik Pedagojisi: Yaşamsal, Düşünsel ve Üretici Eğitim”. *Öğretmen Dünyası*, 342, 10-14.
- Binbaşıoğlu, C. (2009). Başlangıçtan Günümüze Türk Eğitim Tarihi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Binbaşıoğlu, C. (2010). “Gelişimcilik Öğretisinin Eğitim ve Öğretim Etkinliklerine Etkileri Üzerine Düşünceler”. http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2006_cilt4/sayi_1/1-12.pdf (Erişim tarihi: 20.11.2010).
- Binbaşıoğlu, C. (2010). Cavit Binbaşıoğlu ile Ankara Çağdaş Eğitim ve Köy Enstitüleri Vakfı’nda Gerçekleştirilen Görüşme Kayıtları (Ek-1).
- Binbaşıoğlu, C. (2010). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 1-Sınıfta Öğrenci Konuşmaları”. *Öğretmen Dünyası*, 31(372), 35-37.
- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 2-Öğretimde Öğrenci Yaşantıları”. *Öğretmen Dünyası*, 32(373), 27-28.

- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 3- Öğrenci Yalanları ve Bunlar Karşısında Öğretmen Davranışları”.*Öğretmen Dünyası*, 32(374), 31-33.
- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 4- Öğretimde Öğretmenin Bilgisi ile Saygınlığı Arasındaki İlişki”.*Öğretmen Dünyası*, 32(375), 37-38.
- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 5- Öğretmenin Öğrencilere ‘Önderlik Yapma’ Durumu”.*Öğretmen Dünyası*, 32(376), 39-40.
- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 6- Sınıfta ‘Tembel’ Olarak Nitelendirilen Öğrenciler”.*Öğretmen Dünyası*, 32(377), 33-35.
- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 7- Öğretimde Öğretmenin Öğrencilere “Bilgi Verme” Sorunu”.*Öğretmen Dünyası*, 32(378), 31-32.
- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 8- Öğretimde “Yarışma” ve Yarışmadan Yararlanma Durumu”.*Öğretmen Dünyası*, 32(379), 29-30.
- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 9- Yöntem Açısından Öğretimde Öğrencinin Ders Konularını Öğrenme Durumu ve Eğitim İlişkisi”.*Öğretmen Dünyası*, 32(380), 31-33.
- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 11- Sınıfta Düzen ve Disiplini Sağlamak”.*Öğretmen Dünyası*, 32(382), 29-30.
- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 12- Öğretimde “Öğretmen Otoritesi”.*Öğretmen Dünyası*, 32(383), 34.
- Binbaşıoğlu, C. (2011). “Eğitim ve Öğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 13- Öğretimde Dikkati Kendi Üzerine Çekmek İsteyen Öğrenciler”.*Öğretmen Dünyası*, 32(384), 35-36.

- Binbaşıoğlu, C. (2011). “İş Eğitimi Anlayışına Göre Köy Enstitüsünde Derslerin ğretimi”.*Karanlık Sokakta Aydınlanma: Aksu Köy Enstitüsü, Antalya Kent Müzesi Yayınları Anı Serisi 1*, 160-168.
- Binbaşıoğlu, C. (2012). Cavit Binbaşıoğlu’nun Eğitim Yöneticiliği Konusunda Kendi El Yazısı ile Yazıp Araştırmacıya Gönderdiği Notlar (Ek-2).
- Binbaşıoğlu, C. (2012). Cavit Binbaşıoğlu’nun Görevi Gereği Olan Okul alışmaları Dışında Meslektaşlara ve Halka Verdiği Konferansların Konu Başlıkları ve Yapıldığı Yerlerle İlgili Kendi El Yazısıyla Yazıp Araştırmacıya Gönderdiği Notlar (Ek-3).
- Binbaşıoğlu, C. (2012). “Eğitim ve ğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 14- ğretimde öğretmenlerin ğrencileri Ders Konularına ve Mesleğe Yönelmesi Sorunu”.*ğretmen Dünyası*, 33(385), 39-40.
- Binbaşıoğlu, C. (2012). “Eğitim ve ğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 15- ğrencilerin Okul Yaşamında Kendi Kendilerine Karar Vermeyi öğrenmeleri”.*ğretmen Dünyası*, 33(387), 35-36.
- Binbaşıoğlu, C. (2012). “Eğitim ve ğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 16- Eğitim ve öğretimde ğrencilerin Cezalandırılmaları”.*ğretmen Dünyası*, 33(388), 35-37.
- Binbaşıoğlu, C. (2012). “Eğitim ve ğretim Sorunlarına Temel Yaklaşımlar: 17- ğretimde Ders Konularının Sınıfa Sunulması”.*ğretmen Dünyası*, 33(389), 33-35.
- Coşkun, A. (2010). Hasan Ali Yücel Aydınlanma Devrimcisi.İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.
- Coşkun, H. (2011). Cavit Binbaşıoğlu’nun Günlük Ders Planları Yaklaşımı. Coşkun, H. (Ed.). *Tokat rneğinde Günlük Ders Planları ve Eğitsel Oyunlar* içinde (s. 10-13). Ankara: Sözkesen Matbaacılık.
- Demirel, . (2000). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: PegemA Yayınevi.

- Demirel, Ö. (2005). Eğitimde Yeni Yönelimler. Ankara: PegemA Yayınevi.
- Dewey, J. (1957). Terbiyede Hedefin Mahiyeti. İstanbul: Maarif Basımevi.
- Dinç, S. (1999). Cumhuriyet Döneminde Yapılan Milli Eğitim Şuraları ve Alınan Kararların Uygulanması (1927-1960), Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Erdem, Ç. (2008). “Cumhuriyet Yönetiminin 1930’lu Yıllarda Köyde ve Köylülükte “Dönüşüm”ü Gerçekleştirme İsteğinin Bir Aracı Olarak ‘Köy Eğitim Kursları’”. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(3), 187-200.
- Erdem, M. ve Akkoyunlu, B. (2011). “İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Beşinci Sınıf Öğrencileriyle Yürütülen Ekip Proje Tabanlı Öğrenme Üzerine Bir Çalışma”. *İlköğretim Online E Dergi*, <http://ilkogretim-online.org.tr/vol1say1/v01s01a.pdf> (Erişim tarihi: 08.06.2011).
- Ergün, M. (2010). “Çağdaş Türk Eğitimcileri: İsmail Hakkı Baltacıoğlu”. www.egitim.aku.edu.tr/cea06fk2.ppt, (Erişim tarihi: 01.07.2010).
- Fidan, N. ve Erden, M. (1993). Eğitim Giriş. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- Gedikoğlu, Ş. (1971). Köy Enstitüleri. Ankara: İdeal Matbaası.
- Geray, C. (1969). “Türkiye’de Köy Enstitüleri Hareketi ve Köy Kalkınması”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(1), 197-200.
- Gökçora, İ. H. (2007). “Kulluktan Özgür Bireye: Ürteken Eğitim ve Aydınlanma Yolunda Köy Enstitüleri”. *Üniversite ve Toplum, Bilim Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 7(1), <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=302>, (Erişim Tarihi: 15.07.2011).
- Güleryüz, H. (2010). O Bir Pedagog ve Bir Cumhuriyet Çınarıdır. Güleryüz, H. (Ed.). *Bir Pedagog Olarak Cavit Binbaşıoğlu Sempozyumu* içinde (s. 32-40). Ankara: Özlem Yayınevi.

- Kafadar, O. (1997). Türk Eğitim Düşüncesinde Batılılaşma. İstanbul: Vadi Yayınları.
- Karasar, N. (2003). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karip, E., Buluç, B., Sözer, M. A. vd. (2007). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: PegemA yayıncılık.
- Kansu, N. A. (1952). Pedagoji Tarihi. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Kirby, F. (2010). Türkiye’de Köy Enstitüleri. İstanbul: Tarihçi Kitabevi.
- Koçak, Ş. (1984). “Siz Cumhuriyet Çocuğusunuz”. *Çağdaş Eğitim*, 89, 20.
- Köklü, M. (1984). “Öğretmenim Cavit Binbaşıoğlu”. *Çağdaş Eğitim*, 91, 42-44.
- MEB (1993). “Atatürk’ün I. Maarif Kongresi Açış Konuşması”. *Millî Eğitim Dergisi* Türkiye Cumhuriyetinin 70. Yılı Özel Sayı 125, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- Oğuzkan, A. F. (1991). “Öğretmen Eğitimi”. *Abece*, 24, 2-5.
- Okan, K. (2010). Yaşlı, Yarın İçin Projesi Olmayan Kişidir. Gülerüz, H. (Ed.). *Bir Pedagog Olarak Cavit Binbaşıoğlu Sempozyumu* içinde (s. 74). Ankara: Özlem Yayınevi.
- Oktaylar, H. C. (2010). KPSS Tarih. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Ortaş, İ. (2005). “Ülkemizin kaçırdığı en büyük eğitim projesi: Köy Enstitüleri”. *Pivolka Dergisi*, 4(17), 3-5.
- Özdemir, O. (2008). “Köy Enstitüleri ve Yeni Ortaçağın Eğitim Sorunu”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 46-54.
- Özyürek, M. ve Tuncer, T. (2003). “Gelişimciliğin Eğitim Uygulamaları Üzerindeki Etkileri”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-22.
- Paulquie, P. (1994). Eğitim Sözlüğü. İstanbul: Sosyal Yayınları.
- Paulquie, P. (1994). Pedagoji Sözlüğü. İstanbul: Sosyal Yayınları.

- Perkins, D. N. (1999). "The Many Faces of Constructivism". *Educational Leadership*, 57(3), 6-11.
- Seferoğlu, S. (2010). İyi Bir Öğretmenin Nitelikleri: Cavit Binbaşıoğlu Örneği. Güteryüz, H. (Ed.). *Bir Pedagog Olarak Cavit Binbaşıoğlu Sempozyumu* içinde (s. 44-50). Ankara: Özlem Yayınevi.
- Sirer, R. Ş. (1927). Muallim Mektepleri İçin Pedagoji Dersleri. İstanbul: Milli Matbaa.
- Şeren, M. (2008). "Köye Öğretmen Yetiştirme Yönüyle Köy Enstitüleri". *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 203-226.
- Taşdemirci, E. (1998). Hasan Ali Yücel'in Türk Milli Eğitimine Hizmetleri. Boybeyi, S. (Ed.). *100. Doğum Yıldönümünde Hasan Ali Yücel* içinde (s. 34-74). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Taşdemirci, E. (2010). Türk Eğitim Tarihi. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Taşkaya, M. S. ve Akbaşı, S. (2008). "Okuma Yazma Öğretiminde Köy Enstitülerinin Yeri". *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 14-22.
- Tazebay, A. A. (2010). Cavit Binbaşıoğlu ve Gazili Yıllar. Güteryüz, H. (Ed.). *Bir Pedagog Olarak Cavit Binbaşıoğlu Sempozyumu* içinde (s. 23-24). Ankara: Özlem Yayınevi.
- Tonguç, İ. H. (1939). Canlandırılacak Köy. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tonguç, İ. H. (1946). İlk Öğretim Kavramı. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tuncor, F. R. (2000). "Cavit Binbaşıoğlu". *Yeni Defne*, 220, 25-26.
- Turan, Ş. (2000). İsmet İnönü, Yaşamı, Dönemi ve Kişiliği. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Ülkü, C. (2008). "Sanat Eğitimi, Sanat ve Köy Enstitüleri". *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 34-45.

Vernon, M. D. (1943). “Çocuklarda Algının Gelişimi”.(Çev. Muzaffer Şerif Başoğlu),
İlköğretim Dergisi, 53.

Yıldızlar, M. (2010). Cavit Binbaşoğlu’nun Metodolojisi. Güteryüz, H. (Ed.). *Bir
Pedagog Olarak Cavit Binbaşoğlu Sempozyumu* içinde (s. 55-60). Ankara:
Özlem Yayınevi.

Yurdakul, B. (2005). Eğitimde Yeni Yönelimler. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Yücel, H. A. (1998). Geçtiğim Günlerden. İstanbul: İletişim Yayınları.

EKLER

EK-1: Cavit Binbaşıoğlu ile 04.12.2010 tarihinde Ankara Çağdaş Eğitim ve Köy Enstitüleri Vakfı'nda Gerçekleştirilen Görüşme Kayıtları

Cavit Binbaşıoğlu'na Yöneltilen Sorular ve Binbaşıoğlu'nun Verdiği Yanıtlar

1. Yaşam yknz ve öğrenim durumunuzu kısaca anlatır mısınız?

“Antalya ilinin Akseki ilçesinin Güzelsu köyünde 16/04/1925 tarihinde doğdum. Babam ifti olup aynı köyden Binbaşı Mustafa Efendi'nin torunudur. Annemin adı Hatice, babamın adı Hüseyin'dir. Annemden bir anı olarak eski nüfus cüzdanı ve bir de hiç yanından ayırmadığı, keiboynuzundan sapı bulunan, köyümüzde imal edilmiş el akısını saklıyorum. Aynı şekilde, babamın anısı olarak da, bir kahve değirmeni... Zaten başka bir şeyim kalmadı.

İlköğrenimimi Akseki-Güzelsu İlkokulunda (1938), orta öğrenimimi Antalya-Aksu Köy Enstitüsünde (1944), yüksek ğrenimlerimi de Ankara-Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsünde (1947), Ankara-Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümünde (1955) ve Ankara'da Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünde (1966) yaptım. İlkokuldan sonra öğrenimime devam etmemde ilkokul ğretmenim Sabit nal'ın büyük rolü olmuştur. O, benim üzerimde en çok emeği bulunan ğretmenimdir. İy bir pedagoji kültürüne sahiptir. O, bizleri ayanı ğretim (yani yaparak ve yaşayarak öğrenme) ilkesine göre eğitmiştir. Bu ğretmenimi minnet, şükran ve saygı ile anıyorum.”

2. Kitaplarınız dışında yer alan yazılarınızdan bahseder misiniz?

“Gerek ğrenciliğim sırasında gerekse ğretmen olduktan sonra çeşitli eğitim konularıyla ilgili pek çok yazıyı meslektaşların beğenisine sundum;

- Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsünde okurken ğretmenimiz sosyolojik bir araştırma yapmamızı istemişti. Ben de Beşikdüzü İbo Köyünde ailelerin şekil ve yapısı konulu bir araştırma yaptım ve sonra bu araştırmayı “Birkaç Anadolu Köyünde Ailenin şekil ve Yapısı” şeklinde raporlaştırdım. Bu rapor, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu'nun çıkardığı *İş* dergisinde yayımlanmıştır.

- *Ülkü* dergisinde kendi kymn tarihçesini yazdım, kym tanıtmaya alıştum.

- 1947 yılında Ankara-Çubuk ilçesi gezici başöğretmenliğine başladıktan sonra köy okullarıyla ilgili gördüğüm eğitim sorunlarını *İlköğretim* dergisinde paylaştım. Yine aynı dergide, Fuat Baymur hocadan öğrendiğim ilk okuma ve yazma öğretimi üzerine Amerika'da yapılan araştırmaların sonuçlarının bulunduğu grafikleri yayımladım.

- Bunların dışında, *Eğitim Hareketleri*, *Eğitim Alanı*, *Çağdaş Eğitim* ve *Öğretmen Dünyası* gibi dergilerde birçok yazım yayımlanmıştır.

İlerleyen yıllarda bu yazılarımı kitap haline getirme ihtiyacı hissettim ve bunları; Okullarda Öğretim Sorunları (1995), Ailede ve Okulda Eğitim Sorunları (2000) ve Eğitim ve Öğretim Üzerine Yazılar (2003) adlı üç ayrı kitapta bir araya getirdim. Ancak bu kitaplara girmeyen ve henüz yayımlanmamış başka yazılarım da bulunmaktadır. Örneğin, Gazi Eğitim Enstitüsünden emekli olacağım sıralarda (1983 yılında), anket yapmak üzere yanıma Almanya'da doktora yapan bir öğrenci gelmişti. Burada yer alan sorular, pedagoji ve öğretim yöntemleriyle ilgiliydi. Ben bu soruları ikişer üçer satır halinde cevapladım. Ancak konular oldukça hoşuma gittiği için bu anketin bir fotokopisini kendime saklamıştım. Aradan 27 yıl geçtikten sonra, 2010 yılının yaz tatilinde, bu konular üzerinde daha ayrıntılı durma isteği ve ihtiyacı hissettim ve ankette bulunan her bir soruyu üçer dörder sayfalık bir makale haline getirdim ve *Öğretmen Dünyası* dergisine verdim. Bu makaleler *Öğretmen Dünyası* dergisinde, "Eğitim ve Öğretimde Temel Yaklaşımlar" başlığı altında yayımlanacak.

Oluşturduğum bu yirmi makalenin her birinde pedagojinin önemli sorunlarına yine pedagojinin önemli ilkeleri olan -bütünlük, -çocuğa görelilik, -yaşamsallık, -gerçekçilik, -otorite ve özgürlük, -rehberlik, -etkinlik, -bireysellik ve -toplumsallık açılarından çözüm bulmaya çalıştım. Bunu yaparken aklımda kalan belli başlı eğitim otoritelerinin düşüncelerine de göndermelerde bulundum.

Bunun dışında, Gazi Eğitim Fakültesinde Prof. Dr. Çağatay Özdemir'in çıkardığı *Eğitim Bilimleri* dergisine eğitim sorunlarımızla ilgili, içerisinde çeşitli eleştirilerin de yer aldığı bir makale gönderdim. Bu makale de henüz yayımlanmamıştır. Bunlar da belki de benim son eserlerim olacaktır."

3. Eğitimin en çok hangi alanına ilgi duyduunuz, sebebi nedir?

"Ben eğitimin hemen her dalıyla meşgul oldum, birini diğerine tercih etmedim. Çünkü eğitim konusunda görüş belirten bir kişinin eğitimin her yönüyle ilgilenmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü eğitim bir bütündür ve eğitim sorunları birbirleriyle ilişkilidir. Ancak bir kıyaslama yapacak olursak en çok Özel Öğretim Yöntemlerine ilgi duyduğumu söyleyebilirim, ardından Eğitim Tarihi geliyor. Eğitim tarihi esas gibi görünse de benim için yan dal gibidir. Bu arada eğitim tarihi konusunda şunları söylemek isterim;

Ben hem yaşıım gereği hem de eğitim gördüğüm ve çalıştığım çeşitli kurumlarda yaşadığım ilişkiler gereği eğitimin içinden pek çok kişiyle etkileşimde bulundum. Kimisi hocam oldu kimisi arkadaşım oldu. Örneğin, Halil Fikret Kanad'ı bugün bilen çok insan yoktur; ama o benim hocamdı. Onun dışında, Faik Reşit Unat, Nevzat Ayasbeyoğlu ve İsmail Hakkı Tonguç gibi değerli hocalardan öğrendim ben eğitim tarihini. Ben onları bizzat yaşadım ve bunun için çok şanslı olduğumu düşünüyorum. Bu hocalar bize, eğitim tarihinin dışında, düşünme yeteneği kazandırdılar. 1940'lı yıllarda Köy Enstitülerinde biz bunlarla tartışmalı dersler yapardık. Bu tarz dersler o zamanlar hiçbir okulda yoktu. Yine Gazi Eğitim Enstitüsünde Hüseyin Hüsnü Cırtlı hocamız derslerde bizim yeni düşünceler retebileceğimiz ortamlar yaratırdı. Bu, oldukça faydalı bir yöntemdi.

Bence pedagojinin esas kavramlarının gelişimi eğitim tarihinde öğrenilmelidir. Oysa bugün gösterilen eğitim tarihi sınırlı bir Türk eğitim tarihidir. Esas eğitim tarihi batıda gelişmiştir ve bugünkü ağdaş eğitimciler için ilham kaynağı olmuştur. Bana göre; Comenius'u, Pestalozzi'yi, Rousseau'yu, Froebel'i, Dewey'i bilmeyen bir kişiden pedagoji nosyonu beklenemez. Biz, bırakın bunları doğru düzgün öğretmeyi, bugünkü ağdaş eğitimcileri de tam anlamıyla ğretmiyoruz, sonra ğretmen kalitesinin düşüklüğünden yakınıyoruz. Halbuki bir şeyi bilmek, onunla ilgili fikir yürütmek için ondan önce yapılanları bilmek, görmek gerekir. Bununla ilgili meşhur Fransız filozofu Alain'in güzel bir sözü vardır: "Her gemi bir başka gemiden örnek alınarak yapılır."

4. Size göre Türkiye'de Köy Enstitülerinin yeri ve önemi nedir?

"Ben köy enstitülerinden çıkmış biriyim ama bu, enstitüleri hiçbir zaman objektif bir şekilde değerlendirmeme engel olmadı. Enstitülerde ilk zamanlardaki fikir ve ilkeler güzel. Çocuğun yaparak yaşayarak, üretici bir çalışmaya yöneltilerek eğitilmesi çok doğru. Ayrıca halkın işe yöneltilmesi, işi benimsemesi, onlara iş sevgisinin aşılanması belki de enstitülerin en değerli yanıydı. Ancak zamanla iş biraz hayale kaçmış gibi geliyor bana. Örneğin, "reticilik" ilkesini ele alacak olursak; üreticilik, mevcut araç gereçlerden, olanaklardan vs. yararlanarak yeni bir şey meydana getirmektir. Eğitimde bu genel ilke doğrudur. Ancak üreticilik düşünce yoluyla da olabilir. Örneğin, bir konuyla ilgili bulunan çeşitli görüşleri teker teker inceleyip eleştirerek yeni bir düşünce retebiliyorsak bu reticiliktir. retmek, illaki topraktan bir şey çıkarmak ya da maddi unsurlar elde etmek değildir. Enstitülerde zaman ilerledikçe böyle bir amaç oluşmuştu. Belki de en büyük hata bu noktada yapıldı. Örneğin, fasulye yetiştirme işi bir amaç haline gelmemelidir. İş, pedagojik sınırlar içerisinde kalmalıdır, yani iş, bir amaç değil bir araç ya da bir yöntem olmalıdır. Enstitülerde belki de bu konuda aşırıya gidilmişti.

İş, eğitimin sınırları içinde kalmayınca hem öğrencilerde bir bıkkınlık oldu, hem de çevreden bazı tepkiler geldi. Ancak tabi ki bu tek bir sebeptir. Bunun dışında başka

sebepler (idari veya pedagojik) de bulunabilir. Örneğin, öğretmen köye gidiyor, çocukları, köylüleri okutacak. Bunun dışında ona, tarla, hayvan vs veriliyor. Böyle olunca da öğretmen çok ağır bir yük altında kalıyor. Ayrıca bazı yerlerde tarladan çok iyi verim alınıyor; ancak bazı çorak yerlerde verim yok. Sonuçta öğretmenin köylülerle arası açılıyor. Pek çok sorun ortaya çıkıyor. Yani, bir yerde, güzel düşüncelerle oluşturulmuş bir işin ortadan kaldırılması yolunda kendi kendimize ilerledik. Ama belki de devam etseydi bu sorunlar halledilip iş daha düzene binebilirdi, yani tamamen kapatılmayabilirdi diye düşünüyorum.”

5. Eğitim öğretimde uygulanmasını savunduğunuz özel bir öğretim yöntemi var mı?

“Ben proje yöntemi taraftarıyım. Bütün kitap ve yazılarımda bunu öne sürdüm. Bu, öğretimin projelerle yürütülmesi demektir. Bu yolla öğrenciler, düşünmeye, gerektiğinde etkinlik sağlayıcı yeni projeler yapmaya yönlendirilmiş olur. Çocuğun, öğretim yoluyla, yaratıcı nitelikte bir etkinlikte bulunmasının yolu budur. Biz, öğretmenler olarak, öğrencilerimizin bu alışkanlıkları kazanmalarını sağlamalıyız. Bu alışkanlığı kazanan öğrenciler, okul döneminde başarılı bir öğretim görmenin dışında, yaşamda karşılaştıkları sorunları çözmeye hazır bireyler olarak hayatlarını devam ettireceklerdir. Ancak proje yöntemi yeteri kadar anlatılamıyor ve anlaşılıyor. Böyle olunca da bana yazacak çok şey çıkıyor.”

6. Size göre Türkiye’de öğretim programlarındaki eksiklikler ya da programların taşınması gereken özellikler nelerdir?

“Bence öğretim programlarındaki en büyük eksiklik, eğitimde iş ilkesine yeteri kadar önem verilmemesidir. Özellikle ilköğretim çağında, çocuğa bütün bilim dallarına ait birçok şeyi öğretme amacını güden öğretim programları, onu büyük bir yük altında ezmektedir. Bakın bugün “yapılandırmacı eğitim” diye bir sistemden bahsediyoruz. Aslında bu düşünceler yeni değildir. Size daha önce söylediğim gibi biz 1940’lı yıllarda bile bunlardan bahsediyorduk. Yani fikirler iyi; ancak bugün hala ezbercilikten şikâyet ediyoruz. Öyleyse, öğretimi etkin bir duruma sokmamız gerekiyor. Çünkü “bilgi” denen şey sınırsızdır. Bunun yerine az fakat öz bilgilerle yetinilmeli, programlar öğrencilere düşünmeyi öğretmelidir. Bana göre bu, birçok bilgi kazanmaktan çok daha önemlidir.

Bunun dışında, sanat eğitimine verilen önemin azalması da büyük bir sorundur. Sanat, insanın bir parçasıdır. Resim, müzik, beden eğitimi vb. insan kişiliğine etki yapan büyük etkenlerdir. Bunlardan vazgeçmemek lazım; ama son zamanlarda okullarda bu derslere verilen önem git gide azaldı. Biz hep, eğitim bir bütündür diyoruz. İşte bu eğitimin önemli bir yanı da sanattır.”

7. Sizce öğretmen yetiştirme sistemimizde esas alınması gereken öğretmen profili nasıl olmalıdır?

“Daha önce de bahsettiğimiz gibi, eğitimin çeşitli yönlerine, yani bilgi, sanat, beceri vb. yönlere, önem veren, bu alanlarda bilgiye sahip, ayrıca çevre kalkınmasına, halk eğitimine katkı sağlayan öğretmenlerin yetiştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. İşte Köy Enstitülerinin değerli taraflarından biri de buydu. Bu tarz öğretmenlerin yetiştirilmesi ilke edinilmişti.”

8. Fikir ve düşüncelerinizi etkilediğini düşündüğünüz yerli veya yabancı bilim adamları kimlerdir?

“Özellikle doğa ile temas, doğadan bilgi elde etme konularında Rousseau’dan oldukça etkilendiğimi söyleyebilirim. Bunun dışında Pestalozzi’nin de üzerimde etkisi çoktur. Pestalozzi denince bizde akla gelen isim Halil Fikret Kanad’dır. O, bize ders verirken bütün eğitimcileri sınıftaki kişilere dağıtırdı; ama Pestalozzi’yi kimseye vermezdi. Onu kendi anlatırdı ve onu anlatırken de adeta rol yapardı. En çok sevdiği kişi Pestalozziydi. Zaten onun doktora tezi de Pestalozzi’nin eğitim anlayışı üzerinedir. O, kişilik olarak da Pestalozzi ile benzerlik gösterir. Örneğin, Pestalozzi’nin düşünelere yardım etme gibi bir yönü vardır. Halil Fikret hoca da öyleydi. Ayrıca kendini işe adanmış bir insandı. Biz, öğretmenler olarak, onun bu özelliklerinden çok etkilendik ve ona çok saygı duyduk. O, adeta Gazi Eğitim Enstitüsü ile özdeşleşmişti. Yani, sonuç olarak, benim eğitim görüşlerimde Halil Fikret Kanad’ın da etkisi bulunmaktadır.”

9. Son olarak benim gibi mesleğe yeni atılmış öğretmenlere vereceğiniz tavsiyeler nelerdir?

“Bana göre her şeyden önce okuma geliyor. Çünkü insanın ne öğretmeninden aldığı ne de derslerde kitaplardan edindiği hiçbir bilgi onu tatmin etmez. Bunların hepsi ancak bir başlangıç için yeterli olabilir. Ben, okuma zevkini almış, okuma aşkımla asla yitirmeyen, yeni şeyler düşünen ve üreten bireyler olmanızı ve bu özelliklerinizle yetiştirdiğiniz genç kuşaklara örnek olmanızı tavsiye ediyorum. Böyle olursanız hem tarihinizi korumuş olursunuz hem de yeni intibaklar yapacak kudrete sahip olursunuz.”

EK-2: Cavit Binbaşıoğlu'nun "Eğitim Yöneticiliği" Konusunda Kendi El Yazısı ile Yazıp Araştırmacıya Gönderdiği Notlar

Cavit Binbaşıoğlu'nun Eğitim Yöneticiliği ile ilgili Görüş ve Uygulamaları, Eğitime Katkıları

- Cavit Binbaşıoğlu'nun Eğitim Yöneticiliğine karşı ilgisinin 1940'larda daha öğrenen ileen başladığı söylenebilir. O, bir ders ödevi olarak aldığı "Taylor Sistemi" adlı konuya ^{3. sınıf} arkadaşları Pakize Yılmaz (Türkoglu) ile birlikte yapmış ve öğretmenleri İ. Haki Tonguç'a vermiş, o da beğenmiş olarak ki, "Kör Enstitüleri Dergisi'nin Ağustos-Eylül 1947 tarihli 7-8. sayısında imzasız olarak yayımlanmıştır. (X) Bu sistemde "az emekle çok iş bazarının yöntemi"nden söz edilmektedir.

Kendisinden dinlediğim size göre diğer öğretmen okullarında ve Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümünde olduğu gibi, köy enstitülerinde ~~Yönelim~~ köy Enstitüsü ^{öğretim} programında o zaman "Eğitim Örgütü ve Teftiş Tekniği" adlı bir ders olmasına karşın "Eğitim Yöneticiliği" adlı bir ders yoktu. Tabii, köy enstitüleri ve öğretmen okullarında da yoktu. Yalnızca öğretmenler eğitime ya da (X) Binbaşıoğlu, Cavit. Öğrencilerle ve Öğretmenlik Anıları, 2002, s. 43.

Okul yöneticiliği bilgisinden yoksun yetisi
yoklardı. Cavit Binbaşoğlu (1942) de Yüksek Köy
Enstitüsünden mezun olup gezici başöğretmen ol-
arak göreve bağlandıktan sonra, kendisinin de
değişik bu gereksinimi pratik olarak yaşlı ve
deneyimli meslektaşlardan öğrenmiş ve öğrendikle-
rini İlk Öğretim Dergisinde yayınlamaya baş-
ladı. → Bakanın yayınladığı

laıdır. Bu sırada -belki bu yayımların et-
kisiyle- 1952-1953 öğretim yılından itibaren
ilköğretmen okulu ve köy enstitüsü programların-
da "meslek dersleri arasında "Terkilat
ve İdare" diye bir ders konmuştur. Bundan
sonra Fuat Gündüralp ve Muvaffak Akın'ın
tarafından bu ders için "Terkilat ve İdare" ad-
ıyla bir kitap yayımlanmıştır, ilköğretmen o-
kulları ve köy enstitülerinde bu kitap ders
kitabı olarak okutulmaya başlamıştır. Buna gö-
re Cavit Binbaşoğlu 1954 yılında söz konu-
su gazetelerine yayımlanan makalelerle
ilköğretmen ve idarecilerine Uygulamalı Rehber
adıyla yayımlandı (1954)

Soru: Bu kitap, "Uygulamalı İlköğretmen İdare
Rehberi" adını nasıl aldı?

— "İlkokul Öğretmeni ve İdarecilerine Uygulamalı Rehber" adıyla yayımlanmıştır. (Ankara, Örnek matbaası, 1954) Bu kitabın ilkökul öğretmen ve yöneticileri tarafından okunmuş ve ilgi üzerine ertesi yıl (1955) "Uygulamalı İlkokul İdare Rehberi" adıyla yeniden yayımlanmıştır. Aynı kitap 1963'te geliştirilerek 6. kez basılmıştır. (x)

— Cavit Braberoğlu 1965 yılında Ankara'da Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü'ne öğrenci olarak girince, yönetimde ilgilerini arttırmak ve öğrendiklerini eğitim sistemi içinde uygulamaya çalışmış bulunmuştur. Buradan mezun olduktan kısa bir süre sonra Cazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Şubesi Öğretmenliğine atanan Cavit Braberoğlu, Pedagoji Bölümüne konan "Eğitim Yöneticiliği" dersi için de bir program ^{taslağı} hazırlamak durumunda kalmış ve bu taslak Talim ve Terbiye Kuruluna sunulmuştur. Bir yüksek okul için ilk kez hazırlanan bu programda eğitim yöneticiliği ile ilk kez yer kavramlara yer verilmiştir. Sonuç Bu konu yüksek öğretimde "Eğitim Yöneticiliği" adını nasıl almıştır? (x) Braberoğlu, Cavit. Öğrencilik ve Öğretmenlik Anıları, 2002, s. 57-58.

Buna göre de, önce eğitim enstitülerinin eğitim pedagoji bölümlerinde ve daha sonra da eğitim fakültelerinde okutulan "Eğitim Yöneticiliği" dersinin kitabını 1975 yılında yayımladığı hazırladığı. 1975 yılına kadar tektir halinde okutulan kitap, 1975 yılında bastırıldı. (xxx) Bu kitap, daha önce 1966'dan itibaren ilköğretmen okullarının "Teşkilat ve idare" ve "İlkokullarda Yönetim" adlı dersleri için de ayrıca bastırılmıştı. Böylece her üç eser, okul programlarında yapılan değişikliklere göre gelerek yeni bir ad almak suretiyle yenilen oluşturulmuştur. 1970'e kadar teşkilat ve idare olan kitap, 1970'de İlkokullarda Yönetim, 1975'te de Eğitim Yöneticiliği adını almıştır.

Ösözünde belirtildiği üzere, bu kitap hem öğretmen yetiştirme kuruluşların eğitim yöneticiliği derslerinin programını karşılamak, hem de iş başında bulunan okul ve eğitim yöneticilerinin karşılaştığı yönetim sorunlarının çözümüne yardım etmektedir. Hem kuramsal hem de pratik yönüyle.

(xxx) Binbaşoğlu, Cavit. Eğitim Yöneticiliği. 1975, Ankara: Binbaşoğlu Yayınevi.

EK-3: Cavit Binbaşoğlu'nun Görevi Gereği Olan Okul alışmaları Dışında Meslektaşlara ve Halka Verdiği Konferansların Konu Başlıkları ve Yapıldığı Yerlerle İlgili Kendi El Yazısıyla Yazıp Araştırmacıya Gönderdiği Notlar

- (söz konusu olabilir)
Cavit Binbaşoğlu'nun Görevi Gereği
Olan Okul alışmaları Dışında Verdiği
Konferanslar → Meslektaşlara
ve Halka
- Giresun Milli Eğitim Müdürlüğünün daveti üzerine
 - 1 Giresun'da "Etkin (Aktif) Öğretim Üzerine" (1956 yılında)
 - Toplumsal Gelişim Balamından Okulda Yapılabilir Tecrübe Etkinlikleri (1967 yılında) Zmitli Kocaeli M.E. Müdürlüğünün daveti üzerine
 - 4 ~~1973'te~~ Yeni İlkokul Programının Uygulanmasında Görülen Bazı Sorunlar ve Bunların Yöntemsel Açıklaması. (Mersin'de Milli Eğitim Müdürlüğünün daveti üzerine 1973 yılında)
 - 6 Okulda Öğrencilerin Tanınması ve Sorunlarının Çözülmesinde 'Toplu Dosya' ve Dolandırılmış Bir Örneğ. (Bolu İlköğretim Müfettişi Ahmet Allının çağırısı üzerine, 1959 yılında)
 - 2 - Ergenlik Çağında Beden Gelişiminin Kişinin Ruh Sağlığı Üzerine Etkisi ve Eğitim Eesaları (Bursa Vefik Paşa Tiyatrosunda 1967 yılında verilmiştir.)
 - 5 - Türkiye'de Öğretmen Okullarının Tarihsel Gelişimi (Öğretmen Okullarının Kuruluşunun 150. yılında Ankara'da H. Hüsnü zekuseli Milli Eğitimi Geliştirme Merkezinde verilen konferans, 1998)
 - 9 - Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmenin Gelişimi Bağlamında Bilgi Çağında Öğretmen Yetiştirme Sorunu. (Antalya'da Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesinin çağırısı üzerine "Bilgi Çağında Öğretmen Yetiştirme" panelinde sunulan bildiri. ÜDS tarihinde ayrıca Ankara'da "Çağdaş Eğitim ve Köy Enstitüleri Vakfı Salonunda)
 - 21

- 2 -

- 24 - Türkiye'de Millî Eğitim Müfettişliği ve Türk Eğitim Sistemine Katkısı. (Ankara'da Tüm Eğitimciler ve Eğitim Müfettişleri Sendikasının genel kurul toplantısında yapılan konuşma. 2005 yılında)
- 10 - "Nasîf Misak" ya da "Umumi Maarif ve Terbiye Programı" olarak Bitiren Millî Eğitim Bakanlığı gençliği. (Ankara Emekli Öğretmenler Derneğinin çağrısı üzerine Cumhuriyet'in 75. yılında verilen konferans. 1998)
- 11 - Cumhuriyet'in 75. yılında İlköğretim. (Ankara'da Hüseyin Hüsnü Tekel'de Millî Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi'nin düzenlediği sempozyumda yapılan konuşma (1998)
- 19 - Türk Eğitim Derneğinin Kuruluşu, Millî Eğitime ve Eğitim Bilimlerine Katkıları (Yazara verilen "Eğitim Hizmet Ödülü" toplantısında yaptığı sunduğu bildiri (1999)
- 23 - İlkokuma ve Yazma Programı ve İlköğretim. (Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi ile Tekişik Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı'nın düzenlediği "Yeni İlköğretim Programlarının Değerlendirme Sempozyumunda yapılan konuşma. 14-16. Kasım 2005)
- 20 - Köy Enstitüleri Programları ve Öğretim Yöntemleri (Ankara'da Türk Eğitim Derneğinin düzenlediği "60. Kuruluş Yıldönümünde Köy Enstitüleri" adlı toplantıda yaptığı konuşma (19 Nisan 2000)
- 25 - Etkinlik Pedagojisi: Yaşamsal Düşünsel ve Üretici Eğitim. (03.05.2008 tarihinde Gazi Üniversitesi Nispetiye Salonu'nda kendisi için yapılan düzenlenen sempozyumda yaptığı konuşma)
- 3 - Öğretmen Okullarının Tarihi. 1959 yılında Bolu Öğretmen Okulunda verilen bir konferans (Bolu'da çıkan Yeni Halk gazetesinin 21-25 Mart 1959 tarihli nüshalarında yayımlanmıştır)

- 3 -

- Köy Enstitülerinde Öğretim Programı ve Buradaki Eğitim ve Öğretim Uygulamaları ile ilgili ilke ve yöntemler (~~Ankara~~ Ankara Öğretmenler Derneğinde 17 Nisan 17 Nisan 1998 tarihinde yaptığı konuşma. (Abece adlı öğretmen meslek dergisinin Nisan 1998 tarihli 140. sayısında yayımlanmıştır.)
→ ve 142.
- 12 - M. Resit Galip'in Milli Eğitim Bakanlığı Dönemindeki Hizmetleri ve Bu Hizmetlerin Türk Eğitim Tarihindeki Yeri (Ankara'da Türk Eğitim Derneğinin düzenlediği sempozyumda yaptığı konuşma. (1998) Çaydağ Eğitim Dergisinin Ocak 1999 tarihli 250. sayısında yayımlanmıştır.)
- 13 - Dr. Halil Fikret Kanad ve Türkiye'de Eğitim Birimlerinin Gelişmesine Katkısı (D. Halil Fikret Kanad için Gazi Üniversitesinde düzenlenen yapılan bir sempozyumda yapılan konuşma (Çaydağ Eğitim Dergisinin Temmuz-Ağustos 1998 yılı 245. sayısında yayımlanmıştır.)
- 14 - Eğitimi İsmayil Hakkı Baltacıoğlu'nun Türk Eğitim Tarihindeki Yeri ve Bazı Eğitim Derswazceleri (İsmayil Hakkı Baltacıoğlu hakkında düzenlenen bir sempozyumda yapılan konuşma. Öğretmen Dünyası dergisinin Aralık 1998 tarih ve 228. sayısında yayımlanmıştır.)
- 15 - Hasan Ali Yücel'in Bakanlık Döneminde Uygulanan Köy İlkokul Programı Projesi ile Köy ve Bölge Meslek Kursları Öğretim Programı Taslağı ve Eğitim Birimleri Açısından Değerlendirmesi. (Hasan Ali Yücel'in 100. Doğum Yılı anımı dolayısıyla İzmir Eğitim Uzmanları Derneği tarafından 16 Aralık 1997'de düzenlenen panelde sunulan bildiri)
- 8 - Türkiye'de Gök Arması Okulları. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Birinci Ulusal Eğitim Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur. (24-28 Eylül, 1990)
- 7

- 4 -

- 18 - Alfabe Kitaplarının Tarihsel Gelişimi. Ankara'da Türk Eğitim Derneğinin Polatlı'daki yerleşkesinde düzenlediği bir sempozyumda sunulan bildiridir. Eğitim ve Bilim Dergisi'nin Ekim 1999 tarihli 24. Cilt, 114. sayısında yayımlanmıştır. s. 8-32. C. Bonbaşı. Öğli'nun ilköğrenme ve yazma öğretimi ile ilgili örnekli ve kapsamlı makalesidir.
- 16 - Dr. Halil Fikret Kavrad ve Türkiye'de Eğitim Bilimlerinin Gelişmesine Katkısı. 16-17 Nisan 1999'da Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde düzenlenen uluslararası bir seminerde sunulan bildiri, Eğitim Bilimleri Fakültesi tarafından 2002'de « Reform Pedagojisi, Eğitim Bilimleri, Okul Reformu, Öğretmen Eğitimi » adlı bir kitapta yayımlanmıştır. (s. 33-47)
- 17 - Eğitmeni H. Hüsnü Cincitli'nin Eğitim Görüşleri. H. Hüsnü Cincitli'ye Öğretmen Dünyası dergisi tarafından 24. XI. 1999'da « Eğitim Onur Ödülü » verilmesiyle ilgili olarak ~~gösterilen~~ ^{düzenlenen} toplantıda yapılan konuşma. Öğretmen Dünyası dergisinin Mayıs 1999 tarihli 233. Sayısında yayımlanmıştır. (s. 23-25)
- 12 - Sinif Arkadaşım Pakize Türkoglu. Pakize Türkoglu'na 2004 yılı 24 Kasımında Öğretmen Dünyası dergisi tarafından ~~verilen~~ « Eğitim Onur Ödülü » ile düzenlenen toplantıda yapılan konuşma. Bir kısmı « Sıra » Öğretmen Dünyası dergisinde yayımlanmış, tamamı da Antalya Belediyesi Kent Müzesi yayımlarının ~~1~~ ¹ seri 1 numarasında çıkan « Karanlık Sokaklara Aydınlanma » Akse Köy Enstitüsü adlı eserde yayımlanmıştır. (Mart 2011, s. 172-180)

EK-4: Cavit Binbaşıoğlu'nun Hizmet Belgesi

Cavit Binbaşıoğlu'nun Hizmet Belgesi

Gerekirse ek kısmına gireriz

HİZMET BELGESİ

T.C. Standart Form No. 1-01-001
T.C. Emekli Sandığı Tasdik No. 1

DIKKAT : Aşağıdaki hususlara dikkat edilmediği takdirde, belge üzerinde işlem yapılmayacak ve sorumluluk düzenleyen Kuruma ait olacaktır (Aşağıdaki açıklamayı okuyunuz).
- Yazı makinesi ile doldurulacak.
- Ezinti ve silinti olmayacak.
- Okunaklı olarak mubâhriencek ve tasdik olunacaktır.

1. Kurumu Gazi Eğitim Fakültesi	2. Emekli Sicil No. 26.612.86	3. Kurum Sicil No.	4. Sigorta Sicil No.
5. Adı, Soyadı Cavit BİNBAŞIOĞLU	6. En son görev unvanı Öğretim Görevlisi	7. Doğum yeri ve tarihi Akseki Güzelsu 1926	
8. Öğrenim Durumu (İlk girişte)	9. Görevde öğrenim değişikliği ve tarihi	10. En son aylık ödeme tarihi	
11. Borçlanmış ise Kanun No. ve süresi Kanun No. yıl ay gün	12. Kes. İadesi veya toptan ödeme tarihi	13. Önceden aylık bağlanmış ise, tarihi	
	14. Hizmet ihya edilmişse, tarihi	15. Toplam sayfa sayısı	

Görevleri	Emekli Kes. Esas olan Barem K. göre		Yer- miye	Emekli Kes. Esas olan 687 S. K. göre			Göreve İhale başladığı tarih	Görevindeki değişiklik ayrılışı	
	Maaş	Ücret		Dere.	Kada.	Tutarı		Tarih	Nedeni
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Ankara Çubuk II. Bölge Gezici Stj. Başöğretmen		25					30.7.1947	31.1.1948	6 ay dold.
" "		30					31.1.1948	9.11.1948	Ask. sevk.
Yeşek Subay Okuluna Dahili Asteğmen.							9.11.1948	28.4.1949	Asteğmenli
Ank. Haymana 1. Böl. gezici Başöğretmen.		225 üc.					23.11.1949	21.7.1950	2919 s.k.
" "		30 maaş.					21.7.1950	31.3.1951	TERFİ.
" "		35					31.3.1951	1.11.1953	E.B.E. git
Ank. İlköğretmen Stj. Müfettiş.		35/35					25.6.1955	4.8.1955	NAKİL.
Trabzon İlköğrt. Stj. Müfettiş.		35/35					25.8.1955	8.12.1955	Grup Ögrt. ek gör. tay
" "		35/35					8.12.1955	26.6.1956	Asalet tas
" "(ASİL)		35/40					26.6.1956	30.7.1956	5439 s.k.
Begikdüzü Kız İlköğretmen Okulu Meslek Ders. Ögrt.		40/40					30.7.1956	5.9.1958	NAKİL.
Bolu Erkek İlköğretmen Okulu Mes. Der. Ögrt.		40/40					6.9.1958	1.10.1958	Ögrt. Şef.
" " ve Ögrt. Şefi		40/40					1.10.1958	1.3.1958	7244 s.k.
" "		600/600					1.3.1959	26.5.1959	TERFİ.
" "		600/700					26.5.1959	9.8.1961	Görevlendiril
Bolu Er. İlköğrt. Okulu Meslek Ders. Ögrt. olup, 5439/2 s.k.g. Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji Bölümü Asistanı.		600/700					9.8.1961	26.5.1962	TERFİ.

26. Amir, adı, soyadı, mühür, tarih, imza
Ahmet TUNCEL
Fakülte Sekreteri

27. Şef, adı, soyadı, tarih, paraf
Murat FIDAN 19.4.1984

28. Dolduranın adı, soyadı, tarih, paraf
Murat FIDAN 19.4.1984

FORM NO. : OM/K-919 (500.000 Ad.) (210x297) A4 - 1982
DMO STOK No. 719.001

EMEK BELGESİ

(DEVAM EDEN SAYFA)

T. C. Standart Form No. 1-01-001
T. C. Emekli Sandığı Tasdik No. 1**DİKKAT:** Aşağıdaki hususlara riayet edilmediği takdirde, belge üzerinde işlem yapılmayacak ve sorumluluk düzenleyen Kuruma ait olacaktır (1. sayfa arkı yüzündeki açıklamayı okuyunuz).
- Yazı makinesi ile doldurulacaktır.
- Kazımı ve silinti olmayacaktır.
- Okunaklı olarak mühürlenecek ve tasdik olacaktır.

Adı, Soyadı		Emekli Sicil No.					Sayfa No.		
Cavit BİNBASIOĞLU		26.612.86					2		
Görevleri	Emekli Kes. Esas olan Barem K. göre		Yev- miye	Emekli Kes. Esas olan 657 S. K. göre			Göreve fiilen başladığı tarih	Görevindeki değişiklik, ayrılışı	
	Maaş	Ücret		Dere.	Kade.	Tutarı		Tarih	Nedeni
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Bolu Er. İlköğrt. Ok. Öğrt. Olup, 5439/2 s.k.g. Gazi Eğt. Enst. Pedagoji Böl. Asistanı		600/800					26.5.1962	12.1.1965	Öğrt. geçirilme ve NAKİL
Bursa Kız İlköğrt. Ok. Meslek Ders. Öğrt. olup, 5439/2 S.k.g. Gazi Eğt. Enst. Mes. Ders. Öğrt. görevli.		600/800					13.1.1965	26.5.1965	TERFİ
" "		600/950					26.5.1965	26.5.1967	"
" "		700/1100					26.5.1967	12.1.1968	NAKİL ve görevlendirilme.
Bursa Kız İlköğretmen Ok. Öğrt. Olup, 5439/2 s.k.g. Ankara Gazi Eğt. Enst. görevli		700/1100					20.1.1968	1.10.1968	Kad. verildi
" "		800/1100					1.10.1968	26.5.1970	TERFİ.
" "		800/1250					26.5.1970	30.11.1970	5657 s.k.
Ank. Gazi Eğitim Enstitüsü Mes. Der. Öğretmeni			6	4	1		30.11.1970	15.7.1971	TERFİ.
" "				4	2		15.7.1971	15.7.1972	"
" "				4	3		15.7.1972	1.6.1973	2ve 8.s.s. İNTİBAK.
" "				2	1		1.6.1973	1.11.1973	TERFİ.
" "				2	2		1.11.1973	1.3.1975	1897.s.k. İNTİBAK.
" "				1	4		1.3.1975	19.4.1984	Halen çalışmaktadır.
							11.05.1984	EMEK Lİ	
NOT: Gazi Eğitimi Enstitüsü 41 sayılı K.H.K ile Gazi Eğitim Fakültesine bağlanmıştır.									
28. Amir, adı, soyadı, mühür, tarih, imza					27. Şef, adı, soyadı, tarih, paraf				
Ahmet TUNCEL Fakülte Sekreteri					Nurhan FIDAN 19.4.1984				

DMO STOR No. 719 002

T. C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Personel Daire Başkanlığı

ÖZLÜK Şubesi

Sicil numarası :

Kararname numarası :

Adı ve Soyadı		Cavit Binbaşoğlu		
Doğum yeri ve yılı		Akseki-Güzelsu-1926		
Mezun olduğu okul		Gazi Eğitim Enstitüsü		
Atandığı görevin	Kadro ünvanı	-		
	Fiilen yaptığı görev	-		
	Kadro derecesi	K. Hk. aylığı ve emekli müktesebi	Görev aylığı	Gösterge üstü
	-	-	-	-
Ne suretle atandığı		-		
Eski görevin	Kadro ünvanı	Öğretmen (Ö.G.)		
	Fiilen yaptığı görev	Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim görevlisi		
	Kadro derecesi	K. Hk. aylığı ve emekli müktesebi	Görev aylığı	Gösterge üstü
	1	1/4	1/4	+ 400
Kadronun kimden açıldığı		-		
Atanmasına esas olan	Dekanlığın teklifi	Gazi Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın 27.4.1984 tarih ve 221.1.84/3541-070 sayılı yazısı.		
	Fakülte kurulu kararı	-		
	Yönetim kurulu kararı	-		
	Kanunun mad.	5434 sayılı kanun.		
Not :	Adı geçen 10.4.1984 tarihli dilekçesi ile emekliliğinin istemiştir.			

Yukarıda durumu açık olanCavit Binbaşoğlu.....'ın emekliliği.....
.....Ayv.1984..... kanuni sakınca bulunmadığını saygılarımla arz ederim.

Genel Sekreter
Sait İLİDAL

UYGUNDUR

Personel Daire Başkanı

Ali ÇETİN

Rektör

Ayla Reyhan ARICI
Personel D. Bşk.lığı
Şube Müdürü

11.05.1984

**EK-5: Amerikalı Profesör Kate Wofford'un Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarını
İncelemek Üzere Ankara'ya Geleceğine Dair Yazı**

T.C.
Millî Eğitim Bakanlığı
İlköğretim Genel Müdürlüğü
Sayı: 6115/23-39574

10/Kasım/1951

Ankara Valiliğine

1-Birleştirilmiş sınıflı köy okullarında tetkikler yapmak ve okullarda eğitim ve öğretim konuları , ders dışı faaliyetleri hakkında konferanslar vermek üzere memleketimize gelen Amerikalı müteahhıs Florida Üniversitesi köy eğitimi profesörü " I-S birleştirilmiş sınıflarda öğretim " adlı eseri lisanımıza tercüme edilmiş olup basılmakta bulunan Miss K.Wofford yakında vilâyetinizi ziyaret edecektir.

2- Müteahhısın ilâğizde bulunacağı tarih ayrıca bildirilecektir.

3-Müteahhıs Ankara merkez ve köy ilk okullarından birkaçını, Hasanoğlan köy Enstitüsünü ziyaret edip tetkiklerde bulunacak ve konferanslar verecektir.

4-Vereceği konferanslarda Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji şubesi öğretmenleriyle meslek dersleri öğretmenleri, Hasanoğlan, Kastamanu, Gök köy, Eskişehir Çifteler Köy Enstitüsü Müdür ve meslek öğretmenleri ,Ankara ilköğretim müfettişleri, Eskişehir ,Kırşehir, Yozgat, Çorum, Kayseri, Çankırı Kastamanu illerinden birer ilköğretim müfettişi, Ankara merkez ilçesi köylerinde birleştirilmiş sınıflarda başarı ile çalışan öğretmenlerden en az beş kişi, Haymana gezici başöğretmeni Cavit Oral bulunacaklardır. Diğer illerden konferansa iştirak edeceklere Bakanlıkça tebligat yapılmıştır. Ancak konferanslara iştirak etmek üzere Ankarada bulunmaları gereken tarih telli ilgili Valiliklere bildirilecektir.

5-Ankara ili civar köy okulları öğretmenlerinden arzularıyla konferansa iştirak etmek isteyenler olduğu takdirde yol paraları kendileri tarafından ödenmek şartıyla bu gibilere mezuniyet verilecektir.

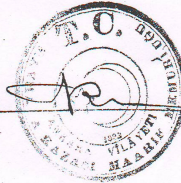
6-Konferanslara köy enstitülerinden katılacakların yollukları enstitü ödeneklerinden verilecektir. Diğer yerlerden iştirak edeceklerin yollukları ise bilâhare tahakkuk edecek miktarlar üzerinden Bakanlık tarafından ilgili muhasebe veya mal müdürlüklerine gönderilecektir.

7- Öğretmenler şimdiden Bölge ilköğretim müfettişlerinin başkanlığı altında toplanarak birleştirilmiş sınıflı okullarda eğitim ve öğretim konularında karşılaştıkları güçlükleri ve müteahhıstan sorulmasına lüzum gördükleri soruları esaslı bir şekilde önceden yazılı olarak tesbit edecekler ve bu notları icabında görüşülmek üzere konferansa iştirak edeceklerin yanlarında hazır bulundurulacaktır.

8- Müteahhısın tetkik gezilerinde kendisine rahat vasıtalar temin edilecektir. Gereğince işlem yapılması hususunun ilgililere emir buyrulmasına müsaadelerinizi rica ederim.

Aslının aynıdır.

Millî Eğitim Bakanı
R.Tardu Y.

EK-6: Kate Wofford Tarafından Ankara'da Verilecek Konferanslara Cavit Binbaşoğlu'nun Katılımını Onaylayan Yazı

T.C.
Ankara Valiliği
Millî Eğitim Müdürlüğü
Kültür İşleri Bölümü
Sayı: 2-47/24345

17/XI/1951

Haymana Millî Eğitim Memurluğuna

Millî Eğitim Bakanlığından alınan 10/XI/1951 tarih ve 8115/23/39574 sayılı yazısı örneği ekli olarak gönderilmiştir.
İlçeniz Gezici Başöğretmeni Cavit Oral'a tebliğini ve gereğini genelgeye göre yapılmasını rica ederim.
Ek:1 Genelge

T.C.
Ankara Vilâyeti
HAYMANA KAZASI İBRAFİ MEMURLUĞU
Sayı: 645

İşinin ayndır. Ankara Millî Eğitim Müdürü
İmza V.

Cavit Oral
Birinci Bölge Gezici Başöğretmeni

Köy Okulları konusunda mütihassis Amerikalı Miss K. Woffortun memleketimiz köy okullarını tetkik ettikten sonra Ankara'da vereceği konferanslara iştirak etmeniz hakkında Millî Eğitim Müdürlüğünden alınan yazının bir aynı yukarıya çıkarıldı. Tebliğ olunur.

27. XI. 1951
Haymana Millî Eğitim Memur
İbrahim Akın

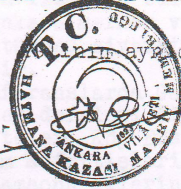
T.C.
Ankara Valiliği
Millî Eğitim Müdürlüğü
Kültür İşleri Bölümü
Sayı: 2-17/880

II/I/1952

Haymana Millî Eğitim Memurluğuna

17/XI/1951 tarih ve 2-17/24345 sayılı yazımıza ektir:

Memleketimizde Birleştirilmiş sınıflı köy okullarındaki tetkiklerini tamamlamış bulunan Amerikalı mütahassis Florida Üniversitesi köy eğitimi profesörü Miss K.Wofford'un seminer çalışmaları 21/Ocak/1952 günü Namıkkemal ilkokulunda başlayacak ve bir hafta devam edecektir. Seminer çalışmalarına dışardan katılacaklar Gazi Eğitim Enstitüsü ile Hasanoğlu Köy Enstitüsünde misafir edileceklerdir. İcenziz Gezici Başöğretmeni Cavit Oral'a şuvurulmasını ve buna göre hareketinin teminini rica ederim.

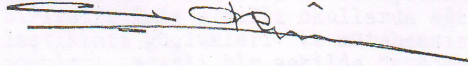
Ankara Millî Eğitim Müdürü
Vekili
İmza

T.C.
Ankara Vilâyeti
HAYMANA KÖYLERİ MİLLÎ EĞİTİM MEMURLUĞU
Sayı: _____ Birinci Bölge Gezici Başöğretmeni

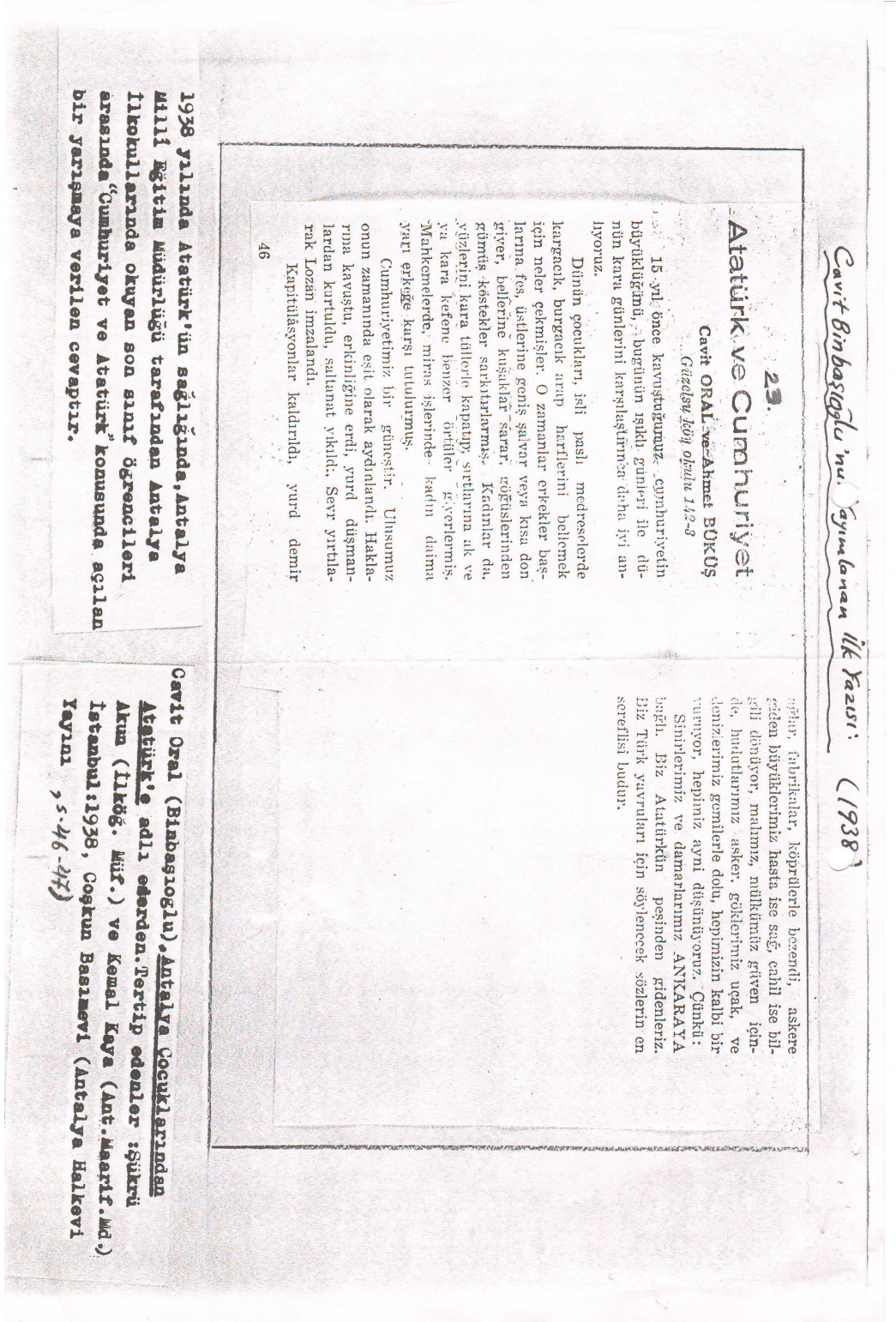
20/I/1952

Birleştirilmiş sınıflı köy okullarımız üzerindeki tetkiklerini tamamlayarak Ankara'ya dönmüş olan Amerikalı mütahassis Florida Üniversitesi köy eğitimi profesörü Miss K.Wofford'un seminer çalışmaları 21 Ocak/1952 günü Namıkkemal ilkokulunda yapılacağından bu çalışmalara iştirak etmeniz için Ankara Millî Eğitim Müdürlüğünden alınan II/I/952 gün ve 2-17/880 sayılı buyruğun bir aynı yukarıya çıkarıldı. Tebliğ olunur.

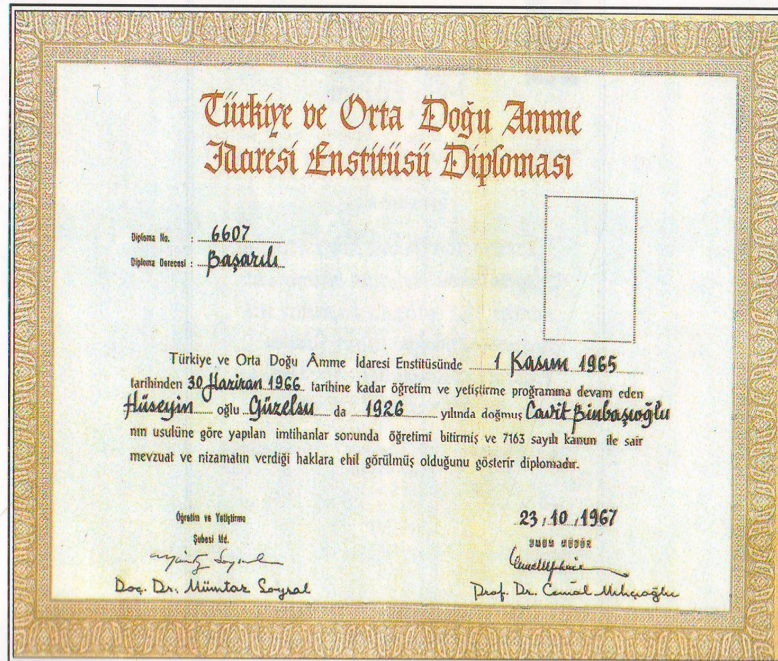
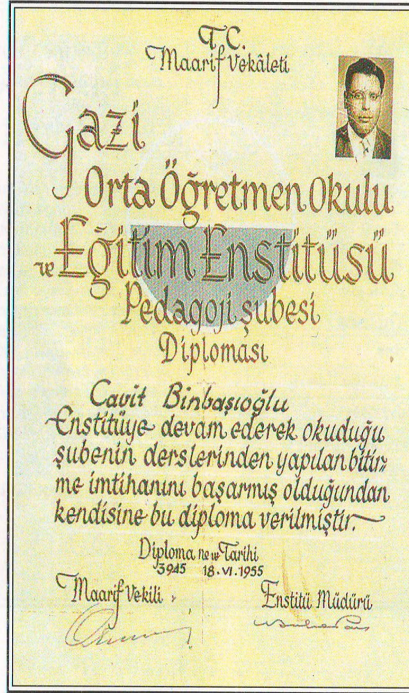
Haymana
Millî Eğitim Memuru
İbrahim Akın

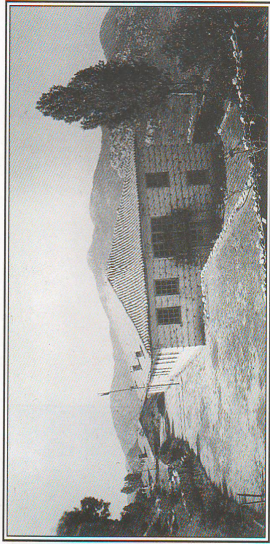

EK-7: Cavit Binbaşıoğlu'nun Yayımlanan İlk Yazısı: "Atatürk ve Cumhuriyet"

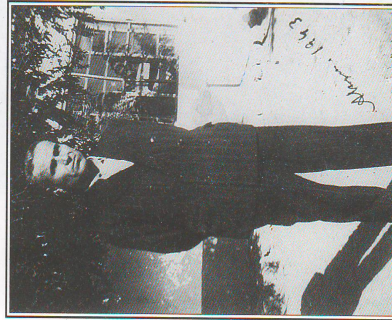

EK-8: Fotoğraflarla Cavit Binbaşıoğlu

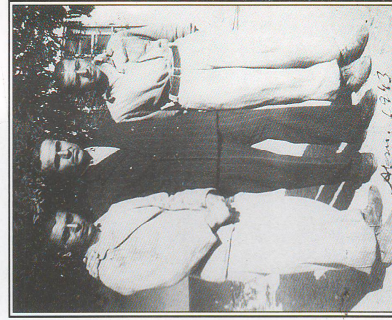

Cavit Binbaşıoğlu'nun okuduğu Akseki ilçesinin Güzelso Köyü Pansiyonlu İlkokulu (1938)

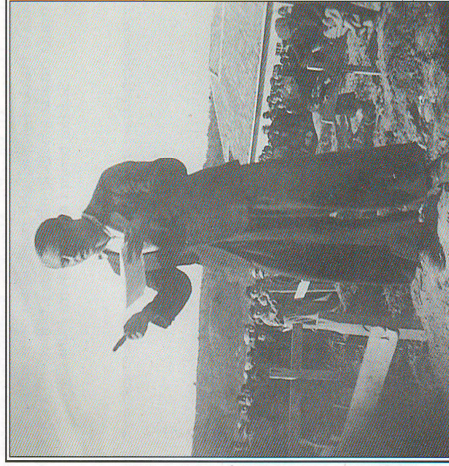
Cavit Binbaşıoğlu'nun ilkokul öğretmeni Sabit Ünal (1943)
Aksu Köy Enstitüsü Eğitim Kursu Öğretmeni

Sabit Ünal, öğrencileri Cavit Binbaşıoğlu ve Mehmet Akşen ile (1943)
Aksu Köy Enstitüsünde

Aksu Köy Enstitüsü Öğrencileri Türçe Öğretmeni Zahir Tunçay ile birlikte (1940)
Cavit Binbaşıoğlu, orta sırada soldan birinci. (X)

Cavit Binbaşıoğlu Aksu Köy Enstitüsünde yatakhane binalarından birinin temel atma töreninde konuşurken (1943)

Cavıt Binbaşıoğlu'nun annesi

Cavıt Binbaşıoğlu'nun babası

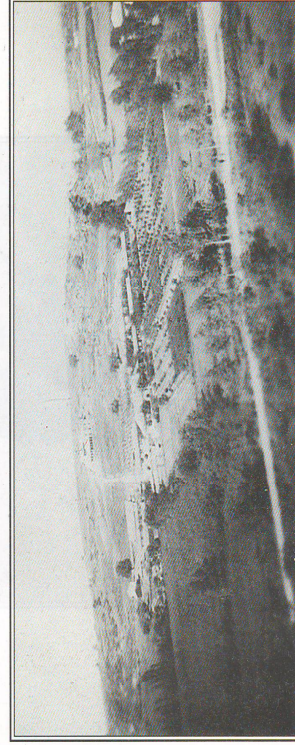

Cavıt Binbaşıoğlu'nun nüfus huyiyet cüzdanındaki ilk fotoğrafı (13.8.1938)

217

Millî Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel'in Aksu Köy Enstitüsünü ziyareti sırasında (1940). Yanındaki Hakkı Tonguç, golf pantolonlu olan Müdür Talat Ersoy. Arka sırada ortada gözlüklü olan Antalya Milletvekili Rasih Kaplan. Soldan birinci Md. Muavini Ruhi Esin.

Aksu Köy Enstitüsünün kuruluşunun ilk yıllarında güneyden görünüşü. Önde görülen yol, Antalya-Manavgat şosesidir. Arkadaki repe üzerinde henüz bir bina görünmüyor. Fotoğraf 1941'de çekilmiş olabilir.

219

ÖZGEÇMİŞ

➤ Kişisel Bilgiler

Doğum Tarihi: 22.10.1987

Doğum Yeri : Kayseri

➤ Eğitim Bilgileri

İlköğretim : TED Kayseri Koleji Vakfı Özel İlköğretim Okulu, 2001.

Lise : TED Kayseri Koleji Vakfı Özel Lisesi, 2004.

Üniversite : Hacettepe Üniversitesi, İngiliz Dilbilimi Bölümü, 2008.

➤ İş Bilgileri

İngilizce Öğretmeni,

Sivas-Gemerek, Şehit İlker Uçar Çepni İlköğretim Okulu, 2010-2011

Sivas-Gemerek, Yeniçubuk Dr. İsmail Hakkı Oran İlköğretim Okulu, 2011-Devam ediyor.

0555 294 83 44/ goger_ozlem@hotmail.com